

DR. ZAKAR ANDRÁS

**KAZÁRIAI
ÁLLAMCSINY**

• • • • •

BZATMÁRI:

**MI TÖRTÉNT
MOHÁCS UTÁN**

•
MORVAMEZEI CSATA

•
**HADSEREGÜNK
KIFOSZTÁSA
AUSZTRIÁBAN**

•
**A JAPÁN KÜTATÁS
EREDMÉNYE**

DR. ZAKAR ANDRÁS

FORDULÓPONTOK
TÖRTÉNELMÜNKBŐL

Erősíteni a magyar mult iránti szeretet érzését: ez kiadványaink célja. Aki szereti a multat, az támogatni is fogja törekvéseinket, hogy ügyünk szellemi fegyvere megerősödöttten teljesíthesse hivatását.

K É Z I R A T

Kiadta: SZATMÁRI ISTVÁN

Készítette: TURÁN PRINTING AND BINDERY
P.O.BOX "H"
GARFIELD, N.J., USA 07026

TARTALOMJEGYZÉK

1. Könyv

DR. ZAKAR ANDRÁS

Talmudista államcsiny Kazáriában.....	9 old.
A magyarság kettészakítása.....	13 "
A vérszerződés és a honfoglalás.....	16 "
A kalandor lelkület elleni harc.....	21 "
Bevezető hadműveletek 899-907.....	25 "
Kisebbségi segítő vállalkozások 907-933	26 "
Kereszténység.....	29 "
Pannoniai előzmények politikai síkon.....	32 "
Előzmények az ősmagyar örökségben.....	42 "
Az ország megszervezése.....	70 "
A Pannoniai hírhirdetés a IX. században....	77 "
Pannonia egyházjogi helyzete.....	85 "
A magyarok délről is átkarolják Pannoniát..	91 "
Fejedelmi székhely Attila városában.....	95 "
Ural-Aktáji népek összeszövődése Magyaror- szágon..	99 "
Kik voltak a griffes indások.....	107 "
A GESTA befejező része.....	109 "
A magyarság és más népek ezer évre szóló összefogása...	111 "

2. Könyv

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZATMÁRI ISTVÁN

A ZRINYI család.....	115 "
MIÉRT MOHÁCSI A VÉSZ?	117 "
Felelősség -- bűnösség kérdése.....	129 "
Az 1525.-i országgyűlés határozataiból....	132 "
MORVAMEZEI CSATA /1278. augusztus 26./...	137 "
HADSEREGÜNK KIFOSZTÁSA AUSZTRIÁBAN	159 "
A JAPÁN FAJKUTATÁS EREDMÉNYEI.....	166 "

TALMUDISTA

ÁLLAMCSINY KAZÁRORSZÁGBAN ÉS AMI UTÁNA KÖVETKEZETT

A bagdadi kalifák északra is terjeszkedő hatalmával szemben Bizánc a türk^{1/} birodalommal keresett szövetséget a VII. század óta. Az araboknak azonban mégis sikerült a Kaukázusban megvetni a lábukat. A kazároknak az ősi Kaukázus-vidéki fővárost el kellett hagyniuk. A kagán /fővezér, később: cár/ Itilbe, a Volga partjára helyezte át székhelyét. Közben jelentős esemény történt.

Bulán, kazár előkelőség, 730 körül fölvette a zsidó vallást. Példáját lassanként a többi vezető is követte. Artamanov,^{2/} "...fölsorakoztatva az áttérés időjére vonatkozó egymásnak ellentmondó adatokat, arra a következtetésre jut, hogy az áttérést a VII.-IX. század fordulójára kell rögzítenünk. A források /József király levele, a cambridgei Névtelen, Jehuda Halévy/ közölnek legendákat az áttérés körülményeiről s ezeknek kielemezhető közös motívuma, hogy valamennyi Dagesztánra /Kazária ősi centrumára/ utal, mint arra a helyre, ahol a konverzió folyamata megkezdődhetett.^{3/} Tény, hogy észak felé húzódó zsidó csoportok befogadász kértek a kaganátusba és nemskára a kagán és udvara, majd több kazár vezető is fölvette a zsidó vallást.

"Artamonov véleménye szerint, mivel a kereszténység vagy az iszlám fölvétele egyúttal lehetőséget adott volna Bizáncnak, illetőleg az arab kalifátusnak, hogy a maga érdekszférájába vonja a kazár kaganátust, ez utóbbinak uralkodóosztálya tudatosan, függetlenség-

1/ Türk v. turk = tur-ug = töredék nép, Gosztynyi Kálmán szövejtése szerint. Ezek a népek az iráni és kaukázusi hegyvidéken dél felől nyomultak hosszú időn keresztül a Bajkál, Aral, Kaspi tenger vidékére. Itt hasonló nagyműveltségű és fémkultúrában élő szervezett lovasnépekkel egyesültek lassú szövetségekben. Nyelvük az ural-altájai középső, ősi ága volt.

2/ M.I.Artamonov: Iesztorija Hazar. Leningrad, 1962.

523. lap.

3/ Erdélyi-Kádár-Ojtoni: A kazárok történetének első összefoglalása. Archeológiai Értesítő, Bp. 1963.

I.sz. 87.lap.

két demonstrálni kívánva, politikai céllal választotta a harmadik lehetőséget." /U.o./ Nyilvánvalóan e nemzeti előnyt főként a bizánci birodalomból és a bagdadi kalifátusból kiszorított talmudista zsidók ékes szövegű magyarázatokkal a kagán előtt, a döntésből származó hátrányok azokban sokkal katasztrófálisabbak voltak a kazirok számára, mint azt sejtették volna. Egy ideig még a kereszténység, az iszlám és az ősi törzsi kultúrák tovább virágozhattak a laza törzsszövettségben élő népcsoportok körében. A zsidóság azonban egyre nagyobb hatalmat szerzett meg az ország vezetésében. A kagán mellé két keresztény, két zsidó, két mohamedán és egy pogány bírót állítottak, mint legfőbb tanácsosokat. Nemsokára azonban a zsidók az egész főhatalmat kezükbe akarták venni, holott a nép legnagyobb része idegenként állt szemben a zsidó vallással és a talmudi törvénykezés szellemével.

"Valószínűnek látszik, hogy az áttért Bulán le származottja, Obádja volt az, aki átvette a tényleges hatalmat, dinasztia alapítót, háttérbe szorítva a kagánt, aki azután már csak szakrális funkciókat gyakorolt. Obádja alatt zajlott le a zsidó vallásnak államvallássá való deklarálása. József úgy jellemzi Obádját, mint az állami élet reformátorát, valamint a zsidó vallás nagy pártfogóját. Obádját közvetlen leszármazottjai követték a trónon, valamennyien zsidó neveket viseltek. József megjegyzi az öröklés rendjéről, hogy csak a fiú követheti apját a trónon, idegen nem kerülhet a trónra. Így nyert végleges formát a kettős királyság rendszere a kazár birodalomban." /1/

A VIII.-IX. sz. fordulóján a türk dinasztia képviselője, a kagán, már csak szakrális, névleges hatalmat birtokolt az új zsidó vallású és a zsidósággal vérrokonságba is került fejedelemmel szemben.

Ekkor tört ki az a belháború, amiről Konstantinos Porphyrogenitos is beszámol. A fölkelés élén kazár vezetők, bégek, tarkánok állnak. "A magyar törzsek jelentős szerepet játszottak a VIII.-IX. sz. fordulóján körüli, a zsidó vallás és az azzal talmudi törvénykezés miatt kitört kazári belháborúban." -- "Obádja a zsidó vallást tette uralkodóvá a hatalma alá tartozó területeken és a keresztény egyházi szervezet megsemmisítésére törekedett..." Ekkor törtek ki a magyarok a Volgántulról, a Dontól nyugat felé, ők is részt vettek a belháborúakadásban s a fölkelők oldalán állottak." /3/

1/ U.O.

2/ Bartha Antal: M.I. Artemonov: Isztorija Hazar. Ismertetés a Századok, Bpest, 1964/4 sz. 807.1.-V.8.1.
Bartha A.: Századok, 1963.1.sz./

3/ U.O.

A zsidó valláskirály vagy inkább talmudista vezető, idegen népeket hívnak segítségül a türk kazár népből származó felkelők ellen, mégpedig az uzokat és a besenyőket. "Ezt a tényt az archeológiai leletek igazolják: a nagyfentosságu kazár erőd, Sárkel védői -- az emlékek szerint -- ezután uzok vagy besenyők. A kazárok negyresze kiirtódott a belháboruban s így az idegen népek törtek fel. Kazária a IX. sz. végéig uz és besenyő hatás alá került. A harc végső aktsa Sárkel fölépítése és barátsági szerződés kötése a bizanciakkal 834-ben. Ekkor járt a kazár uralkodónál Petronász Kamatirosz, mint a konstantinápolyi udvar követe."^{1/} Ennek ellenére az "mégsem tett engedményeket a kereszténységgel szemben, olyannyira, hogy az említett Petronásznak nem engedte meg, hogy Sárkelben templomot építhessen, jóllehet -- az ásatások tanúsága szerint -- már a faragott követeket is odahozatta."^{2/} A zsidó ill. a talmudista uralkodó zsoldosokra épülő új hadsereget szervezett. A keresztényeket és a mohamedánokat egyaránt üldözte. "854-855-ben 300 kazár mohamedán menekült el hazájából a Kaukázuson-tuli területre az arab kalifátus védelme alá. Arra is utal Artamonov, hogy a pogányok sem érezték biztonságban magukat a zsidó kazár uralkodók alatt, ezért a megmaradt pogányok, kabarok a magyarokhoz menekültek."^{3/}

860 körül Szent Cirillt /Konstantinos Kiryllozt/ a konstantinápolyi pátriarcha a kazárok földére küldötte. Cirillelőször Chersonnesosba utazott, majd "a maeotisi tavon /a mai Azóvi tengeren/ hajóra ült s a kazár uton elérkezett a Káspi-tengerig."^{4/} A Kaukázus felé haladva eljutott Zakariás kagán szállására. A kagán, bár nem tért keresztény hitre, barátságosan fogadta a főpapot, aki azután visszatért Konstantinápolyba. Ennek az utazásnak a során Szent Cirill egy portyázó magyar /ungre/ csapattal is találkozott."^{5/}

Zakariás rétor tudósít minket a kaukázusi onogur-magyarok között már 530-tól folyó keresztény térítések-ről.^{6/} Artamonov így látja a két rokon nép kapcsolatát: "A kelet-európai hun törzsek legerősebbike, az akatzir törzs /vagy törzs-szövetség/ volt, amelynek fejéül Attila 448-ban legidősebb fiát, Elákot tette meg.

1/, 2/, 3/ u.o.

4/ Schütz, Balonyi stb.: Szentek élete. Bp., 1933. III.27.1.

5/ Bendeffy László: A magyarság és a közép-kelet. Bp. 1945. 193. lap.

6/ Szt. István Emlékkönyv, Bp. 1938. I.187-9. lap.

Ezek ott is maradtak a dél-oroszországi steppéken, pontosabban a Dnyeper mellett. Az V. század közepén, a pannoniai hunoktól teljesen függetlenül, kaukázusi és kaukázusontuli háborúk folytak. Attila halála után fia vezetésével a hunok visszatértek keletre, a Fekete-tenger mellé. A gótok, majd Bizánc elleni küzdelmeik sikertelenek voltak. Az V. sz. 60-as éveiben a saragurok keletről előrenyomulva meghódították az akatzirokat. Bizánc az új ellenséget Iránra irányította, akinek neve a kaukázusi hadjárataik után már nem fordul elő a forrásokban, talán a Nyugat Szibériából betörő szabirok öröklhették föl őket, akiket viszont az avarok üztek el keletről...

A szabirokeat ugoroknak tekinti, akikről tatár hagyomány is beszél az Irtis folyó mellett. A Szibériából kiűzött szabiroke a Kaukázus-Káspi-tenger közötti partsávot foglalták el egészen Derbentig. A hun-szabiroke 515-ben már a Kaukázuson-tulra vezettek hadjáratot. A szabiroke által kiszorított onogurok a Káspi-és Azóvi tenger között a steppe nyugati részét foglalták el. Nem mások, mint eltürkösödött ugorok. Etnikailag alig különbözhettek maguktól a hunoktól.

A krimi kazár adminisztratív központban, Fullában már a XIII. sz. elején a hivatali életben is fontos szerephez jutottak az első századokig visszanyúló hagyományokkal rendelkező keresztények. A kazár eparchia helyébe azonban az előbb vázolt folyamatok miatt a VIII. századig főnnállt. Egy bizánci püspökség-jegyzék a VIII. sz. közepéről a krimi gót egyházi tartomány négy püspökségét emliti, köztük szerepel a hunok és az onogurok püspöke.^{1/}

A kazáriai talmudista államcsiny történetének részletes megfigyeléseés elemzése sok értékes következtetésre és tanulásra vezet és világosság derül egyes népek áramlásának eddig ismeretlen gyökerére is. Tény, hogy a magyarságnak az a része, mely laza törzs-szövet-ségben élt a kazár birodalomban, az államcsiny idején a leghatározottabban azoknak a kazároknak az oldalán állt akik föllásadtak a talmudi államvallás és törvénykezés ellen--és inkább kettészakadt.

^{1/} V.Ö.: Dudás Miklós püspök: A magyar liturgikus nyelv kialakulása. Tanulmány a Vigilia 1966. aug. számában, 505-413. lap.

A MAGYARSÁG KETTÉSZAKÍTÁSA

A talmudista államcsíny következtében a magyarság egyik része keletre húzódott és a Káspi- és Fekete-tenger között szervezett országot a hun, onogur, szabir törzsekkel. Fővárosuk Magyar, a Kuma partján, melynek palotái, katolikus templomai és mohamedán mecsetjei, öntözőcsatornáai még romjaikban is egy szabad és művelt nagy birosalomról tanuskodnak Pallas rajzai szerint, aki a XIX. században arra utazott.

A Kuma-menti magyarságról először Chorénei Mózes történetírótól értesültünk. Eszerint 460 körül a Kaukázus északi lábainál élnek "kuma-magyarok" is a kazárok mellett. Előbb már röviden érintettük vallási fejlődésüket. A X. században Gardizi szerint "jézushitűek" bálványimádók /Al Bakri/ és mohamedánok. Talmudistáról egy forrás sem tesz említést. Messzire eljutottak lovassportyázásaik során és a levédiai magyarsággal érintkezve a kievi államig nyult közvetítő szerepük, Kiebben sok magyar emlék van és jelentős magyar kolónia is élt ott a XIII. századig. A kazár-bizánci érdekkör le hanyatlásával az arab-normann kapcsolatok mind nagyobb jelentőségre tettek szert. Ebbe kapcsolódtak be a magyarok, akik a Kaukázustól Kievig érintkezést tartottak főn egymással. Fettiich kimutatta, hogy előkelő magyarok "már ekkor a Kievi normann-szláv állam közelében letek. S hogy ezek az arab-Kievi magyar kapcsolatok milyen élénkek voltak, misem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a X. századból származó kievi magyar fejedelmi sírokban egykoru arab érméket találtak"^{1/}. Ezzel kapcsolatban sok kérdés még tisztázásra vár. A XII. sz. végi esztergomi királyi palota kápolnájának néhány "ék"-es íve Sumérből kiinduló ihletést mutat. Az oltár mögötti szentély-fal lábazatán pedig iráni hagyományokat is őrző, lényegében piros környűrs mező, közepén főlegyenesező zöld oroszlánál, mögötte életfa...

Ez a Sumér-Szubartu-Iran-Korezm-Etelköz vonalon Esztergomba érkező oroszlánábrázolás magán viseli a Sumér oroszlánábrázolás három alapjellegzetességét: oldalán az istenség, az isteni erő négy sávja, tomporán a margarétaszzerű, egyszerű mezei virág az állandóan ujjrafakadó élet jele és a sörény alól kiinduló fark, mely korbáccsal végződik, mint a hatalom jelével.---

1/Bendeffy: I.m. 204-205. lap.

Ilyen színes körök kb. 80-80 ca. átmérővel díszítik a félköríves szentélyfalat a balszéltől a jobbszélig. Baloldalon az első oroszlánfej jobbra néz, a következő a jobbszél felé haladva pedig balra s így tovább. A baloldali első kör színezése és folyondár díszítése még jól kivehető, jobbfelé haladva azonban a felfestés egyre sárultebb. Mindenesetre a legrégibb emléke nemzeti színeinknek és oroszlánfejnek együtt. Figyelembe kell venniük, hogy Irán nemzeti jelvénye ma is a Zöld-fehér-piros zászló, középen az oroszlán. India színei: narancspiros, fehér és zöld. A magyar cinerpajza több mezejében pedig a fehér sávokban még Nagy Lajos idejében egy-egy oroszlánfej látható.

Meddig állott fenn ez a Kuma-menti Magyarország, vagy második Magyarország, Bendeffy László kutatásai nyomán igen sok és értékes adat került elő erre vonatkozóan.^{2/} XXII. János Avignonban székelő pápától Jeretenn Gyertyán/, "az ázsiai magyarok királya" külön püspököt kért a virágzó hitélet számára. A pápa 1329-ben bullával válaszol "Magyarország katolikus fejedelmei" lezárazottjának és elküldi kíséretével az új püspököt, Mancasola Tamást. Ekkor már valószínűleg a mai Baskiria területén /a Káma mentén/ főnnállott magyar őshaza, Magna Hungária, magyarjai is lezavárogta Kunmagyariába ill. Levediába. Tény, hogy majdnem egy századdal előbb Julianus domonkosrendi szerzetes is sok magyarral találkozott baskir földön, és velük főnnakadás nélkül tudott beszélni.

Kunmagyaria követeket küldött Magyarországra is. Itthon tudtak erről a Második Magyarországról. Mikor azonban Nagy Lajostól azt kérték, hogy nyújtson segítséget országuknak Timur Lenk mongoljaival szemben, a magyar király nem merte megadni a fegyveres segítséget nehogy magára az országra zudítsa a mongolok haragját. Így történt, hogy mikor a délről fölfelé törő mongoloknak a magyar fejedelem nem adta meg magát, 1395-ben Timur Lenk teljesen eláöpörte az országot pompás fővárosával együtt. Csak azok a magyarok menekültek meg, akiknek sikerült még idejében a Kaukázus völgyeibe fölhuzódniok. "A kumai magyarság a nagy mongol támadáskor nagy, de nem összezűgűző tömegben délnyugat vezérben a Kuma Malka, Bakszán, Csengem, Cserek, Terek

1/ Bendeffy: Kunmagyaria. Budapest, 1941.

2/ Dr. Ribáry Fereac: Világtörténelem. IV. Kötet.

A Középkor. Irta Molnár Antal dr., Bp., Franklin T. 1881

346-347. lap.

... folyók mentén a hegyekbe menekült és ott a havasi
megelőköt szállta meg."/ Ezek utódait találta meg
1914-ben Sven Hedin kaukázusi útja során, mikor olyan
népcsoportra bukkant, mely magát "kumaquari"-nak nevez-
te. A mai abkázok, osszétok /alánok/, kabardok és kur-
dok őrzik hagyományaikban a Kuma-menti nagy és szabad
magyarok országát, amint a főváros utódjaiként nem
messze tőle fölépült központi fekvésű új város: Madzsar
is csak nemrégén kapott új nevet.

A magyarság másik része a kazáriai belháború ide-
jén nyugat felé tört előre Etelközbe /itil-kuzu/, a
hozzá csatlakozó "pogány" kabar csoporttal. Az előbbi-
k alapján egészen bizonyos, hogy a magyarság Kazáriá-
ból nem a talmudista elemeket fogadta magához, mikor
éppen az ellen a szellem ellen nyíltan szembehelyezke-
dők oldalára állott, és inkább ismét új haza keresésé-
re indult, semmint elfogadja akár a talmudi vallást,
akár a talmudi törvénykezést.

Itt azonban provokáció áldozata lett. VI. Leó bi-
zánci császár Simeon bolgár fejedelem ellen segítségül
hívta a szövetséges magyarokat. "Görög hajók szállí-
tották a Dunán át az Árpád fia Levente vezette magyar
sereget. Pusztítva nyomultak a bolgár földre, ismétel-
ten megverték, és Disztra várában, a későbbi Silistrá-
ba szorították Simeont. Bizánc, békére szólíttatván föl
általa, cserbenhagyta szövetségeseit, kikre meglepett
seregek vereségén kívül súlyosabb csapást is zúdított
a kétszínű eljárás. Figyelmez tetve Simeon által a ma-
gyar lovasság legnagyobb részének távolléte nyújtotta
kedvező alkalomra, régi ellenségeik, a besenyők megro-
hamták gyengén védett etelközi szállásaikat, leöldös-
ték a férfiakat, rabságba hurcolták az asszonyokat s
gyermeküket, elrabolták szarvasmarháikat. A veszteség-
nek, mint Salamon véli, nagymérvűnek kellett lennie,
hogy Itáliába is eljutott híre, mint Reginó krónikájá-
ból kitetszik....Az etelközi véres katasztrófa körül-
belül felerészét megsemmisítheté"2/, a népnek. Újabb
kutatások szerint /Padányi/ azonban a besenyő támadás
már a honfoglalásra fölkészült magyarságot érte. Terv-
szerű utóvédharc különösen az Alsó-Dunánál fejlődött
ki, ahol Levente hősi áldozatokkal mindaddig föltar-
tóztatta az egyesült bolgár-görög seregeket, amíg a
honfoglaló törzsek észek felől megszállták a Tiszán-
tult.

A mai ismereteink alapján látjuk, hogy ezek a be-
senyők ugyanazok, akiket a kazár kagán a belháború i-
dején saját népe ellen is behívott a talmudi vallás és
törvénykezés ellen föllázadtak ellen.

Érdekes az, hogy ugyancsak a korabeli források tudósítanak minket a kazáriai belháborúról, mint az E-telközi tragédiáról. Mégis, a belháboru okait nem lehetett föltárni a közvélemény előtt. A besenyők a magyarok ellenségeiként vannak föltüntetve. De, hogy kiknek a zsoldjában álltak, arról egy szó sem szólhatott. Pedig ez éppen olyan történelmi tény, mint a másik. Pótoltuk-e már a mulasztást?

Ahhoz, hogy egyáltalán tisztán lássunk, legelőször is volna szükséges, hogy föltárjuk a történelem éelhallgatott fejezeteit. A Talmudhoz ragaszkodók azonban est nem engedik meg, mert rájuk nézve hátrányos de igaz tények is napvilágra kerülhetnének, ők viszont fáradhatatlanul "leplezik le" más népek hibáit. És ez volt a történelem legkatasztrófálisabb következményeivel járó dilemmája.

A VÉRSZERZŐDÉS ÉS A HONFOGLALÁS

A magyarság előtt még nem homályosodott el a tizenegy évszázad előtti kérdés: mi volt a kazár nép pusztulásának az oka és hogyan kerülheti el ugyanazt a sorsot minden nemzsidó nép.

Az első világos és határozott lépés volt, hogy a magyarság a hozzácsatlakozott, megmaradt kazár néptöredékekkel, a kabarokkal nyugat felé huzódott el a Dnyeszer vidékére, Etel /Dnyeszer/-közbe a 9. sz. közepe táján. Itt lépett vérszerződésbe a hét törzs, és halált esküdött arra, aki hűtlen lenne a vezérhez vagy viszályt támasztana ellene.

A vérszerződésben benn zug a magyarság fölháborodása mindaz ellen, amikről azt mondták neki, hogy zsidó, mert azok vezetőinek titkos összeesküvése és erőszakossága miatt ismét el kellett hagyniok hazájukat. Egyszerű, tiszta, nomád vallásossága, a Hadurnak istenüknek nyílt és álnokságot megvető szolgálata a meghatározottabb összafogásra és önmaguknak a zsidóságtól való legteljesebb elhatárolására sűtgette őket.

Valami egészen új élmény volt az tehát, ami a magyarságot a vezérség intézményének létesítéséhez vezette, hiszen a hosszú vándorlások sok szervezési és gazdasági, meg katonai problémáit e nélkül is jól megoldották, és semmi tudomásunk nincsen hódító hadjáratok vezetéséről, inkább mindig kitértek a szomszédos népek nyomása elől.

Monddható, hogy a magyarság a talmudistáknál találkozott először mások megtévesztésére és leigázására mesterségesen kitervelt ideológiával, mellyel szem-

ben rögtön megtalálta a védekezés módját: Teljes egy-
ség de nem terror, hanem belátás és baráti hűség a-
lapján. A jogi forma külöségpárhuzamot mutat. Józaef
kazár cár azt írja 955 körül Chasz dai Ibn Saprut kor-
dovai kalifához, mint már előbb láttuk; "Idegen nem
ülhet őseink székén, csak a fiu ülhet az apjának a
trónján, ez a mi szokásunk és őseink szokása." Ha a
levél hiteles voltát egyes történészek kétségbe is
vonják, mégis kifejezi az elzsidósított kazár cári
hatalom egyik titkát: a zsidó vérből kell származnia
vagy azzal szoros kapcsolatban kell állnia a tényleges
hatalom mindenkori birtokosának, függetlenül alattva-
lói akaratától.

Etelközben érte utól a magyarokat az eltalmudoso-
zott kazár cár zsoldos seregének, a besenyőknek alát-
omos támadása, melyről már előbb szó volt. A megma-
radt magyarság most már végre el akart szakadni a meg-
bizhatatlan zsidó szomszédságtól és a baráti kievi fe-
jedelemmel való békés tárgyalások után nyugatra fordul-
va elvonult Halics mellett, a Kárpátok keleti oldalán
huzódó nagy, termékeny síksághoz. Majd több irányban
átvonulva a Kárpátok szorosain, 889-896 között birtok-
ba vette a Kárpátok övezte egész területet. A Kárpátok
keleti oldala mentén a magyarság egy része azonban
viesszamaradt, eddig még nem teljesen tisztázott okok-
ból. Utóvédeket mindig hagytak eddig is a vándorló ma-
gyarok, most azonban különösen szükség volt őrtállók-
ra, mert a talmudista kazárok ha katonailag nem is,
de kereskedelmi és politikai cselezkövésekkel állandó-
an nyomukban voltak.

Amint Láczy megállapítja: "Árpád, aki valószí-
nűleg 840 körül született, már igen mozgalmas idők-
nek nézett elébe Dentu-Magyaria történetében. A Den-
tu-Magyariától keletre terülő kazár birodalom nem
tudta az azab vereséget kiheverni és meggyengülve é-
ri a besenyő támadás, amelynek nem tud ellenállani.
A magyarság kitér a besenyő támadás elől és kiűriti
kb. 889-ben a tizenötévi munkával fölépített orszá-
got a Donyec és Dnyeper között. Ekkor csatlakoznak a
szabir törzsek --a már előbb csatlakozott Nyék tör-
zsen kívül-- a Kéri, Keszi és a töredék törzse Kürt.
nem valószínű, hogy a nemzet az új területet, mely a
Dnyeper, Bug és Dnyeszter között terül el, végleges
letelepedési területnek tekintette, mert hiszen 862-
ben vezetett hadjáratot Pannoniába, majd ismét 892-
ben Arnulf német-római császár szövetségében Szatop-
luk ellen, és 894-ben újabb pannoniai hadjáratot hajt
végre. Árpádot 892-ben választják fejedelemmé és mind-
járt diplomáciai tevékenységbe kezd. Bölcs Leó szán-

ci császárt próbálja rávenni a bolgárok elleni közös hadjáratra. A bolgárok birják ekkor nemcsak Bulgáriát, hanem a Havasalföldet és az egész Tiszántúlt Erdellyel, tehát egy nagyhatalom, mellyel a magyar törzs-szövetség nem mérközhet. Bölcs Leó akkor még visszautasítja az ilyen háboru lehetőségét, azonban ami nem érdekelte Bölcs Leót 892-ben, az egyszerre érdekessé vált számára 894-ben, amikor vaskezü ifju bolgár cár, Simeon megtámadta Bizánc északi tartományait. Bölcs Leó Szaklérosz Niketasz követet küldte Árpádhoz és végre szövetségi ajánlatot hoz a bolgárok ellen. Az időpont tehát elérkezett a Kárpát-medencének Árpád által már valószínűleg évtizedek óta tervezett elfoglalására. A honfoglaló magyarság lélekszáma kb 400.000 emberre tehető, amiből kb. 60-70.000 lehetett a fegyverforgató férfi. Az egész népesség kb. 1200-1400 kilométert tett meg a nyári hónapok alatt, amikor az egész évi mezőgazdasági termés elmaradt, amikor e-lőre kellett élelmiszert tartalékolni és tartósítani. Amikor megfelelő mennyiségű sőről kellett gondoskodni a háztartások számára stb. A vonulás lassu volt, hiszen a lóállománynak és marháknak naponta időt kellett adni a legelésre is.

Árpád fiára Leventére bizza Nyék és Jenő törzsek haderejét, akik a bizánci haderővel szövetségben támadják meg a bolgárokat, míg Árpád a főerővel a Kárpátokon átkelve a Kárpát-medencét szállja meg. A déli szarmy Bulgáriában eleinte sikerrel nyomult előre, Bulgária fővárosát is elfoglalja, de Bölcs Leó hirtelen békét köt Simeon cárral és ekkor a bolgárok egész haderejüket a két lovastörzs hadereje ellen tudják vetni. A haderő nehéz utóvédharcokkal folytatja visszavonulását és az Aldunánál vonul be a Kárpát-medencébe. Feladata így is sikerült, mert a bolgár főerő nem tudott beavatkozni a magyar főerők harcaiba. A bolgárok kieroszakolták az átkelést a bolgár Duna-szakasz északi oldalán; augusztus vége van és a nemzet már átkelt a Kárpátokon és a törzsek már az uj hazában vonulnak kijelölt letelepedési helyeik felé. A főerők a Tisza és a Kárpátok közötti bolgár területeket hódítják meg, amelyeknek Simeon képtelen segítséget nyújtani. A saeniális átvonulás befejeződött. A mozgásban lévő népet nem érhetne végzetes támadás. Az akkori európai viszonyokban a 400.000 főt számláló nemzet annyit jelentett, mint ma 40 millió. A nemzet Európa egyetlen nemzeteamelynek olyan magas kulturája volt, hogy saját irását hozta magával. Európa egyetlen nemzetének sincs saját írása.

A bevonuló nemzet az évezredek szkita kultúráját hozta magával. A magyar katonai rangok azonosak az asszír birodalom katonai rangjaival, mint kashánukirályi személynök, kusán, Árpád helyettese; Szalat assziroknál tartományi fejedelem; Solt, honfoglaláskori méltóság, vagy zsolt; az akkádban sziltani, a törökben szultán; tartan az asszír műszaki csapatok parancsnoka, a tarohán vagy tarján a bányászok és kovácsok törzsének feje a honfoglaláskori magyarságnál vizir, asszír hadseregben Anonymusnál még ugyanugy kundu, később kende; Harku az assziroknál a kisebb király a magyaroknál horka stb.

A korabeli Európa még tudja, hogy a bevándorló magyarok szkíták, W. Orbán pápa. XI. Gergely pápa buláikban Királyi Szkitáknak nevezik e nemzetet. Gardézi bizánci történetíró úgy írja le őket, mint akik prém és selyem brokátruhákat hordtak és arany-ezüstveretű fegyvereket viseltek. Természetesen a fényes ruhák alatt éppugy viselték a fehérneműt, mint egyéb szkita testvéreik, de amit akkori Európa nem hordott, és csak 300 évvel később kezdenek a gazdagabbjai viselni. Gardézi írása teljesen megfelel az azóta is hordott ugynevezett diszmagyarnak. A bevándorló magyarságnak több lova és marhája volt, az akkori egész Európának együttvéve. Ez a magas műveltséget magával hordó nemzet telepedett egy olyan Európába, amely a római birodalom bukása óta sikeresen tönkretette a római birodalom összes alkotásait: az utakat, a hatalmas épületeket és semmi újat nem épített helyébe. A rómaiak által épített utakat az elmúlt 300 év alatt benőtte a fű, elmosta az eső.^{1/} Európa várostelepülései nem régebbiek, mint azok a városok, melyeket a magyarság kezdett építeni.

A magyar honfoglalás előtt alig husz évvel összeomlott avar birodalom avarjai még itt élnek; főként az ország északkeleti részébe húzódtak, amely terület sem bolgár, sem frank sem szláv uralom alá nem került. Miskolc, Kassa, Eger, Győr, Fehérvár, Csanád, Veszprém, Szeged, Kikinda még avar alapítású városok, a híres várépítő nemzet rakta le az alapokat de a honfoglalást követő alapítású városaink száma is nagy: Solt, Kál, Szolnok, Tarján, Keve, Tur, Nagyvárad, Karcal,

Abasár, Heves, Gyöngyös, Üllő, Jutas, Káta, Doboka, Kálló, Meggyes beszédes tanúi a magyarság városépítő tevékenységének. A török háborúk után legyengült, egyötödére fogyott magyarságot próbálta azután Nyugat-Európa nomád vándornépnek föltüntetni, az az Európa, amely még a kőkorszakban élt, amikor a magyarság ősei

már irodalmi alkotásokat hagytak az utókorra. Indo-Európai elméleteket állít föl az a Nyugat-Európa, melyet néhány szóra alapít, amely közösenek látszik a sumér írásoknál 4000 évvel fiatalabb szanszkrit írásokban és az európai árja nyelvekben, amely szevek azonban mindkét irányban az ősi sumér kultúra kilaugárással folytán jutottak bele ezekbe a nyelvekbe. A sumér kultúra fölfedezése és a sumér agyagtáblák megfejtése megfogja dönteni a minden logikát és történelmi adatot nélkülöző elméleteket.

A Kárpát-medencében már Kr.e. 3000 évvel a sumér isteneket tisztelték és róluk neveztek el folyókat és hegyeket, tehát már akkor egy sumér kulturájú nép telepedett itt le. Kr.e. az első évezredeből már történelmi följegyzések vannak itt élő szkita törzsekről. A honfoglalás előtti századokban itt-alapítanak birodalmat a hunok és az avarok. Alig 90 évvel a honfoglalás előtt omlik össze az avar politikai szervezet, de a nép, amely már előtte itt élt rokon szkita elemeket bizonyára fölszívta magába, itt élt még a honfoglalás idején. A környező szláv népek Polovecoknak hívják őket, ők magukat talán palócoknak. A honfoglalás idején küldöttségileg üdvözlíka velük egy nyelvet beszélő magyarokat, akik rájuk is bízzák az ország északi és északkeleti határának védelmét.

A magyarság tehát olyan területet vett birtokába, amelyre a honfoglalást megelőző négyezer éven keresztül egymást követő hullámokban vele rokon vagy azonos népek telepedtek le és azóta is élnek. Olyan népek éltek itt, melyek "nyelve az ural-altáji törzsek turk-tatár családjához tartozik," melybe a mi nyelvünk is tartozik,--írja az elfogultsággal egyáltalán nem vádolható Mahler Ede, majd folytatja: "olyan nép élt földünkön, mely a magyarsággal egy családba tartozik." Ehhez az utóbbi megállapításhoz nem kell kommentár. Ehhez tanuul hívjuk a magyarországi ásatások során előkerült nagyszámu leletet, többek között az erdélyi sumér-anyagokat, a Pulezky szakmunkájában /1883/ Lucaka /Ung megye/ mellett talált síme sumér fejéseket stb. 1/

A honfoglalók meghagyták a töredéknépek szokásait, nyelvét, vallását, és a keresztény igehirdetőket is szívesen látták. A sok császárt látott provincia, Pannonia, különösen is művelt volt és az I. század óta kereszténységnek máig is sok emlékét őrzí. A római limes azonban a népek útéseí alatt összetört, a hadiszerenese változásaíban kelták, jazigok, mar-komannok, kvádok, kerpok, gótok, hunok, germánok, avarok. frankok, szlávok tűntek föl, sodródtak a Duna-

medencében. A magyar államvezetés--még a kereszténység hivatalos fölvétele előtt--, a barátságban itt élő népeknek meghagyta szálláshelyét, foglalkozását, s így páratlanul egységes és erős államot létesített.

Leó császár Taktikája, Biborban született Konstantin Tájékoztatója fia, Romanus számára, valamint a korabeli arab történetírók följegyzései szerint a magyar néppel valami új jelent meg Európában: olyan nép, melyet a kereszténység és mohamedán ugyan pogánynak nevezett, de amelynek emberséges és nemes jellemvonásai tisztelőt, katonai tudománya félelmet ébresztett. Egy-Isten imádásuk bálványt nem tűrt meg és "erkölcsi állapotaikra is kedvező világot vet az emberáldozatok teljes hiánya, a többnépiségtől való idegenkedés, az eskü szentsége a azon körülmény is, hogy a kereszténység első tanítóinak nem kellett közöttük--, mint a többi barbár népeknél-- vérükkel fizetniök a hitbuzgó merészségüket."1/

A KALANDOR LEKÜLET ELLENI HARC

A Káma-Volga menti őshazából a keletről érkező néphullámok szorították ki az ogurokat, részben északra a fiam ágat, részint délre a magyar ágat. Ilyen okból érkeztek annakidején ide az Ural keleti lejtőiről, ill. az Ob és Irtyisz vidékéről/székely rovásírás/, ide pedig az iráni tájakról Chorezmen keresztül /ásatásos leletek!/. A szálak innen legujabb és sok vonatkozásban egybehangzó adatok alapján Sumér^{2/} MUTATNAK. Innen az ősi, a maga korában páratlan műveltségű és szinte előzmények nélkül megjelenő sumér nép az északnyugat felől ránehezedő akkád-babilóniai sémi népek előtt Irán felé, északkeleti irányba tértek ki. Mindezt ugyanazok a körülmények indították meg a további vándorlást: kényszerhelyzet, nemhőditás, nem meglévő civilizációk és kultúrák lerombolása, hanem ennek még politikailag meg nem szervezett vidékeken való fölépítése és gazdagítása, miközben az előmagyarság áldozatként ég, önmagát emésztve, más népek javát szolgálva mindazoknak az értékeknek érdekében, amikért egyének és népeknek egyáltalán érdemes élni.

A kalandozások ellenben főként az erő megmutatására, szákmány és szolga szerzésére voltak alkalmasak.

Maga a vezér, Árpád és utódai NEM vezettek kalandozó hadjáratokat. A törzsvezérek szánták rá magukat. Egyik oka, az avar testvérektől elrabolt, nyugatrahurcolt mérhetetlen kincs megtalálása és visszahozása. Másfelől, Artomonov 700 körülre teszi /József

cár 620 körülre/ Bulán kazár fejedelemnek azt az elhatározását, hogy megengedi országában a zsidó vallást. Igen jellemző amit ezzel kapcsolatban a Cambridgei Névtelen Állít. Eszerint egy elkazárosodott zsidó vezető, aki rablőhadjáratban kitüntette magát, zsidó feleségével és apósával együtt győzte meg Bulánt ennek a lépésnek előnyeiről. A görögök és arabok tiltakoztak, de a kazáriai zsidók lelkesen álltak az eszme szolgálatába. Arra is utal egy hagyomány hogy hajókon zsidók ezrei érkeztek Kazáriába és ott befogadást kértek, mert üldözöttek --amint mondták...

Bulánnál kivíták, hogy távolítsa el a jövődömondókat --írja levelében József cár. Tehát azokat távolították el legelőször, akik a nemzsidó oldalon állottak és a türk nép hagyományait ápolták. Bulánon keresztül a Talmudisták rábeszéltek a többi kazár fejedelemet, sőt magát a kagánt is, hogy zsidóvá legyen. Ezekután--folytatja József cár levele: Bulán főlsőbb sugallatra elhatározta, hogy épít egy templomot, és hogy megszerezze az ehhez szükséges kincseket, rablőhadjáratot szervezett egy Kaukázusban fekvő vidék ellen. Elpusztította azt és nagy zsákmányt gyűjtött.^{1/} A rablőhadjárat sikerével a gyűjtött kincsekkel nem volt nehéz egy türk vezérhez zsidó nőt adni feleségül. Ezek leszármazottai pedig az állandó és céltudatos Talmudista hatás alatt fokozatosan kezükbe vonták össze a tényleges főhatalmat, a türk kagánt pedig lassan csupán nemzeti szimbólummá sorvasztották. A Biblia tekintetével is megakarták erősíteni a viszonyt a talmudista fejedelem és a legerősebb kazár vezető, a tarchánok között. Ez a kettős fejedelemség Kazáriában nem volt régi hagyománymegőrzése, hanem új történeti képződmény, mely egy uralkodó dinasztianak egy másikkal való fölváltása során lépett föl, meghatározott körülmény között,--állapítja meg Artamonov, majd így folytatja: az új állami szervezet összekapcsolódott a régi formával, melynek már régóta elveszett az eredetijelentősége, jelentése. A türk birodalom szétesése a kazárknál akkor kezdődött, mikor a türk dinasztia kezéből a Talmudot tanult helyi kazár vezérekre támaszkodó fejedelem kivette a hatalmat a vallás és Isten nevében. A fejedelem számára ez a kisszámu vezetőréteg biztosította a privilegizált helyet az államban. A fejedelem viszont biztosította ennek a rétegnek a hatalmát saját népétől függetlenül, sőt a talmudizmussal kiszakította ezt a réteget abból a népi közösségből, melyből kinőtt, hiszen a kazár nép idegenül állt szemben a zsidósággal. Ennek a tanult ré-

tegnék a jelentősége annyira nagy lett, hogy végül egyik képviselőjének sikerült saját kezében összpontosítani az államhatalom egészét, a kagánt egy hallgató bábbá téve, akit a népnek mutogattak a bitorlás elleplezésére. A türk kagán kénytelen volt fölvenni az állam zsidó-zármazásu tényleges fejéhek a vallását és ezt állami szimbólummá formálni inkább vallási, mint politikai téren. Ez a tényleges hatalmat biztosító zsidó egyéniség a kazár uralkodóház új alapítója lett. Előbb bek, azután kagán bek és azután cár.^{2/} Ez volt Obadja, aki 800 körül a nyílt államcsíny végrehajtója lett, mindenkre kényszerítve a talmudizmust.

Az új zsidó cárok zsoldos katonaságra, uzokra és besenyőkre támaszkodott és a maguk kezében tartották az összes jó állami állásokat és meggazdagodtak az átmeneti kereskedelem révén és hittestvéreiket megerősítvén a helyi vezetők rovására^{3/} De József cár az igazság ellen vét--mondja Artamonov--, mikor azt állítja, hogy a kazárok a zsidó vallás fölvétele után érték el hódítási sikereiket. Éppen fordítva van. A nagy hódításokat a türk vezérek vitték végbe és a IX. században a kazároknak csak honvédő és nem mindig sikeres háborúik voltak. Tehát megállapíthatjuk, hogy ebben a forrásban a monarchikus tendencia győz a történeti pontosság fölött.

Egy jó évszázad alatt Kazária megszűnt a laza szövetségben élő hatalmas türk nomád népek szabad országa lenni. A Talmud utmutatásai szerint egy aránylag kis csoport titkos összeesküvéssel fokozatosan beépült az egyes törzsekbe. Mikor Obadja a nyílt színre lépett, a meghirdette a mindenki számára kötelező új hitet, tulajdonképpen tudva-nemtudva a kazár nép kiirtását kezdte meg. Titkos megfigyelőin keresztül jól tudta, hogy a kazárok még idegenebbül állnak szemben a zsidókkal, mint mikor befogadták őket. Obadja a törzseket egymás ellen játszotta ki, buzgón sürgetve a Talmud elismerését. Behívta az uz és besenyő seregeket. Zsoldosaivá fogadta őket és Sarkel városában a véres háború végen már idegen zsoldosok őrzik a kazárok nélküli Kazáriában a mintegy 200 elzsidósodott kazár vezető család hatalmát és vagyonát...

A magyarok a fölkelők oldalára álltak. Jól megfigyelték a talmudista hatalomátvétel minden lépését... Ismét ősi gyakorlatuk szerint jártak el: kitértek a rájuk zudított seregek elől és Etelközbe húzódtak... nyugat felé, int már szó volt erről. A kazáriai vezetőség azonban nem akart lemondani a magyarokról. Előbb nyájas szavakkal próbálkozott. Zsoldosokká fo-

gadtá volna őket a besenyők helyett ha ismét szövetségre lépnek Kazárával. A magyarok válasza: a vérszerződés-sel szorosabbra vonták szövetségüket. Így került sor a Bizancon keresztül kitervelt provokációra. A magyarok veszedelmes szövetsédeké váltak Kazária számára. Mivel teljesen kiismerték a talmudi eljárásmodot, ezért pusztulniuk kellett volna. Ha vállalkoztak volna a besenyők helyett, a seregük a teljes kiirtás lett volna egy másik zsoldos sereg által.... "Hozd életveszélybe és ne szabadítsad ki őket"/Aboda Zara 26 a.b. Goldschmidt, Leipzig, 1885/. És a zsoldosokat rászabadították az etelközi védtelen táborra... Közben a nyugat felé húzódó magyarokkal szüntelenül kapcsolatokat akartak teremteni. A magyarokhoz csatlakozott talmudellenes kazár, a kábar, népnek is igen "előnyös" kereskedelmi ajánlatokkal megukhoz akarták őket fűzni. Tény, hogy a Kárpátok keleti lejtőjénél a magyarság egy része végleges szálláshelyre rendezett be. A folyóparti ligetek és legelők békés házával kecsegtették a rettenetes árulás által sebzett hépet. A többség azonbanminél messzebb akart vonulni...

Kár, hogy a történészek mindezekről lényegében hallgatnak. Föltűnő, hogy az erre vonatkozó okmányok, adatok és művek fokozatosan eltűnnek a levéltárakból, és könyvtárakból nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában és Amerikában is. Mintha titkos összjáték-kalmég az emléket is ki akarnák irtani egyesek a példátlan mépirtásnak. Ugyanekkor pedig a keresztény népek hibáival foglalkozó művek özönével árasztják el a könyvtárakat is és a közvéleményt is. Pl. Ribáry idézett művében háromszáz év alatt az Ibér félszigeten a spanyol inkvizíció mintegy 300.000 halált okozott /V.606/ és oldalakat betölt az ezzel kapcsolatban részletek felháborodott hangja leírása. Ugyanez a mű a magyarok lebediai tartózkodásával kapcsolatban csak azt írja, hogy a kazárok szomszédságában éltek, a talmudista államcsínyről és a magyarság kettészakításáról nem közöl adatot /IV.345./. Egy lappal később említi, hogy Etelközben kb. félmillió ember /magyar" semmisült meg egyetlen rajtaütéskor /IV.346/. Tény, hogy a magyarok jelentős utóvédeket hagynak hátra, de a Kárpátok keleti lejtőjénél maradt magyarok szerepe még nem tisztázott. Miért kimélték őket a besenyők? Álmos vezér halálával kapcsolatos körülmények sincsenek tisztázva, 1/ de tény, hogy a magyar utóvédekre szinte számtalan besenyő, kun, tatár támadás zúdult...Későbbben, pedig ezen a vidéken, mely később a magyar királyok védelme alatt áll, majd magyar hűbéres tartomány lesz, a magyarság meggyengül, megfo-

erőszakoskodik, megindul a zsidó, talmudista és oláh népek szinte észrevétlen beszivárgása.

A bagdadi kalifátusból időnként kirajzó menekülő zsidók előszeretettel vonultak nyugat felé, a későbbi Kunországba, majd Galiciának, Bukovinának, Vlachianának vidékére. Rendkívül érdekes, hogy csupán a mai, századvégi Románia, mely nem foglalta még magába a későbbi Európa által az első világháború végén konként odadobott Erdélyt, 400.000 főnyi zsidót mutat ki 1890 körül.

A honfoglalók az új hazában egészen új vonásokat mutatnak. A földműves-állattenyésztő-kézműves magyar nép addig is járt nyugatra földkerítés, legelőkerítés céljából, de sohasem vagyongyűjtésért. Sőt, Artamonov részletesen leírja az eddig figyelemre nem méltatott krónika-részletet, ahogyan a Bizancot segítő magyarok viselkedtek a hadiszákmánnyal kapcsolatban. A Simeon bolgár csapatai feletti győzelem nyomán nagy szákmányhoz jutottak a magyarok de azt nem vitték magukkal, hanem Bizáncnak, szövetségesüknek juttatták el. Ez jól mutatja a magyarok önzetlenségét s a pénzimádát teljes hiányát a magyar vezérek jellemében./Ribáry leírása lényegében hasonló/.

A kordovai kalifa tisztában volt a zsidó kereskedők szerepével Magyarországon és Prágában is. Így a szákmány értékesítésének jó lehetősége volt.

A XV.-XVI.sz. fordulóján élt Aventinus nevű bajor udvari történész, aki Annales Boiorum c. művében ezt írja a "kalandozásokról": "Nemcsak a magyarok dicsőségéért hanem a pusztá létért is kellett harcolniok a magyaroknak s így érthető, hogy a támadásoknak hevesen ellenállottak."

BEVEZETŐ HADMŰVELETEK 899-907.

1/ Árpád 899. évi itáliai hadjáratát az a stratégiai biztosító elgondolás váltotta ki, hogy a Felső-itáliát birtokló némettség és az itáliaiak Magyarországot veszélyeztették. Ezért sietett Berengár levelésére. De mivel számolt azzal, hogy Berengár a németeket hívhatja segítségül, 900-ban előnyomult a Traun folyóig / a mai Linz-Ganunden vonalig/, hogy az esetleges német támadás a gyepű-területen és ne Magyarországon területén következhesen be.

2/ 906-ban Árpád II. Szvatopluk morva fejedelmet verte le, aki a 893-ban már leverte Szvatoplukhoz hasonlóan "Nagysziláv Birodalmát" kívánt alapítani. Árpád

a morva területeket Magyarországhoz csatolta és így csak a morva főnnhatóság alól szabadult csehek léphet-
tek szövetségre a németekkel--a magyarok ellen...

3/ Árpád 90'-ben Fozsonynál tönkreverte Gyerme-
k Lajos német királynak a Duna mindkét oldalán előnyo-
mult, püspökök által vezetett két seregét. /Árpád itt
kapott halálos sebet Luitprand mérgezett nyilától./
Majd a magyar sereg Ennsburgra nyomult elő, ahol a
tartalék sereget és szétverte és ahol a király is el-
esett a bajor nemesség színejavával együtt.

Ugyanakkor a Lengyelországban uralomra jutott
Piaszt uralkodóház a német császár hűbérese lett. Ma-
gyarországot északról is veszély fenyegette. Az új,
erőrekapott Bizánci császárság a Balkán fölötti u-
ralma révén délről is veszélyeztette Magyarországot.

KISEBB SEGÍTŐ VÁLLALKOZÁSOK 907-933.

1/ 915-16-ban a Thüringiai, Schwabe és Franken
tartományok ellen folytak támadások Arnulf bajor her-
ceg kérésére, aki a Gyerme Lajost követő német ki-
rály üldözése elől Magyarországra, Kál vezérhez, Bul-
csu horka apjához menekült, akinek lányát feleségül
is vette. Ennek unokája Gizella, aki István felesége
lett.

2/917-ben Elzászra, Lotharingiára támadnak egy
Konrád elleni koncentrált támadás keretében, míg
Burghardt sváb herceg Schwabenből, Arnulf pedig Ba-
jorországból támad.

3/ 919-ben Burghardt és Arnulf a magyarokkal
szövetségre lépMadarász Henrik ellen és ezt Arnulf
929-ben Bulcsuval megújítja, mire Henrik 927-től 936-
ig terjedő időre évi adófizetés ellenében békét kér.
Ez a 9 esztendő jelentette a magyarság európai hatal-
mának egyik csúcspontját és erre az időre esnek a
II.Berengár északitáliai királyt megeegítő hadművele-
tek Rudolf burgundi király ellen, éspedig:

921, 923 és924-ben, mert Rudolf 923-ban döntő
csapást mért II. Berengárra és Felsőitália ura lesz.
A magyarok ezért Burgundiát végégszűztitják, de mégis
Rudolf marad ural Italia felső részének;

926-ban, Hugo provencai herceg kérésére a magya-
rok verik meg Rudolfot és végigpusztítják Elzászt,
Lotharingiát. Verdunt és az Andesek vidékét, majd meg-
sarcolják Toszkánát és Rómát is fenyegetik.

Győzelmes hadjáratok:

899=Brenta. 902-906=Moravia. 910=Rajnavidék.
912= Franciaország. 917= Basel. 918=Bremen.
925= Délitália, onnan az Alpokon keresztül az
Atlanti oceánig. 926= Szent Gallen. 927= Bulgária
933= Merseburg. 934= Bizánc. 937= Svábia és
Franciaország. 943= Spanyolország. 947= Itália.
948= Odrögorszag. 951= Északitália. 954= Burgundia
és Belgium. 959-969= Balkán hadjárat Konstantiná-
polyig.

901-ben a Krajnán és Friaulon keresztül Itáliába
vezető út neve: "STRADA HUNGARORUM" /Marcali/ mely a
Lugrab melletti Grécvárról indul ki /Győrfy/.

A 900-ban Bajorországra támadt magyar sereg az Enns
folyótól indult el. Ekkor építették Ennsburgot, mint
határvárat, a bajorok. 906-ban az Elba mentén Szászor-
szágba vonul egy csapat. 907-ben már Kelet-Styria is
magyar kézen van. Nagy Károly Ostmarkja megsemmisült.
908, 909, 910, 911. a szászok, svábok-alemannok, a
keleti frankok földje és a Rajnavidék elleni magyar
támadások évszámai. 913-svábországból visszatérve,
az Inn mellett vereséget szenvednek. Hóman szerint
ekkor veszítették el a mesés "Operenciát" azaz az Ober-
Enns /vagy Ob der Enns=az Ennsen túl/ vidékét, Felso
Ausztriát. 917-es adat szerint a magyarok nyugati ha-
tára az Enna folyó volt, északabbra pedig mélyen bent
Morvaországban haladt. Brémát 915-ben már oseh segéd-
csapatoktól kísérve sarcolták meg.

947-ban Welnél vereséget szenvedtek a bajoroktól, mely
a bajorországi hegemoniájuk elvesztését eredményezte.
998-ban a magyarok Pannoniát --a császár főhatósága
alatt álló hűbéres tartományt-- DÉLRŐL megkerülve tá-
madnak Nyugatra, 900-ban viszont már az Enns torko-
latvidékéről. Pannonia elfoglalása tehát Alsó-Ausztri-
a és Stájerországnak meghódításával egyidejű.
A nemzetközi történészek grandiózus ténynek írják Hanni-
bál Alpokon történt átvonulását. Ugyanaz a nyugati tör-
ténész gárda elhallgatja a magyarok, 923-i hadjáratát
amikor Berengár megölése ürügyén támadtak Itáliára,
Bevették Páduát, betörték Svájcba, és a Jurán át Dél-
Franciaországba vonultak, majd Lombardián át tértek
haza. A magyar lovasság ugyanazon a déli Alpokon vo-
nult nyugatra és vissza, ahol Hannibál 218.Kr.e.

A történetmondók rosszindulata tombol ellenünk...pl.
a 933-as szászországi és thüringiai vereségünket
mértőföldkőként állítják be. Katonai erőnk és szelle-

münk "töréséről" írnak. Ugyanakkor elhallgatják azt, hogy ugyanabban az évben Bizáncot is támadtuk és Konstantinápoly falaiig vonultunk. A következő évben pedig ismét a Rajnánál, Elzász-Lotharingiában, Burgundi-

ában és Dél-Franciaországban "kalandoztunk."

933-ban nagy magyar sereg tört Szászországra és Thüringiára. A két részre oszlott sereget azonban a német lovagi haderő Sondershausennél és Merseburgnál /a Riade mellett/ megverte /március 15./ A "kalandozások" a határmenti törzsek egyéni vállalkozásai voltak, amire nem vetették be teljes haderejüket. Független hadivállalkozások voltak a központi erőteljesebb haderő és az ország déli vagy keleti törzseinek haderejétől.

941-ben Itáliába törtek, onnan Spanyolországba. 950-ben Bajorország. 951-ben Itália, onnan Dél-Franciaország. 953-ban szövetség Ludolf allemann herceggel, Ottó ellen a 954 tavaszán Konrád Lotharingiai herceg vezetésével pusztították a német birodalom déli tartományait, majd Burgundián, Svájcban és Itália északi részén keresztül tértek haza. 955-ben két oszlopban Bajorországra törtek. A rokoniával kibékült I. Ottó a sereget Augsburgnál megzavarta /Augsburgot ostromolták/ és aug. 10-én a Lech mezején megverte. A másik csapat vereség nélkül hazaérkezett. Mint látjuk, a törtébetírók és történészek azt is elhallgatják, hogy nyugati portyázásaink kb. negyven százlélekát nyugati és itáliai fejedelmek meghívásából történtek. Ezt a katonai és etikai fogyatékoságaikat már nem eszeretik történelemmé tenni...

"914-ben Botond Felső-Olaszországban Hugó olasz király ellen a kis burgundi Rudolfnak segédjeként volt kiküldve, de miután az ellenfelek ütköződése előtt kigyeztek, Botond Hugó meghívására segédül szegődött Raknu az omajádok kalifája ellen, honnan vagy 30 napi csatározás után nagy zsákmánnyal a az üldözések elől a Spanyolország hátsó széléin hozzátárlakozott vagy 2000 cigány családdal tért vissza hadijáratból az országba."^{1/}

A helyzet egyre több veszedelmet rejtett magában. A megtámadott népek szervezett ellenállását szította föl és jelentős vérvesztéseket okoztak, nemzetünknek. Az egyes törzsek nagy szabadságát meg kellett szüntetni, szűkíteni. Árpád egyes engedetlen törzset széttelepített az országban, súlyos mulasztás, hogy a történészek és írók milrt nem vizsgálták meg alaposabban ennek a kornak történetét. A magyarság vezetői látták, hogy a kordovai kalifának igen jó szolgálatot tett volna József, Kazária cárhoja, ha meg tudta volna szerezni az északról reá nehezedő mórok elleni összefogást és általában az európai kereszténységet össze-

buzgó magyar hadjáratot. A kordobai-kazáriai levelezés, az abban említett közép-európai zaidó kereskedő központok segítségével már egyenes utat készített a magyarságnak mint Kazária új és tehetségesebb zsoldosseregének zaidó érdekekért való fölálldozására. A magyar vezérek azonban -- részint a Bizánc és a német-római császárság felől tapasztalt ellenállás miatt is, de saját politikai tapasztalataik alapján is -- tovább folytatták a Vérszerződéssel megkezdett főhatalom központosítását. A kazáriai mintára átmenetileg érvényre juttatott kétfős fejedelemséget /Gyula-fende/ megszüntették, de csak Taksony vezérnek sikerült az Ottó német császártól Augsburg mellett 954-ben és Bardas görög vezértől Drinápoly mellett 968-ban elszenvedett vereségek lélektani hatását is kihasználva minden kalandozást végérvényesen eltiltani és a vezér főhatalmát megszilárdítani. /A fejedelmek uralkodási sorrendjével kapcsolatban az adatokat elemez Heckenast Gusztáv: Fejedelmi /királyi/ szolgálatok a korai Árpád korban./ Akad. Kiadó. É. 53/1970/

Fölalldozására vár még a teljes némaságba burkolt Viking - Magyar kapcsolatok. A Kievdn kialakult jóviszony nem szűnhetett meg. A vikingek is a kilencedik századtól a tizedik század közepéig, mint a magyarok, "kalandozták" Európát, nyugat-európát és Bizáncot. Véletlen-e, hogy Leif Erichson nevelőapja a magyar /turk/ származású Tirkir volt, aki Amerika földjébe ültette az első szőlővenyigéket. Hihető-e az, hogy a teljes Európa elleni hadjáratokban a két népnek nem voltak kapcsolatai? Soha. A magyarok leal-lásával Európa kétirányúvédekezése egyirányúvá válva, a vikingek is megszüntették hadjárataikat.

KERESZTÉNYSÉG

Taksonynak fia, Géza lett az utód, akinek felesége Sarolta a Bizáncba kezesül küldött és ott megkeresztelkedett erdélyi vajdának, Gyulának leánya, buzgó keresztény volt. Valószínűleg döntő szerepe volt abban, hogy Géza a kereszténység fölvétele mellett döntött. A Bizánc-al kapcsolatos etelközi keserű tapasztalatok mellett I. Ottó követének, Bruns verduni püspök látogatásának azonban döntő szerepe volt abban, hogy 973-ban magyar követek jelentek meg I. Ottónál és RÓMAI hithirdetőket hívtak az országba.

Géza második felesége Miciszláv lengyel fejedelem huga, Adalheid volt, akinek hatására Szent Adalbert és bencésai jöttek az országba. Gézát és még első feleségétől született fiát, Vajkot Smt Adalbert keresztelte meg. 1/

Vajk az István nevet kapta, feleségül pedig Gizellát, Henrik bajor herceg lányát. Szt István elődeinek politikáját folytatva, II. Szilveszter páptól kért /1/ koronát, és apostoli intézkedéseire megerősítést. Nem úgy, mint ugyanabban az időben, Boleszláv lengyel fejedelem, akinek I. Ottó német császár tette fejére a koronát és így már előbb hibáztatására tette.

Szent Istvánt 1000 augusztus 15.-én koronázta meg Aesztik esztergomi érsek. A modern európai keresztény magyar királyság, mely politikailag rendkívül érett magyar nép ősi hagyományaira és a pápa legfőbb tekintélyére támaszkodott.

Tény, hogy az első századig visszanyúló pannoniai kereszténységgel való közvetlen találkozás mély benyomást tett a magyarságra. A fenékpusztai, óbudai /Aquincum/, a táci /Gorsium/ a szombathegyi /Savaria/, észéki /Mursa/ pécsi /Sopianae/ és sok más helyen talált bazilikák, ill-

kápolnák a krisztusi hit erejéről, művészetéről és nemességéről tanuskodtak. Az aquincumi katonaváros hatalmas épületekkel érte meg Árpád vezér megérkezését annyira, hogy Árpád a körszínház bástyaiban is rendezett be vezéri szállást. Az is tény, hogy az itt talált gyér lakosság tovább végezhetette békés munkáját és keresztény hitének gyakorlását. A salzburgi érsekség főljegyzéseiben a honfoglalás előtti évtizedekben sok kápolnát és templomot szenteltek fől Pannoniában, mely akkor egyházilag hozzá tartozott. Az ország déli részén a bizánci egyháznak voltak kolostorai, templomai és hívei, akik szintén még a római császárság idejéig visszanyúló hagyományokat és emlékeket mondhatta magáénak, pl. Siscia /Sziszek/, Cibalae /ma Vinkovce/, Sirmium /Szerém/, ma Mitrovica/, Singidunum /Nándorfehérvár, ma Belgrád/ stb. városokban. Az is már részletesen ismert, hogy a vándorló magyarság már az V. századtól érintkezésbe jutott a kereszténységgel.

Rendkívül buzgó és amellett a világi tudományokban is jártas, szilárd jellemű és egyszerű életmódot élő szerzetesek, hithirdetők, is nagy hatással voltak a sok nemes jellemvonással ékes magyarokra. A talmudiata hit propagálói nem ilyen benyomást hagytak a népnek még nagyon is friss emlékeztetésben. A keresztény hirdetők fegyveres hatalom kísérete nélkül nyíltan és őszintén hirdették épp azt a hitet, amelynek tanítása a talmudi cselzővésekkel teljesen ellentétben állt. Ugyanakkor a keresztény államok tiszteletben tartották az or-

szia határait és fenyegetések nélkül küldték el hitük követőit, legalább is a kezdetben. Egy bölcs és nemes, tág látóhatáru vezérhez volt illő Géza fejedelem kijelentése: "Elég hatalmas vagyok ahhoz, hogy két istennek is szolgáljak."--hiszen a magyarok égben lakó nagy Istene és Krisztus nem is állottak egymással szemben...Géza fejedelem nagy megátalásait, kapcsolatait és elhatározásait fiának, Istvánnak adta tovább.^{1/} A Bencések nagy hatással voltak Istvánra. Az annyi megtulást és szenvedést megélt és az állandóan lesben álló talmudista kiszákmányolási vággyal szembeni magyar nép, szabadságának és fejlődésének akkor egyetlen biztosítékát a keresztény tanítás szellemében való élettel és éberséggel hitte állandósítani. Lényegében ilyen következtetésre jutott el, ugyancsak kazáriai tapasztalatok alatt, az akkor már talmudisták vezetése alatt álló Kazária által adófizetésre kényszerített és állandóan szorongatott, a Rusz-törzsből való szláv népektől segítségül behívott normannok vezéri törzse. Rurik 862-ben jelent meg a normann csapat-- a varegek--élén Novgorodnál. A Dnyeperen kétszáz hajóval vonultak le a Fekete tengerig. Kievben rendezték be fővárosukat. Rurik utóda, Jelgi, minden szláv törzsnek eltiltotta a kazár adó további fizetését. Sv-tosláv a Don torkolatától, fia Valdemár /Rurik dédunokája utolsó Fekete-tenger melléki birtokaiból is kiszorította a kazáriai vékony talmudista uralkodó osztály szoldos seregeit és az egykori Kazáriában megtelepszének a normannok. Valdemár és első utódja a kazár cári címet is fölveszi, de nem a legyőzött talmudi lelkiiséget és világnézetet, hanem a tőlük sokszor fenyegetett és megsarcolt Bizánc hitét, a kereszténységet veszik föl. Ekkor már a Skandináv őshazával lassan fölbomlik a normannok összeköttetése és egy néppé olvadanak a szlávokkal. Lehetetlen nem észrevennünk a Vladimir és Árpád küzdelmei között az elvesztett hatalmát kerülő uton, különféle trükkökkel visszaszerezni akaró talmudista próbálkozásokkal szemben. Nestor krónikás szerint Valdimir "Kievben egyedül kezdett uralkodni," normannok és szlávok orosz nemzet gyanánt lépnek a történelem színterére.^{2/} A párhuzam azért is rendkívül jelentőségi, mert nem "antiszemitizmusról" volt szó, nem "keresztények részéről zsidókkal szembeni gyűlölet" szerepelt és nem is "keresztenshadjárat" vagy "izgatás", hanem életerős, báton, nemesgondolkodásu "pogány" népek természetes emberi ítélet szerinti szabad döntéséről. Ebben látta mindkét nép a jövőjének és fejlődésének biztosítékát.

PANNONIAI ELŐZMÉNYEK POLITIKAI SIKON

Mikor a római limes a keletről jövő mind erősebb támadások alatt heesedezni kezdett a II. század második felében, majd véglegesen megnyílt, amikor a rómaiak 433-ban teljesen átadták Pannoniát a hunoknak, a római alkotmány tovább élt Pannoniában. Lehetőségen belül érvényesült is mindig a római jogon fölnövekedett nemzedékek továbbbadódó hagyományai erejében. Ezzel páratlanul szilárd és vonzó keretet adott, ajánlott föl az egymásután föltünő és elviharzó népeknek a békés egymásmelletti élés megszervezésére. Ennek az is oka volt, hogy a római jog, a ius gentium, az alapvető emberi jogok gyökereit lényegében helyesen látta meg és ezért a keresztény tanítás emberi egyenlőségének szellemében egyre jobban tökéletesedhetett. Az antik Rómából az Pax Romana, az egyenlőjogu polgárság eszméje, éppen a kereszténység révén terjedhetett el a kifejlődésben lévő új világban. /

"Most mikor én Konstantinus Augustus és én Licinius Augustus szerencsésen Milánóban találkoztunk és mindent, ami a közélet biztonságát illeti, megtanáskoztunk, egyebek között elhatároztuk--ami nézetünk szerint sokak hasznára lesz--, elsősorban azt kell elrendeznünk, amin az Isten tisztelete nyugszik. Vagyis mindenkinek megadjuk az engedélyt, hogy azt a vallást kövesse, amelyiket akarja, hogy így az Istenség az ő égi trónusán /bármilyen legyen is az/, irányunkban kegyesnek és jóságosnak mutatkozhassék..."--mondja ki ünnapélyesen a 313. június 13-án kelt milánói rendelet.

Ebben már benne lüktet a három évszázad keresztény vértanuinak győzelme hite előtti hódolat és a hódító népek dübörgő lovasseregeinek támadása elleni oltalom reménye. A népvándorlás fölzaklatott népei is jobb, biztonságosabb, rendezettebb világ után vágyakoztak és ezt csak a vértanuk hitétől kaphatták meg. A limes tulajdonképpen nem dőlt össze, hanem a keresztény testvériség szellemében kinyílt és kitárt, hogy minden népet befogadjon. Ez az új világ sok szenvedés árán született meg és még most is születőben van. Nem valósult meg teljesen de amit kezdetben csak a hit ősei, hősei hirdettek, ma már a társadalomtudománny és az emberiség világszervezete tudományos igazságaként is hirdeti. Alig van terület a földkerekségen ahol már a kőkorszak óta jobban tud-

nánk figyelni az emberi akarások és Isten kegyelmének csodálatos összeszőződését, kínzó vajadások után a békés -- a viszonylag békés -- megnyugvás megérkezését, mint a Kárpát-medencében, ahol az ősi ural-altái és indo-európai népek kölcsönhatásából rendkívül magas szintű értelmi és akaratú műveltség, tudás és jellem ember és ember iránti megbecsülés eresztett mély gyökeret az emberiség történelmének talajába. Mindez különösen áll éppen a népvándorlást magábanzáró első évezredre /Részletesebben l.: Tóth József: A pannoniai kereszténység első évezrede c-kézírata/

A Duna-Tisza között az ősi szittya származék, a Felső-Tisza mellett a jazigok, és a vandálok hasáding ága, Erdélyben a gótok és gepidák, a Felvidéken a kvádok és markomannok támadnak a limes irányába. Constantinus személyesen többször is Pannoniában jár hogy a védelmet megszervezze, fia II. Constantinus a délpannoniai Valentinianus hasonlóképpen, Theodosius fővezér maga irányítja innen sikeresen Szerémvédelmét. Constantinus több ütközetben visszaveri a kvádokat, a jazigok ellen pedig támadó hadjáratot indít. Érdekes epizódot idéz a Pilisi utikalauz ebből az időből. /Megjelent 1967-ben Bpsten. Sport. A szerkesztő munkaközösség tagjai: Dr. Dénes György, Lajos Ferenc, dr. Mezei Iván, dr. Pápa Miklós. 40. oldal./

"Az Aquincumtól északnyugatra elterülő síkságon a római katonasággal körülvárt, fegyvereiktől megfosztott és összetört jazig tömeget egy összetákoltt tribünről maga a császár korholta és szigorú büntetéssel fenyegette őket. Constantinus beszéde közben a jazig foglyok közül az egyik földobálta a saruit a levegőbe és elkiáltotta magát: "Marhai Marhai!" Ezt Amianus Marcellinus a római történetíró beszéli el. A szó jelentését a latin történetíró nem ismerte. Szerinte harcbahívást jelenthetett, mert erre a fegyvertelen jazigok megrohanták a császári emelvényt, legázolták a testőrséget és a császár is csak ügyel bajjal menekült a fölállított légiók védelmébe." /A mai Budapest területén feküdt ez a tartományi főváros. Nagykiterjedésű romjai és gazdag leletanyaga ma is látható. Ezt az eseményt Edward Gibbon is említi. "The history of the Decline and Fall of the Roman Empire" c. könyve XIX. fejezet. Sirmium melletti Aciminkum./

Később, Valentinianus alatt 374. nyarán a származék lovassága a kvádokat támogatva széles sávban átkelt a Dunán és végigpusztította Pannoniát. Csak Sirmium erődjé állt ellen sikeresen. A császár személyesen siet a Duna-könyök védelmére, a Rajna mellől. Az ellensége ennek hírére visszavonul és békeküldött-

séget meneszt Brigatioba /Szőny/ a császár elé. A hevesvérű uralkodó, amikor a követeket szidalmazza, annyira föllingerül, hogy agyvérzés éri, mely 375. november 17-én halálát okozza. Megindulnak a gótok, először, vandálok és nyomukban a hunok. A Duna déli folyásánál a határ védelmére betelepített germán és alán csoportok /3803 már alig különböznek a Duna túlsó partján támadó rokon törzsektől. 395-ben a betelepített törzsek már csatlakoznak a betört barbárokhöz, 401-ben a vandálok Godigisel királyuk vezetésével átvonulnak Pannonián a Duna felső folyása mentén nyugat felé. 410 körül a nyugati gótok törnek Pannonián keresztül Itáliára, majd onnan Gallián keresztül Hispániába. A rómaiak 409-ben Pannonia egy részét, Valériát /melybe esett a Duna-kanyar Pilis-sel/ átadták a hunoknak. Uldin hun király jutalmul kapta meg, mert hőiesen ellenállt Ragagaisus gót seregének.

Valeria fővárosa Aquincum volt abban az időben. Mikor egész Pannoniát átvették a hunok, a sok szövetséges népből álló hatalmas birodalom új központokat is szervezett, ill. östelepüléseket is följutított. Igy a Tisza-Maros vidékén volt Attilának egy hatalmas városa, melynek pontos helyét már nem tudjuk de tájékozódásul szolgál, hogy ez a vidék ősi műveltségű központ volt. Sansizegetusa, az ősi sumér jellegű erődvár a Tisza alsó vidékének keleti perem-hegyvidéke szélén; Hódmezővásárhely, melynek közelében Kékénydomb, hatalmas, kőkorszakból való megrészletes alaprajzu házakkal büszkálkedő város romjai láthatók /csak kis részben van föltárva és innen került elő az ékirásos Ana-istennő szobor, házmodell stb./ és Temesvár vidékén a nagy vízterőd, mely a hun-avar időben jelentősen kibővül. A másik talán még jelentősebb Attila székhely a Pilisben volt. Aquincum közelében és a Duna-kanyar mentén, ahol Dömös már a rézkorszakban az egész Kárpát-medence legnagyobb telepe volt, majd a kelták legnagyobb városa lett ezen a tájon, amint ezt a legújabb ásatások /1967/ is bizonyították. "A Kárpát-medencében a neolitikumra következő rézkorszak --bizonyára a rézbőség és a rézművesek művészeti szintre emelkedett hozzáértése, valamint a műveltségnek sumér jellege miatt is-- hosszabb ideig tartott, mint bárhol a földön. "A nemzetközi tudomány a magyarországi rézkorszakot a SZÉP RÉZKOR jelzővel tüntette ki. Ez a hosszabbra nyúlt korszak tette ugyanis lehetővé, hogy a rézkultúra itt magasabb fejlődési fokot érjen el, mint bár-

neli másutt a földön, ahol a rézkorszak teljes kibontakozását megakadályozta a bronzkor korai bevezetése. Nálunk már a rézkor utolsó szakaszában ismerték és használták a kocsit. A későbbi bronzkorszakból származó lószerszámok pedig azt muatják, hogy a bronzkor emberének sikerült már a lovat is megszeliidíteni és munkába fogni. A ló és kocsi lehetővé tette a távolabbi vidékek közötti közlekedést. Csereforgalom alakult ki a Keleti-tengertől a Földközi-tenger vidékéig. Thüningiába a bronz-készítéshez tölünk szállítottak rezet." /Pilis, Utikalausz, 38. oldal/.

A hunokkal magyarok is érkeztek erre a földre, magukkal hozva az ural-altáji szittya népekkel közös kiváló fegyverességük és fegyvereik bizonyítékait. Ebben az időben kapta Attila városa a Buda nevet, Attila bátyjáról akit őccse ölt meg. Attila egyébként --Anonymus szerint-- megtiltotta, hogy városát őróla nevezzék el--talán szelvényeigből. A germánok törzsei mégis inkább Attila-városnak /Etzelburg-nak/ nevezték, míg a hunok és magyarok rokonszenvből is Budának nevével jelölték a várat és egész vidékét, mely a központi hatalom székhelye szűkségleteinek megfelelően Aquincumig huzódott és az ősi KOEZMI hegyi várakhoz rendkívüli hasonló helyzetet kínált föl. /Romváros nyomai a Pilisben; Thierry Amadé:Histoire d' Attila....Németh Péter tanulmánya a Bpest. c.lap 1967. jul. száma 26-29. oldalán, valamint kéziratos műve./

A Niebelungen -lied néven ismert hősi ének részletes teirást is közöl Attilának erről a városáról, mely Esztergom alatt a Duna partján volt. A Niebelungokról viszont kevésbé hízelligően nyilatkozik. Ez is alátámasztotta Alois Schröffli müncheni tanár állítását, aki könyvében részletesen bebizonyította /19103, hogy a hősköltemény hun és magyar regösök hagyatékából készült. Géza fejedelem állította össze a magyar kobzosok és mágusok énekeiből és ajándékba adta Henrik bajor királynak, aki testvére volt Gizellának, Szent István feleségének. A barátságos átadás sok római maradt Pannoniában, mikor a légioák hivatalosan kivonultak. A köznép, földművelők, mes' emberek, veteránok, de még előkelő és gazdag birtokosok és tisztviselők is szívesen belehelyezkedtek a vendégzeret' hunok birodalmába, akik itt "berendezkedtek". Egy tekintélyes római polgár aki nem akarta elhagyni szülőföldjét Pannoniát, Orestes, Attila szolgálatába állott aki őt titkos irnokává fogadta. 452-ben, Attila halála után visszakapta szabadságát és Itáliába ment, ahol kinevezték a hadsereg főparancsnokává. Később sikerült fiát, Romulus Augustulust a császári trónra ültetni. 475-ben ő maga is uralkodott, fia társuralkodója volt. Az utolsó császár tehát a mi vidékünkéről került a halódó Római Birodalom trónusára. /Pilis. Utikalausz, 41. oldal/.

Attila halála után Avitus nyugatrómai császár jön 455-ben Pannoniába hadserege élén és a tartományt a keleti gótokra bizza. A szövetségesek és a lakosság bizalmát azonban nem tudják megszerezni, a közállapotok leromlanak. Míg Priscos rétor, aki maga is követként járt Attila városában, arról számol be, hogy egy ízben egy volt viminaciumi görög kereskedővel találkozott, aki azt mondotta neki: "a hunok között biztosabban élhetett az ember, mint a görög császár birodalmában, addig Szent Jeromos 398-ban ezeket írja: "Dalmácia és az egész Pannónia hemzsegek a gótoktól, származóktól, a kvádoktól, hunoktól, vandáloktól és markomannoktól, akik fosztogatják, pusztítják ezeket a földeket és mindent magukkal cipelnek... a római birodalom a földre roskadt."

A keleti gótokat nagy királyuk Theodorich, 488-ban Itáliába vezeti. A király maga Pannoniában született, Valchumban/Keszthely, Fenékpusztán, az őskeresztény bazilika melletti palotában. Itáliába vonul: minisztere, Cassiodorus, a gótok hadjáratának történetírója, Pannoniáról már mint kihalt pusztaságról emlékezik meg. Theodorich 504 után Colosseus comest rendelte Pannónia kormányzójává. Ugyanakkor a keleti császárság is rómainak tekintette ezt a tartományt. Justinianus császár is így nézett Pannoniára. Itáliai hadjárata során ugyanis ezt is elfoglalta, de 546-ban átengedte az Elba vidékéről levonuló longobárdokat. A gepidák királya, Ardarich, Attila legfőbb emberei közé tartozik, apósa is volt Attilának. Attila halála után megszállta a Tisza-Maros-Körös szögét és Erdélyt, ahol később unokája, Attila fia, Geismuth uralkodott egy hun néptörzsek /székely?/ felett. Közben 477-ben elindultak nyugat felé a szintén ural-altáji avarok, akikhez különféle visszavonulóban lévő hun törzsek, várhunok és magyarok is csatlakoztak. Justinian császár följajánlja nekik Pannoniát és azt 562 és 566 között meg is szállják. Longobárd seregekkel egyesülve a gepidák felett az avarok Baján, kagénjuk vezetésével végleges győzelmet aratnak és a Tiszától keletre eső területeket, valamint a Duna-Tisza között birtokba vették. Mikor azután 568-ban a longobárdok is Itáliába vonultak, az avarok a Dunántált, a szoros értelemben vett Pannoniát is elfoglalták. A viszonylag békés kétszázötvenéves avar uralom alatt a Kárpát-medencében a visszamaradt hun, római törzsek mellett a Tisza vidékén jászok, a Nyírségben szarmaták nyugalomban éltek, míg a 7. század elején északra megindul a szlávok beszívargása egészen Erdély gyéresebb lakott vidékéig. Kis számuk és szervezőképességükbeli hiányuk miatt azonban nem jelentettek nyílt veszélyt az avar hatalomnak. Az avar-magyar vezetőség éppúgy, mint a hun, testvéri egyetértést tudott teremteni a kezdetben amúgyis tulnyomó többségben ural-altáji szittyá népek

között. Nagy Károly azonban hódító szándékkal 791-ben támadást indított az avarok ellen, mely a felső-Duna tájától a Kárpátoktól keletre eső nagy síkságokig terjedt. A frankok nehéz harcok után bevették a Tisza mögötti központi titkos avar földvárat, valamint az erőrendszerekkel biztosított pilisi várat és rengeteg kincset szállítottak el innen szekérszármra hazájukba. Nagy Károly minisztere és krónikása szerint: "Emberemlékezet óta nem volt háború melyben a frankok jobban meggazdagodtak volna./Dr.Ribáry Ferenc: Világtörténelem,1881. IV. 182./ Az avarok ősu szittyá rézművességének arany, ezüst, rézremekel, kengyeles lőszerszámai,gombjai, csattjai, fejdíszel, ékserei s fegyverei a sumár jellegű kétezereves ural-altáji fémműves műveltségéből fejlődtek ki és joggal keltettek csodálatot Európában. Mint nagy lovasnép, ők voltak a művészeteknek legfőbb terjesztői. Ezekben az avar kincsekben "minden európai nemzet saját ipara kezdetét véli feltalálni. A franciáknál merovingi, a spanyoloknál és németeknél osztrogót, és visigót, frank és aleman, az olaszoknál longobárd kincsenek nevezik az ily leleteket." /Erdélyi István: Die Kunst der Awaren. Corvina Verlag Bpest. 1966.22.oldal. Lassanként azonban a Dráva alatti avarság nyelve elszlávosodott: ezek a horvátok elődei lehettek, a Lajtán túliak és a Felső-Duna mentiek nyelve pedig elhététesedett. Etnikumban, karakterben innen ered sok rokon vonás a magyarság és e népek között./ A szétterjedés oka Nagy Károly volt aki a zsákmányolt avar kincsekből minden európai udvarba gazdag ajándékokat küldött.

Míg a frankok nyugatról támadtak, a délről a bolgárok. Krum kán vezetése alatt szorongatták az avarokat. Így avar töredékek nyugatra húzódtak a Fertő tó környékére és fejedelmükkel, Tudunnal együtt 796-ban megkeresztelkedtek. Egyes szláv csoportok is lassanként fölvtették a kereszténységet, melynek terjesztését Arno salzburgi érsek és Paulinus aqulinai püspök irányította. A frank fönnhatóságot a Dunántulon és északabbra is frank fegyverek képviselték, melynek oltalma alatt uralkodtak a frank grófok és hűbérurak a frank-avar-szláv jellegű lakosság felett. A frank birodalmi gyűlés előtt Aachenben/826/avar követek panaszt tesznek a szlávok erőszakosságai miatt. A salzburgi vitairat /Conversio Bagoariorum et Carantanorum/ 870-ben még említést tesz az avarokról.

A magyar honfoglalás két szakaszban történt: a VII. század második felében a "fehér magyarok", 896-ban pedig Árpád magyarjai a "fekete magyarok" foglalták el hazánkat. Feszterint föltehető, hogy akik a csodastarvas mondat

hordták övéikben, nem is avarok voltak, hanem az "első honfoglalás magyarjai. /László Gyula: Hunor és Magyar nyomában. Bpest, Gondolat, 1967.50.oldal.

Az egykor hatalmas, nagyműveltségű és gazdag avar birodalom mint a hunoké is, lassan fölbomlott, de a nép tovább élt. Ennek okát igen érdekesen világítják meg a bolgár kán előtt a hadifogságba esett avarok: "Cselszövések és rágalmak hatalmasodtak el közöttünk, és a legénységet meg az értelmiséget is tönkretették. Igazságtalanok és tolvajok lettek a bírának társai, ehhez jött még az ivás, mert mindnyájan részegeskedtek, mert kimeríthetetlen mennyiségű bor állt rendelkezésükre. Ehhez jött azután a megvesztegetés --mert mindnyájan megfizethetők lettek-- és végzetessé vált az üzletelés, mert mind kalmárokká váltak és becsapták egymást. Ez a mi romlásunk oka."

Szinte szóról szóra az az ut amit a magyarok is, szintén keserves tapasztalatok árán tanultak meg már Államos vezérek irányítása mellett Kazáriai tartózkodásuk legvégén.

V X V

7

Birodalmak alakulása és fölbomlása, fegyverek csatája között a kereszténység megingathatatlanak bizonyult Pannoniában. Szent Jeromos Heliodorushoz írt levelében tanúsítja, hogy az V. század elején Pannonia legnagyobb részt keresztény volt. A hódítók előtt már odaérkezésük előtt sem volt ismeretlen a kereszténység. Attila udvarában számos keresztény követ, írnok, kereskedő, tisztviselő, megfordult. Miniszterelnöke Onegesius, két titkára, Orestes és Constantinus keresztény volt, Lerinumi Szent Antal és atyja, Secundinus, a Duna mellett élt, Pannoniának abban a részében, mely már 409 óta a hunoké volt. Nyolc éves, mikor atyja meghal. Ekkor Szent Severinushoz megy Noricumba, a mai Ausztria területére. Mikor 482-ben Szent Severinus meghalt, nagybátyja, Constantinus püspök nevelte tovább. Ennek halála után Itáliába, majd a híres lerinumi kolostorba ment és itt halt meg. Pannoniai volt az a Leodianus apát is, akit a hunok magukkal vittek a galliai hadjáratukba. Gennodius marseilles-i pap /+500 körül/ beszél egy Paulus nevű keresztényről, aki szintén pannoniai volt. Pannoniában született 515 körül Martinus, aki később a hispániai Bracara /Braga/ érseke lett. A pannoniai Sabariában született Szent Márton, Szent Quirinus, Szent Viktorin püspök, a Négy Megkoronázott s a többi számtalan tanító és vértanu keresztény munkája és vértanúsága megerementette a gyümölcsét Panno-

nában az üldözött pogány római birodalom bukása után is.

A rómaiak nem mondták azt, hogy a birodalom elpusztult. Még a IV. sz. elején is a konzulok szerint számították az éveket Pannoniában. A városok tovább éltek az esetleges átmeneti pusztulások után is. Az uralomra kerülő új népek általában kimélték a városokat. Szükségük volt az ottani iparosok, kereskedők munkájára. Csak a betörő csapatok pusztítottak. A keresztény rómaiak a föld- és szőlőművelés, ipar, kereskedelem és művészet mellett a hit eredményes tanítóinak is bizonyultak. A hunok között is akadtak szörványos megtérések. Ilyenekről beszél Szent János, Szent Jeromos, Orosius V. századbéli történetíró, nólai Paulinus költő stb.

A markomannok egy része már 396 körül telepedett le Felső-Pannoniában. Királynőjük, Fritigil egy Itáliából érkező paptól hallott a milánói Ambrus püspök nagy tekintélyéről. Ennek hatására ő is keresztény akart lenni. Követtséget és levelet küldött Szent Ambrushoz és arra kérte adjon neki tanácsot és alapos oktatást, mikép kell neki Krisztusban igaz uton hinnie. Ambrus válaszolt a királynő levelére, kifejtette előtte a katolikus hit alapigazságát. Majd arra kérte a királynét, hasson a férjére, hogy békében éljen a rómaiakkal. Meg is lett az eredménye. A király beköltözött népével a római földre, Felső-Pannoniába. A nép egyik része később a hunok elől Noricumba futott, ahol térítésüket Szent Szeverin fejezte be. Szeverin a hun birodalom bukása után keletről érkezett a mai Ausztria területére. Flőzőleg sokáig működött az Aldunánál és nagy szerepe volt a kereszténység terjesztésében azon a vidéken. Nevét megőrizte Szörény-tornya, a Duna-menti város/Turnu Severin.

A gótok a II. sz. végétől állandó összeköttetésben voltak a rómaiakkal kereskedelmi, politikai és katonai téren egyaránt. Nyugati gótok szállták meg a római kiűrités után Dáciát és csaknem másfél századig uralkodtak ottan. Domonkos Péter Pál részletes szakmunkájában /Katolicizmus a Kárpát-medencében. 1966/ kimutatta, hogy a Dáciát megszálló légiók egyike sem eredt Itáliából, hanem legénységük vagy Afrikából vagy Szíriából vagy valamelyik másik római provinciából toborzódott. Amikor tehát a római hatalom a mai Erdélyből kivonta a polgári és katonai igazgatás egész személyzetét, a hozzájuk tartozó iparosok, kereskedők, szolgák családjaikkal együtt, gyakorlatilag nemmilyen római népség sem maradhatott vissza Dáciában. És valóban, a római kivonulástól kezdve nincsen római emlékek vagy leletanyag Erdélyben. Annál több a szarmata, szittya, hun, avar és magyar.

Az Erdélyt megszálló gótok a 332. évi vereségük után mintegy harminc évig nem háborgatták a rómaiakat. Or-

száguk szoros kapcsolatba került Ciliciával, Phrygiával, Kappadokiával, Szíriával, ahol nagyon erős volt a kereszténység. A Kárpátoktól délre és keletre eső vidékek akkoriban a keleti, görög /liturgia/ később ortodox nevű vonzókörébe kerültek. A gótok a IV. sz. elején tömegesen lesznek keresztények. Bizonyítja az a tény is, hogy a 325-ben a niceai zsinaton részt vett Theophylos, a gótok püspöke és alá is írta a zsinat végzéseit. Valószínűen a Birodalom területén lévő valamelyik gót településnek volt a püspöke, esetleg Krim környékén. Már nevelt gót nyelvé terítőkét a Birodalmon kívül élő gótok számára. A gót Ulfilas püspök azonban 359-ben már az Áriánus izü 4. siriumi formulát írta alá. A IV. sz. második felében a pannoniái gótok és gepidák nagyrészt már áriánusok. Tőlük veszik át a vandálok az Áriánus kereszténységet, azután 401-ben elhagyják Pannoniát a magukkal sodort néptöredékekkel, köztük alánokkal együtt, kik között nagy számmal voltak katolikusok is.

A kereszténység terjedésének rendkívül érdekes vonatkozása, hogy a főként ural-altái nagy lovasnépek nem üldözték a keresztényeket és a hit hirdetőit. A "barbárok" itt Pannoniában tehát nemcsak művészetükkel, katonai tudásukkal, öltözködésükkel, kulturájukkal, fegyverzetükkel, hanem lovagias, emberséges magatartásukkal is fölülmúlták a Római Birodalom vezetőinek irányvonalát. A sok millió Római Birodalmi vértanúval szemben nem ismerünk egy vértanút sem a kereszténység híthirdetőinek nagy seregében Pannoniában. De más vallás terjesztőit vagy híveit sem üldözték itt hitük miatt. Ez elgondolkasztó... A zsidósággal, mint néppel, szemben ugyan fogantatosítottak néhány intézkedést a császárok Jeruzsálem lerombolása után, de ilyen intézkedéseket ismételtlen hoztak más népcsoportokkal szemben is. A belülről szétbomlasztott Kazírja egyfelől, az arab-zsidó kalifátus Hispániában másfelől volt hivatva előkészíteni a talmudizmus segítségével Európa szétbomlasztását és a kereszténység térhódításának megakadályozását, amit a Római Birodalom segítségével a talmudisták nem tudtak elérni. Habár a magyarság teljes egészében visszautasította közreműködését, a későbbi századok folyamán a talmudista összekövés olyan mértékben vált sikeresé a talmudista csíny mely mértékben sikerült a magyarság fizikai és lelki erejét megtépánni-

A rómaiság nemcsak államiaságot, hanem világnézetet is jelentett. Sz új államok mint nevelőanyjuktól és tanítóláiktól vették át az állam és az Egyház egymást erősítő és egymás javát szolgáló szoros szövetségét. De a világnézetek megítélési nézőpontjai is változnak. Így történt meg az, hogy bizonyos szempontból egyikénél

fokról visszatekintve elmaradottnak mutatkozik a múlt, viszont hosszabb időszakokat összehasonlítva egymással, úgy tűnik, hogy egyes elmúlt korok az emberiség történelmében sokkal bensőségesebb, kiegyensúlyozottabbak, testvéribb emberi életet mutatnak. Abban találjuk ennek

magyarázatát, hogy a tudományt egyik nemzedék könnyen át tudja adni a másiknak, az akarati világ kiműveltségét a jellemet és az emberiséget azonban minden egyes embernek és minden közösségnek magának kell kialakítania.

Átfogó elméknek összetett áttekintést kellene kidolgozniok őstörténeti, jogi, etikai, geopolitikai, nyelvészeti, régészeti, antropológiai, népművészeti, vallástörténeti stb szakemberek részletmunkáinak eredményei alapján az egész emberiség és egyes népek élet-és jellemrajzáról. Ilyen kezdeményezésnek tekinthető Szekfü Gyula A magyar nemzet életrajza, vagy az UNESCO védnöksége alatt 1967-ben kiadott Emberiség története, J.Hawkes és L. Wolley munkája. "Ugyanis a világtörténelemben működő sok titkos mesterkedésbe, celszövésbe a ezek gyökerébe csak nagyon kevesen tudnak bepillantani. Akikpedig állhatatos kutatás után bepillantanak, azoknak általában a közvélemény nem akar hinni. Szellemesen fejezte ki magát valaki mikor kijelentette: A háború olyan komoly dolog, hogy nem azt katonákra bízni." Ugyanigy mondhatjuk: a népek közötti barátság olyan fontos, hogy nem lehet azt a diplomátákra bízni,--és a népek történetének megismerése olyan fontos, hogy nem lehet azt szaktudósokra bízni. Átfogó, komplex, teljes képre kell törekedjünk, melyben az egész értelmi és akarati világ föltárul: eszme-világ és anyagi feltételek, tudomány, hit.

Ilyen jellegű műben kitűnne, hogy a magyar honfoglalás és a Szent István törvények a magyar nép dél felé mutató komponensein keresztül a türk-azarmata-Irán-Subartu vonalon a sumér hagyományokba nyulnak. Az ural-altáji népek, köztük főként a magyarság esetében többről van szó. A magyar nép költészete, mondái, rege-és hitvilága, mágius hagyományai, éneke, zenéje, szokásai, fémművészete, háziipara, nyelvének agglutináló jellege, szerkezete, szótári anyaga stb. szoros kapcsolatot mutat a sumérokkal. Szabadságszeretéről tanuskodó telepese, tanyai életmódja, gyakorlati érzéke, kézügyessége, sportbeli eredményei, antropológiai alkata, tudást önzetlenül terjesztő, másokért ildozatot vállaló, emberséges, nyílt, vendégszerető, jelleme csak mégjobban hangsúlyozza ezt a kapcsolatot, illetve rokonságot. A sok száz sumér szógyökök, hangtani és jelentésbeli egyezése mellett jelenléte a magyar nyelvben rendkívüli eset. Hozzáveendő az a tény is, hogypl. 58 sumér nyelvtani sajátossággal egyezik a magyar nyelvben 55, a finn-ugor nyelvekben 21, a törökben 29, a kaukázusiban 24, az indo-euro paiban 4, szanszkritben 5

a szemita-akkádban 5, a tibeti-birmániban 12, az indiai munda-kholban 9, a csendesóceániban 7, sajátság./Gosztonyi Kálmán: Sumér nyelvészet jobbról és balról. Tanulmány, Párizs, 1961./

Tagadhatatlan, hogy a sumér nyelvből a szomszédjai gazdagodtak. Nem tagadható, hogy a sumér szellemi hagyatékból a magyarság örökölt a legtöbbet és ezt a hagyatékot máig is egyedülálló gazdagságban, teljességben, összhangban, komplex módon képviseli mint saját ősi népi hagyatékát. Fény derül továbbá arra is, hogy minden technikai fejlődésünk dacára milyen sok etikai, jellembeli és társadalmi értéket veszített el a mai civilizációnk /vagy igyekeznek elvenni tőle/. Ezzel pedig az okok földerítése során az orvoslás útja is megnyílik.

ELŐZMÉNYEK AZ ÓSMAGYAR ÖRÖKSÉGBEN

Szinte minden sikon mint tankönyv, irodalom, történelem, nyelvészet stb. a legkevesebb szó esik a jelenlegi tudásunk szerint legelső írásos kulturánkról, a sumérról. Pedig az írás feltalálása, törvénykezés, fémkohászat, ötvösművészet, építészet, képzőművészet, rabszolgaságnélküli és mégis fejlett társadalom, kereskedelem, közlekedés stb. terén páratlan, amit a sumérok aránylag kisszámú emlékeikben --ránk hagytak. Egyiptom, Asszíria, Babilonia stb mind ennek örökségéből élt. A semita népek ugyanakkor azon voltak, hogy a köztudatból a sumérok emlékét a lehetőség szerint mialább kiiktassák. Még eredeti nevüket is /MADA/R/ = az ország/ szinte agyonhallgatva a szemita szóval: "SUMER" cserélték fel.

A Kr.e.II. évezred folyamán a Sumérba betörő semita nomádok fokozatosan elnyomják és elsemitizálják a sumérok egy részét. "Hamurabbi Babilon Elámtól Asszirián keresztül Szíriáig terjedő más hatalmakkal kötött változó koalíciójának legügyesebb kihasználásával ezeket egymásután kiiktatta úgy, hogy birodalma a kicsiny kezdetől végül is egész Babiloniát, Assziriát és Mezopotámiát magába foglalta." /Floetz: Auszug der Geschichte 1960, Würzburg, 79.oldal./.

A sumérok nyomait virágkorukban megtaláljuk Szibériában, Erdélyben, Angliában stb. is, mert hivatásuknak tartották, hogy itásaikat, tudományukat fegyveres hódítás nélkül terjesszék a náluk sokkal kisebb műveltségi fokon álló s általul elérhető népek között. Suér elsemitizálódásával egyudejüleg --mondhatjuk-- megindult a kulturvilág elsemitizálódása is, kis, hősies, föllobbanó eredetiségét mutató korazakok kivételével. 2350-ben az akkádok szerezték meg a Sumér fölötti uralmat.

A talmudista szemléletű történeti művekben agyonhallgatják a kazária zsidó államcsinyt és a nyomában járó népiirtást, mely az ottani türk /tulajdonképpen szkitaizált/ kazárok teljes pusztulásával járt. Ellenkezőleg azt magasztalják, hogy milyen művelt, hatalmas nép volt a kazár, de elhallgatják, hogy Kazária addig volt katonailag is hatalmas, amíg a magyar törzsekkel szövetségi viszonyban állt. Nem a magyarok tanultak ott a kazár vezetőségtől, mely zsidóvá lett, hanem az ősi katonai és politikai szervezetségük volt Kazária megeremítője. Gostonyi Kálmán párizsi szumer professzor részletes tanulmánya megvilágítja jól a sokat vitatott kazár nép hovatartozását. Szerinte az ókori elő-ázsiai nyelvek ismerete nélkül a kazár nyelvmaradványok egy része valóban törököknek tűnik. Minden kazár szó azonban szinte kivétel nélkül könnyen és helyreillő értelemmel már a sumér nyelvből értelmezhető.

/TUR + UG sumér nyelven szószerint "KIS NÉP". DSL és LM, 144; J12, 144. vagyis "töredék nép", még pontosabban "töredéke népnek."/ Az ókori szkítákra és származataikra jól ráillik ez a név. Egységes államot, nagy területükön szétszóródva nem alkottak. Kisebb csoportokban Kr.e. 1000-1200 táján a Kaukázuson túlról érkeztek. Sokan iráni népnek tartják ma is őket, de a szórványosan fennmaradt szkita neveknek, szavaknak szumer szavakkal való összevetése mellett és a meglévő történeti adatok az ósrégi hagyományok mérlegezése után ez nem áll meg. Iráni keveredés nyomait a szkítáknál a történeti és földrajzi adatok értelmében valóban megállapítható. A maismert szkita származata szavaknak iráni nyelvből való eredeztetése azonban zsupán százok számára mutatkozott egyetlen lehetőségnek, akik a sumér nyelvet nem ismerték. A szkita-származata nyelv és hagyomány a sumérokkal sokkal szorosabb kapcsolatot mutat. "Az adatok helyes összevetéséből jól kitűnik, hogy a korai középkorban a források "törökök" kétféle értelmet adtak, amivel számolnunk kell, --de NEM úgy, ahogy Klaproth és Horwoeth gondolták azt. "Török" volt olyan is, akiknek a nyelve nem volt török: nemcsak magyar volt az, hanem egyaránt a kazár és ó-bolgár visszaélésük után fokozatosan megerősödve a fentemlített nagy babiloni birodalomban teljesedett ki. "Birodalmauk fölépítése ellentétében állt a sumérok által kiformált államformával. Az Isten többé már nem volt az ország tulajdonosa és a király nem volt már annak helytartója, az uralkodó maga élvezte az Istennek kijáró tiszteletet. Az akkád király, mint az első, "VILÁGURALKODÓ" a történelemben, az általa konevezett tisztviselőkkel kormányozta az országot." /Dr.Liane Jakob Rost: Sumerische Kunst. Prisma Verlag, Leipzig, 1966.XIII./.

a szemita-akkádban 5, a tibeti-birmániban 12, az indiai munda-kholban 9, a csendesóceániban 7, sajátság./Gosztonyi Kálmán: Sumér nyelvészet jobbról és balról. Tanulmány, Párizs, 1961./

Tagadhatatlan, hogy a sumér nyelvből a szomszédjai gazdagodtak. Nem tagadható, hogy a sumér szellemi hagyatékból a magyarság örökölt a legtöbbet és ezt a hagyatékot máig is egyedülálló gazdagságban, teljességben, összhangban, komplex módon képviseli mint saját ősi népi hagyatékát. Fény derül továbbá arra is, hogy minden technikai fejlődésünk dacára milyen sok etikai, jellembeli és társadalmi értéket veszített el a mai civilizációnk /vagy igyekeznek elvenni tőle/. Ezzel pedig az okok földerítése során az orvoslás útja is megnyílik.

ELŐZMÉNYEK AZ ÓSMAGYAR ÖRÖKSÉGBEN

Szinte minden sikon mint tankönyv, irodalom, történelem, nyelvészet stb. a legkevesebb szó esik a jelenlegi tudásunk szerint legelső írásos kulturánkról, a sumérról. Pedig az írás feltalálása, törvénykezés, fémkohászat, ötvösművészet, építészet, képzőművészet, rabszolgaságnélküli és mégis fejlett társadalom, kereskedelem, közlekedés stb. terén páratlan, amit a sumérok aránylag kisszámú emlékeikben --ránk hagytak. Egyiptom, Asszír, Babilonia stb mind ennek örökségéből élt. A szemita népek ugyanakkor azon voltak, hogy a köztudatból a sumérok emlékét a lehetőség szerint mialább kiiktassák. Még eredeti nevüket is /MADA/R/ = az ország/ szinte agyonhallgatva a szemita szóval: "SUMER" cserélték fel.

A Kr.e.II. évezred folyamán a Sumérba betörő semita nomádok fokozatosan elnyomják és elsemitizálják a sumérok egy részét. "Hamurabbi Babilon Elámtól Asszirián keresztül Szíriáig terjedő más hatalmakkal kötött változó koalíciójának legügyesebb kihasználásával ezeket egymásután kiiktatta úgy, hogy birodalma a kicsiny kezdetűtől végül is egész Babiloniát, Assziriát és Mezopotámiát magába foglalta." /Floetz: Auszug der Geschichte 1960, Würzburg, 79.oldal./.

A sumérok nyomait virágkorukban megtaláljuk Szíbiában, Erdélyben, Angliában stb. is, mert hivatásuknak tartották, hogy itásaikat, tudományukat fegyveres hódítás nélkül terjesszék a náluk sokkal kisebb műveltségi fokon álló s általul elérhető népek között. Suér elsemitizálódásával egyudejűleg --mondhatjuk-- megindult a kulturvilág elsemitizálódása is, kis, hősies, föllobbanó eredetiségét mutató koraszakok kivételével. 2350-ben az akkádok szerezték meg a Sumér fölötti uralmat.

A talmudista szemléletű történeti művekben agyonhallgatják a kazária zsidó államcsínyét és a nyomában járó népiirtást, mely az ottani türk /tulajdonképpen szkitaizált/ kazárok teljes pusztulásával járt. Ellenkezőleg azt magasztalják, hogy milyen művelt, hatalmas nép volt a kazár, de elhallgatják, hogy Kazária addig volt katonailag is hatalmas, amíg a magyar törzsekkel szövetségi viszonyban állt. Nem a magyarok tanultak ott a kazár vezetőségtől, mely zsidóvá lett, hanem az ősi katonai és politikai szervezettségük volt Kazária megeremítője. Gostonyi Kálmán párizsi szumer professzor részletes tanulmánya megvilágítja jól a sokat vitatott kazár nép hovatartozását. Szerinte az ókori elő-ázsiai nyelvek ismerete nélkül a kazár nyelvmaradványok egy része valóban törököknek tűnik. Minden kazár szó azonban szinte kivétel nélkül könnyen és helyreillő értelemmel már a sumér nyelvből értelmezhető.

/TUR + UG sumér nyelven szószerint "KIS NÉP". DSL és LM, 144; J12, 144. vagyis "töredék nép", még pontosabban "töredéke népnek."/ Az ókori szkítákra és származataikra jól ráillik ez a név. Egységes államot, nagy területükön szétszóródva nem alkottak. Kisebb csoportokban Kr.e. 1000-1200 táján a Kaukázuson túlról érkeztek. Sokan iráni népnek tartják ma is őket, de a szárványosan fennmaradt szkita neveknek, szavaknak szumer szavakkal való összevetése mellett és a meglévő történeti adatok az ósrégi hagyományok mérlegezése után ez nem áll meg. Iráni keveredés nyomait a szkítáknál a történeti és földrajzi adatok értelmében valóban megállapítható. A maismert szkita származata szavaknak iráni nyelvből való eredeztetése azonban zsupán százok számára mutatkozott egyetlen lehetőségnek, akik a sumér nyelvet nem ismerték. A szkita-származata nyelv és hagyomány a sumérokkal sokkal szorosabb kapcsolatot mutat. "Az adatok helyes összevetéséből jól ki-tűnik, hogy a korai középkorban a források "törökök" kétféle értelmet adtak, amivel számolnunk kell,--de NEM úgy, ahogy Klaproth és Horwoeth gondolták azt. "Török volt olyan is, akinek a nyelve nem volt török: nemcsak magyar volt az, hanem egyaránt a kazár és ó-bolgár visszaélésük után fokozatosan megerősödve a fentemlített nagy babiloni birodalomban teljesedett ki. "Birodalmauk fölépítése ellentétében állt a sumérok által kiformált államformával. Az Isten többé már nem volt az ország tulajdonosa és a király nem volt már annak helytartója, az uralkodó maga élvezte az Istennek kijáró tiszteletet. Az akkád király, mint az első, "VILÁGURALKODÓ" a történelemben, az általa konevezett tisztviselőkkel kormányozta az országot." /Dr.Liane Jakob Rost: Sumerische Kunst. Prisma Verlag, Leipzig, 1966.XIII./.

/lásd Ibn Fozlant és az arab írókat/, de az avar és a hun is." A kazárok és magyarok faji és nyelvi különbsége a nyelvi, földrajzi és történelmi /Konstantin/ adatok értelmében csupán árnyalati lehetett.

A kazárokat Theophylaktos a VII. század elején még nem nevezi ezen a nevükön, a türk nagykagánról ír, -- a kazár birodalom akkor még alakulóban volt. Egy bizánci író 626-ban már kazárokról ír, "TURK" népnek mondván őket. A kazár nagybirodalomba bekebelezett többi türk lovasnép:

vagy távolabbi rokon nép: a besenyő/, a türk név mellett külön néven is szerepel ezután: ugor, unugor, onogur, ogor, szinte egy, ugymint a szabir, -- majd a szik, az avar, a bolgar stb.--, mondja Gosztunyi.

A szkíták régebbi műveltebb szokásai helyenként eltorzultak. Azt, hogy a kancatejet kedvelték, az írók minc említik. A régi magyarokkal ugyancsak egyezik a tüztiszteletük és a kardtiszteletük. A szabadban áldoztak, máglyán vagy halmon, jókora karót állítva föl a Hadiistennek /Herodoton/. A szkita áldozati kard jelének hagyománya még a keresztény korban is --megváltozott értelmében-- kitűnik: az alapító I. Endre király sírjának feletét, a tihanyi apátsági templomban egykőbevésett, pusztán álló kard jelzi. Egyuttal a kereszt jelét is alkotja. Még korábbi időből való a felsőörsi prépostság templomának belépőjében, a jobboldali fülkében fekvő nagy kőlap,

rajta egyenes, egyre vékonyodó kard, markolata ősi keleti /Sumérig visszavezethető/ tulipánként kifaragva.) Egyik őrsvezér törzéből való előkelőség kőkoporsójának fedője lehetett, mert e templom őrs vezér szálláshelyén, annak várával szemben épült fel, maga is legősebb elemeiben vár jellegű és keleti mintájú kőfaragást mutatva /oszlopokon csomóra kötött kötélrondabok közül faragva/.

A szármata nép eredeti nevét Herodotos így írja: Sauromata. Ez a szumér SA+UTU+MADA szavak könnyen egyestethető megfelelője: "szíve, belseje," "város" vagy "kör-ország" vagyis belseje a környék /a város/ országának. Ez az eredeténév, majd ortszágnév. Ország híján utóbb népnévvé vált. A szármataék szálláshelye a Volga táján éppen a kazárok későbbi országának magva volt. /V.ö.: Gosztunyi Kálmán: A kazár aranynemzet birodalma és nyelve. Párizs, 1962./

Mikor Álmos, a kazárok kievi helytartója, látta a talmudista államvezetés makacsságát, fölkelésült új házába vonuláéra. Kiadta az utasítást a fegyverkovácsoknak, hogy teljes erőből készítsék a könnyű és nehézíjjakat, kopjafegyeket, egyenes és görbe kardokat /szabályukat/, mások zablákat, kantárokat, kongyelmanakat, tar-

polylemezeket, öveket csatlokat. Az ijjak készítéseben a nyeregkészítésben többféle mesterségben jártas szakembereknek kellett együtt dolgozni: asztalosnak, timárnak, szikgyártónak, nyergesnek, kötélszövőnek stb.-- A nők tejport, szárítottthussfélét raktároztak, nagyüzemi tömlőt készítettek el a folyóvizeken való átkelés számára, kötéseket a sebesültek számára, füveket a gyógyítás céljaira, továbbá a kocsikat, szekereket, sátorokat stb. készítették elő a hosszú utazásra. Az egynejlűség szigorúan meg kellett tartani. Mindezekről Padányi Denrumagyarja című könyvében igen hozzáférően és részletesen szól- Így érkezett el az átkelés a Dnyeperen Kiev mellett, majd az Etelkösbőlvaló továbbvonulás. Ezekhez a besenyő szoldosok katonai nyomása egy, a látható tényező volt, a másik tényezőt, a láthatatlant, a kazáriai vezetőség talmudistává válását sazzal egy zsarnoki csoport embertelen hatalmi vágyát, a magyar katonai és politikai vezetőség kellő időben és kitűnő módon mérlegelni tudta s az egyetlen helyes megoldást választva döntött az új hazába költözés mellett.

Mindezt kényegében Dunlop, Marquart, McCartney stb. kutatók már megírták. Artamonov /Isztoria Hazar, Leningrad, 1962/ a helyszínen végzett ásatásoknak gazdag leletanyagával tudta a részletesebb alátámasztást megírni és több eddig ismeretlen részletet közölt a magyarság történetére vonatkozóan is. E munkának hazai ismertetése során írta Bartha Antal a Századokban /1964.4. 807 old./: "A magyar törzsek jelentős szerepet játszottak a VIII.-IX. sz. fordulójá körüli, a zsidó vallás és az azal kapcsolatos talmudi törvénykezés miatt kitört kazáriabelhábiruban."

1968 tavaszán eljárás indult meg Artamonov ellen. Leváltották az Ermitázs igazgatásából és csak a történelem egyetelmi tanárságát tarthatta meg, Ugylátszik, ennek kell tulajdonítanunk, hogy Bartha Antalnak 1988. nyarán megjelent könyve /A IX.-X. századi magyar társadalom/ csak a jegyzetek néhány sárában meri ismertetni Artamonov megállapítását. A Történelmi Szemle 1968. évi 1-2./ de csak novemberben megjelent számában pedig már szígyenteljes visszavonulásra is kényszerítették a olyan erők, melyekre világosan következtethetünk Azokkal kapcsolatban ugyanis, akiket még előzőleg az ember szabadság és fejlődés szellemében a talmudista osztályuralom és annak zsarnoksága ellen föllépőknek mutatott be, ezt írja Bartha: "Nem vesszük bizonyosra, bár sejtjük, hogy a Kazar Kaganátus egyébként is turbulens elemei által kirobbantott, föltehetően a VIII.sz. második felétől a IX.sz. elejéig tartó háboruszkodás a zsidó hitörvénykezés fölvetelével és terjedésével állhat össze

függésben. A kazár vezetők azonban képesek voltak helyes következtetésekre, mert a IX. sz. folyamán az állami politika és kormányzás rangjára emelték a tolarenciát." Hogyan lehet a hatalmat erőszakkal magához ragadó kb. 300 család a tolerancia mintájává tenni? Ezt senki el nem hisze Barthának, aki eléggé ismerheti az arab és keresztény forrás adatait erről a "tolarenciáról." Aki pedig még a talmudot is ismeri, az egyenesen szándékos megtévesztésnek nevezi Barthának ezt az állítását, hiszen a Talmud egyenesen az alapvető, súlyos és hátrányos megkülönböztetést hirdeti meg minden nemzoidóval szemben. Éppen az ellenkező az igazság. Bartha cikke éppugy, mint az Artamonovval szembeni eljárás annak a bizonyítéka, hogy ma is érvényben lévőnek tekintik egyesek a Talmudot. A Talmud minden zsidókra nézve előnytelen kijelentést, független attól, hogy igaz- vagy sem, elnémitani és megbosszulni parancsol, nem pedig toleránsan megvitatni engedi.

Ibn Ruszta 870 körüli kazáriai állapotokat 930 körül ír le és megállapítja a magyarokkal kapcsolatban: "Azt mondják, hogy a kazárok régebben körüláncolták magukat a magyarok és az országukkal szomszédos népek ellen." /Györfy György: A magyarok elődeiről és a honfoglalásról. Gondolat, 1958. 54. oldal./

A kazároknál "a nagy fejedelem a zsidó valláson van, ugyanugy az Isá és azok, akik hasonlóan gondolkodnak a vezérek és a magyarok közül. A többiek vallása hasonló a törökéhez." /I.m. 55. oldal/.

"...Katonáinak a megjelenése igen szép...Amikor az Isá kivonul valamilyen okból, egy napkoronghoz hasonló tárgyat emelnek magasra előtte, amely olyan mint egy kétűtfelületű dob." /U.O../.

A magyarok végleges elvonulása utáni állapotok mir más képet mutatnak a kazár vezetőkről is. Ibn Fadlán így ír a 921-922. évek állapotáról egyidejűen:

"A kazárok királyát kagánnal nevezik. Ő minden négy hónapban csak egyszer jelenik meg nyilvánosan. egyébként

teljes visszavonultságban él. Őt magát a nagy Kagánnak, helyettesét Kagan bégnek nevezik. Az utóbbi vezeti a seregeket és igazítja az ügyeket...Minden nap a Nagy Kagan elé járul, megalázva magát Isten színe előtti alázattal. Csak mezítláb járul eléje...A nagy király szokásai közé tartozik, hogy nem ül le az emberekkel és nem beszél velük. Őhöz a sem megy be senki azokon kívül, akiket említettünk." /I-m- 61. oldal/.

"A király szokásai közé tartozik, hogy husz feleséget tart. Feleségei közül mindegyik a neki alávetett királyok lányai közül származik. A király vagy jónzantukból, vagy erővel veszi el őket. Van még hatvan rab-

szolgája és ágyasa is...Ha a király kilovagol, akkor az egész sereg kivonul vele, tekintettel arra, hogy ő kilovagolt, mégpedig úgy, hogy egy mérföld távolságra van tőlük. Ha őt bármelyik alattvalója megpillantja, teljesen arcraborul előtte, és nem emeli föl fejét addig amíg el nem haladt mellette. S ha a király valahová sereget küld, az semmi szín alatt hátat nem fordít, mert ha megfutamodik, mindenki megölheti aki csak visszatér hozzá. A vezéreket és helyettesét pedig, ha megfutamodik, maga elé rendeli, odaviteti feleségeiket és gyermekeiket is és szemük láttára másnak adja őket, s ugyanugy tesz lovaikkal, ingóságaikkal és házaikkal is. Néha mindegyiküket ketté vágatja vagy keresztre feszített, vagy nyakuknál fogva fára kötteti őket, néha pedig, ha kegyet akar gyakorolni velük szemben, lovásszá fokozza őket...A kazárok és királyuk zsidó. A szlávok és a többi szomszédaik is alattvalóik voltak, szolgálai alázattal fordultak hozzájuk és engedelmességet tanusítottak velük szemben." /I.m.62-63. ddalak./.

A Cion Bölcséinek Jegyzőkönyve leírja a cionisták világaluralomra törésének programját, eszközeit és a -- majd a világ feletti, szerintük uralkodó Cion királya kormányzása alapelveit. Az ember megdöbbenve állapítja meg, mennyire egyezik ez azokkal az elvekkel és gyakorlati lépésekkel, melyeket a talmudista kazáriai vezetőség vallott és megvalósított. A Jegyzőkönyvek 1904 óta ismereteseek Szentpétervárról, Londonban és Washingtomban. Hamisításnak nem nevezhető, mert az események pontosan olyan irányban folytak azóta, amint ott programként leírták. Mindezeket a már talmudista szellemű történészek agyonhallgatják és agyonhallgattatják. S ha a világ ebből a hipnózisból nem akar menekülni, nem is fog tudni menekülni. Csak tudással és bátorsággal győzhető le a kajafási, antikrisztusi szellem. Ezt kísérelte meg először a világtörténelemben a magyarság, és ezért nehezedik rá titbksatosan minden oldalról a talmudisták bosszúja. A magyarok már jóval a kereszténység előtt ősi erkölcsük tiszta erejében ösztönszerűen elhatárolták megukat a legnagyobb kockázat vállalásával a talmudi szellemtől. Meg is kapták a legkülönfélébb jelzőket az eltalmusdosított írók, történészek, nyelvészek stb kicsiny de annál nagyobb nemzetközi támasszal rendelkező szoldoscsapatától. Az ellenállást folytatni kell, különben azt gondolják, hogy másokat már teljesen beosztottak a gondolkodásról és képtelenek már tőlük függetlenül nézni és kritikai vizsgálat alá venni a dolgokat, a világot.

"Sátorlakó" "vadnövényeket és gyümölcsöket gyűjtőge-tő", "pásztorokodó", "sátornép", volt a magyar a honfog-lalás előtt. A többi uraltáji népet nem nevezik vagy nem ilyen hangsúlyal nevezik így. Ezek a jelzők így, hiányosan felsorolva arra az eltorzított szemlélet formálásra hasznosak, mely szembeállítható a helyenként kőházakban lakó európai népek kultúrájával. Ezek már "régén letelepedtek/ és szorgalmasan dolgozó népek" és természetesen sokkal műveltebbek, mint a "kőborló steppei nomádok". A szervezett lovasnép, az ősi keleti főműveltség népe vagy a lovas-kultúrájú nép /szembeál-lítva a gyalogos kultúrájú európai népmaradványokkal/ inkább jellemezhetné ezt a népet, ha már egy szóval a-karjuk jellemezni őket. Padányi kétségbevonhatatlanul tömören mutatja az uraltáji népek nagy lovasművelt-ségét, kézműveltségét, katonai tudását, szervezőképes-ségét, kulturaközvetítő szerepét, széles látóhatását tájak és népek közvetlen tapasztalatból eredő alapos ismeretét stb. Mindezek megszerezése és birtoklása a lo megsezelidítése révén vált lehetségessé és ezért jobb szó híján máltán illethető ez a civilizáció a "lovas" jelzővel. Ez a műveltség és tudás legyűrhetetlen fölényt biztosított a népeknek a helyhez kötött, lassan mozgó, laza szymásmellettiségben élő gyalogos népekkel szemben. Ezek hátránya még az is volt, hogy természeti csapások vagy hábarus fenyegetések elől nem tudtak elhúzódni, tehát meghódolásra kényszerültek. A biológiai továb-bélés érdekében inkább földadták népi, politikai jellem-vonásukat, hagyományait, szokásait stb.

"A "barbár" szót pontosabban kéne meghatározni. A kalasszikus világ többféle "barbarral" találkozott, fő-ként amikor a közvetlen szomszéd nevezte annak. Nem értették meg, hogy a Budapesttől Mongoliáig húzódó szteppék népe nem volt alacsonyabbrendűbb a sedentá-ry /mozdulatlan/ népeknél. Ehhez kell hozzátenni, hogy a török vagy mongol népek értelmes, színvonalas, prak-tikus népek, kiket környezetük szigorú valósága edzett örökké kész hódításokra. Elyenkor, az első napokban minden nehézség nélkül foglaltak helyet az uralkodás-ban, a legmagasabb rendű és hagyománytisztelő trónu-sokon, mint Grand Khán Kinában, Király Perzsiában, császár Indiában or Szultán Rumban és őszinte alkal-mazkodásuk eredményeként félkinaivá váltak Iszahanban vagy Hattigá Rai-já Persiában....A lovas nyilas, kultu-rehordozó népek tizenhárom századon át uralkodtak Eu-ráziában ami azért volt lehetséges, mert a sztyeppe népe a föld önkéntelen alkotása volt." /René Grousset: The Empire Of The Steppes. 1970. Rutgers University, New Jersey, USA.

Érdekes jelenség az, hogy a talmudisták csak a keresztény ill. "művelt" társadalmakban képeznek gyökeret verni. Ázsiában nem. A talmudi "művelt" azó a keresztények mellett és a lovasnépek ellen irányul. A "művelt" néppel a talmudista tud "tárgyalni", "üzletet kötni", vah "érszéke a realitások iránt", "nem ragaszkodik makacsul a maga elképzeléseihez", "belátó", és "megértő", vagyis a talmudista be tudja hitelezni magát

közéjük. A lovas népek között, a természeti törvényeket jól ismerő, fegyelmezett, szolid, hit-és erkölcsi világgal, hagyományhűséggel rendelkező népek között a talmudisták sohasem voltak versenyképesek. Tehát nem tartják érdekeseknek ezeket a népeket. Viszont értékesek a "nyugati népek" mert azok között talmudista erkölcsük révén szerzett gazdagságukkal, kapcsolataikkal, örökös sürgés-forgásukkal már régóta kezükben tartják a háttérből, az alapvető emberi jogegyenlőség tagadásával egyidejűleg, a társadalmi mozgások ellenőrzését és irányítását. A műveltséget általában az írásbeliséggel kapcsolják össze de teljesen agyonhallgatják, hogy a magyarok saját ősi írásukkal rendelkeztek és azzal is vándoroltak be a Kárpát-medencébe. Ez a rovásírás az Ob-Jenisz-szei vidék rovásírásán keresztül a Kara-korom és Sumér ékirásig megy vissza, mint maga az a nép mely azt magával hozta. Ez az írás az ősi időkben ismeretes volt ezen a tájon, mint Erdély több részén s a magyar Alföldön is /Kékénydomb, Hódmezővásárhely mellett, Szegvár, -Tüskővesen stb/, földtárt ékiratos táblák mutatják. Az egyiptomi, a semita asszir-babiloniai, a görög, a latin stb. írás értékelésével sok szakunka foglalkozik és joggal. De, hogy ezek mind, az írásföldtárláló sumérokig, mennek vissza, vagy hogy a magyar rovásírás milyen multtal és emlékekkel rendelkezik és milyen kapcsolatban állanak a japán és kínai altáji írásokkal, annak nincsen visszhangja a talmudistáknál. /A magyar rovásírásos emlékeire nézve lásd a felvidéki felsőszekédi 1482. évi rovásírásos templomkapu-faragást-Irodalmi Szemle, Pozsony, 1968. aug. sz. Csollányi Dezso, Magyar Adorján /Warren/ stb./Lásd Forrai Sándor tanulmányát: A magyar rovásírás kapcsolata a gyorsírással.-Gyorsírók lapja. Budapest, 1968. jun. és szept. sz./.

A talmudisták a "tudomány", tudományos" kifejezések mögött a saját haladásukon fáradoznak. Erre kiváló példa a szumér kérdés több, mint egy évszázados problémája. A nemssidő szerzők műveinek megjelenését pedig lehetetlenné tesszik, miközben a kéziratot anyagot elfektetik, eltüntetik, sokszor megsemmisítik. Az is megtörténik, hogy a kézirat késleltetésével párhuzamosan aietve megjelentetnek olyan műveket, melyek az

elfekvő kéziratok--szerintük-- használható részleteit már publikálják; a kéziratoknak azokat a részeit, melyeket érdekeik szempontjából kedvezőtlennek minősítenek, egyoldalú beállítással előre nevetségessé teszik, "délibábosnak", "tudománytalannak", "tuhaladottak" minősítik. A számukra rendkívül kellemetlen sumér-magyar rokonság kérdésében azután olyan hamisításokra is vetemednek, hogy külföldi szerzők könyveinek ezt támogató részleteit kihagyják a magyar nyelven megjelentetett fordításokból, pl. Zamarovszky: Kezdetben volt Sumér, az inkák és a középamerikai indiánok törzstörténetével, néprajzával foglalkozó művek stb. Magyarországon az I.gimnazisták Történelemlékönyve például a történelmi kötetek Egyiptommal kezd a 10. oldalon, nagyszerű képekkel. Assziriáról, Babilonról 3 oldalon szól, Sumért pedig elintézi 10-12 sorban. Ennek aszemléletmódnak propagálásába belevonják még az őszö-vetség szent könyveit is. Köztudomásu, hogy a szentíró korának minden ismeretét fölhasználhatta írás közben. A sugalmazottság azt jelenti, hogy a Szentlélek óvta a szerzőt írás közben, hogy írása tévedést ne tartalmazzon. Az őszövetségi Szentírásban nagyon sok olyan történeti mozzanat van, melynek semita forrásait nem ismerjük, de ismerjük a sokkal régebbi sumér--ural--altáji --forrásait /Gilgames, Góg-Magóg, Nimród, Melkizedek stb/. Ezekről a közfigyelmet elterelik, örökségét nem elemzik. Így azután megrökönyödnek mikor manapság néhol azt hallják, hogy az Uristan kapcsolatban állta az emberiséggel még Ábrahám, sőt Sém előtt is, sőt prófétákat, küldötteket is menesztett őskori, nemzsidó népekhez is stb. Amerika nagyrabecsült történetírója, a zsidófeleséges Will Durant ezeroldalas könyvében: Our Oriental Heritageben, annak már a bevezető, IX. oldalán írja: "How shall an Occidental mind ever understand the Orient?... ..not even a lifetime of devoted scholarship would suffice to initiate a Western student into the subtle character and secret lore of the East, every chapter, every paragraph in this book will offend or amuse some patriotic or esoteric soul: the orthodox JEW will need all his ancient patience to forgive the pages on Yahweh; the metaphysical Hindu will mourn this superficial scratching of Indian philosophy; and the Chinese or Japanese sage will smile indulgently at these brief and inadequate selections from the wealth of Far Eastern literature and thought..." Ez a mű minden ázsiából eredtet. a Tíz Parancsolatot Zoroasztertől, /331.old./, Yahwet Kr.e háromezerben márKánaáni népektől, a 310. oldalon, Salamon Énekei--szerinte is--babiloniai eredetű /341.oldal/, Ishtar és Tammuz ünnepi dicséretei.A

bölcsmondások egyiptomiak és ógörögök, összeötvözték a Kr.e. harmadik és második században görögös alexandriai zsidók. A sumérokról a 120.oldalon írja: "Give liberty to his people" egyagtáblái prezerválták a "LEGŐSÍBER, LFGÉRTHETŐBB és LEGIGAZSÁGOSABB TÖRVÉNYKÖNYVEKET" /121.oldal./. Ugyanakkor a sumér egyagtáblákról megtudhatjuk Sargon születése körülményeit, mely szát százalékosan azonos volt Mózes születési meséjével. Kétségtelen, hogy a Mózes a másolat. Sargont azért hívják GREAT-nek mert önként sikerült kifosztani a legtöbb várost és leggyilkolni a legtöbb embert.--írja Will Durant a 121.old.

Szumerban,--írja-- a rabszolga, hét év után már ura mellett járhatott, a szolgálólány egyenlő volt urnőjével és a gyöngé az erős oldalán pihenhetett." "A vizözön, a Teremtésmonda, és több őstestamentumi leírás eredetű, írja Will Durant. Még megjegyzi, hogy Sargon egy prostituálttól származott. Majd az európaiakról így vélekedik: "Amikor a katolikusok protestánsokat gyilkoltak, Franciaországban és Angliában, és az inkvizíció tombolt és protestánsok Erzsébet alatt öldökölték a katolikusokat Angliában, irtották a zsidókat Sőanyolországban, és Bruno égett a kereszten Olaszországban, ugyanakkor AKBAR kijelentette: "The superiority of man rests on the jewel of reason." és konferenciára hívatta minden felekezetet képviselőjét. biztosította őket békéről, toleranciáról, és semlegességének bizonyítékaként feleséget választott a Brahman, Buddhista és Mohammedán hitből. St Francis Xavier reportja megerősíti mindezt.

Will Durantot hűséges élet-és munkatársa segítette, a zsidó hiten levő ARIEL kinek e művet is dedikálta.

Mózes származási körülménye tehát Sargontól átmásolt. Mózes a kenita, a turáni főpaptól nyert államvezetési oktatásokat amikor népét hátrahagyva "fölment az istenhegyre a tizparancsolatért." Látnuk, hogy a tizparancsolat Zoroasteri találmány, átvették a kisázsziába vonuló szkiták, helyesebben magukkal vitték. Jethró turáni pap /King James appendixe szerint/ tanította Mózeset aki, hogy el ne feledje a tanításokat, feleségül vette Jethró egyik leányát Zipporát. Eszégáában sem volt saját népéből való feleség. Ábrahám pedig a szintén turáni Melkizideknek áldozott és Jézus is Melkizidek-rendi főpap volt, tehát Melkizidek volt előbb, nem kevesebb, mint egyezerhatszáz évvel Krisztus Urunk előtt. Lásd Ujszövetség. A zsidókhöz írt levél, 7: 11-26. Ugyanebben az intelem: "Vigyázz, mindent arra a mintárákészíts, amelyet a hegyen láttál." A turáni Jethrónál, a Sinai /Horeb/ hegyen. Csoda-e, hogy a

turániak, ural-altájiak meg nem állhatnak a talmudisták előtt?

A magyarországi talmudista történészek mikor terjeszteti akarják saját fölfogásukat, könyvüket ilyesféle megjátszott kritikával propagálják: "... lesznek, akik a könyv egyik vagy másik állításával nem értenek egyet", vagy "egyesek a könyv némely állításának ellene fognak mondani", vagy "a munka értékét növeli, hogy vitát vált ki", "ellentmondásra ingerel", meg kell ismerni "az életet a maga realitásában" stb. A könyvet nagy példányszámban, olcsón nyomtatják ki, nagy reklámmal, megrendeltetik a könyvtárakkal és közületekkel, "mert mindenki erről beszél, ezt ismerni kell, nagyon érdekes" stb. Ahhoz, hogy a könyv neves gyümölcsöt teremjen, a másik oldalt is ugyanolyan buzgósággal kellene megmutatni engedni, hogy a szövegforgó kérdést minden oldalról láthassák. Ugyanilyen módszerrel érnek el rossz hatást a színpadon, filmben, rádióban, TV-ben, sajtóban stb. Például, Salome, Heródiás operák, Nabuccó, Madách Mózes, Zeuzsanna, Sámson, Makkabeusok stb. hangjátéka "természetesen" műsorra kerül, Krisztusról, keresztény népekről és vezérekről a magyar történelem és mondák világából ugyanilyen pozitív beállítású művek a legritkábbak s hamar lejezülnek a műsorról. "Meg kell fosztani a történelmi személyeket a hozzájuk tapadt mítoszoktól", reálsan kell megmutatni a történelem mögöttjét" stb., mondják.

Nemzsidók hiába írnak egyszerű könyveket, azok "nem szakszerűek", "elfogultak", "nem felelnek meg a közönség ízlésének", "nincs rájuk fedezet", a kiadó nem viselheti a kockázatot", "elavult", "hamis kulturfőlényt hangoztat", "nem megalapozott", stb. A sumérmagyar kapcsolat kimutatásakor "nacionalizmust", "fejlélméletet", "triumfalizmust" emlegetnek.

Az egyes népek törekvéseit abból a szempontból kell értékelni, mennyivel járulnak hozzá alapkönyveikkel, hagyományaikkal, tetteikkel, műveikkel az általános, minden emberre kiterjedő haladással és fejlődéssel mindig jobban érvényesülő alapvető emberi jogegyezlőség megvalósulásához s milyen mértékben tudnak elszakadni hagyományaikban, tetteikben és műveikben mutatkozó visszahúzó, megkülönböztető, embertelen, önző vagy túlzó maradványoktól.

Ilyen szemlélettel kell átvisszalgatjuk a magyar népetörténetét s az erről szóló műveket, mert az előbb ismertetett szempontok miatt máig sincsenek azok végérvényesen és nyilvánosan ismertetve, mérlegelve és értékelve úgy, mint azok értéke ezt megkívánja.

/Ily/ Kezdve tehát a legrégebbi mondáinktól és

je végeinkről, végighaladva olyan műveken mint pl.
 Zsigmond: A magyar nép és nyelv kialakulása,
 Magyar régiségek /Szerkesztette Kias Bálint, Bpest, 1839.
 Delegdi János: Rudimenta Linguae Scythicas /Leiden, 1598.
 Nagy Géza művei, Tokos István, József: A magyarok roko-
 nai /tanulmány a Győri Kalendáriumban még Sajnovics e-
 lőtti időből./ Baráthosi Balogh Benedek történeti és
 néprajzi művei és sok más és sok értékeset tartalmazó
 művein, föl kell dolgoznunk a legújabbakat is. Ezek so-
 rában a már említetteken kívül át kell tanulmányoznunk
 Bobula Ida történei /The history of the Hungarian Nation/,
 valamint nyelvészeti és művészettörténeti munkáit; "Su-
 merian Affiliations" "A plea for reconsideration", el-
 küldve kézirat gyanánt kb negyven egyetemnek. 1951./Egy
 példánya a mű kiadójánál is/. Rudnay Egyed Attila tri-
 lógiáját /Bruxelles/, a Studia Sumro-Hungarica kötetelt
 /Gilgamesh Publishing Co. 6050 Boulevard East, West New
 York, New Jersey/. és sok más bel-és külföldi szerző
 magyar vonatkozású műveit. Vannak a művekben túlzások
 és elhamarkodott megállapítások is de vannak bennük
 piratlan értékek is, melyek a mi értékeink és az egész
 emberiség értékei. Enélkül menthetetlenül elmaradunk a
 tudományok rohamos fejlődésétől és az előkerült leletek
 földolgozásából eredő új ismeretekről. Ez valamennyi
 rokon-és segédtudománnyal való egybevetése látókörrünket
 majd negyértékben kiterjeszti. Kitűnik, hogy a magyarok
 eredete és nyelve kérdésében nem lehet megállni Bas-
 kiriánál és a finn-ugor nyelvcsaládnál. A történelmi,
 nyelvi, néprajzi stb. anyagok parancsoló szűkezséggel
 írják elő a magyar anyagnak az avar, kazár, hun, szkita,
 szármata világ teljes összefüggésben való szemléletét.
 Debrec szovjet antropológus és kultur-antropológus, Tol-
 sztov történeisz /v.ö.: Az ősi Korezm/, az ősi Kusán bi-
 rodalom föltást anyaga, a szibériai páratlan aranyveretek,
 az ősmagyar indás-palmettás ötvösművektartalmi és tech-
 nikai tanúsága alapján nyitva az ut az Iránba fölszorí-
 tott subartu magyarok, a azokon keresztül a Tigris és
 Eufrátesz közti Mada /Sumér/ birodalom népe és nyelve
 felé is. Ezen az uton tovább kell haladni a távolabbi
 múlt felé. Érdekes kapcsolatok tárulnak föl Herodotos-
 nak a perzsa háborúról szóló tudósításai alapján. A
 szikunok, szikánok, majd a latin, görög források emli-
 tette szikek és szik-emberek, a Piliában lévő Sycambria,

majd az erről a tájról a Rajnához vándorló frankok ő-
 sei, valamint a kelták és illírek között. Másfelől meg
 kell vizsgálni a kínai források adatait. A kínában ta-
 lált csónakban eltemetésre vonatkozó ősi leletanyaggal
 az amerikai kontinens közepének nyugati partsávján ta-
 lálható különböző ural-altáji csoportba tartozó "indi-

ánoknak" nevezett etnikummal, művészetükkel, nyelvükkel szokásaival stb. is. Nem szabad lekicsinyelni azok lelkesedését sem akiknek érdeklődése sokkal utfogóbb, mint egy leszűkített területen mozgó szaktudósé. Bátran vállalják a gúnylódás és kishitűség kockázatát csak azért, mert mernék bátran nekivágni a bizonytalanságnak, hogy bizonyosságot találjanak... Előkészítik a lépegető szaktudósok számára a módszeres kutatás útját. Igen sok fölfedezést nem szaktudósoknak köszönhet a tudomány fejlődése. A szaktudós kötelessége, hogy elfogadja a igazolható állításokat vagy bizonyítsa be a tévedést. Ezt kívánja a tudomány becsülete.

Az egykori ősi ural-altáji lovaskulturának etnikuma és nyelve ---Csendestől az Atlanti Óceánig--- megszakítás nélkül folyamatosan él sok évezred óta a Kárpát-medencében. Erre vonatkozóan Teilhard de Chardin jezsuitapaleontologusis érdekes adatokat jegyzett föl, közvetlenül kínai hagyományból/. A kulturából egy korai leágazásnak, a déli sumér-egyiptomi ágnek köszönhetjük az emberiség legősibb írásos emlékeit. Később, ugyanabból az ural-altáji családból eredeztethetők az északi finn-ugor és a déli török leágazások. Az bizonyos, hogy a ragozó /agglutináló/ szerkezetű ural-altáji és a hangváltoztató /flektáló/ szerkezetű ~~indoeurópai~~ indo-Európai nyelv csak sok tízezer évvel ezelőtt tartozhatott egy közös szerkezetű nyelvcsaládba. Nem állítjuk azt, hogy a két csoport nyelvben és etnikumban nem volt kölcsönös hatással egymásra. E kérdésekben akellően nem eléggé értékelhető sumér nyelvemlékek adnak biztos eligazítást. Erről részletesebben kell tárgyalni mert a magyarság őstörténetének, politikai jellemrajzának nem utolsó forrása éppen a nyelve.

Györffy György jól áttekinthető vázlatot ad a Közel-és Távol-Kelet korabeli népeinek nagy történelmi eseményeiről. /Napkelet felfedezése. Juliánus, Plano Carpini és Rubruk utijelentése. Bpest. Gondolat, 1965./

Ezek közvetve vagy közvetlenül nagy hatással voltak a magyar nép megszerveződésére és elvonulására. Ennek kapcsán kitűnik, hogy a korabeli Európa valamennyi népénél és magánál apápai udvarnál is miért volt évszázadokon keresztül jobban értesülve a magyar fejedelem, majd később király a Kelet eseményeiről, mint bármely más fejedelmi udvar.

"Mídőn a kazárok egy része föllázadt a zsidó hitre áttért uralkodó osztály ellen s a lázadást leverték, a lázadók a függetlenné vált magyarokhoz csatlakoztak" /I.m. 9. oldal/ Makkai László azt írja, hogy a kazár kagán "rabja mohammedán testőrségeinek és zsidó vallású kazár főtisztviselőinek" /Az idők sodrában II. Bpest, Miskolc, 1968. 43. old./ amiért is a nép elfordul vezetőitől: "az első csapást a nagy törzsszövetség el-

szakadása mérte a kazár hatalomra."

A csatlakozók között az onogur törzsek mellett Khorezm-ből az Aral-tó mellett fekvő fejlett kultúrájú országból származó kiváló lovasok is voltak, akkor már részben mohammedán hiten. Ezek a khorezmi, mai magyar nyelven káliz harcosok még a XII. sz.-ban is megőrizték Magyarországon szokásaikat és "nevüket a mai napig fönntartották a Kálóz névek, helynevek, sőt Budakalász is egy káliz nemzetség lakóhelye volt." /Kovarezm akkád nyelven Kumarizma, ékiratosan Ku-ma-ar-iz-ma, ebből az ősi formában: Ku-mag-gar-ri-es-ma = szent-dicső nemzetek földje. Egyezik az V. sz.-ban élt örmény tudós, Chorensi Mózes földrajzi művében említett magyar név nevével: Ku-maggarii--dr. Novotny szövegejtése./
/A kiváló lovas vezető neve: kalsu, a rabló lovas ügyességét rosszra használó támadó: kalóz./

A volgai bolgárok fölverték az iszlámot s Anonymus arról értesít bennünket, hogy Taksony idejében több izmaelita azaz mohammedán költözött bolgár földről, a volgai bolgárok országából Magyarországra, s ezek kapták Pest várát. /Castrum Pestienne, akkor így hívták a mai Budát s akkor Buda s Herculia-Sicambria-Attila városa Etzelburg-Árpád-vára volt a pilisi Duna völgyében. Pest sumér szó, jelentése égetőkemence. A kelta fazekasok még a római Aquincumnak s messze vidékének is a mai Gellérthegy oldalában álló kemencéikben égették művészi agyagedényeiket. /V.ö.: Német Péter tanulmányaival/.

A Pest határában még a XIV. században is őrizte emléküket egy Böszörménykut nevű hely." /V.ö. Györffy Gy. I.m. 10. oldal/

Biborban született Konstantin tudósít arról, hogy már az új hazában letelepedett magyarok a Perzsaia vidékén, a Kaukázusban visszamaradt szabir-magyarokkal élénk kapcsolatban állanak.

Botond már az új hazából a kis burgundi Rudolfnak segítségére volt kiküldve. Mielőtt azonban megütköztek Hugó királlyal, Felső-Olaszországban, a felek kiegyeztek egymással. Botondot most Hugó kérte segítségül Rahmad, az Omsijád kalifa ellen. 30 napi hispániai csatározások után nagy zsákmánnyal indultak haza. Ek-

kor kérte meg Botondot a magyar állam elnöke-től az országot 2000 főnyi cigány-tábor, hogy a magyarokhoz csatlakozhassanak. A magyarok azután befogadták őket országukba." /Az Akum nemzetségből való Szilasi és Piliši Szilassy család Genealógiájából./

Nem sokkal később a besenyők kértek befogadást. A magyarok, emlékezve arra, hogy Kazáriában egy kis ideig a vezetőség őket is zsoldos munkára kényszerítette, mikor a szlávok ellen küldte őket rabszolgák gyűjtésére, nyílt szívvel fogadta be őket és Dél-Magyarországba telepítette a besenyőket. Ez a folyamat átnyult az Árpádok királyi korába. A folytatódás azt bizonyítja, hogy a magyarság mindig kész volt barátsággal, sőt vendégszeretettel segíteni az üldözötteken sőt földjét is megosztotta a befogadottakkal. E gyanasok történelmileg igazolható az a tény is, hogy csak ritka esetben mutattak köszönetet és hálát ezért és legtöbbször magukra hagyták a magyarokat élet-halál harcukban. A veszély elmúltával a magyarság nem bosszulta meg a hűtlenséget sőt orvátadást. Ez a magatartás évezreden át nyomkövethető. Legutóbbi ilyen "nemes" magatartás a II. világháború alatt. Amikor a Szilasi kormány jóváhagyásával a svéd Wallenberg és svájci valamint vatikáni ügynökök 1944 végén a Budapest, un."védtet házak"-ba kb. százezer zsidót költöztettek. Tették ezt akkor amikor a budapesti lakóházak több, mint harminc százaléka romokban hevert, és a keresztény lakosság is zsúfoltan éhezett a pincékben. A magyar nép megtűrte a százezer extra személy megjelenését a legcsekélyebb atrocitásról sem tudunk. Százezer zsidó németektől való megvédésével a magyar kormány a világtörténelemben példátlanul álló emberiségéről tett bizonyosságot, totális háború, vesztésre álló utolsó akkordjaiban, amikor is vesztésünkkel számoltunk és a vesztő, tapasztalat szerint mindig igyekszik elpusztítani vagy pusztulni hagyni az ellenséget. A magyar nép, a náci acélgyűrűn belül sem kezelte ellenségként a magyar zsidóságot, annak minden múltbéli bűne vagy hibája tudtával sem.

DrV

Dr.Varga László joggal irt könyvet erről a jellemvonásról és természetfölötti utalásokat olvas le róla. Meglepő, hogy az "ó Mada" sumér himnusz istentől kapott hivatásnak nevezi ezt a sorsot. Varga alig ismerhette ezt a költeményt könyve megírásakor, 1960-ban.

A szüklátó kör és önzés fölé emelkedő ezzel a magatartással rokon más vonások is határozottan állnak eléünk a honfoglalás korából.

Anonymus, Béla király jegyzője sok történeti forrást használt, melyekből ma már csak részleteket ismerünk, a krónikások, történetírók adatai alapján. Ő többször kifejezetten utal arra, hogy "különféle történetírók adatai alapján" dolgozott és szándékosan nem hallgatott "az énekesek és lantosok fecsegéseire." Adataink nagy részét azonban mégis igazolva láthatta a saját korában is továbbélő hagyomány lényegével. Ez különösen áll azokra a vonásokra, melyeket most szándékunkban van kiemelni: az ősi szokásokra és jogi fölfogásra melyben a nép jelleme, gondolkodásmódja, világfelfogása, sőt hite is bizonyos fokig tükröződik. Ez segít a történelmi hagyományok vonalának visszafelé követésében, melyben az őstörténész és a nyelvész szempontjai nem bizonyulnak önmagukban elegendőeknek. Különösen akkor, ha valamilyen sajátos értelmezéssel a "források kritikai kezelését" úgy magyarázzák, hogy azokat egyáltalán nem kell figyelembe venni. Nézzük, mit mondanak az eredeti források melyek szerzői közelebb állottak az eseményekhez mint mi a azután elemezzük majd őket kritikailag.

Az Etelközi vezéri tanácskozáson--írja Anonymus-- a törzsek hát vezére "belátta", hogy a megkezdett utat nem tudják bevégezni, hacsak vezér és tanító /ducem et praeceptoram/ nem áll fölöttük." /V.ö.: Emericus Szentpétery: *Scriptores rerum Hungaricarum*. Vol. I., 40, 7-9-/ Az érdekes összetétel igen emlékeztet a magyarság őstörténetében szereplő népeknél található kifejezésre: papkirál

A választás "szabad akaratból és közmegegyezéssel" /libera voluntate et communi consensu/ történt a ezért irányult Álmosra, mert Álmos és ivadékai "kiválók voltak származásukra nézve és hatalmasok a küzdelemben." /clariores erant genere et potentiores in bello/I.M. 40, 13-14.

Ezt az állítást az események igazolják. A talmudista államcsíny és következményeinek átlátása, az új huzába indulás katonai és gazdasági megszervezése, évtizedekig tartó győzelmes nyugati és déli hadjáratok, lehenygerlő stratégia, taktikai, technikai fölényük, ugyanakkor a meghódolókkal szemben mutatkozó nyíltszívű barátság stb., jogosan azt a kérdést teszi föl az emberben: vajon valóban, tudományonkívüli megkötöttségeken fölemelkedő, és meggyőződéssel állítják-e egyes nyelvészek és történészek, hogy a magyarság egészen a finn-ugorok Volga-Káma vidékéről való "növénygyűjtögető, halászó-vadászó, igénytelen sátorlakó", szinte "kőkorszakbeli életet folytató" népből ered? És magát a Volga-Káma-i életet valóban olyan igénytelennek tartják-e, mint ahogy mondják és éreztetik népünkkel?...Mert ha

igen, akkor nem nyelvészetből és őstörténetből, hanem gondolatelméletből --logika-- és ismereteleméletből --kritika-- buknak meg. De akkor mi a céljuk ezzel a torzítással? Kinek használnak ezzel? A valanz, a hazugságba és megtévesztésbe való belenyugván megalázó volta.

A felelet: e torzítás azoknak kedvez, akik primitívségbe, szellemi sátorlakásba szorítanak a mai magyarokat. Azok támogatják akik a maguk felsőbbrendűség hitét így szeretnék alátámasztva látni. Ezt talmudista szellemnek nevezzük. Ezt megerősítik a mindennapi tények melyek könyvekben, előadásokban stb megfogalmazva így állanak elénk: "A magyarság őstörténetének földértése nehéz feladat és ma még nem látunk tisztán." E szépenhangzó bevezetés után azonban ez következik: "Egyes kutatóink a Volga-Káma vidékére helyezik az őshazát, mások a permi vidékre, ismét mások az Uralon túli obinugorok vidékére." Legújabbán az egyik kutató -aki pedig sem nyelvész, sem őstörténész a végzettsége szempontjából de véleményét maguk fedezékeként szelvében hosszában hangoztatják sokan-- a Rajna-Visztula vidékére helyezi a magyarok elődeit." És itt megállnak és egyetlen magyar vagy külföldi tudóst sem említenek akik szerint bizonyított tény, hogy a magyar népnek legalább egy része déli törökösnek nevezhető --de tulajdonképpen sumér eredetű, ill. ural-altáji eredetű, mint a sumér is, melynek nyelvét sok ezer év távólából is jól ismerjük. Ez a szervezett lovasnép nagy fémműveltséggel, saját írással, szókincssel, agglutináló nyelvsszerkezettel, nyelvtani sajátossággal, szubartu-sumér műveltségbe nyúló kultúrával rendelkezik. Miért kell elhallgatni ezeket? Miért nem engedik ezeket a nyilvánosság elé? Mitől félnek? a egyáltalán, mióta tudományos szempont a félelem? Ez egyértelmű a beismeréssel, hogy álláspontjuk nem tudományos érvekre, hanem egy hitre, éspedig egy értelemmel meg nem alapozott hitre, tehát TÉVHITRE a felsőbbrendűség talmudi hitére épül. Egyszerűbben: ennek a tévhitnek harci eszköze, új szellemi nonfoglalás, szellemi agresszió minden nemzsidó érték ellen.

Pozitív és negatív oldalról egyaránt nokazorososan igazolt tehát az ismertetett, összetett magyar őstörténeti kép. Figyeljük meg ennek további ivazolását Anonymus Gestájában.

A várszerződés öt határozata /Status iuramenti/ szerinte a következő volt:

1/ "Amíg csak életük tart, mind nekik, mind utódaiknak vezére mindig Álmos vezér ivadékaiból lesz."-

-Nem királyról, fejedelemről, kagánról, vajdáról, kenézről hercegről stb. van szó, hanem ünnepélyesen és ugyanakkor egyszerű vezérről /dux/, az elsőről az egyenlők között. Ez a vezér alkotmányszerűen, népének szabad akaratából áll az első helyen a tisztének örökös jelleget ad, hogy leszármazottai töretlenül képviselik a nemzet ősi hagyományainak szellemében való továbbfejlődést. Az utóflásnak ez a rendje akkor már ősi időkbe nyult vissza és bebizonyította szilárdságát a kazáriai talmudista mesterkedések vihanainak tobzódása közepette is. Most a tapasztalatok alapján az alkotmány pillére lett.

2/ "Bármiből, amit fíradozásaikkal szereznek, senki se legyen kizárva." -- Ismert tény, hogy a felsőbbrendűséget valló talmudista uralkodórétteg nem adta meg a Kazária érdekeiért küzdő és vérző magyar törzseknek azt, amit ők jogosnak és méltányosnak tartottak. Emiatt az egyenlőtlen bánásmód miatt kelt elégedetlenség is oka volt annak, hogy a nép a felkelők oldalára állt. A 2. határozat egy ősi méltányosság szerinti részesedés jogának kifejezett megvallása.

3/ "Azokata főembereket /principales personae/ akik szabad akaratukból Álmost választották uruknak és ezek fiait sohasem lehet megfosztani attól, hogy a vezér tanácsában és az ország tiszteletében részük legyen." -- A magyarok alkotmányának másik szilárd pillére a választók állandó és örökös részvételének joga a kormányzásban és az ezen alapuló megtiszteltetésben.

4/ "Ha valaki utódaik közül hűtlenné válna, a vezér személyéhez, és ellentétet szítana a vezér és családtagjai között, a vétkes vért kell ontani, amint ők vérüket ontották az esküvéskor, amit Álmos vezérnek tettek."

5/ "Ha valaki Álmos vezér és más főemberek utódai közül esküvésük határozatait meg akarnák szegni, mindörökké átok alatt legyen."

A 4/ és 5/ határozat a kölcsönösség és egyenlőség alapján biztosítja az esküvés megszegőinek / a vezér, a méltányos részesedés és a hűség ellen vétőknek/ büntetését. Ez alappillérként végigvonul a magyar alkotmányfejlődésben /V.ö.: Az Aranybullában lefektetett ellenállási jog, a magyarországi szabadságharcok vezéreinek jogos önvédelemtudata stb./

A pontosabb szövegkritikai vizsgálatok, a források egybevetése megállapították, hogy a vérszerződés a Kiev alatti átkelés után, már Etelközben történt meg. Az eseményeket és azok belső indítékait azonban Anonymus a többi forrásokkal egybehangzóan jellemzi. Még pontos

meghatározásra vár az a kérdés, hogy az Anonymus-használta népelnevezések milyen ugor vagy ogur, ill. török /Gosztonyi figyelmeztetése szerint: töredék/ népeket jelölnek. Ebben a szakaszban azonban most azt kell különösen kiemelni, hogy a volt ellenségek --igaz, csak átmanati ellenségek-- meghódolása után szabad elhatározásukból szövetséges társak lettek. Az addig kazár zsoldban álló testvérek, a kunok, hihető örömmel, most már az erős és Kazáriával nyíltan szakító magyarokhoz mertek csatlakozni. A magyarok pedig nyílt szívvél nemcsak befogadták őket, hanem kölcsönös esküvással megpecsételték az egyenjogúságot biztató szövetséget.

A Havas-erdők, a Kárpátok felé vonulva Álmos és népe Lodomér városba érkezett. Itt ünnepélyesen és ajándékokkal fogadták őket és a vezetők fiaikat Álmos udvarába küldték. Három heti tartózkodás után Galiciába vonultak, ahol ugyanez megismétlődött. Itt jelentették többek között, Álmosnak azt is, hogy a Kárpátok övezte Attila birodalmának egy közel, a Havasokon túli részében kazárok /cozar/ laknak az Erdőelőnek /Erdeuelu/ Maror és Szamos közti vidékén. Akár törökös, akár szláv népek voltak ezek a kazárok, inkább csak laza politikai függésben való létet jelezhet az Anonymus használt kazár megjelölés. E laza kapcsolat is megszűnt az államcsíny után. Ezt látszik igazolni az is, amit Anonymus vezérükről, Marótról mond --és amit nem mond a nép fiairól-- hogy ti. sok felesége volt és ezért a magyarok Mén Marót-nak nevezték /plures habebat amicas- I.m. 49. 4./ Ez az állapot, ami a talmudista vezetőkre volt jellemző, méltán keltett megütközést az egynejlőségben élő magyarok körében.

A magyarok átkelve a Kárpátokon, Hung vidékére érkeztek és nagyon megkedvelték ezt a tájat. Az ott lévő szlávok "önként alávetették magukat Álmos vezérnek, mert hallották, hogy Álmos vezér Attila király nemzetéből származott." I.m. 51. 11./ Elmondták neki, hogy Attila halála után Zalán vezér Ősei Keán vezér Bulgáriából kiindulva a görög császár tanácsára és annak segítségével elfoglalta ezt a földet. Ezután a szlávokat fölvezették Bulgáriából egészen a ruténok vidékéig. Most pedig Zalán vezér hatalma alatt állanak.

Ennél a szakasznál figyelmebe veendő, hogy a bolgárok, a magyarok rokonai a Volga mellett a magyarok szomszédai is voltak, később mind jobban elszlávosodtak nyelvükben. Dél felé húzódva a görög határtól északra helyezkedtek el és onnan terjesztették ki lassanként politikai hatalmukat észak felé. Egy ideig békében éltek a nagy avar birodalommal, majd egyre jobban szorongatni kezdték azokat, amint erről szó volt Nagy Károly had-

járatái során. Az avar politikai hatalom összeomlásával az avar nép maga nem szűnt meg, hanem fogság, szolgaság keretében nyelvében szintén elszlávosodott és ugrás-szerűen hatalmassá tette az un. Bolgár birodalom Anonymus által is jelzett, észak felé történő kitarjedését.

Anonymus ezután mondja el, hogy keltek és a magyarok Kievnél a Dnyeperen számtalan szövetséges nép nagy tömegével. A kunok hét vezérének a serege vonult föl ellenük. Eddig elhanyagolhatónak tűnt a Gestában az a megjegyzés, hogy az űtközetben vereséget szenvedtek űldözése közben "tonsa capita Cumanorum Almi ducis milites mactabant tamquam crudas cucurbitas". Vagyis: Álmos vezér katonái --tehát nemcsak a magyarok-- a kunok hiyírott fejét úgy vagdalták, mint a nyers tököt.

Az ural-altáji népek hajviselete a férfi szabadságnak és méltóságának a jelképe volt. A fej megnyírása vagy éppen lekopaszítása pedig meghódolást, erőtlenséget, a szabadság, az önállóság bizonyos fokú elvesztését jelentette. Akik Kazáriában elfogadták a zsidóvá lett vezetőség talmudista államcsínyét és meghódoltak, azoknak a haj megnyírásával kellett elismerniök alárendeltségüket a így megmenekültek a besenyő zsoldosok űldözésétől. Ezt a magatartást az államcsíny ellen föllázadtak mint megalázót megvetették, még akkor is ha a behódolók a talmudi vallást egyénileg bensőleg nem is tették magukévá.

A hajvissellett kapcsolatban érdemes megemlíteni, egy/másik adatot mely mégjobban megvilágítja s alátámasztja Anonymus megállapításait. Juliánus Domonkos szerzetes 1235 tavaszán indult el Magyarországból keleti útjára három társával és Béla herceg által adott kísérettel. "Szerzetesi ruhájukat volágival váltották fel, szakállukat és hajukat pogány módra megnövesztették." /Nagy Magyarország dolgáról Richárdus fráter. Győrffy György: I.m. 40. oldal/. Konstantinápolyban hajóra szálltak és a Fekete-tengeren át a Krim keleti végével szemközt lévő Matrikáig, a mai Tamangig utaztak. Itt, a régi Kazária egyik központjában, olyan vidékre jutottak, melynek "fejedelme és népe magát kereszténynek mondja; görög betűkkel írnak és papjaik görögök. A fejedelemnek állítólag száz felesége van. A férfiak mind kopaszra nyírják fejüket és ékes szakállt növesztenek, kivéve a nemeseket, akik nemességük jeleként bal fülük felett egy kevés haját meghagynak, fejük többi része teljesen megnyírt." Jól látható, hogy Kazária politikai hatalmának összeomlásával a tengerparti részeken a keresztény hitre tért a nép. A vezetőszerépet viszont helyenként még nyilvánvalóan talmudisták tartották a kezükben vagyonuk, kereskedelmi összeköttetésük segítségével.

Kiev békés megegyezésére jutott Álmos nagy seregével. A lakók házaikban maradhattak, a főemberek pedig fiaikat Álmos udvarába küldötték. Majd Álmosnak igen ajánlották, hogy Iannoniába vonuljon, mely előbb Attila földje volt. A kunok hét vezére pedig "látva Álmos vezér jóságát" /pietatem/, Szentpétery: I.m.46,16-23./, önként alávetették magukat neki a "uruknak és tanítójuknak" választották utolsó ivadékaikig. Erre pogány módon megesküdtek és ugyanígy hittet és esküvel kötelezték magukat Álmos és az ő főemberei." Ekkor megengedték a hét kun vezérnek és nagy seregének /nec non cum magna multitudine/, hogy velük menjen Pannoniába. Sok rutén is csatlakozott hozzájuk.

A vezetőség és a nép különbözősége is okozta, hogy a magyaroknak a helyi lakosság sok helyen önként behódolt, sőt csatlakozott hozzájuk, míg a vezetők, ha életben maradtak, elmenekültek.

Attila birodalmában lakó szkita-szarmata-hun népek maradványai előtta magyar testvér népnek a Attilától származó vezérének jó és lelkesítő hatása volt a bizonyos mértékben fölszabadított láthatott bennük a különböző vezetők alatt élő őslakosság. Ezt a tényt az újabbban előkerült leletek is egyre jobban igazolják, bár teljes összefüggésben ilyen vonatkozásban még egyáltalán nem kerültek földolgozásra.

Lubbock angol régész "Prehistoric times" c. könyvében --1865-ben-- bemutatott egy írással díszített, baltaél alakú bronz leletet, mely Róma vidéken került napvilágra. Ez az egyetlen bronzkori emlék, melyet írás díszít --írja Lubbock-- de az írás ismeretlen. Egyebekből visszont arra következtet, hogy a baltaél a mai Temevár mellett lett öntve, hogy híres őskori bronz-műhelyben. Három évtizeddel később Pulszky Ferenc "Magyarország archeológiája" c. művében említi, hogy a Kárpátok ölen olyan különleges bronz fókók kerültek napvilágra, "Melyeknek rokonságát sehol sem találjuk." Ezek két részből állanak. Fejüket vörösréz-ből kovácsolták, élüket két bronzból öntötték. A tokos bronzöntvényt ruházták és ráerősítették a rézfejre. Azóta a mazopotámiai ésatások felszínre hoztak sok olyan kiváló állapotban lévő fokost melyeket a sumérok készitettek és használtak. A fokos föliratát is megfejtették a rovásírás segítségével és kitünt, hogy a Lubbock-féle felirat így szól: "Ékesít is - út is - ró is."

Mahler Ede, kinek elfogulatlanságához szó nem férhet, megállapította az ilyen és hasonló lalatak alapján, hogy a Kárpát-medencében az ural-altáji törzs turk-tatár családja-hoz tartozó nyelv élt már három-ezer évvel ezelőtt,

mely! tartozik a mi nyelvünk is. Majd elemezve a leleteket /a Pulszky által ismertetett Lucska /Unk megye/ melletti fokost a megfelelőit, a fegyverkovács technikát, szerszámokat stb. azt írja, hogy évezredek óta olyan nép élt földünkön, mely a magyarsággal egy családba tartozik. /A régibb bronzkor chronológiájához. Archeologiai Értesítő 1902. 293-296.

A hun-magyar folytonosság, sőt azonosság kérdésében az avarok mindig nagy szerepet játszottak. Csallány Dezső legújabb munkájában /Népvándorlás-honfoglaláskori bizánci régészeti kapcsolatunk Józsa András Múzeum Kiadványai 5. Nyíregyháza, 1965./ erre nézve is rendkívül fontos megállapítást közöl, mintegy összefoglalva az eddigi eredményeket. Idézzük Kőhegyi Mihálynak Csallány könyvéről szóló beszámolóját /Ethnographia. Budapest, 1968. 3. sz. 448-449. oldalak/: "Ismeretes, hogy az avarok két népi összetevője közül az egyik embertanilag a mongolokhoz kapcsolható /Lipták Pál: The "Avar period" mongoloide in Hungary." Acta Archeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 1959. 251-279./ és az Altáj területéről nyugatra sodort török nyelvű néppel azonosítható. Vitás volt az avarság másik népi komponensének:

az európai avarok /Baján Kagán népe/ származása, akik a gepidákra rétegződtek rá a Körös-Tisza-Maros vidékén /Csallány Dezső: Archeologische Denkmäler der Gepiden im Mitteldonaubecken, Bpest. 1961./.

Theophylaktos Simokatta bizánci tudósítása szerint ezek nem igaz avarok, hanem csak annak mondják magukat, hogy jobban féljenek tőlük. Valójában a Volga-menti ugor népek kötelékéből váltak ki /Németh Gyula: A honfoglaló magyarság kialakulása. Bpest, 1930/. Való igaz, hogy az emléktárgyak és temetkezési rítusuk a Volga-Káma vidékével összeköthető. Mindezek alapján a szerző arra a következtetésre jutott, hogy az a finn-ugor nyelv, amelyet ma is beszélünk, az álavarok révén került a Kárpát-medencébe 568-ban. A honfoglaló magyarságba pedig nagy avar tömegek olvadtak be /Csallány Dezső: A X.sz.-i avar továbbélés problémája. Szabolcs-Szatmári Szemle, 1956. 39-48.--Kőhegyi Mihály, Ethn. 1965. 291-295."/

Visezatérve Anonymus szövegére, a magyarok Hung vidékén az első helységet Munkácsnak nevezték el, majd Hung várába vonultak, melynek ura, Laborczay, Zemplén várába menekült. Itt négy napos áldomást tartottak a a negyedik napon Álmos, még életében /ipso vivente/ fiát, Árpádot tette meg vezérré és tanítóvá, ami után Árpádot vezérévé /dux Hungariae/ kiáltották ki.

Az AVAR népnév fajbeliségén megoszlanak a vélemények. Avaris Ősi várost találtak a Nilusdeltánál, avar népnévvel találkozunk Ázsiában minden részében. Már Theophylactus fölismete az avar és alavar tömegeket. Marquart Juan-juanoknak, a mongolok mesterfajának véli őket. A bizánciak hunokkal keveredett avarokat Ouarkhonitainak is nevezték. Ogurokat, Ujgurokat véltek az avarban. Az ujgurok pedig törökös nép volt. Az avarban jelentős mongol vér van. Albert Herrman térképátlaszain avar és hun keveredésű Juan-juanoknak tünteti fel őket. Herrman azt is állítja, hogyha az avarok nem Juan-juanok, akkor kétségtelenül Epthaliták, fehérhunok. Simocattes így is ír róluk: "Hun ugur, Sabir és más hun csoportok". Megjelenésük Bizancsban a hunokra emlékeztetett; sámánisták voltak. Az avarok a hunokkal ellentétben, hajukat két copfba fonták hátul. Groussset szerint az avarok asszimilálták a hunokat. Szerinte is Baján Attila volt fővárosában székeltek. Xenophon /Kr.e. 431/ már megemlékezik az avarokról. Bölsce Leo bizonyítja, hogy a magyar név használata előtt az egész nép neve avar volt. Paulus Diaconus /Kr.u.799/ és St.Paulinus aquileai pátriárka /Kr.u.803/ az avarokat állandóan hunoknak nevezik. Nagy Károly ellenük vezetett hadjáratát a hunok ellen vezetett hadjáratoknak írta. Említi, hogy a bizánci udvarnál első megjelenésükkor azt hitték róluk, hogy egy új nép, majd rájöttek, hogy tulajdonképpen HUNOK, akik magukat szabi-roknak is nevezték. A Fuldai Évkönyvek /894/ írja: "Avari sui dicuntur ungari". Robert J. Scrutton: The other Atlantis c. könyvében írja, hogy a finn-ugor nép megmaradt a nagy kataklizmában. /Sphere Books Limited. 30/32 Gray's Inn Rd. Londono/ Tárgyalja a kontroverziál Oera Linda Book történetét és tartalmát. Közel kétszáz oldalon említi a finneket, magyarokat, mágikát. Szerinte a finn-magyarok Kr.É. 2092-ben birták egész Skandináviát. A Hittitákat finnugoroknak mondja. Képen is bemutat egy Luwian díszket hittita írásjelekkel, mivel a Luwian a hittiták nyelve volt. Szerinte a Duna-medencéből húzódtak Kisázsia felé Kr.é.1100 körül. Szerinte finnugorok alapították Trójt. Finnugor nép vonult Indiába, Punjába is. Nagy Sándor "indoszkítákat" talált Indiában, stb.

Mielőtt lezárjuk a honfoglalás előtörténetét, meg kell álljunk Álmos személyénél, kinek páratlan élelátása, szervezőképessége, a keresztény szellemiséghez rendkívül közel álló szittya jelleme máig sem kapta meg azt az értékelést és tiszteletet, amit a magyar történetírásban joggal megérdemel. Fettich Nándor kiváló régészünk szerint Álmos alakja szentizálásban Szent István királyunk mellé emelkedik ha nem mulja őt felül... Anonymus szerint MAGÓG nemzetségéből származó UGEK fia

volt, s anyjának, Emesének álmában egy sas, a turul, jelezte jövetelét. Ezért a neve Álmos, ami annyit tesz, mint szent /Almus, id est sanctus/. Ez a megjegyzés arról tanuszkodik, hogy kiváló egyéniségeket, uralkodókat, haláluk után isteni küldöttként /dingir/ tisztelték.

Álmos születése nagy öröm lett szüleinek és "csaknem valamennyi szittya fejedelemmek" /fere omnibus primatibus Scithie/ szinte a "szentlélek ajándéka" volt benne /velut donnus spiritus sancti erat in illo/ Anonymus jellemzése bővelkedik a legnemesebb jelzőkben annyira, hogy egyenesen feltűnő a hallgatása Álmos halála körüli eseményekről s a halála után esedékes részletesebb méltatásáról. Ez a hallgatás azután folytatódik századokon keresztül Álmos halála után, annyira, hogy a magyar vezéri küldöttség Bizáncban nem is akar beszélni róla... /I. 38,14-15. 39, 3-4. 39,10.11./

Falinyak megfejtéséhez az ujabbkori történetírás nem jutott közelebb. Csak a legutóbbi szovjetunióbeli kutatisok nyomán váltak egyre világossabbakká a Kazárországbán lejátszódó események. Ennek során kitűnt, hogy a vékony vezetőréteg által kierőszkolt államcsíny Kazária politikai hatalmának bukását készítette elő. Ebben pedig Álmos magatartása döntő volt. A nyílt és egyenes magyar jellem nem barátkozott embertelenséggel. Ezzel kapcsolatos állásfoglalást Álmos fogalmazta meg és ő irányította az abból eredő következtetések fokozatos levonását. Így elkerülhetetlen az a feltételezés, hogy a talmudista-bosszu elsősorban Álmos felé irányult. A magyarságra uszított külön bérencek legfőbb Álmost keresték. Halála pontos körülményeit nem ismerjük. Az új hazában viszont érthető, hogy a magyarság vezéreinek jó ideig nem volt ajánlatos egy gyilkosság tényét hirsztelni, mely mögött a kazáriai talmudista vezetőség szoldos hadierejét és a mi még jelentősebb, annak a vezetőségnek nagy nemzetközi összeköttetéseit A bizánci és bolgár vezetők felé is/ részben ismerhették, részben /nyugat felé/ alappal gyaníthatták. Mikor azután az új államrend kialakult, a főként nyugat felől beszivárgott talmudista gazdasági és politikai erők képviselői előtt nem látták célszerűnek olyan sérelem hangoztatását, mely az akkor már kívánt előnyök megszerzésének útjában állt. Ezek a feltevések. De mik a tények?

A Szlovák Tudományos Akadémia kutatói Zemplénban honfoglaláskori fejedelmi sírt tártak fel 1958-ban. "Nyers tölgyfakoporsóban temették el a hatalmas természetű --kb.190 cm. magas fejedelmet, de már fölravatalozásakor elvették tőle összes fejedelmi aranyjelmé-

nyait, hogy azokat az új fejedelem használhassa, és arany, valamint ezüst utánzatokkal pótolta. Így a rangos temetés kötelezettségének is eleget tettek. Kardja például a bécsi, volt udvari kincstárban őrzött csodálatos aranyszabványú az utánzata, sima, rögtönözve ráhajtogatott aranylemezekkel. Az ősmagyar tarsolylemezek művészi mintáival díszített ezüst áldomáscsészéje egyedülálló a kor leletei között, pedig ez is kicserélt, elrongálódott tárgy volt a sirban. A szokatlanul gazdag díszítésű lőszerszám is sűrűn volt ezüst lemezekkel borítva s négy darab gazdagon díszített nagy ezüst csengő csüngött róla. A sir további értékes mellékletei még az arany nyak-, kar- és lábperecek, öt nagy ezüst korong farkocsdísz, tegez hét nyíllal s a bőrruha ezüstveretekkel díszített tömege. Az egész leletanyag, még kicserélt voltában is, a legnagyobb honfoglaláskori leletünk. A halott fejét az eltemetés előtt levágták és a jobb vállához tették.

~ Az összes adatok Álmos vezérnek a XIV. századi krónikában is említett megöletésére vallanak és ezt az Anonymusnál közölt Álmos-féle személyleírás is alátámasztja. A fejedelmi lelet körül föltárt aszláv hamvasztásos maradványok a tevékenykedő, megölt személyzet maradványai lehettek. Ez, az A nonymusnál is fontos szerepet játszó Zemplén-mérvén történt. A magyar történelem első nagy tragédiája, melyről erről csak írott forrásokból tudtunk. A tragédia emlékét a néphagyomány is őrzi. Például a sir közelében levő helynevek, mint Felsőtábor-dűlő, Táboralja-dűlő, Rihótábor-dűlő és az eredetileg aszláv nevű Szomotor falu Zomorutor neve, ahol a fejedelmet megillató vidám tor --tornajátékok, bajvívások stb-- mellőzésével csaka bucsiztató tort adták meg. A néphagyomány ez esetben krónikáinkkal és a régészeti leletekkel egyenrangú forráshak bizonyult. /A Petőfi Népe.Kecskemét, 1964.szept 29.-i száma, 4. oldal./

Elgondolkoztató az a tény, hogy ezzel a páratlan lelettel kapcsolatosan támadt "tudományos" és sajtóvilágban egyáltalán nem kézzelfogható leletek nagyszerű értéke és annak jelentősége kapott széles teret, hanem tizedrangú kérdések és személyeskedések ködösítették el a nemzet közvéleménye előtt az őt érdeklő tények páratlan értékeit. A Szlovák Tudományos Akadémia kérésére a Magyar Tudományos Akadémia még ki tudta küldeni a helyszínre a nemzetközi tekintéllyel rendelkező legkiválóbb honfoglaláskori régészünket, Fettich Nándort. Mikor azonban beszámolójának kéziratából kiderült, a leletek igazi értéke, olyan vélemények kaptak sajtóvisszhangot, melyek nemszakértőktől, sőt olyanoktól, akik saját bevallásuk szerint nem is olvasták el a beszámoló kéziratát./Fettich könyvének a kéziratához én sem a vitatás

előtt, sem pedig utána nem jutottam hozzá. Ez a szakemberek iránti személyeskedés tulajdonképpen a leleteknek és a leletekből levonandó következtetéseknek elhomályosítását célozta és pedig szándékosan, mert nem a szakzűveget, hanem a napisajtónak a leletekkel kapcsolatos cikkei torzításait támadták. És ez már komoly alap, hogy jogosan föltételezzük: "szakemberek" nem is tudományos tényeknek akartak jelentőséget adni, hanem ellenkezőleg, a nemtudományos sajtó nemellenőrzött cikkeire támaszkodva, a leletek föltéti jogos, örömet akarták elvenni a nemzet közvéleményétől. És ez már igazolhatóan talmudi mesterkedés jegyeit viseli magán. Hazafias mázba mártott tollal Fettichről azt állították, hogy apagyilkosnak nevezte Árpádot. Erre a megtámadott a nyilvánosságnak is szánt válaszában --melynek közzétételére másfél évig kellett várni--, többek között így válaszolt: "Álmos gyilkosságainak kérdésével sem előadásomban, sem monográfiámban nem foglalkoztam. De Árpádra még gondolatban sem gyanakodtam. A gyilkosság politikai jellegét azonban Györffy Györggyel együtt én is vallom, és a gyilkosságot egy eseménysorozat egyik láncszemének tartom, melynek néhány láncszemét a besenyők "támadásában", a kievi csatában, a XI. századi nándorfehérvári csatában stb. vélem megtalálhatónak. De már ezzel sem foglalkoztam az említett helyeken. /Fettich Nándor u.o.382.oldal./

A Szomotor Zomorutor kérdés körüli eszmecsere jó példát szolgáltat arra, hogy milyen meglepetések várják azokat akik magyar szavak eredetét minájárt hajlandók szláv szavakban vagy más idegen szavakban keresni. Adat van arról, hogy "Szomotor olim Zomorutor pagus Hungaricus" /Szirmay, 1803/. Ennél régebbi írott emlékünknél nincs a névre vonatkozóan. Ha pedig a szó-eredetvizsgálatot vesszük igénybe, teljesen szemben áll még a marxista kutatási elvekkel is, hogy csak azt nézzük, mi jöhetett át a szlávból a magyarba és arra nem mérünk gondolni, hogy mi mehetett át a magyarból a szlávba. Dr. Bobula Ida figyelmeztet arra, hogy a legtöbb ún. "szláv jövevényszavunk" nincsen meg a tőlünk messzebb lakó szlávoknál. E "jövevény szavak" csakis a közvetlen szomszédságunk szlávjainál használatosak, ill. a mi "jövevényszavunkra" a távolabbi szlávok kikkel nem érintkezünk, ugyanarra a dologra más szót használnak. Ezért valószínűbb az, hogy bőséges szókincsünkben inkább a velünk szomszédos népek kölcsönöztek szavakat. Az etimologizálásnál az nem tudományos magatartás, ha megállunk a legközvetlenebb tényeknél. Ezeket figyelembe kell venni de mögjük is kell tudni nézni és jelen esetben föl kell kutatnunk, nincs-e közös forrás egy idegennél

is és a magyarban is használt fonéma vagy morféma esetében. Már pedig éppen a Kárpát-medencében a folyó-, hegy- és helységnevek esetében igen sokszor megtaláljuk a közös forrását a sumér ékíratos szövegekben és nyelvben. /V.ö.: Schedel Andor dr. technikatörténeti és földrajzi nevek szócsoportjait ismertető tanulmányait és szótárát a sumér-magyar vonatkozásban./ /Paizs Dezső: A magyar nyelv. Bpest. 1968. 3. sz. 384. oldal./

Annak illusztrálására, hogy még olyan marxista történész, mint Bartha Antal sem tudja könnyen kivonni magát a talmudizmus megtévesztő hatása alól, idézzünk már említett könyvéből. A kazár Kaganátusról írja: "Vizsgálódásainkat nem terjeszthetjük ki eszmetörténeti kérdésekre, de az olvasó figyelmét főlhívjuk a Kaganátus államvallásának kérdésére." Viszont minden marxista történeti munka telve van eszmetörténeti kérdések elemzésével és annak magyarázatásával, hogyan születtek meg a különböző eszmék, az emberek társadalmi helyzetéből, osztályküzdelmeiből. Pl a kereszténységről mindig azt olvasuk, hogy teljesen természetes magyarázat: az elnyomottak szenvedéséből jött a másvilági boldogság reményét adó hite. A vulgarizáló marxista irodalom nem óhajtott megismertetni olvasóit, mit mondanak erről a kérdéssről a hozzáértő keresztény tudósok. Bartha ebből a szempontból mutat ugyan fejlődést, de a kényes pontnál, a talmudizmus megismertetésének kérdésénél ő is megtorpan: NEM terjesztheti ki erre vizsgálódásait. MIÉRT NEM? Hiszen a marxizmus mindig kiterjesztette vizsgálódásait eszmetörténeti kérdésekre, ha a nem ralmudisták bűneiről tévedéseiről volt szó. Itt meg kellett volna ismertetnie olvasóival, mit mond magáról a Talmudizmus és a Talmud és mit mondanak róla a kívülállók és a történelem. És éppen Kazária esetében. Akkor nem írta volna le a továbbiak során ezt a mondatot: "--egy államilag senki által nem támogatott de szinte mindenki által gyűlölt üldözött vallás hivatalos befogadásában nem véletlent, hanem a Kaganátus független politikájának egyik jelét kell látnunk." /U.o.:157./

Éppen Kazária példája mutatja a talmudista módszert. Több, mint évszázadnyi idő alatt legfeljebb 300 kazár vezető család vette föl a talmudi hitet, mely számukra mérhetetlen hatalmat, gazdagságot és kizsákmányolási lehetőséget biztosított "Isten" nevében. Ennyi hivat ennyi idő alatt ilyen előnyök garantálása mellett bárki szerezhethet magának. Épp az a jellemző, hogy ilyen kevesen vállalkoztak erre a kalandra. Igenis, mindenki által "üldözött" volt ez a társaság de nem azért mert boldogságot, üdvösséget hozott és hirdetett és minden embernek szabadságát garantálta. Ellenkezőleg: harcot minden nem-

zsidó ellen. Hiszen a hitleri német náciizmus ellen is összefogott a világ, de ez az "Üldözöttség" nem keltett rokonszenvet a náciizmus iránt, mert az alapvető emberi jogegyenlőséget elvben és gyakorlatban megtagadta. A független politika akkor jelent elismerést amikor a függetlenséget a vezető osztály az egész nép javára használja föl. Kaszáriában pedig a "független" talmudista vezetőség idegen zsoldosokkal irtotta ki saját népét.

Bartha nem a magyarokat mondja üldözötteknek, /hiszen a talmudizmus üldözte őket/, de a talmudizmust is "üldözött vallássá" nevezni...

Bartha könyvében sok az értékes megállapítás. Világosan kimondja például, "...bizonyosan nem tévedünk akkor, amikor nem csupán a honfoglalás katonai eseményeiben látunk céltudatosan irányított cselekvést, hanem magában az új, és ezuttal végleges haza kiválasztásában is...A magyar törzsszövetség vállalhatta volna a behódolást a besenyők előtt, vagy bebocsátást, védelmet kérhetett volna Bizánctól is...Akár a besenyők előtti behódolást, akár az utóbbi lehetőséget választják, a politikai és az etnikai fölmorzsolódás mindkét esetben csupán idő kérdése lett volna. A súlyos helyzetben hozott döntésben megfontoltságot kell látnunk. /U.o.119./

Érezzük a szakszerű fogalmazás mögött az óvatos mértéktartást, hogy valamivel se mondjon többet, mint amit okvetlenülmondania kell a történésznek. Nincs benne semmi lelkesültség, ünnepélyesség vagy éppen öröm, --ami azért feltűnő, mert a talmudizmussal kapcsolatos mondatokban nincs meg a szakszempontok érvényrejutása és ennek ellenére lelkesültség árad a "meglepő"-nek bemutatott /egyoldalúan bemutatott/ talmudista függetlenség iránt. A lelkesültség nem tudományellenes, hiszen a történetész is ember és legyen is teljes emberde az igaz és jó megvalósulása láttán lelkesüljön, ne a gonoszság és hamisság láttán, még ha sokszor talán az utóbbi magatartás pillanatnyilag hasznosabbnak is látezik. Biztonság kedvéért hozzátesszi a szerző a fent idézett megállapításaihoz: "Ennek hangoztatásával ősünk esetében nem látnoki előrelátást tétéleztünk fel, hanem tényt állapítottunk meg." Hát, mi megállapíthatjuk, a TÉNYT, hogy a magyarság fölmorzsolódott volna, ha nem lép a honfoglalás útjára. De hogyan is láthatták volna a döntést hozó vezetők a kor kavargó, cselekvésekkel teli levegőjében előrelépésük helyességét?...nem éppen látnokinak nevezhető módon?...Pontosan ez a szó kell ide amit Bartha is tompítva jónak látott. Ezt tette a következőkben is: "Az utókor szemében oly magasztos jelentőségű választáskor aligha évezredes vagy évszázados előrelátás vezérelte. Vállaikra tragikus események súlya nehezedett, a terhek

egy részétől igyekeztek szabaddáolni. Politikai magatartásuk indokul csak az addig megtett ut tapasztalait hozhatjuk föl. Az viszont szintén ténykérdés, hogy a döntés és az azt követő évszázad fejlődése nélkül nem beszélhetnénk magyar történelemről."

Minien Iveton törtéktartás mellett is érezzük, hogy rettenetes élmények s a belőlük győzelmesen kibontakozó magyarság egyik legnagyobb sorsfordulójáról ír a szerző. Népek sorsát eldöntő viharok dübörögnek és álmos alakja szinte a természetes okok és tények fölé emelkedik higga-
gaut, bölcs, határozott és népéért minden áldozatot és

felelősséget vállaló döntésével. A száraz történetírás ezekben a sorokban emelkedik a legmagasabbra és mutat bepillantást a legmélyebbre. Nem tévedünk ha ebben a négy mondatban látjuk az egész könyv súlypontját. A magyar tragédia, mely fölött a Talmud süttetik és a megtett ut tapasztalatai --évszázados és évezredek tapasztalatok már akkor--, ebben valóban összefoglalható a magyar történelem lényege, a magyar sors s ebben tükröződik a magyar jellem is.

AZ ORSZÁG MEGSZERVEZÉSE

Árpád fejedelem és vezértársaai hosszabb ideig tartózkodtak az ország északkeleti részén, hogy bevárják az új hazába bevonuló csapatokat, székértábor, az állatcsordákat. Meg akarták várni az Alsó-Dunánál folyó utóvédharcokról szóló híreket s magának Árpád fiának, Leventének visszaérkezését is. Közben alaposan szemügyre vették a környező vidéket és átmeneti táborhelyeket létesítettek, számbavették a népet és az ott talált lakosságot, az állatállománynak megfelelő legelőket, biztosították, kiegészítették készleteiket és fölkészültek a Kárpátokkal védett igen kellemes vidék birtokbavételére és megszervezésére. "És miközben itt sok napot eltöltöttek, a vezér és övéi látva a föld termékenységét és minden állatban bővelkedését, valamint a Tieza és Bodrog folyóknak halban való gazdagságát, a földet, jobban, mint azt elmondani lehet, megszerették." Mindamellet menethészen álltak, mikor Zalán vezér követei Árpádhoz érkeztek. Talán nem mert kezét emelni, hanem bolgár módon, ahogyan nekik szokásuk, csak fenyegetőzött, hogy a bulgárok és görögök segítségével jön majd a magyarok ellen. "Árpád vezér azonban a büszke Zalán vezérnek követeit meghallgatva, nem kevélyen, hanem alázattal válaszolt: Árpád hivatkozott arra, hogy őseé, Attiláé volt ez a birosalom a bulgár határig, mégis

nem a görög és bulgárok iránti félelemből, hanem Zalán
vezér iránti barátságból kér ebből egy részt a ezenfe-
lül a Duna vizéből, Alpár mezejének fűvéből is kért a
gazdag ajándékokkal küldte vissza a követeket. Minden
Anonymus időmegjelölése szerint a 903. évben történt.
Jó idő eltelt tehát míg a föld népének vezetője nevében
valaki szót emelt a magyarság vezetőjénél, aki már é-
vek óta ott élt a szomszédságban. Jól mutatja ez a tény
is azt, hogy politikai szervezettségnek és hadseregnek
nem volt észrevehető nyoma. A kilátásba helyezett
fegyveres erőt a távoli Bolgár-és Görögország jelentette.
Ezket viszont lekötötte a Levente-féle hadsereg. Jól
kirejzolódt, hogy érdekkörök és nem népek ütköztek
most össze. Hogy pedig a Kárpát-medencében talált ro-
kon-népek melyek önként meghódoltak, lássák sorsuk
jobbrafordulását, Árpád őket is behívta az egységes
államszervezetbe: "terram...cum omnibus habitatoribus
suis praoccupavit." Nyoma sincs annak, hogy a nép ellen
valamilyen intézkedés vagy éppen üldözés történt volna.
Semmiféle "népirtás" nyomai sem fedezhetők fel Anony-
musnál, amit a magyarok az itt élő népekkel szemben vit-
tek volna végbe. Jó és szükséges ezt itt megállapítani,
és egyáltalán nem nacionalizmusnak nevezhető az az öröm,
ami ennek nyomán támad minden magyar emberben. Sok év-
századdal később "művelt" nyugati népek milyen népirtás-
s okat, gyűlölködést, kényszer-áttelepítéseket, hajtot-
tak végre. Mindezek fölötti bűnbánat vagy éppen kártéri-
tés az üldözöttek irányában sohasem következett be,
csak ha az üldözöttek történetesen zsidók voltak. Ők
minden lehető formájú kártérítést kiköveteltek maguknak.
Anonymus csak azt jegyzi fel, hogy a fegyveresen ellen-
álló katonákat vetették fogságba a magyarok, tehát még
azokat sem semmisítették meg, mint a rómaiak tették. A
kevésszámú foglyot Hung várába /castrum/ vitette Árpád.

A Zalánhoz igyekvő magyar követek utközben "Turzol"
hegyére is fölkapaszkodtak és megcsodálták a vidéket.
Majd a hegy tetején áldomást tartottak /56,17/. A hegyet
mi Tokajnak hívjuk ma --Szentpétery jegyzetei szerint--
míg az ősi nevet Tarcál helység neve őrzi. Zalán szíve-
sen fogadta a követeket és teljesítette Árpád kívánságát.
Sőt a Sajóig terjedő vidéket és annak lakóit is Árpádnak
adta. A hír vétele után maga Árpád is elindult vezéreivel
/"sui nobiles"/. A vidék szépsége miatt, melyet na-
gyon megázerettek, a Tokaj után elért hegyet Szerencs-
nek nevezték el /a zerelmu/. Ezen a tájon az előkelőknek
családi tagjaikkal együtt hajlékokat állítottak össze,
/factis tuguriis/ és az egész területet a Sajótól Sávár-
ig /Eperjes mellett/ birtokba vették.

Miután így meggyökereztek /ita radicati/, "közös megtanácskozás után és valamennyi helybelinek utbaigazításával" Borsu-t küldték el erős csapattal a lengyelek földje felé, hogy az ország határát megszemlálják, és torlaszokkal megerősítsék Turtur hegyéig /ma Táttra/ és alkalmas helyen várat építsenek az ország védelmére." Borsu a kapott engedély /accepta licentia/ birtokában el is indult és teljesítette a feladatot, a "vidék lakóinak nagy sokaságát összegyűjtve." Mikor azután ezek gyermekeiből följajánlott biztosítókat elfogadva és a határjelzőket elhelyezte visszatért Árpád vezérhez, nagy örömmel fogadták a vezér szállásán, Árpád Borsut tette meg a vár ispánjává /in curia ducis/ /comitem/ és az egész vidék gondozását /curam/ reá bízta.

A vezér szálláshelyétől nyugatra és északra eső terület megszervezése ezzel lezárult. Feltűnően sokszor történik utalás a lakók önkéntes meghódoolására, az együttműködésre és az együttélésre való készségre a helybeliek részéről. Ennek viszonzására a helybeliek a vár-örégekben teljes szabadsággal vettek részt. Az alispán megbízásából maguk irányították mindennapi életüket. A magyar vezéreknek elegendő volt a helybeli fiatalok egy csoportjának udvari szolgálata, mely szolgálat egyben a maga korában kiváló magyar katonai és politikai igazgatás központjában való legmagasabb kiképzést jelentette. Hangsúlyozza Anonymus a közös megtanácskozást, az ennek alapján kapott hadivállalkozási engedélyt vagy parancsot. Látszik mindebből, hogy minden lépés igen alapos mérlegelés után született meg, szigorúan megazabott hatáskörre korlátozott parancsokkal. Nincs semmi nyoma a később jelentkező kalandozási szellemnek, melyek a már ismert okok miatt szívérogtak be a következő nemzedék egyes sokszor nem is magyar tagjain keresztül.

A stratégiai követelményeknek is teljesen megfelelő volt, hogy most már délre fordultak. "Főembereitől kapott tanácsnak megfelelően" Árpád követeket küldött Bihar várába Ménmaróthoz, hogy őseinek, Attila királynak jogán adja vissza neki a Szamostól a Nyir határáig, a meszesi kapuig terjedő területet. A követek most is szkítia előkelői közül valók voltak, akik Álmost nagy sereggel követték. A követek Tiszalucnál átkeltek /transnavigaverunt/ a Tisza, köszöntötték várában Ménmarótot, átadták a gazdag ajándékokat, s előadták Árpád megbízását /mandata/. Három napig voltak ott szívesen fogadott vendégek, azután Ménmarót megajándékozta és hazájukba való visszatérésre utasította /repatriare precepit/, illetve engedte /dedit licentiam/ őket.

Ménmarót Üzenete így szólt: "Mondjátok meg Árpádnak, Magyarország /Hungariae/ királyának, uratoknak, adónai vagyunk neki mint barát a barátnak, mindenben, ami neki hasznos, mert "hospes homo" /60.13-61.5./ és sokra van szüksége. A földet, azonban, amit ígért kegyességüinktől, nemmiképpen sem adjuk oda neki, míg csak élünk. Azt sem tettük jó néven, hogy Zalán vezér olyan nagy területet engedett át neki, akár barátságból, mint mondjátok, akár félelemből, amit tagadnak. Mi azonban sem barátságból, sem félelemből nem adunk neki még egy maroknyi földet sem. Még ha azt mondja is, hogy joga van hozzá. És szavai nem zavarják meg lelkiünket azzal, hogy azt üzenete nekünk: Attila nemzetségéből származik, akit Isten osztorának hívtak és aki szintén erőszakosan rabolta el ezt a földet ösömtől, de most az én uramnak, a konstantinápolyi császárnak kegyelméből senki sem tudja azt elvenni kezemből. /60. 13-61. 5./

Árpád és vezérei megharagudtak és sereget küldtek Ménmarót ellen. A vonuló sereg előtt a vidék csaknem valamennyi lakója önként meghódolt és lábaikhoz borulva gyermekeiket zálogul följánlották nekik Attila tekintélye miatt, hogy semmi büntetésük ne legyen. Nem is lett. Szabolcs az igen bölcs férfi, alkalmas helyen tárgyalva való közös tanácskozás után és a helybelieket összegyűjtve, nagy árkot hányatott és igen erős földvárat épített. "Akkor Szabolcs és társai a föld népéből sokakat ehhez a várhoz /castrum/ szolgálknak /servientes/ rendeltek, akiket most polgároknak /civiles/ neveznek és egyes nemes vitéz alatt katonákat hagytak." A sereg egy része tovább vonult, bevette Szatmár várát három nap alatt és Ménmarót katonáit fogságba vetette, a lakosság fiaiból kezeseket fogadott el. Majd a várat katonákkal megtöltve, a Mezesi-kapu felé vonultak. /63.14./

Ebben a szakaszban új mozzanat, hogy Ménmarót csak a görög császárra hivatkozott, mint urára, akitől teljes függőségbe került. A görög császár a bulgárokkal együtt azonban Levente seregére támadt és annak súlyos veszteséget okozott. Így nem volt jó ajánlólevél Ménmarót számára Árpád előtt, aki a föld népének egyetemesen megnyilvánuló hódolata alapján a föld népe vezérének tekinthette magát a mai legdemokratikusabb választás alapján is. Ki volt Ménmarót öse? akitől Attila "elrabolta" ezt a földet?

Figyelemreméltó, hogy amikor Árpád és az ő főemberei elhatározzák Ménmarót ellen hadsereg kiküldését, Anonymus külön megjegyzi, hogy csak akkor indult el a sereg, amikor "Árpád vezér erre megadta az engedélyt /a duce Arpadio essent licentiat/ 61.14./

Szabolcs várától a sereg másik része a Nyírségben,

Érmelléken át Zilahra vonult és a Meszesi kapunál találkozott a már előbb odaérkezett első seregrésszel. A vidék lakóival kőkapukat építettek, fatorlaszokat emeltek, és így zárták el --mintegy határként a völgyet. Mikor Árpád a hírvivőktől értesült mindenről, jobbágyaival /yobagvonibus/ 64, 13--Szentpétery jegyzete szerint a jobbakkal a nép előkelőivel./ együtt nagy áldomást tartottak egy héten keresztül, majd övéivel együtt levonul a Tisza-Sajó-Hernád szögbe.

A Meszesi kaputól Tőhötöm kikémleltette az erdőntuli /Ultrasilvanam/ földet, ahol Anonymus szerint Gelou volt a hatalom birtokában, egy bizonyos oláh /quidam Blachus/. Tőhötöm meg akarta szerezni magának ezt a földet "urának", Árpád vezérnek a kegyéből". Amint "a mi énekeseink mondják: Mindnyájan ők földet szerzenek. És maguknak hirnevet szerzenek" 65, 17-20./

A megfigyelő sorban beszámolt a kiváló folyók mevééről, az aranyról, ami a fővenyről szedhető, a sóbányákról és sóskutakról. Elmondotta, hogy "annak a földnek a lakói a legnyomoruságosabb emberek az egész világon, mert oláhok és szlávok és mert más fegyverük nincs, mint az íj és nyíl és, hogy az ő vezérük Galou, nem nagyon bátor a nincsenek körülötte jó katonák...és a kunoktól és a besenyőktől sok jogtalanságot szenvednek./67, 16-68, 3./

Ez utóbbi adat most új megvilágításban mutatja be Erdélyt, mióta a kazáriai talmudista vezetőségről tudjuk, hogy saját népe ellen zsoldjába fogadott kunokkal és besenyőkkel sanyargatja népét. Most Erdély lakóit támadják. Erdély népe ugyanabban a sorközösségben él, mint a nontalmudisták éltek Kazáriában. Gelou nem ismerte föl ezt a fajta sorközösséget. Tény, hogy csatára került sor. A menekülő Gelou a Szamosmenti vára /Gyula közelében esett, akkor a föld lakói saját akaratukból jobbukat nyújtva, uruknak választották Tőhötömöt és azon a helyen, amit Esculeunek hívnak, esküvel erősítették meg hűségüket. /66, 4-9./

Semmi nyoma a népek közötti gyűlölködésnek, vagy irigykedésnek. A magyar politikai szervezésben a fajtság seholsem játszik szerepet. Az egyes népekre vonatkozó általánosító jellemzésnek semmi jelentőséggel nem bírnak a politikai jogok szempontjából. /A fajtság, helyesebben a nemzetiség elsősorban a közvetlen nemzetiségi köteléket, kulturkört, foglalkozást jelentette: szlávok tulajdonképpen schlavi /szolgák, oláhok, vlachok, blahok, tulajdonképpen pásztorok, mint a lengyelek még ma is az olaszokat wlosinak nevezik./ Egyedül a személyes kiválóságok a bátorság, bajtársiasság dönt a politikai szervezetben való előmenetel vagy jutalmazás kérdésében. Ez

páratlanereje volt a magyar szervezőmunkának és állandósította a talmudista mesterkedésekkel szemben a magyarságnak az itt talált népekkel való tudatos összefogását. Ugyanakkor páratlan fejlődést és előmenetelt jelentett az utóbbiaknak a katonai, politikai, a művelődés és mesterségbeli tudás terén.

Ezenközben Ménmarót nem támadta meg a magyar seregeket, sőt azon igyekezett, hogy előkészítse útját Görögországha. Így a magyar csapatok nyugodtan átkeltek a Tiszán és nagy területet bejárva visszatértek Árpádhoz. Árpád tanácskozás után követet küldött Zalánhoz Alpár vezérére és újabb területeket kért. Miután ezt megkapta, vezető embereivel /aui principes/ elindult Szerencséről. Átkeltek a Sajó és Hernád összefolyásánál, átvonultak Diósgyőr, Miskolc vidékére, amelynek várát Borsának adta Árpád, majd átvonultak Eger folyóhoz. Itt hajlékokat építettek a mai Szihalom /szinhalom/ melletti domb tetején.

Megfigyelhetjük a honfoglalás stratégiai lépéseit. A sorrakerülő vidék megszemlélése után első mindig annak jogszertű birtokbevétele: az ősi jog alapján ugyan, de a pillanatnyi hatalom képviselőjétől és mintegy jóváhagyva. A görög vagy bolgár hatalmi képviselőkre találva, --ha ellenállás mutatkozik--, joggal a talmudista kazáriai vezetőség kinyújtott karjára következtetve vezéri tanács. Csak akkor kerül sor csatára, de csak a hatalmi szerv képviselőivel szemben, s nem a föld népével szemben, amely számára egy nagy birodalomban való egység eddig nem tapasztalt előnyei bontakoznak ki egymással és a magyarsággal való teljes összhangban. A honfoglaló sereget nem követték a családok, állatállomány, a mesterségek művelői, csak amennyire éppen szükség volt. A többség még Erdőselvénél, Munkács vidékére van és lassan ereszkedik Szerencs felé. Így a házimunka, földművelés, az utánpótlás egyéb feladataiban az állatállomány ápolásában és növelésében semmi fönnakadás nincs. Váratlan katonai balsiker, vagy támadás veszélyének a kockázata szinte a semmivel egyenlő. A nép zömének ezt a békés életmódját nem vonnyira a szálláshely őrzésére visszahagyott harcosok, hanem a föld népével való békés együttélés és a közös munka tudata, valamint a közös eredet, ill. Attila birodalmának hagyománya biztosítja.

Árpád katonákat küldött Gömör és Nógrád vidékére. Ezek azután a Duna zuhatagjain keresztül az Ipolyig értek. Mindenki "félt tőlük azért, mert hallották, hogy Álmos vezér fia, Árpád vezér Attila törzséből származott. Az itt lakó szlávok mindnyájan, akik kezdetben Zalán vezérére voltak, saját szabad akaratukból meghódoltak előttük és senki nem emelt kezét ellenük. Félelemmel szol-

gáltak nekik, mintha már régóta az ő uraik lettek volna. Jellemző, hogy ezt az inkább tiszteletnek nevezhető féltelmet mennyire nem használták ki a magyarok. Azt írja folytatólag Anonymus, "Mikor látták, hogy a sok nép háboru nélkül meghódolt nekik, negy lakomát ültek és a vidék lakói közül a jobbaknak /melioribus" akik fiaikat zálogul adták, különféle ajándékokat adtak, őket szelid szavakkal uruknak, Árpád vezérnek háboru nélkül megnyerték és magukkal vitték hadi vállalkozásaikra. A zálogba kapott fiaikat pedig különböző ajándékokkal Árpád vezérhez küldötték, amire a vezér a előkelői megörülve az örömhírt hozóknak, szokás szerint, sok ajándékot adtak /75. 10-17/.

Közben Zuárd, Kadocsa és Huba átkelt az Ipolyon annak torkolatánál, másnap pedig átkeltek a Garamon is, itt bevárták Borsut, akit nagy sereggel Árpád küldött utánuk. Itt a "vezetőik tanácsot ültek és a hozzájuk hű helybeliek kérésére úgy döntöttek, hogy a sereg harmadrésze a föld népével együtt Zólyom erdőségekbe menjen. Itt az ország határánál erős várakat kell építeni mind kövekből mind fából, hogy esetleg csehek vagy lengyelek lopás vagy rablás céljából ne jöhessenek be az országba." Így is történt. A sereg nagyobb része a Zsitváiig vonult előre nyugat felé. Innen előreküldték megfigyelőiket a Nyitra folyóig. Anonymus, nem ismerve pontosan a csehek és morvák honfoglaláskori viszonyát, azt írja, hogy a vidéken szlávok és csehek jóvoltából a nyitraiak vezére Zuhur volt. /77. 10/ Figyelemreméltó adatról tájékoztat itt bennünket Anonymus. Kitér, hogy nemcsak az ország keleti felén lakó helybeliek, hanem a nyugaton élő szlávok sem ismerték azt a technikai fejlettséget, amivel a magyarok rendelkeztek. Pedig a cseheknek bőséges tapasztalataik lehettek az akkori nyugati fegyverekről is. Ez áll a krónikában /Gesta Hungarorum/: "Mikor a felderítők látták, hogy a csehek és a szlávok nem tudnak nekik ellenállni, háromszoros nyílzáport zúdítottak rájuk. "Mikor azt látták a szlávok és a csehek, akiket Zuhur őrsége állított, hogy azok, akiket Hetumogernek neveznek, ilyen fegyvereket használnak, nagyon megijedtek mert ilyen fegyvereket még sohasem láttak, nyomban hírvül vitték Zuhurnak, uruknak és ama tartomány többi vezetőjének."

A magyarok átkeltek a Nyitrán, a menekülő Zuhurt elfogták és a várba zárkózott ellenálló harcosokat legyőzték. Erre annak a vidéknek minden nemes ifját zálogul adták a magyaroknak és az ott élő népek mind meghódoltak. A magyarok a Morva folyóig mentek előre, ahol az ország határát torlaszokkal szabták. Közben pedig Galgócz, Trencsén és más várakat átveve vagy megépítve mindenütt őrséget rendeltek /ordinatús custodibus

castrorum/. Akik nem akartak hűséget fogadni, azokat vasláncokkal megkötözve magukkal vitték a vezéri szállásra. /incuria ducis/. Árpád "nemeseinek tanácsára és kérésére miután a hűtlenek /infidelium/ esküt tettek, különböző helyeken földeket ajándékozott a Nyitra vidékéről hozott előbb említett hűtlenségeknek, hogy esetleg még hűtlenebbekké ne válba, hazatérésük után ne ártsanak a nyitrai széleken lakó hozzá hűségeseknek." Hubát nyitrai ispánná /comitem/ tette és ás várakévvá /aliorum castrorum/, a Zeitva mentén pedi nagy földet adott neki saját birtokába /dedit ei ter.am propriem/.

A PANNONIAI HITHIRDETÉS A IX. SZ. ban

Mielőtt rátérnénk a gestának Pannonia birtokbavételéről szóló fejezetei ismertetésére, vessünk egy pillantást ennek a területnek szélein folyó hithirdetésre. Az erre vonatkozó források mélyebb bepillantást engednek a honfoglalást megelőző évtizedek települései etnográfiai politikai és szellemi kulturális viszonyaira. A magyarságnak a honfoglalást megelőző, korai bizánci és bolgárszláv keleti szertartással való kapcsolatait jól foglalja össze Timko Imre dr. három tanulmánya a Vigilia 1970. évi szept. okt. és novemberi számában.

Az áttekintést főként Schellhorn tanulmánya /Erzbischof Adalwin von Salzburg und die Pannonischen Mission. Aus Mitteilungen der Gesellschaft für Salzburger Laudeskunde. Sand 104. 1964/. alapján végezzük a szükséges és indokolt kiigazításokkal, bővítésekkel. Az áttekintés alapján világosabban áll előttünk a pannoniai világ, melybe a magyarok a szittyá népek öröksége alapján beléptek.

Az avarok szervezett lovasnépe, mely a legujabb /V.ö. főként Lészló Gyula: Kettős honfoglalás/ antropologiai, régészeti, művészettörténeti, nyelvészeti kutatások szerint a közös szkita származás révén nemcsak rokonságnan volt a magyar néppel, hanem magyarul is beszéltek, a 6. század folyamán Pannonián keresztül nyugaton a hajdani Noricumba nyomult előre, egészen az Enns folyóig, északon pedig a Morva medencében. Az avarok délen a Dráva mentén 730 körül Karanthiába is bevonultak. Ennek szláv hercege, Boruth a bajoroktól /ezeknek a vezérnépe /bawarok, bajuwarok/ tulajdonképpen frank uralom alatti, a 6. sz. óta elfrankosodott avarok voltak/ kért segítséget. Ennek fejében azonban a bajorok a maguk számára igényelték az uralmat. Minthogy azonban ők, meg a frankok vazallusai voltak, a frankok Karanthiára is kiterjesztet-

tég uralmukat. A Merovingok szírdomusa, a későbbi Pippin király Boruth herceg fiát és unokafivét tuszként Bajorföldre vitette, ahol keresztény nevelésben részesültek. Boruth halála után a két fáu Virgil saalzburgi érsektől hithirdetöket kirt. Modestus püspök vezetésével jelentös szízád hithirdetö pap és klerikus ment Karantiába és lendületet apostoli munka indult meg, mely Virgil utódja, Arr ér-ek alatt is sikeresen folytatódott.

Károly frank király 788-ban letette az utolsó bajor herceget, III. Tazilót és Bajorföldet, valamint Karantiát mint új tartományokat beolvasztotta birodalmába. 790-ben pedig birodalmi gyűlést hívott egybe Wormsban.

Nagy Károly, akiröl szó van, Kis Pipin fia, Kis Pipinnek felesége pedig a nagylábu Berta /B. mit den grossen Füsse/ volt, akiröl annyit tudunk, hogy egy hagyomány szerint egy magyar /avar/ király leánya. Berta ugylátszik egy avar /magyar/ követjárással kapcsolatban került a Merovingok udvarába. Itt az udvarmesternek meg akarta gyilkoltatni, hogy saját lányát adja Pipinhez feleségül. A szép Berta azonban megmenekült. Pipin váletlenül találkozik vele és felismeri öt "nagy lábáról" /Bizonyára avar szokás szerint csizmát viselt, ami akkor nyugaton nem volt/ és feleségül veszi. Gyermeük anyja kívánságára, Kara "Ulu" = fekete ölyv nevet kapta, melyből ered a Károly név, ez pedig nyugaton szintén nem szerepelt Martell Károlyig. /V.ö.: Meyers Konvers. Lexikon 1875. évf. 3. kötet Bertha címszó alatt./ A Bécsben őrzött un. "bécsi szabályát" egyesek Nagy Károly kardjának nevezik. Ez az adat azért nevezetes, mert szintén Beszefüggésre mutat Nagy Károly és az avarok /magyarok/ között. A kard azonban bizonyíthatóan Álmos kardja volt. Álmos pedig a hagyomány szerint Attila kardjaként viselte. Álmos sírjában ennek teljesen pontos másolata került elő. Az eredetit ősi szokás szerint Árpád vette át és az a IX. sz. folyamán került Németországba.

A wormsi birodalmi gyűlésen avar küldöttség is megjelent, hogy az avar birodalom északi és déli határvonalának pontos megvonásáról tárgyaljon. Nem sokkal előbb Ybbs mellett Károly seregei csapást mértek a III. Taziló bajor herceggel szövetségben a nyugatra törö avarokra. A tárgyalások ugy látszik nem vezettek eredményre, mert a gyűlésen határozatba ment az avarok ellen indítandó háboru. Minthogy Nagy Károly Itáliából hozatott Zaidókat pénzügyeinek vezetésére, ez a rablóhadjárat biztosítani volt hivatva a pénzügyi egyensúlyt birodalmában. Emellett azonban a talmudi céloknak is megfelelt /nem zaidó megrablána megengedett/. Ősi, páratlan kincsek pedig Európában ekkor a zaidókon kívül csakis a hun-avar birodalom birodalmában voltak.

79. Ebben Károly serege Regensburgból Loreh felé indult. Az avarok egész Győrig visszavonultak. 795.-ben a Frisuli Erik herceg és Woinimyr szláv herceg együttesen támadták meg az avarokat Karahtánia keleti határán. Ekkor már Nagy Károly maga nem akarta folytatni a hódító hadjáratot...Maurus Schellhorn szerint --aki a *Conversio Hungariorum et Carantanorum*--Ed.Kos.m. Ljubbiani,1936--adatait is értékeli, akkor vetették vissza a frankok az avarokat a Tisza mögé és rabolták el az avarok megerősített várának rengeteg kincsét amiről már szó volt. Ara, a salzburgi püspök is résztvett ebben a hadjáratban, mely után Pipin királytól /Nagy Károly fiától/ megkapta a megbízást a pannoniai területen folytatandó hittérítési munkára. 803-ban Károly megerősítette fia intézkedését és 811-ben a Drávát jelölte meg határvonalként a salzburgi és aquilejai egyháztartományok között.

Figyelemreméltó, hogy Einhardt, Nagy Károly életéről szóló munkájában /*Vita Caroli*/ azt írja, hogy Pannónia

az avar háborúk után lakatlan terület volt. /V-8.:Jáh. Bühler fordítása.Leipzig, 1924./ Ekkor indulhatott meg a délre huzódott avaroknak a szlávnyelvű, de a magyarral rokon bolgárok birodalmában végbement elszlávosodása /horvátok/. Ezt föltétlenül siettette a frank seregnymában járó zsidó rabszolgakereskedők karmai közé jutástól való félelem.

Tény, hogy a frankoknak behódolt szlávok észak és nyugat felől való beszivárgása a hatalom árnyékában folyó volt. Helyzetükkel visszaélve hatalmaskodni kezdtek a víz-zatérő avar lakossággal. A helyzet annyira túrhéttelenné vált, hogy 805-ben egy avar fejedelem Károlyhoz ment azzal a kéréssel, jelöljön ki népének új lakhelyet Szombathely és Carnuntum /Néemstóvár-Deutsch-Altenburg/ között, mert a szlávok őket állandóan sanyargatják. A király intézkedett és és ebből ismét figyelemreméltó adatot kapunk N.Károlynak az avarok iránti rokonszenvéről.

Feltűnő, hogy az említett Schellehorn ezt a "Carnuntumot" Karantániának értelmezi Pertz-Kurze és Zibermayr alapján. Ehhez azt hozza föl támaszként, hogy 805-ben Salzburgban egy "Capcanus /Caganus/" Ábrahám névre megkeresztelkedett. Ez tehát Pannoniából jött--következteti--nem pedig a passauai missziósterületről, ahová a Dunamenti Carnuntum városa tartozott. Avarok azonban délen és északon is voltak nagy számban. Nem is említve a tényt, hogy a szerző szerint Felső-Pannóniában is /csak Győrig/ először Arn salzburgi érsek működött. Később pedig a salzburgi és passauai hithirdetők együtt dolgoztak ezen a területen, míg csak 830-ban Német Lajos úgy döntött, hogy a terület a bécai erdőtől Győrig és dél felől a Pinka és

a Rábca vonaláig Passauhoz, azontul Dél és Kelet Salzburg-hoz tartozták./ A Győr közelében lévő honfoglaláselőtti korba nyúló alapítánu Aábrahámkáporna talán épp a főntemlit-t Ábrahám kagánnal kapcsolatos és annak Pannoniából való származását igazolja. /Passau emelt igényt a Dunától északra eső területekre is, ahol avarok bukása után Morvaország 822 óta a frankok alá tartozott. A March vidékén Moimir, a Vágtól keletre Pribina volt a frank hűbéres herceg 830 táján. 833-ban azonban Adalram salzburgi érsek is járt Nyitrán, ahol templomot szentelt.

Moimir elűzte Pribinát, aki Felső-Pannoniába menekült. Majd a frank főhatalmat is le akarta rázni, de Lajos király letette őt és helyébe unokabácsát, Rastislawot ültette 850-ben. Rastislaw azonban hamarosan szintén ellentétbe került Lajossal és 862-ben Mihály görög császártól kért szlávul beszélő hithirdetőket. A legnagyobb valószínűség szerint ez a megerősödő bolgár birodalom hatására történt.

A császár valószínűleg Photius patriarcha javaslatára a két tesszaloniki görög szerzetes testvért, Konstantinust és Motodiuszt küldte Morvaországba. Bolgárországba, ugyanakkor szintén görög hithirdetők működtek.

"Slawiniában", Karantánia és Pannonia szlávoktól lakott részében 796 óta Arn salzburgi püspök működött, aki érsekké való kinevezése /798/ előtt még Theodorich püspököt is fölsszentelte. Utóda, Adalranus /821-736/ Theodorich püspök halála után Otto püspököt szentelte föl és maga ezena területen szlávul hirdette Isten igéjét.

Schellhorn szerint itt a hithirdetéssel együtt az elnémetesítés is megindult a bajorok és frankok részéről /pedig a szlávokon kívül még szép számmal éltek itt avarok is/.

A menekülő Pribinát Radpod frank örgróf fogadta be de később viszály támadt köztük, úgy, hogy Pribina fiával, Kocellel együtt a Dráván tulra menekült, Ratimir bolgár helytartóhoz. A Dráva-Száva között ugyanis 826-tól Omortag bolgár kán foglalta el Sirmiummal együtt. Ez a vidék 1018-tól az aquilejai patriarcha alá tartozott Szent Lászlóig, aki ennek a Tótországnak /a régi Szlavóniának/ Zágrábban külön püspökséget alapított 1085-ben, Radpod bukása után /833/ Pribina visszatért a frank birodalomba.

Itt előbb földhasználatot, majd 841.-ben Lajos királytól hűbértartományt kapott a Balaton tájékán. A nagyck regensburgi gyűlésén 849-ben ezt a birtokot saját tulajdonul is megkapta hűsége jutalmául, kifejezetten kivéve a salzburgi egyház birtokait. Pribinának politikai sikereit majd az ő pártfogásában Methodius iránt megnyilvánuló

nagy rokonszenvét Róma részéről érthetővé teszi az arab hatalomnak nyugat felé irányuló támadása is. A mohamedai seregek 845-ben Nápolyig jutotta, 849-ben pedig a szaracénok Rómának falakon kívüli részét rabolták ki. IV. Leo ilyen támadások ellen építette meg 825-ig a Tiberis jobb partján fekvő városrészt, a Borgot védő nagy falakat.

A frank-párti Pribina birtokának középpontja a Balatontól kilenc kilométerre délkeletre fekvő Mosaburg /Mocsárvár/, a mai Zalavár volt, nem messze a balatonparti Fenék-pusztától, ahol Valcum városában megszakította nélkül a római-kori lakosság utódai megérték a magyar honfoglalást és két bazilika jelentős romjait is hátrahagyták. Zalavárott, ahol 1946-tól folyamatosan történik a régészeti leletek feltárása, a 9. sz.-i népesség sorsát /minden/ szintén folyamatosan követhető a honfoglalás koráig, amikor is Zala /Szala/ megye székhelye lett. Csémiczky Ödönné, Sós Ágnes dr. kandidátusi értekezésében ismertette részletesen 1963-ig terjedően a leletek értékelését. A környékbeli szláv hamvasztásos urnatemetőkből következtethető, hogy ezek a települések olyan szláv népcsoportokhoz tartoztak, mely északi, északnyugati irányból a 8. sz. végén letelepült a Zala völgyében. A mocsaras helyekre húzódoztak, pedig a környéken jelentős avar, frank-bajor, sőt római-kori települések is virágoztak. A zalavári Récéskut-szigeten egy szláv település nyomaira találtak, mely a 8-9.sz. fordulójá körül pusztult el, minden valószínűség szerint a frank-avar háború idején. "A telep helyén a 9. sz. első felében fatemplomot emeltek. A köréje létesült temető sírjai keresztény rítusnak, leletanyaguk rendkívül szegényes. Ez a fatemplom volt az a terület első temploma." Ottó segédpüspök halála után kifejezetten immár csak Karanténia számára Liupram egy Oswald nevű segédpüspököt is fölszentelt. Pannoniában azonban továbbra is ő végezte a templomszenteléseket és az ottani papságot egy főesperesen keresztül kormányozta.

Liuprand salzburgi érsek halála után 859.-ben Adalwin /Aludinus v. Adalovinus/ lett az utód, mint a 6. mezei püspök és a 4. érsek ezen a széken. Ez egyben Szent Péter kolostor apáti tisztét is jelentette. Kinevezése után Rómába ment és I. Miklós pápától megkapta a páliumot.

Az elődei alatt lendületesen folyó pannoniai missziót buzgón és eredményesen folytatta. Karanténia számára, mely Virgil püspök óta a salzburgi püspökséghez lett csatolva, mint missziós tartomány, nem szentelt föl külön püspököt, hanem azt főesperesekkel kormányozta.

Sós Ágnes szerint a 850-ben Liupram salzburgi érsek által fölszentelt mosaburgi vártemplom maradványai még nem kerültek elő. A Vársziget egymagában mintegy harminc hold nagyságú terület. A sziget széleit a 9. sz.-ban ső-

vényfonatos várfallal szegélyezték, a későbbi középkorban is a vár állott a szigeten. A kutatások során a vár templomhoz tartozó temető egy része már előkerült. A sírok általában szegényesek, rítusuk keresztény. Néhány sírban frank sarkantyukat találtak. "A zalavári emlékek azt tanúsítják, hogy a második honfoglaló magyarok nem pusztították el az egykori szláv központot. A várszigeten amikor a magyarok a 10. sz.-ban idetelepültek, a lakosság ugyanazt a területet használja temetkezésül, mint amelyet a 9. sz.-ban használt, de a pogány szokások bukkannak föl a sírokban." Szent István korában Zalavárnak vallási központ jellege is tovább erősödött: itt épült az egyik legrégebb Bencés apátság. A Récéskuton a leégett fatemplomra épült kőbazilika jelentős romjait tárták föl 1946-ban.

Pribina és fia, Kocel, frank tisztviselők voltak 840-870 között Mosaburgban. Cs. Soós Ágnes szerint különbséget kell tenni tehát a Pribina-birtok és a Pribina terület között. Ez utóbbi fogalom a kormányzati terület amelynek élén Pribina állott. Az előbbi birtok pedig az, melyet 847-ben hűbéri tulajdonul kapott. Tehát nincs arról szó, hogy Pribina valamilyen önálló vagy akár vazallus államot, ill. hercegséget hozott volna létre. Ugyanúgy, mint a frank határgrófok, ő is egy nagyobb birtokkal rendelkezett. Pribina halála után /860 körül/ Kocel egyrészt örökölte apja birtokait, másrészt apja hivatását, vagyis kormányzati területét. Címei /comes, dux/ egyeznek a frank örgrófok címeivel." /V.ö.: Magyar Nemzet, 1969. Ápr. 20. 8. oldal/.

- - - - -

Kocel a Morvaország felé utazó Konstantinust és Methodiust Mosaburgban vendégül látta. Bizonyára ekkor erősödött meg a terve, hogy a salzburgi papok helyébe majd ő is szlávul beszélő görögszertartású papokat kérjen és így a vallás segítségével egyesítse a szlávokat. Ratibor herceg támogatásával a két hithirdető csakhamar a latin szertartású misét is szlávul mondta, így szolgáltatták ki a szentségeket és így prédikáltak. A passauai hithirdetőknek fokozatosan haza kellett térniük. Konstantinus közben megszerkesztette --nagyreszt a görög abc-ből-- az ún. cyrilli betűs írást, mely alapot adott a szláv írásbeliség kialakulásához. Az ennek nyomán megszületett ószláv emlékek és a Pannónia legenda is csakrészben tekinthetők történelmi forrásoknak, sok bennük a legendás elem és nacionalista túlzás.

Hermanrich, a passauai püspök, a hazakényszerült papjainak jelentése alapján I. Miklós pápánál bizonyára szót emelt a görög hithirdetők új szokásai ellen. A pá-

a akkoriban Photius konstantinápolyi pátriarchával feszült viszonyban volt a bolgár misszió miatt is. Mikor tehát Konstantinus és Methodius joggal föltételezett jelentése a szláv nyelvű keresztény térítés sikereiről hozzá megérkezett, a két testvér Rómába hívta. A részleteket jól ismerjük. 867-68-ban került sor az utazásra, melynek során ismét ellátogattak Mosaburgba. Idesiazt már előzőleg /864-65 telén/ Adalwin salzburgi érsek is, hogy egyházkormányzatát megerősítse, templomokat és papokat szenteljen. Kocel most /867-ben/ a két testvérnek azt az ajánlatot tette, --a nem igazolt hagyomány szerint--, hogy Pannonia számára Salzburtól független püspökség föllállítását kérje a pápától. Valószínűleg ezt kérte a frankoktól való függetlenség elérése érdekében Ratislaw és Passau viszonylatában.

I. Miklós közben meghalt. Utódja II. Hadrián lett. Konstantin megbetegedett, kolostorba vonult, fölvette a Cyrillus nevet s Rómába érkezése után 50 nappal meghalt. A pápa Methodiust püspökké szentelte, Pannonia és Morvaország érsekévé és az egész szláv terület pápai követévé nevezte ki. Egészen világos --írja-- hogy már magukban a kívánságaikban, ti. Ratislaw és Kocel kívánságaiban, durva hálátlanság volt. Mind a salzburgi, mind a passauai egyházmegye évtizedeken keresztül a legnagyobb áldozatokat hozta a szlávok megtérítése érdekében. A pannóniai legenda elbeszélése szerint azobbaaaa legnagyobb kezdemény a pápa részéről a szláv nyelv liturgikus engedélyezése volt.

II. Hadrián pápának ezt az engedélyét tartalmazó levelét a történészek nem látják bizonyítottnak. "Csak arra kell gondolni --írja Schellhorn--, hogy Hadrián utóda, VIII. János, aki később a szláv szentmisét olyan szigorúan betiltította, akkoriban archidiákonus s így a pápa egyik legbizalmasabb tanácsadója volt. S nem gúgott volna az engedélyről vagy nem ellenezte volna azt?"

A megoldást abban kell látnunk, hogy a pápa megbotte a szláv nyelvű liturgiát, mint kisebb rosszat, azaz a vezérléssel szemben, hogy a morvaországi és pannóniai szlávok a görög Methodus vezetésével, mint a bulgárok, eredetleg Konstantinápoly felé fordulnak és elszakadnak Rómától. Hadrián pápa levele valószínűleg VIII. János pápa halála után keletkezett hamisítvány.

Pápai okmányok ismételt püspököknek nevezik Methodiust, de püspöki székhellyel nem rendelkezett sohasem. Semmikepp sem lehetett az Sirmium, mert Kocel területe csak a Drávaig nyúlt és Sirmium N-Károly hadjárata óta /803/ politikailag Frisul örgrófsághoz, majd Bulgáriához egyházilag Aquilejához tartozott.

Methodiust hazafelé tartó útján ismét Kocelnél látni, annál inkább, mert utközben Swatopluk Ratislaw-val

nagybátyjával háboruba keveredett.

Ugy létezik, hogy a római intézkedésekről sem a pápai udvertől sem Methódiustól nem kapott értesítést a salzburgi és passauai egyházfő. Adalwin az első híreket Richbald főesperestől kapta, aki Pannoniából egy csoport klerikusával hazatérni kényszerült. Az érseknek pannoniai álláspontjában nemcsak elődeitől örökölt egyházmegyei jogaiban való durva beavatkozást, hanem a kánonjog elleni súlyos sérelmet is látnia kellett, mely megtiltotta minden papnak idegen egyházmegyében istentiszteleti cselekmények végzését az illetékes püspök engedélye nélkül. Ezért --állapítja meg Schellhorn--, Adalwin érsek nemcsak jogosan, hanem köteleességszerűen is zsinatot hívott össze és arra Methodiust is megidézte, hogy cselekedeteit igazolja. Ezen a zsinaton, mely 870 nyarán folyt le, Adalwinon kívül Hermanrich passauai és Anno freisingi püspök volt jelen, valamint a legenda szerint egy király aki a Regensburgban székelő Lajos király lehetett.

A jog kérdése volt az első, hogyan merhetett Methodius egy idegen területen --csak Pannoniáról volt szó-- fölhatalmazás nélküli tevékenységet kifejtteni. Methodius válasza az volt, hogy Pannonia Szent Péteré és a püspökök nem vették figyelembe a római egyház jogait. Az erre következő vitában a passauai püspök tetteleg bántalmazta Methodiust.

A zsinat megfosztotta méltóságától Methodiust, elítélte és egy kolostorban két és fél évig fogságban tartotta. Innen azonban titokban kijuttatott levelekkel felbuzgott a pápához és értesítette őt fogságáról. A pápa valószínűleg még II. Hadrián volt, aki 872 végén halt meg.

Közben Adalwin érsek megszerkesztette a salzburgi egyháznak a pannoniai misszióterületre vonatkozó jogait ismertető emlékiratát /Conversio/, melyet mind Lajos király, mind az érsek a VIII. János pápához írt levelében fölhasznált. Ez a már többször említett Conversio az akkori látásmód szerint írja le a salzburgi egyházmegye fejlődését és annak 75 éves missziómunkásságát Pannoniában. A 10. fejezetben: "Carolus imperator rejectis Hunnis episcopatus dignitates Juvavensis ecclesiae rectori commendavit, Arnoni videlicet archiepiscopo et suis successoribus tenenda perpetualiter atque regendi perdonavit."/ Ebből is figyelemreméltó tényként áll előttünk hogy a frankok az avarokban mindig is a HUNOKAT látták: Attila birodalmának hunjait és a később hozzájuk fűződő közös fajtestvéreiket. Ugyanaz a nyelv. fegyverzet, éltözet, szervezethez, szokások és nem utolsósorban magának a népnek eredet-tudata volt mindezen a kellő alap.

II. Hadrián pápa nem válaszolt sem Lajos királynak, sem Adalwinnak levelére és nem tett intézkedéseket Methi-

us kirzabadítására sem. Ezt Schellhorn --nem helytelenül-- arra magyarázza, hogy a pápa Methodius személyen beszámolójából nem pontosan értesült a pannoniai helyzetről s az ott lakó népesség összetételéről.

VIII. János pápa azonban erőlyesen intézkedett. Lajos királynak megírta, hogy Pannonia régóta jogosan az Apostoli Szentszéké. És valóham nincsen pápai jóváhagyás Nagy Károly avarháboru utáni pannoniai vonatkozásu egyházi jogi intézkedéseire.

János pápa egyidejűleg írt levelet Pál anconai püspöknek is azzal a megbizással, hogy követként Németországba és Pannoniába /in Germaniam Pannoniamque/ menjen hívjon egybe zsinatot, arra hívja meg Lajos királyt és különösképpen hangsulyozza az Apostoli Szentszék elővülhetetlen jogait, melyeket az előbb Illyriában gyakorolt.

PANNONIA EGYHÁZJOGI HELYZETE

Itt azonban egy kis történeti kitérőt kell tennünk. Illyria 379-ig a nyugat-római birodalomhoz tartozott és egyházilag természetesen Rómához. Amikor Gratianus császár ebben az évben Illyria keleti tartományait átadta a kelet-római császárnak, Theodosiusnak, a konstantinápolyi pátriárka ezeket saját főnnhatósága alá akarta vonni. Damasus pápa azonban kijelentette, hogy Kelet-Illyria, mint azelőtt, Róma nyugati pátriarchátusához tartozik, saját joghatósága alá vonta és a tesszalónikai metropolitát saját pátriárhu helytartójává tette meg. Minden joghatóságát a pápa nevében kellett gyakorolnia. Ezt tették utódai is a 6. sz. közepéig. Így ír Schellhorn, de a továbbiakban téved, amikor azt állítja, hogy a két pannoniai tartomány mindég Nyugat-Illyriához tartozott.

Tudjuk ugyanis, hogy a főként kelta pannonok által lakott Pannonia fokozatos megszállása és megszerzése a római birodalom részéről az I. sz.-ban ályan sikerrel járt, hogy szükségessé vált annak kettéosztása. Legkésőbb 107-től kezdve Pannonia nyugati része /P.Superior/ három, keleti része /P.Inferior/ egy légios tartomány volt. Az elsőnek legátusa Carnuntumban, később Sabariában /Szombathely/, a másodiké /elsőként a későbbi császár Hadriánus/ Aquincumban székelte. Aquincum jelentősége azonban rohamosan növekedett. 194-ben Colonia.

Diocletianus nagy közigazgatási átrendezése után a 4. sz.- végén Pannonia Dalmátiával és Noricummal képzett egy közigazgatási egységet, a székhely Sirmium /Szerém-Mitrovica/ lett. Pannoniát magát az eddigi kettő helyett

nagybátyjával háborúba keveredett.

Ugy létezik, hogy a római intézkedésekről sem a pápai udvertől sem Methódiustól nem kapott értesítést a salzburgi és passauai egyházfő. Adalwin az első híreket Richbald főesperestől kapta, aki Pannoniából egy csoport klerikusával hazatérni kényszerült. Az érseknek pannoniai álláspontjában nemcsak elődeitől örökölt egyházmegyei jogaiban való durva beavatkozást, hanem a kánonjog elleni súlyos sérelmet is látnia kellett, mely megtiltotta minden papnak idegen egyházmegyében istentiszteleti cselekmények végzését az illetékes püspök engedélye nélkül. Ezért --állapítja meg Schellhorn--, Adalwin érsek nemcsak jogosan, hanem kötelelességszerűen is zsinatot hívott össze és arra Methodiust is megidézte, hogy cselekedeteit igazolja. Ezen a zsinaton, mely 870 nyarán folyt le, Adalwinon kívül Hermanrich passauai és Anno freisingi püspök volt jelen, valamint a legenda szerint egy király aki a Regensburgban székelő Lajos király lehetett.

A jog kérdése volt az első, hogyan merhetett Methodius egy idegen területen --csak Pannoniáról volt szó-- fölhatalmazás nélküli tevékenységet kifejtteni. Methodius válasza az volt, hogy Pannonia Szent Péteré és a püspökök nem vették figyelembe a római egyház jogait. Az erre következő vitában a passauai püspök tetteleg bántalmazta Methodiust.

A zsinat megfosztotta méltóságától Methodiust, elítélte és egy kolostorban két és fél évig fogságban tartotta. Innen azonban titokban kijuttatott levelekkel felbevezett a pápához és értesítette őt fogságáról. A pápa valószínűleg még II. Hadrián volt, aki 872 végén halt meg.

Közben Adalwin érsek megszerkesztette a salzburgi egyháznak a pannoniai misszióterületre vonatkozó jogait ismertető emlékiratát /Conversio/, melyet mind Lajos király, mind az érsek a VIII. János pápához írt levelében fölhasznált. Ez a már többször említett Conversio az akkori látásmód szerint írja le a salzburgi egyházmegye fejlődését és annak 75 éves missziómunkásságát Pannoniában. A 10. fejezetben: "Carolus imperator rejectis Hunnis episcopatus dignitates Juvavensis ecclesiae rectori commendavit, Arnoni videlicet archiepiscopo et suis successoribus tenenda perpetualiter atque regendi perdonavit."/ Ebből is figyelemreméltó tényként áll előttünk hogy a frankok az avarokban mindig is a HUNOKAT látták: Attila birodalmának hunjait és a később hozzájuk fűlázó közö fajtéstvéreiket. Ugyanaz a nyelv. fegyverzet, öltözet, szervezethez, szokások és nem utolsósorban magának a népnek eredet-tudata volt mindezen a kellő alap.

II. Hadrián pápa nem válaszolt sem Lajos királynak, sem Adalwinnak levelére és nem tett intézkedéseket Methi-

us kirzabadítására sem. Ezt Schellhorn --nem helytelenül-- arra magyarázza, hogy a pápa Methodius személyen beszámolójából nem pontosan értesült a pannoniai helyzetről s az ott lakó népesség összetételéről.

VIII. János pápa azonban erőlyesen intézkedett. Lajos királynak megírta, hogy Pannonia régóta jogosan az Apostoli Szentszéké. És valóham nincsen pápai jóváhagyás Nagy Károly avarháboru utáni pannoniai vonatkozásu egyházi intezkedéseire.

János pápa egyidejűleg írt levelet Pál anconai püspöknek is azzal a megbizással, hogy követként Németországba és Pannoniába /in Germaniam Pannoniamque/ menjen hívjon egybe zsinatot, arra hívja meg Lajos királyt és különösképpen hangsulyozza az Apostoli Szentszék elévülhetetlen jogait, melyeket az előbb Illyriában gyakorolt.

PANNONIA EGYHÁZJOGI HELYZETE

Itt azonban egy kis történeti kitérőt kell tennünk. Illyria 379-ig a nyugat-római birodalomhoz tartozott és egyházilag természetesen Rómához. Amikor Gratianus császár ebben az évben Illyria keleti tartományait átadta a kelet-római császárnak, Theodosiusnak, a konstantinápolyi pátriárka ezeket saját főnnhatósága alá akarta vonni. Damasus pápa azonban kijelentette, hogy Kelet-Illyria, mint azelőtt, Róma nyugati pátriarchátusához tartozik, saját joghatósága alá vonta és a tesszalónikai metropolitát saját pátriárhu helytartójává tette meg. Minden joghatóságát a pápa nevében kellett gyakorolnia. Ezt tették utódai is a 6. sz. közepéig. Így ír Schellhorn, de a továbbiakban téved, amikor azt állítja, hogy a két pannoniai tartomány mindég Nyugat-Illyriához tartozott.

Tudjuk ugyanis, hogy a főként kelta pannonok által lakott Pannonia fokozatos megszállása és megszerzése a római birodalom részéről az I. sz.-ban élyan sikerrel járt, hogy szükségessé vált annak kettéosztása. Legkésőbb 107-től kezdve Pannonia nyugati része /P.Superior/ három, keleti része /P.Inferior/ egy légiós tartomány volt. Az elsőnek legátusa Carnuntumban, később Sabariában /Szombathely/, a másodiké /elsőként a későbbi császár Hadriánus/ Aquincumban székelte. Aquincum jelentősége azonban rohamosan növekedett. 194-ben Colonia.

Diocletianus nagy közigazgatási átrendezése után a 4. sz.- végén Pannonia Dalmátiával és Noricummal képzett egy közigazgatási egységet, a székhely Sirmium /Szerém-Mitrovica/ lett. Pannoniát magát az eddigi kettő helyett

négy tartományra osztották fel. Lényegében megmaradt P. Superior és P. Inferior határa, de külön tartományokat alakítottak ki ezeken belül a Drávától északra és délre: P. Superiornak a Drávától északra fekvő része P. Prim, a délre eső része Savia lett. P. Inferior /Kelet-Pannónia/ Drávától délre eső része P. Secunda lett, míg a Drávától északra eső részt a baranyai háromszöggel Galerius feleségéről, Diocletianus leányáról Valeriának nevezték el. Nagyjából a Szávaától délre eső terület neve Illyricum /illetve részben Dalmatia./.

Sirmium a IV. sz.-ban állandó császári székhely.

409-ben a római kormányzat Pannónia keleti részét, Valériát szerződésileg átadja a HUNOKNAK. Már előzőleg még a 4. sz.-ban, Sopianac /Pécs városában/ helyezték Valéria közigazgatásának helyét hivatalával és a tartományi gyűléssel együtt, ami a várost nagymértékben föllendítette.

Mikor Uptar halála után Rua hun fejedelem székhelyét az Alföldre helyezte át, a Kárpát-medence a Rajnától a Volgáig terjedő hun birodalomban központi helyet foglalt el. A hun fejedelemtől

foglalt el. A hun földre menekült Actius 432-ben csak úgy kapott segítséget a hun fejedelemtől, hogy a 433. évi ravennai szerződésben Pannónia Prima tartományát is átengedték a hunoknak /V.ö.: Barkács László-Bóna István-Mócsy András/ Szerk.; Harmatta János: Pannónia története. Bpest. 1963./ Bár 453-ban a hun politikai vezetés Attila halálával összeomlott, az átvándorló gót, gepida, longobárd népek itt maradt töredékei mellett a romanizált lakosság települései tovább éltek az újabb hun és avar csapatok érkezése idején is. Az ősi szkíta birodalmi hagyományok örökségeként 568-ban az egész Kárpát-medence az avarok kezébe került. Az avar testvéreik megsegítésére érkező magyarok így a szerződéses meg egyezéssel is átvették a római birodalomtól Pannónia politikai vezetését.

A kereszténység gyorsan terjedt Pannoniában. Mintegy

40 helyen találunk nyomokat keresztény egyházközségek létre a mai magyarországi Pannoniában. Az eddig föltárt templomromok száma is jelentős. Nem számítva a temetőkápolnákat, cella tricorákat, bazilikák alapjait ismerjük pannóniában a következő helyeken: Aquincum /Budapest/ /3/ Gorzium /Tác/, Inercisa /Dunaujváros/, Murisa /Eszék/, Savaria /3/, Sirmium /Sterém-Mitrovica/ 2/, Fertőfőhéregyháza, kékkút/2/, Cibale /Vinkovica/, Poetovio /Pettau - Ptuj/, a III. sz. végén Sirmium, Cibale, Siceia, Postevic már biztosan püspökségek, saját bazilikákkal. Joggal föltételezhetjük, hogy a Constan-

...erától kezdve föllendült kereszténység többi
pannoniai bazilikái is püspöki szertartások számára ép-
ültek. Tény, hogy a pannoniai püspökök nagy szerepet
játszottak az arianizmussal kapcsolatos hitvitában. Eb-
ben az időben Sirmium az egyházi középpont is. A hitval-
lának négy sirmiumi formuláját ismerjük ebből az időből,
melyet három pannoniai püspök, Valeus, Ursacius és Ge-
minius gyártott. Az ősi katolikus hit védelmében nagy
szerepet játszott a sabariai szülőföldjére 336-ban lá-
togatába visszatért, akkoriban kb 20 éves Szent Márton.
Életrajzában, melyet az őt személyesen is ismerő Sulpit-
ius Severus írt meg, ez áll: "Ezután, mivel az arianus
eretnekség az egész földkerekségen a főleg Illyricumban
elburjánzott, a mivel a püspökök hitszegésével szemben
szinte egyedül ő vette fel a heves küzdelmet, sok gya-
lazzattal illetve --mert nyilvánosan is megvesszőzték--
végül is a tartományból távozni kényszerülve Itáliába
indult." /V.ö.: Csóka H.Lajos:Hol született Szent Márton?
Vigilia, 1969. június.379-391./ --A 378-as sirmiumi zei-
naton győzött a katolikus álláspont az arianizmus felett.
Ebben jelentős része volt Ambrozousnak is, a későbbi
/373-tól/ milánói püspöknek, aki még mint pogány ügyvéd
és tanácsos 365-70 között Petronius Prolus helytartó
mellett működött Sirmiumban.

Sirmium a Száva északi partján tulajdonképpen Panno-
nia-Secunda területén feküdt, de ugyanakkor /Nyugat-/
Illyria északi határvonalának szomszédságában is. A po-
litikai felső kormányzás szempontjából tehát valóban al-
kalmas volt több provincia császári központjának.

Morvaországban Swatopluk uralkodott Ratislaw leté-
tele után. Kocelnék 874-ben bekövetkezett halála után
Pannonia ismét visszakerült Lajos királyhoz, aki azt
frank grófok által kormányozta. Ugylátszik, akkor már
ismét működtek ott salzburgi pópok, mert Adalwin utóda
Theotmar érsek Petovicban /Pettau/ templomot szentelt.
Német Lajos halála után /876/ Swatopluk igyekezett Pan-
noniára is kiterjeszteni hatalmát, de ebben a végleges
magyar honfoglalás megakadályozta. A salzburgi misszio
maradványait a magyarok nem semmisítették meg --mint
Schellhorn véli--, hanem egyre jobban kiszélesítették
és megerősítették más vidékekről érkező hithirdetőkkel
is, és pedig az egész Kárpát-medence minden népének ja-
vára.

"Mikor 874-ben Swatopluk békét kötött a frankokkal,
--írja Tóth József a már idézett kéziratban művében /A
pannoniai kereszténység első ezer éve/ --maguk a morvák
kérték a pápát, hogy küldje el hozzájuk Methodiust, mint
érseket és tanítót. A pápa teljesítette kérésüket és et-

től kezdve a szlávok apostola, mint a morvák érseke szerepel anélkül, hogy lemondott volna pannoniai címéről. Székhelye Velehard lett. Működése nyomán virágzott a hitélet, a papok és szerzetesek száma megnövekedett, maga a birodalom egyre erősödött. Azonban nem volt az élete zavartalan. Ismét feltűntek a frank papok és följelentéseket tettek ellene a fejedelemnél, aki az ő pártjukon állott. Eredménye, hogy Swatopluk 879-ben János pápja által Methodiust feljelentette Rómában, hogy nem az igaz hitet tanítja. VIII. János 879. június 14.-én az érseket Rómába rendelte, hogy igazolja magát. 880-ban fényesen beigazolódtott Methodius igazhitűsége. A pápa ismét megerősítette őt érseki és legátusi méltóságában, jóváhagyta a szláv liturgiát és nagy dicsőretekkel halmozta el. Swatopluk ugyanekkor elküldte Rómába Wichinget, a latinritus képviselőjét, hogy a pápa püspökké szentelje. A pápa ezt meg is tette és Nyitrát jelölte meg ennek székhelyéül, azonban alárendelte őt Methodiusnak, vele együtt minden morvaországi papot, legyenek bármilyen nemzetiségűek. Így alakult meg Morvaország egyházi szervezete.

Azonban a belső béke nem állott helyre, sőt a frank papok a sváb Wichingben új témaszt találtak a maguk számára. Az áskálódás tovább folyt és sikerült a fejedelmet is a maguk számára megnyerni. Wiching különféle külön megbízásokat tulajdonított magának. Az érsek végül is a pápához fordult. VIII. János 881. március 23.-án kelt íratában megvizsgáztatta Methodiust: kijelentette, hogy Wichingnek nem adott titkos megbízást és hogy mindenben helyesli az érsek igaz tanítását.

Methodius még ebben az évben a pápa megbízásából Bizáncba utazott, hogy Photiossal tárgyaljon az Egyház egyetéről. A patriarcha, a császár, a nép nagy tisztelettel fogadta, de a tárgyalások nem vezettek eredményre. Ceupin az egyházmegyei határokon tudtak megegyezni. Ennek az utazásnak alkalmával találkozott az Alduna mellett egy magyar királlyal, aki látni kívánta őt. Methodius fölkereste őt. A király igen nagy tisztelettel fogadta, ajándékokkal halmozta el, és a búcsuzásakor imáit kérte. együttjárhatott az egyházi kormányzás /érsekség/ szempontjából a pannoniai püspökség feletti ellenőrző szerepe. Ez a szerepe megmaradhatott még akkor is, amikor Pannónia egy része a hunok politikai uralma alá került, sőt akkor is amikor a város elpusztulása után egész Pannónia az avarok kezébe jutott.

Mikor Pannoniának nyugati része N. Károly politikai kormányzás alá jutott, Károly Arn salzbürgi érseknek és utódainak gondjára bízta azt egyházjogi szempontból "ÖRÖK IDŐKRE". Ezt a megbízást az apostoli Szentsek

nohag* hagyta kifejezetten jóvá és különben is csak a föntemlített frank hódoltsági területre terjedt ki.

A salzburgi érsekség azért mégis sérelmesnek tartotta Methodiusnak pannóniai érsekké való kinevezését. Bár egyházjogiilag elképzelhető, hogy Methodius kinevezése tulajdonképpen nem területi, hanem nyelvi /szláv/ joghatósági keretben mozgott, de a nyugati egyházrészben ilyesféle megkülönböztetések eddig nem fordultak elő és érthetően zavart okoztak. II. Hadrián pápának súlyos indékait ennek a zavarnak tudatos vállalására már előbb láttuk.

Visszatérve a Pál, anconai püspök, pápai követ által összehívott zsinatra, ezem 873-ban a követ VIII. János pápa írásban megadott üzenetét fölolvasta az említett három kelet-frank birodalmi püspöknek: "Kánoni eljárás nélkül elítéltettek egy püspököt, akit az apostoli Szentsek küldött. Bebörtönözték, megütötték, megakadályozták a szent titkok ünneplésében és három éven keresztül távoltartották őt székhelyétől, mialatt ő többször követek és levelek útján igazságot kért." A követ arra is megbízást kapott, hogy Methodiussal Swatopluk herceghez menjen, bizonyára abból a célból hogy az elismerje Methodiust mint a pápa által kinevezett morvaországi érseket.

Methodiushoz szóló levél vagy üzenet nem ismeretes. Arra azonban van adatunk, hogy a pápa őt felelősségrevonás végett Rómába hívta, mert téves tanításokat adott elő és a követe által közölt tilalmat megszegte. Ugy lát-szik, a pápa megbízásából Pál követnek közölnie kellett Methodiussal, hogy a szentmisét latinul vagy görögül mondhatja, de semmiképp sem a "barbár" szláv nyelven. Ez a frank püspökök számára elégtételt jelenthetett.

VIII. János pápa Hermanrich passauai püspököt levélben szigorúan megrótta erőszakos eljárása miatt és kiközösítés terhe mellett Rómába idézte, addig pedig ünnepélyes formában fölfüggesztette. Anno freisingi püspököt a pápa szintén Rómába idézte, hogy Methodius elleni eljárás elindítója és mozgatója. Bocsánatot kell kérnie Methodiustól.

Adalwin salzburgi érsek nem kapott megrovást a számára érkezett pápai levélben. Minthogy azonban ő volt az oka Methodius zsinati letételének, neki kell Methodius érseket Pannóniába visszavezetni és tisztébe ismét visszahelyezni. Nem tudjuk, a három főpásztor hogyan teljesítette a pápa rendelkezéseit, adataink erre vonatkozóan nincsenek. Adalwin 873 május 14.-én, Hermanrich 874-ban Anno 875-ben meghaltak.

Itthon ismét csak viszály és egyenetlenség várt rá. 882. december 15.-én meghalt VIII. János pápa az ő igazi jóakarója és támogatója. Swatopluk teljesen a latin li-

turgia mellett foglalt állást, legkedvesebb embere lett Wiching. Methodius nagy érdemeinek, személyes kiváló tulajdonságainak és szent életének köszönhető, hogy nem képtek fel erőszakosan ellene. Félreállott az utból, de nem a további munkától. Bevégezte a Szentírás fordítást az *Őszövetséggel*. Számos egyházi törvényt, homiliát fordított át görögről, maga is tartott ilyeneket főképpen a házasságról. Sietett, mert érezte, hogy közeledik élete vége. Kétszáz szláv pap, diakonus segített neki munkájában, csaknem mind saját tanítványai. Rúséges tanítványát Gorazdot jelölte ki utódjának, aki jártas volt a latin tudományban és az igaz hitben. 885. virágvasárnapján a templomban még megáldotta hiveit és a fejedelmet, majd három hónap múlva április 6.-án meghalt. Mintegy hetven éves korában.

Halála után a latin irány maradt a győztes. Gorazdot Róma Wiching jelentése alapján nem erősítette meg, hanem őt bízta meg a morva egyház vezetésével. Wiching VIII. János pápa nevére hamisított levéllel rávette V. István pápát, hogy tiltsa meg a szláv liturgiát. Az ezt követő papokat börtönbe vettette, majd pedig valamennyit, mintegy kétszázat, kiűzte az országból. Ezek Pannonián át nagyobb részt Bulgáriába mentek, ahol nagyon szívesen fogadták őket. Itt azután szabadon működhettek a bolgár kereszténység megerősítésében, a szláv liturgia és írás terjesztésében. Sokan nekik köszönhető Bulgária fölvirágozása Simeon cár idejében. Preszlavban alakul meg a bolgár kultúra középpontja, sajnos azután követték Bizáncot később a szakadásban is.

890-ben Arnulf német király és Swatopluk morva fejedelem még békéről tanácskozott, ami megerősítette Wiching helyzetét. A tanácskozás egyébként Omund hegyén a mai Pannonhalmán volt /Omundesthorf-Omunterberch/, amint ezt Dancsy Villebald még kéziratban levő tanulmánya igazolja. Wiching nem sokáig élvezte eredményeit. 892-ben ismét viszály, majd háború tört ki a frankok és a morvák között, ahol a magyarok az utóbbiak ellen harcoltak. Wiching elmenekült Arnulf királyhoz, annak kancellára lett, majd nagyprépost, végül 898-ban passauai püspök. A következő évben azonban ettől is megfosztotta őt a salzburgi tartományi zsinat. Meghalt pártfogója, Arnulf császár is. Cim és méltóság nélkül halt meg.

894-ben meghalt Swatopluk; fiai nem bírták megállítani az Arnulf szövetségében lévő magyarokat. Kocel egykori tartományát a délszláv Braszlav kapta meg a császártól, melyet békében birtokolt Arnulf haláláig. 899-ben azonban a magyarok elfoglalták egész Pannoniát, elűzték az utolsó német hűbéres szláv fejedelmet, és ezzel új korszak kezdődött a régi római tartományban.

A MAGYAROK DÉLRŐL IS ÁTKAROLJÁK PANNONIÁT

Közben Zalán követeket küldött a görög császárhoz és a bulgárok vezéréhez, hogy segítséget adjanak neki Árpád, a magyarok vezére ellen. Ezek nagy sereggel álltak mellé. Mikor ez a segítség beérkezett, Zalán vezér követeket küldött Árpádhoz azzal az üzenettel, hogy hagyja földüket és kezdje meg a szülőföldjére a visszavonulást. Árpád azonban ezt üzente vissza: a Duna és a Tisza közti földet és a Duna vizét pénzünkön vásároltuk meg akkor, mikor megérkeztünk. /quadro novi fuimus/ és vételár felyében 12 fehér lovat küldtünk sok egyébbel. Ő pedig /Zalán vezér/ Alpár mezejének fűvéből és a Duna vizéből küldött nekünk. Ezért megparancsoljuk uradnak, Zalán vezérnek, hogy elhagyva földünket, a leggyorsabb iramban a bulgárok földjére siessen, ahonnan őse eljött, Attilának, a mi őünknek halála után. Ha pedig ezt nem teszi, tudja meg, hogy rövidesen harcba szállunk vele. /A föld és a nép közti szoros kapcsolatról, a földtulajdon eladásával kapcsolatos ajándék jelentőségéről lásd "A jog születése" c. tanulmányt az Univerzum 1969. évi 6. kötetében./

Alpár mezején ütközött meg a sereg, ahol Zalán dühöngve /furiata mente/ vezette a görög és bulgár seregeket. Árpád saját seregét lendítő beszédében "Ó SITHICI" vagyis "SZITTYÁK" néven szólította meg Anonymus szerint. A beszéd után Leel /Lelu/ megfujta a kürtöt és Bulcsu /Bulsun/ emelte föl a zászlót. Mikor Zalán látta, hogy övéi vereséget szenvednek, Bulgárférvárba menekült. A görögök és bulgárok pedig elfeledkezve az utvonatról, melyen jöttek, a Tiszán keresztül akartak elmenekülni, amelyet kis folyónak gondoltak, de olyan félelem szállta meg őket, hogy csaknem mind a folyóba fulladtak. Ezért ezt a helyet a görögök kikötőjének /Portus graecirum/ =Görögszállás-?-/-nek nevezik.

A győzelem után Árpád és katonái a Körtvély-tó /Curtuelton/-hoz vonultak és 34 napig maradtak a gyümölcserdő mellett /inxta silvam Gemelson/. Ezen a helyen a vezér és főemberei /nobilon/ elrendezték az ország minden szokás-törvényét /consuetudinaria leges/ és annak minden jogát, hogyan szolgálnak a vezérnek és elsőembereinek /primatibus/ vagy milyen ítéletet hozzanak minden egyes elkövetett bűntettben. Ezt a nevet elnevezték SZER-nek /Scerili/, mert itt rendezték el az ország /vezetése/ egész ügyét. Majd összegyűjtve sok népet, Alpár tábor és BÖD /Beneda/ kikötő /rév/ között igen erős földvárat építettek, amit a nép /Sclani/ Surungradnak

/Csongrad, vagyis fekete várnek nevezett el./

Árpád serege azután Titelen és Szalánkemén kikötőn keresztül Bodrog táborhelyhez vonult /Monostorazeg mellett, Zombortól nyugatra/. Innen Lél, Bulcsu és Botond vezetésével sereget küldtek Bolgárfehérvár ellen. Erre a bolgárok vezére, Zalán vezér rokona is nagy sereggel és a görögök segítségével fölvonult. Most Leel emelte föl jelvényének zászlaját /elevete vecillo sui signi/ az ütközet előtt és Bulcsu fujta meg a harci kürtöket /tubas bellicas/. A bulgár vezér látva a vereséget, bemenekült Fehérvárba, a magyarok pedig egy kicsit lejjebb letábo-roztak a Duna-parti mezőn, a bolgár és görög foglyokat pedig megkötözve Árpádhoz küldötték.

Másnap Bulgária vezére ajándékokkal hírvivőket küldött a három magyar vezérhez és békét kért azzal az üzenettel, hogy Zalán vezérnek, anyai nagybátyjának nem fogja pártját, hanem Árpádnak meghódolva hűen fog szolgálni és évi adót fizet. A magyar főemberek elfogadták a békét és kezesül a vezér fiát, majd tovább vonulva a rácföldre egészen a tebgerig jutottak el és annak a földnek minden nemzetét hatalommal és békésen /potenter et pacifice/ Árpád uralma alá vonták. Bevették Spaletót és egész Horvátországot /Croutiam/ meghódították a nemesek fiaiból kezeseket véve, majd visszatértek Magyarországba Árpád vezérhez.

Figyelemreméltó, hogy a Gesta Horvátországot megkülönbözteti Magyarországtól. Szentpétery szerint itt az ősi Horvátországról /Groatia Antiqua/ van szó, mely a Kulpa folyón túl az Adriai-tengerig terjed. Ez az ország-rész valóban békés megegyezéssel az utolsó horvát király halála után 1090-ben, mint önálló királyság Álmossal, Szent László unokaöccsével az éleén egyesült társországgént Magyarországgal.

Anonymus itt külön hangsúlyozza az énekesek és mesemondók idevágó elbeszéléseinek történeti hitelességét /87. 7-1/, kivéve azt a hőskölteményt, mely arról szól, hogy Botond a konstantinápolyi aranykaput buzogánnyal betörte. Megjegyzni, hogy ezt az eseményt egy történetirőnél sem találta meg. Ezzel a kiemeléssel viszont a többi hitelességét külön megerősíti.

Bulcsu, Leel és Botond ezután visszatérőben a Kulpa folyónál tábo-roztak, onnan a Száván átkelve Zágrábot /Zabrag/ Pozsgát /Posaga/ és Valkót /Ulcou/, a mai Vukovárt /a Duna alsó szakaszánál/ vették be. /Ez a vidék a Dráva és a Száva között ezután, mint Tótország, Szlavonia szerepel./ A Dunán a Görög-kikötőnél, a mai Bánmonostora /Banosza/ mellett /Csörög?/ keltek át és így érkeztek vissza Árpád udvarába. Itt nagy örömmel fogadták őket, lakoma mellett tárgyalták meg ügyeiket a "dinom

lánom" eredeti jelentése szerint /mert din nutu sumérban
pihenő, dānu pedig: itélni/ a különböző nemzetekkel e-
gyütt /una cum diversis nationibus/. És a szomszéd népek
/vicine nationes/ hallván nagy tetteiket, Árpád vezérhez
sereglettek és tiszta szívvél meghódolva szolgáltak neki
nagy szorongással és igen sok vendég házinéppé vált /pura
fide sub'iti serviebant ei sub magna cura et plurimi
hospites facti sunt domestici/.

Árpád azután elindulva Bodrog várától, a Dunához
vonult le a nagy sziget mellé, majd belépve a szigetre
azt vezéreivel együtt nagyon megkedvelte, Határozatba
ment, hogy vezéri sziget legyen ezután és minden főem-
bernek ott saját udvarháza és lakása legyen /curiam et
villam/, Árpád nyomban mesterembereket hozatott és nagy-
szerű vezéri házakat építtetett. Elrendelte, hogy minden
lovát itt legeltessék és lovászainak felügyelőjévé /lo-
vászmester:agasonibus suis magistrum/ egy bölcs kunt,
Csepelt /Sepel/ nevezett ki. A szót már Szentpétery is
török eredetűnek tartja. Ma pedig már még tovább tudjuk
követni a szó gyökerét: Csapel a sumérban vízvázalasztót,
szigetet /ami körül örvénylik a víz/ jelent.

Áprilistól Októberig maradtak ott, majd feleségeiket
otthon hagyva, elhatározták, hogy a Dunán-tulra mennek

és Pannonia földjét meghódítják, a carintin-ok /Karantá-
nia/ lakói ellen háborút viselnek és fölkészülnek a Lom-
bardia határához való vonulásra. Előzőleg azonban Zuard,
Kadosa és Boyta vezetésével sereget küldtek Glad ellen,
aki a Maros folyótól Horomig /a déli várig:Orsovaig/ u-
ralkodott. Ez a sereg Kanizsánál átkelt a Tiszán és a
Bégáig, majd a Temesig jutott minden ellenállás nélkül.
A lakók meghódoltak és fiaikat kezesül adták. A Temes-
nél szembe jött velük Glad összejújtott csapatával,
melyben bolgárok, kunok, és blachok /Blancorum-foglal-
kozásszerűen pásztorok/ voltak. Ha előbb Zalán seregé-
ben görögök is érkeztek nem lehetetlen, hogy az akkori-
ban a Dunától délre lakó blach pásztorok is--jóval las-
sabb menetben--északra kényszeríthetők voltak a görög-
bolgár szervektől.

Zuard az északi parton maradt, öccsét Kadosát sok-
kal 1 j-jbb átküldötte a Temesre. Így egyszerre támadva
tönkretették az idegen sereget, melyből két kun vezér és
három bulgár kenéz is elesett. Glad pedig elmenekült KÜVI
Keve /Kubin/ várába. Látva az ostromra fölvonuló sereget
/ordinato exercitu/ Glad követek útján békét kért és vá-
rárt sok ajándékkal együtt átadta a magyaroknak. Ezek u-
tán bevették Orsovát és a sereg egyharmadát a lakosok
fiai közül vett kezesekkel együtt Árpádhoz hazaküldték.
Saját követeiket is a sereggel küldték, hogy engedélyt

kapjanak a Görögországban való tetteire. Egész katonai-
niát megakarták hódítani a Dunától egészen a Fekete-ten-
gerig.

Anonymus elfoglalatlanságára, vagy mai nyelven
szólva nacionalizmus-ellenességére jellemző, hogy azt is
megjegyzí, ami nem rokonszenves a későbbi körök előtt:
A magyarok akkoriban /tunc tempore/ örültek a vérontás-
nak /91. 21.23/. Katonai szakértők szerint azonban tel-
jesen indokolt volt a legyőzött ellenséges és idegen
helyi vezetők mögött álló központi hatalom erejének ki-
puhatolása a végleges letelepedés és országszervezés
külföldi kapcsolatainak megszakítása céljából is. Levente
seregének az Aldunánál tanusított hőies védelmi harca
sorrán ottrekedt magyarok föl kutatása, pedig egyenesen
parancsolta a bajtársi segítség és föl szabadító vállal-
kozást. Tény, hogy Anonymus több helyen kifejezett kri-
tikája sokban növeli a szinte csodálatosan sikeres hon-
foglalást, mely Attila örökségének átvétele címén a hun
birodalom utódnépei számára teljesen természetes volt,
Minden irányban csak a Kárpát-medencén kívüli hatalom-
nak helyi képviselői próbálkoztak meg helyenként győnye
ellenállás megszervezésével.

A jelvényeket hordozó zászlók fölemelésével /Elevatis
vexillis sigaiferis/ a déli sereg átkelt a Dunán, elfog-
lalta Baranica /ma Kosztolác/ majd Szeredűc /ma Szófia/
várát. A bolgárok és a macedónok sok ajándékot küldve
meghódoltak, fiaikat kezesül adták. A magyar vezérek el-
fogadták a békét /paci faventea/ és a népet mint egy
sajátjuknak tekintve békében hagyták. Bevették Fülöp
király várát /Philippopolis, ma Filippopolj/. Ez a vá-
ros Simeon és Péter bolgár cár idején Bolgárországhoz
tartozott. 870-től azonban Bizánc uralma alatt állt.

Pannonia utoljára maradt, mert a vezérek értesülése
szerint itt látták a legbonyolultabb feladatokat. Sző-
vezségben voltak Arnulffal Swatopluk és fiai ellen, de
az Arnulf mögött álló erőket le kellett kötniök a Pan-
noniába való békés bevonulás érdekében. Az első déli
hadjáratból elég sok adat birtokába kerültek, hogy lá-
sák: Karantánia sarokpont az Itáliába vivő uton és a
frank birodalom hűbéres része, másfelől a tótországi
és horvátországi fiatal kereszténység aqueljei patri-
archájának szellemi, általuk nagyrabecsült, lelki ha-
talma alatt állt. Látták azt is, hogy ennek az utóbbi
két országrésznek politikai helyzete igen bizonytalan
a bolgár-görög és a frank-német érdekerület között,
itt kellett tehát még --a tanácskozás alapján-- bizto-
sítani a magyar államhatalom határát és a határakon túl
lakók rokonszenvétmegnyerni. A pannoniái foglalást va-

...ammi vándor nem fenyegette. A föld nepe sehol nem látta ellent, mert a magyarok mindenütt magukhoz emelték őket és nézett adtak nekik a földekből, zsákmányból és várezszolgáltatásokból. Sem oktalanság vérengzés, sem fogolygyűjtés nem történt. Nem vágták le a az itt talált nép fejbőrét /skalp/ amely szokást az ázsiai-amerikai hódítókat támogató pénzforrások /kétszáz évvel ezelőtt/ rohamosan elterjesztették. /Új Németalföld kormányzójának, Kieftnek tulajdonítják a kétes érdemet, hogy bevezette a skalpolásért való fizetést...1689-ben Dél-Karolinában igen magas összeget: nyolc angol fontot fizettek egy skalpért. Az angolok tűztek ki először prémiumokat indián-skalpra. Viszont a franciák terjesztették ki először az "üzletet."/

FEJEDELMI SZÉKHELY ATTILA VÁROSÁBAN

Megyernél /Káposztásmegyer, Békásmegyer/ történt átkelés után --írja Anonymus-- letelepedtek a Duna mellett egészen a Felső Rév vizéig /usque ad Aquas Calidas/ Németh Péter már idézett tanulmányai joggal állapítják meg, hogy hasonló álláspontot elfoglaló forrásra hivatkozva, hogy Megyerhez képest a Római fürdő /Aquincum határában/ semmiképpen sem nevezhető Felsőnek /amint Szentpétery gondolja/, sem a honfoglalás, sem Anonymus idejében. Az a feltételezés pedig, hogy a római időkben való elnevezés maradt volna fenn Árpádig, folyamatos hagyományként, nem bizonyítható. Az átkelőhely, Békásmegyer, sokkal fentebb fekszik, mint a római fürdő és Attila palotájának romjai Aquincumnál sehol sem találhatók, pedig Aquincum római-kori romjai --még a felszíni is-- még ma is csodálatra méltóak. Érthetetlen, hogy Attila városa a mai Óbudánál lett volna; miért nem szól erről Anonymus, aki egyébként a rómaiakról többször említést tesz a pannoniai hadjárat során. Viszont ezek az ellentmondások teljesen megszűnnek, ha rendkívül sok okmány és történeti adat alapján Attila városát feljebb, a Pilis dunaparti hegyvonulataiban keressük. Ezen a tájon még ma is felszíni romok, várfalak, hegybeágott szobasorok, és emeletek láthatók. A Pilismarót-basaharci ásatások eszenfelől 1959. óta olyan nagyterjedelmű temetőt tárnak fel, folyamatosan, melyhez tartozó kiterjedt telep-
helyek, város csak a hegyoldalon képzelhető el, mert a Duna és a hegyvonulat közti félhold alakú síkságon annak semmi nyoma sincs. Ez esetben a felső Rév vizek az esztergomi, ill. az ez alatt fölfakadt de azóta megszűnt

hőforrások. Idézzük most egyfolytában a Gesta szövegét:

"Átkelve a Dunán, táborni úténak a Duna mellett Felvizig. S ennek hallatára a Pannónia földjén lakó rómaiak mind futással menték életüket. Másodnap pedig Árpád vezér minden előkelői, Magyarország minden vitézével egyben, bemenének Attila király városába és megnézik mind a királyi palotákat, némelyeket földig rombolva, némelyeket nem, és az erföllött bámulják vala mindazon köépületeket. és kimondhatatlanul örvendezének, mivelhogy harc nélkül bevenniök sikerült Attila király városát, kinek nemzetségéből származott vala Árpád vezér. És napoként vendégeskednek vala Attila király palotájában. Sorjában ülve és a kobzok és sipok minden zengései és édes hangjai, a dalmokok mindenféle énekeivel zengenek vala előttük. Ételt, italt a vezérnek és nemeseknek arany, a szolgálkknak és póroknak ezüst edényben hordanak vala, mivel a körülfekvő más országok minden javait Istent kezeikbe adta volt, és gazdagon és fényesen élnek vala minden hozzájuk jövő vendégekkel. S Árpád vezér a vele mulató vendégeknek nagy földeket és birtokokat ad vala, mit hallván, sok idegenek tódulnak vala hozzá és vele vigadva mulatnak vele. Árpád vezér és övéi örömlükben husz napig maradának Attila király városában, a Magyarország minden vitézei a vezér színe előtt paripáikra ülve pajzzsal majd minden nap bajt vívnak vala, s már ifiak rozginy szokás szerint ijakkal és nyilakkal játszanak vala, min Árpád vezér igen örvendezék, és minden vitézeinek különféle ajándékokat ada aranyban, ezüstben és egyéb vagyonokban. Ugyanazon helyen ada földet Kundunak, Kurzán atyjának, Attila király városától Százhalomig és Gyogy-ig és fiának ada egy várat tulajdon nevére nevezette, mely a mai napig sem ment feledésbe. "

A Nibelungen Lied XXIV. fejezetében Attila palotája Esztergom mellett van jegyezve. A meseze földről a Duna mentén vonuló germán lovagok céljukhoz érve meggyorsítják lovaikat és "Attila királyt megtalálták városában Esztergomnál" /Sie fanden König Etzel in seiner Stadt zu gran./ Az ének leírja milyen hatalmas területen fekvő Attila városa, hogy sokszor főnyi népét, a vendégeket könnyen be tudta fogadni lovaikkal, málháikkal együtt: "Man sah Pallas und Türme, Gemäher ohne Zahl" XXIX./ Római városról viszont még említés sincs.

A Gesta pedig így folytatja a fent idézett rész után: Árpád vezér pedig a 21. napon tanácsot tartva elindult: ETZILBURGBÓL, hogy a Drávaig vonuljon. Az első nap Százhalomnál táboroztak. Egy napi lovagláshoz kicsiny szakasz lenne a mai Budától a mai Százhalombatta, Dömösötől azonban már --a pilisi völgyeken keresztül-- a szokásos uthoasz. Csak ezután említi meg a Gesta a Dunát, melynek mentén Árpád innen küldött egy seregrészt Borona

/Baranya/ váráig. Árpád Endeunak nagy földet adott a Duna mellett "számtalan néppel". "Azon vidék népének meghódítása után várat épített, melyet köznyelven ZEKUSEUNAK nevezett, mivelhogy ott magának székes és állandó lakot alkotott." Boytának azon módon nagy földet adott Árpád a Sárú mellékén.

A leírásból jól látható, hogy nem Százhalomnál, kell keresni Zekuseut, hiszen annak megépítése előtt még kellett hódítani a vidéket. Dunaszekcső azonban mintegy 140 kilométerre fekszik délre Százhalombattától, ezért ezzel nem azonosíthatjuk Zekuseut /amint Szentpétery teszi/. Ha figyelembe vesszük, hogy a Duna egyik ága akkoriban sokkal nyugatabbra folyt, legmegalapozottabb véleménynek azt tarthatjuk. Ettől a vidéktől lejjebb terül el a Sár vonulása mellett Boyta birtoka és Szekcső és Sármak a Dunába torkolása alatt van, mint valóban ősi széktelephely. Nem valószínűtlen, hogy Székesfehérvár, Szekesárd, Eszék /Cikádor/ esetleg Szakcs a Duna nyugati oldalán hutódó őrtálló helyhez kötött kun-avar nép, székelyek szálláshelye volt. Ezt látjuk alátámasztani az a tény is, hogy ezen a vidéken semmilyen ellenállásról nincs hírünk.

Árpád egy másik sereget Veszprém felé küldött Veszvárig. Ennek első táborhelye Pákozd hegye mellett volt, a második Pétnél, ahol három napig maradtak s a negyedik napon Veszprém vára alá vonultak. Csaknem tíz napi ostrom után a várat őrző "római" katonák a várból megfutamodtak és a "teutonok" földjére menekültek. Ez utóbbi megjelölés akkoriban még nem szerepelhetett --Szentpétery megjegyzése szerint. Anonymus idejében azonban már szerepelhetett, mert Aucope Henrik idejében /919.936/ vették föl ezt a nevet /Theotonici/ a german törzsek. Az események idejében a frank-bawar birodalom katonáiról és határáról volt szó, mely birodalom a római kereszténység uralma alatt bizonyos vonásaiban a magyarok szemében méltán méltán rómaiként tűnhetett föl, bár lakóikról tudták, hogy Arnulf emberei: németek /ősi magyarok/. Anonymus elbeszélése szerint a /rómaiak/ Pannónia és a Teutonok közti határt úgy lépték át, hogy az üldöző magyar sereg elől lopva, lappangva uszták át a határfolyókat, melyet ezért a magyarok Loponsu-nak "Lapince, német megfelelője: Lafenz/ neveztek el.

Figyelemreméltó a világos megkülönböztetés Pannónia és a frank birodalom között. Az előbbi ugyanis Attila szerződésileg békésen birtokba vett országának s így saját jogos örökrészüknak tekintették a magyarok, melyre a "rómaiak" visszelopództak Attila halála, ill. a rokon avar főhatalom megdöntése után. A birtokbavételt pontosan azon a stratégiai is döntő ponton kezdték meg, mely a 409-ben a rómaiaktól átadott tartománynak

legnagyobb lakóhelye, a Kárpát-medencének a bronzkor óta folyamatos kultúrsentrum volt, Attila városánál. Aquincum egyébként az V. sz. elején már eléggé megviselt körünyek között nemcsak, hanem sem volt alkalmas Attila szervezett lovassága birodalmának védett központja szerepére.

A magyar sereg a határtól visszafordulva elfoglalta Vasvárt, majd a felajánlott kezesekkel a Balaton mentén Tihanyt érintve Veszprémbe tért vissza. Innen követek siettek Árpádhoz a történetek megjelentetésére és a kezesek bemutatására. Árpádot a Turobágy /Tor bágy/ erdőben válságközben találták. Ezután nagy örömmel mentek együtt 'Ecilburgu'-ba, Attila városába, ahol nagy lakomát ültek.

A fősefeg egyharmadával ezután Árpád elindult Attila városából és letáborozott a sós kut mezejénél /Sóskut/, majd Bodajkon keresztül Szent Márton hegyénél állapodtak meg. Sabaria, melyről itt Anonymus említést tesz, római időből való település Pannonhalma alatt. Itt született Szent Márton, amint ezt részletesebben igazolja Csóka J. Lajos a Vigilia 1969. júniusi számában közölt, már említett tanulmányában. Miután a hegy tetejéről nagy örömmel megszemlélték Pannonia földjének szépségét, a sereg a Rábához és a Rábcához vonult.

Árpád Pannonhalmán maradt, mert a sereg a pannonok és szlávok legyőzése után és a Mura-menti Karantánia földjének elfoglalás után visszatért Árpádhoz. Együtt azután a Duna mellett vonultak hazafelé addig az erdőig, ahol Árpád a főembereivel tíz napig vadászott, majd a sereggel egyesülve bement Attila városába. Onnan azután leereszkedtek a Csepel-szigetre, ahol a vezér felesége és a főemberek feleségei voltak.

Abban az esztendőben nemzette Árpád Zulta /Zsolt/, Árpád negyedik gyermeke/ nevű fiát. Nem sokkal azután közös tanácskozás határozatából Árpád sereget küldött Ménmarót híri vezér ellen. A sereg a Tiszán átkelve, Courong folyónál /ma: Kőrös-gyér/ állt meg. Ekkor a székek /siculi/, akik előbb Attila király népe voltak, békén a sereg elé vonultak és fiaikat különféle ajándékokkal kezesül adták át és a sereg előtt az első sorban kezdtek Ménmarót ellen harcolni. A Körös vizét Szamoshalomnál átusztatták és innen tovább lovegolva a Tekerőer mellett szálltak táborba.

Ménmarót, aki már hallott Árpád pannoni győzelmeiről, erre nagyon megijedt. Katonáival tele várát elhagyta és elmenekült feleségével és leányával --Ygfon erdejébe. A magyar sereg rendezett sorokban vonult ki a vár ostromára, és velük szemben álló különböző népekből összehajlékezett katonákkal megkezdte a harcot. A székek és magyarok sok embert agyonnyilaztak, közülük husz

magyar és tizenöt székely esett el /ritka adat a harcok méreteire vonatkozóan/. Pontosan meg nem határozható ostromfegyver lehetett az, amit a Gesta "ballista" szóval jelez s ami 125 ellenséges katona életét oltotta ki a nyílak áldozatain kívül. A tizenharmadik napon, amikor a magyarok és a székelyek a vár árkait betöltötték és létrákat /scalas/ akartak a falhoz állítani, a várbeliek megadták magukat. Megnyitották a várat és mezítláb könnyörögve vonultak a két vezér, Usubun és Velec elé. A vezérek őket őrizetbe vették és bemementek a várba.

Árpád főembereivel megtanácskozta Ménmarót ajánlatát. Örömmel elfogadta Ménmarót leányát fia feleségül s neki ígért országgal együtt és elrendelte, hogy tartsák meg a lakodalmat, a lakosok kezesül vett fiait hozzák magukkal és Bihar várát adják át Ménmarótnak. Így is történt. Mikor pedig a küldöttség visszatért, Árpád és főemberei /yobagyones/ eléjük mentek és Ménmarót lányát, amint az ilyen nagy vezér jegyesét illeti, tisztelettel vezették a vezéri lakhoz. Árpád és vele együtt minden előkelői nagy lakomákkal ünnepelték meg a menyegzőt a környező országok különféle katonáival együtt, fiaik pedig játszottak a vezér és főemberei előtt.

Árpád vezér Magyarország főembereinek és katonáinak esküjét véve, fiát Zultát nagy tisztelettel vezérré emeltette. Ménmarót ezek után a második évben fiu nélkül maradt, meghalt és országát teljesen Zultának, vejének hagyta békességben.

Ezután az Ur megtestesülésének 907. esztendejében Árpád vezér elköltözött ebből a világból, tisztelettel temették el őt egy kis patak forrása /caput/ fölött, mely kömederben folyik le Attila városában, ahol is a magyarok megtérése után templomot építettek, melyet Albának neveznek /Fehér-egyháza/ a boldogságos Szűz Mária tiszteletére.

URAL-ALTÁJI NÉPEK ÖSSZESZÖVŐDÉSE MAGYARORSZÁGON

Az emberre leközvetlenebbül ható környezeti tényezők maját testi adottságai, melyek hangulatát, érdeklődését, vágyait, eszményeit sok vonatkozásban színezik, sőt megalapozzák. A testből és lélekből álló ember kromoszómáiban, igényeiben, sejtjeinek fizikai, kémiai szerkezetében bizonyos elrendezéseket hordoz, melyek sokkal állandóbban hatnak rá, mint a távplabbi tényezők /lakóhely, társadalmi környezet, táplálkozás, foglalkozás, divat, politika, értelmi és akaratú képzettsége stb./. Mégis egyfelől testi eredete jelentőségének tulbecsülése /nacionalista tulzások/ vagy éppen ennek lebecsülése, agyonhallgatása /amit a cionizmus sugall minden nemzsidó értékkel

szemben/ miatt nem kapja meg ez a tényező a jelentőségét megillető kiegyensúlyozó szerepet az egyéni és társadalmi életben. A lehetőség szerint tehát meg kell ismernünk a testi múltunkban nyomokat hagyó örökséget, és ápolnunk kell --az alapvető emberi jogegyenlőség szellemében-- családunk és népünk történetét, értékes hagyományait.

Ha mindig tudatában lennénk, hogy sok egyén és nép testi szellemi örökségét hordozzuk magunkban, nem becsülnénk le szüleink, családunk, népünk múltjának értékeit, de nem is követelnénk ezek számára másokat alapvető jogaikban hátrányosan megkülönböztető előnyöket. Figyelemreméltó történelmi tény, hogy az ural-altáji szervezett lovasnépek között a közös eredet megbecsüléséből évezredekön keresztül ható erők ezeket a népeket szorosan összekapcsolták. Az ősi szkíta, majd Jusán birodalom népei nagy szétszóródások után a Kárpát-medencében ismét testvéri szövetségben találkoztak, a népek közötti nemes barátság olyan példáját adják, melyhez hasonlót nehezen találunk a világtörténelemben. Ugyanakkor a gótok, longobárdok, továbbvonultak a Kárpát-medencéből, a később beszivárgó

szlávok pedig mindig elfogadják az ural-altáji népek politikai vezetését.

Az antropológiai, etnikai, régészeti, történelmi, nyelvészeti, településtörténelmi stb. kutatások eredményeképp most már a népvándorlás korának sok részletét sokkal tisztábban látjuk, mint száz évvel ezelőtt. Egyre erősebbik annak belátása is, hogy ezeknek a tudományoknak egymással meg kell ismertetniük eredményeiket és komplex kutatásokkal kell egymást megvédeniük téves következtetésektől vagy elhallgatásoktól.

Ilyen munkák segítették pl. annak felderítését, hogy mitörtént a Kárpát-medencében a hun kor vége /453/ és az avar kor kezdete /568/ között. Erről ad áttekintést Simonyi D.: Die Bulgaren des 5. Jazrhunderts im Karpatenbecken /Acta Archeologica 10/1959. 227-250. old./ című tanulánya.

Szerinte tévesnek bizonyul az az álláspont, hogy minden pusztai lovasnép-lelet a népvándorlás korától "avarkori", és az avar-kor előtti /453-568/ leletek germánok. Ennek főoka az avar-előtti kor forrásainak germán irányzatossága volt /Jordanes/. Ezzel szemben tény, hogy a hunokat nem rozszolták fel mind a gepisák a bár a lovasnépek életmódja különböző a körülmények és a feladatok miatt bizonyítható a szkíta-azarmata-hun-avar folytonosság.

A hunok Ázsiában az akzolinszki fennsíkon és annak déli lejtőjén éltek. Itt érte őket a Tie-ló /ogur/ nép 350-370 közt előnyomuló nyugati része. Mikor azután a hunok Európába törtek, az ogurok a IV. sz. végén a Jalk

...tel. egyéig nyuló területen éltek. Ezután a szabirok előjöttek Dzungáriából és az ogurok /ill. onogurok/ keleti oldalán helyezkedtek el, vagyis a Balkás tótól délkeletre, a mai Alma-Ata mellett.

A keleten maradt Tiele népektől az avarok 463-ban szakadtak és rátörttek a szabirokra, ezek azután feltörték az ogurokat és magukkal rántották őket.

Igy -- amint Priakos is megállapította--, feltörtedezett az oguroknak /ill. protobulgároknak/ három szállása. A pusztai népek története is azt mutatja, hogy a Pontus vidékén a hunok után és az avarok előtt bolgár-nak nevezett lovasnomádok éltek.

Az első hullám a legkeltebb protobulgárokat a Szír partjától a Kaspi-tenger északnyugati partvidékéhez ragadta el. Ezek az onogurok /a 7-8. századig megvan a nevük/ a Kaukázus északi lejtőjéig telepedtek s ez a Nagy-Bulgária, ahonnan Asparuch a 7. században elvezette őket az Alsó-Dunához és 678-ban a Dunán átkelve, a mai Bulgáriába.

Az avarok elől menekülő szabirok a protobulgárok középső táborát is nyugatabbra ülték, számukra azonban már csak a Don tulsó partján akadt szálláshely a Snyecorig. Ezek voltak a kuturgaroknak az ősei, akik részben az avaroktól üzve, részint velük szövetségben 547-568 között szerepelnek a forrásokban. 550 körül kb. 2000 kuturgur Tricifában telepedett, mások a Száván átkelve Salmáciába menekültek, mások ismét az Alföldön telepedtek le.

Ezek a keleti és középső protobulgárok a 469-ben lehangyatlott Keleti-Hun birodalom különböző népeivel már korán érintkezésbe kerültek, politikai szövetségre is léptek velük. A források ezeknek az új népeknek vezetőrétegét hol hunoknak, hol bulgároknak nevezik. Az is tény hogy a bolgárok Dengerich halála óta /469/ jelennek meg a dl orosz pusztákon és a hunok keletre vonult csoportjai etnikailag is egyesültek a bolgár törzsekkel. Sokáig azt hitték, hogy a bolgárok azonosak a visszatért hunokkal. A közeli rokonság egyébként is csak nyelvészetiileg válasszható sőt egyes tudósok szerint: a hunok j-törökök, a bolgárok r-törökök. Az is ismeretes azonban, hogy a "török" vezetőnép a nyelvét sokszor feladta és a meghódítottakét vette föl.

A szabirok állandó nyomása végül a nyugati protobulgárokat is továbbbűzte az Ural folyó és az Aral-tó közötti kirgizpusztáról. Ezek átkeltek a Volgán, majd a Dnyeperen és a Dunadelta fölötti sokságig jöttek. 480. körül már Bizánc szövetségeseiként jelennek meg. Ezeket a források bolgároknak nevezik--tévesen/.

Sokan voltak, ezért az alsó-dunai síkságot és a Magyar Alföldet is megszállták. Ezért a Dnyeper-Dnyesz-

ter közt maradt protobulgárok mellett meg kell különböztetni: 1/ aldunai -előbb Dunai- bulgárokat, 2/ pannoniai protobulgárokat.

Az 1/ csoportbeliek 465 táján érkeztek, ahol sok viesszamaradt hunt találtak /Jordanes/. Ezek között Ernák 469 előtt Kis Szkitiában telepedett le, de az un. Nikopolis, Iskertorkolat és Lom vidékén is voltak. A többi idehúzódtott nép a hunok alattvalói voltak, akik görög földre menekültek. A korai Duna-bulgárok és hunok keveréke már 580-ban mint Zeno császár szövetségesei átlépték a határt a keleti gótok ellen. Ezután Ernák hunjaitól is bátorítva gyakrabban betörték Tráciába. valószínű, hogy a gepidák szövetkeztek velük a határok védelmére. 490-500 között a szlávok már a Dunaéltáához értek és 50 évvel később a nyugati bulgárokat a szlavonok elszakították keleti szomszédaitól, a kuturguroktól. A nyugati protobulgárok már korán törzs-és fegyverszövetségbe léptek a szlávokkal. /A Gestában azért is érezhetünk erősebb ellenséges érzést a pannoniai bolgár, szláv ill. Karantán irányban, mint Ménrót irányában/ "Az alsó-dunai bulgárok 480 és 540 között rendszeresen nemcsak Tráciába törtek, hanem Illyriába is és ennek a területnek támadói nyilvánvalóan a bulgár határszövetségben álló gepidák voltak."

A 2/ csoportbelieket illetően az 5. sz. közepétől a honfoglalásig a Kárpát-medencében élő bulgárokról említést tesznek:

Az Annales Einhardi 827-ben az Annales Fuldenses 829-ben említik, hogy a bulgárok a 9. sz. elején tehát Omurtag alatt a Tiszántul déli részét és a Duna-Tisza között és Sirmiumot támadták. Ezek a támadások nem annyira új hódításokat céloztak, hanem a bolgár rokonok megsegítését a Tisza alsó folyásánál és a Dunántulon. Theiphanes /aki az ő Chronographiaját még 815 előtt írta, / szerint a pannoniai bulgárok az avarokéknak vetették magukat alá és az országban maradtak, a pentapolisi bolgárok viszont Ravenna keresztény uralma alá vetették magukat.

630 körül a bulgárok magukhoz akarták ragadni a hatalmat. Nem sikerült, ezért Bajuwar területre kellett menekülniök az avarok elől. A 9000 menekült család tulajdonképp többségét Dagobert parancsára /628-638/ lemészárolták, úgy hogy csak 700 család tudott a vendekhez menekülni. Ezek a családok később a longobárdi Grimoaldnál /668-671/ találtak oltalmat, aki őket Benevet vidékén telepítette le. Ezek a bulgárok Paulus diakonus szerint latinul is beszéltek az ő idejében. Tehát 150 évig bizánci történelmi mű, de a 650 előttiak /Theophylaktos Simokatta, Menander Protector stb/ sem tudnak semmi ha-

távozottat a pannoniai bulgárok eredetéről. Ezért kétféleképpen a 626-ban Konstantinápolyt avar szövetségben ostromló bolgárok pannoniaiak voltak-e vagy alsó-dunaiak.

Elértük 569-at, visszafelé közeledve a bolgárok Pannoniába érkezéséhez.

A kutugurok az avarokkal jöttek a Kárpát-medencébe ez a tény. Az a következtetés azonban hibás, mintha a pannoniai bulgárok ősei az 568-ban itt megtelepedett kutugurok volnának. Menander szerint Baján azt rendelte el, hogy a tízezer kutugurnak nevezett hun keljen át a Száván és pusztítsa el Dalmáciát, ő maga azután átkelt a Dunán és a gepidák földjére ért. Tény, hogy a kutugurok serege a Száván innen állott, tehát Sirmiumban, de a szövegből egyáltalán nem következik, hogy az avarokkal együtt érkeztek volna. Valószínű, hogy már az avaroktól üzve s nem velük szövetségben jutottak ideig. Hiszen Baján azt is kijelentette, hogy nem lenne nagy veszteség, ha a "hun kutugurok" a hadjárat során elpusztulnának. Baján nem bízhatott bennük és rövid itt tartózkodás után mindenképpen továbbvonultak. Nem lehettek tehát a pannoniai bulgárok utódai. Prokopiosz szerint pedig a gepidák a kutugurokat segítségül hívták a longobárdok ellen. Ekkor törtek be /549/ Bizáncba s vonultak a Masotis vidékére. Ezek sem maradtak a Kárpát-medencében.

Paulus diakonus megemlíti, hogy Alboin különböző népeket um.gepidákat, bulgárokat, szarmákat, pannoniaiakat, szueveket és morikumiakat Pannoniából magával vitt Itáliába. 568-ban tehát a longobárdokkal bizonyos szimu bulgár is elhagyta Pannoniát. Tehát Theophanes pannoniai bulgárai azonosak Paulus diakonus avarelőtti bulgárjaival, akiknek egy része Itáliába vándorolt, a másik része visszamaradt és alávetette magát a kagánnak.

Kassziodorusz krónikája szerint 504-ben "a bulgárok /Vulcares/ legyőzése után Sirmiumot Itália vette birtokába." A keleti gótok történetében még két hasonló adat szerepel. Sirmiumot a 472 és 504 közötti gepida uralom után, csak a bulgárok leverése révén tudták újra visszazavenni Theodorik vezetésével. Ennodius szintén említést tesz erről. A Dráva és Száva köze 504-535 között egészen a keleti gótok birtokában volt. A Drávától északra azonban a keleti gótok távozása és a longobárdok megjelenése előtt /472-546/ a nyugati protobulgárok a Dnyepertől érkezve letelepedhettek. A nyugati protobulgárok nem sokkal később érkeztek a Kárpát-medencébe, mintahogy a bulgárok elérték az alsó Duna-vidékét, tehát 480 körül. A

Historia Mixellából azt is megtudjuk, hogy a nyugat felé Singidunumig a limes vonalán menetelő keleti gótok tovább

haladva, előbb a gepidákat, majd a bulgárokat leverve jutottak Sirmiumon túl újuk folytatásához, Itália felé.

Igy a pannoniai bulgárok 488-ban való megjelenését bizonyítottuk venetjük.

Milyen irányból jöttek a pannoniai bulgárok? A Volga tulsó partján lakó ogur-bolgárok valószínűleg tudtak Attila egykori székhelyéről, mert az ősi hadiút, mely a Tiszától a Vereckei hágón keresztül vitt, Kievig folytatódott. Innen egy darabig a Dnyec alsó folyását követve vitt a Volga-könyökhöz, mely után mintegy 100 km-re a Kécsi-tenger vonulett huzódott és beletorkolt az ősrégi karavánutba, mely az Ust-Urt fennsíkot átszelve vitt tovább Kelet felé. Ez volt az egykori hun birodalom leg-nyugatibb közlekedési vonala nyugat felé.

Tudomásunk szerint Vereckei hágó és a Felső-Tisza vidékén 454 után egy nép sem lakott, melynek nagyobb politikai jelentősége lett volna. Mégis nagyon valószínű hogy népek vonultak itt be a Kárpát-medencébe /keleti gótok, nyugati bolgárok, és szlávok/. A források hiánya csak azt jelenti, hogy Bizáncnak nem voltak velük nehézségei. Ugyanebből az okból az is adódik, hogy egy távoli barbár vidéken lakó nép későbbi megemlítése egyáltalán nem azt jelenti, hogy ez az ő itteni föllépésének időpontja. Ezért valószínű, hogy az előnyomuló bulgárság a Vereckei hágót 469-től szabadon használta, sőt ellenőrizte. A Felső-Tiszától azután a Duna-Tisza közére nyomultak a már megritkult szarmata népek közé és később /480 körül / egyes dunántúli területeket is megszálltak. Mindennütt feltételezhetjük békés beilleszkedésüket, mert seholsem találhattak ellenállásra "ezek a bolgárok biztosan hunok még meglevő, szétszórt maradványaira bukkantak mind a szarmata vidéken, mind a dunántúlon, akiket a rokon bolgárok biztosan azívesen láttak." Emellett hallhattak is már ebből a visszamaradt hunokról az észak-őntási pusztákon.

Bizonyos az is, hogy a bulgár vezetőréteg, mint a hun is, a török nyelvet beszélte, a népelemek azonban korántsem voltak homogének. Akár helyes a "bulgár" /közös, keverék nép/ név elemzése, akár nem, az ogur-bolgár népeket antropológiai, etnikai és nyelvi vonatkozásban keverék-népnek mondhatjuk. Ha ezek a pannoniai bolgárok az Ural-tóill URAL-ARAL-TÓ vidékéről valók, akkor ugor és iráni elemeket is hozhattak magukkal. A Dnyeper és a Dnyeszer közti tartózkodásuk idején /49 körül/ pedig szláv törzsek is csatlakozhattak hozzájuk. A még a 6. században is említett szarmata népnek lényeges része volt ez a vázolt etnikai konglomerátum.

Ezeknek a nyugati bolgároknak egy része sokáig független maradhatott, más része a gepidák földjére huzódha-

ott és határszövetségre láphetett velük. Sőt az Alsó-
Tiszánál határszövetségben álló bolgárok egy része az
jtosan szorosan vagy a Dél-Kárpátok más szorosain is be-
szódhattak.

A dunántúli bolgárok 546-ban vagy talán még előbb
677/ longobárd uralom alá kerültek--lehet, hogy nem
szóveti ellenállás nélkül--, de 568-ban mint láttuk,

egy nagy csoport a longobárdokkal együtt ment el. A szar-
ata területen a bolgárok csak az avarok honfoglalása u-
n veszítették el függetlenségüket.

A pannoniái bolgárokat tehát nem szabad összetévesz-
tünk sem a kutirgur /kutugur/ kutrugurokkal, sem Asparuch
ongundur bulgárjaival. Külön csoportról van szó, melynek
helyszőlása 115 év archeológiai leleteinek nagy ellent-
mondásaihoz vezetett.

/Cseklédy Károly megállapítása szerint avar és hunni
örze, mely a régi fehér hunok leszármazottja volt, je-
lenleg meg tulajdonképpen avar /régebben "várkunok"/ néven.
A avarok 568-ban a longobárdokkal szövetségben levertek
a gepidákat, és a tovább vonuló longobárdok után megszáll-
tak az egész Kárpát-medencét./

Nemcsak a hunkori emlékeket kell figyelembe vennünk
táhat, hanem azt a leletanyagot is, mely a Kárpát-meden-
cében 453 után tovább itt élő hun-maradványnepekre utal.

Ujra kell vizsgálni a korai-avarkori és az avar-kor
előtti leletanyagot. Miért utalunk minden lovasnomád nép
eletet 568 utánra? Amiért néhány ismert avar temetőben
talált pénzek a 6-7. századfordulóra utalnak, nem követ-
kezik, hogy a sok pénzlelet nélküli avar sír is abból a
orból való. A sírban talált leletek is több nemzedéken
keresztül lehettek már családok birtokában, míg azután
egy-egy családfő sírjába kerültek.

A pannoniái szíjvégek Tanga-jelei s egyéb leletek
asonlósága a Martinowka-kulturkör leleteihez már 568
előtt a Kárpát-medencében /sőt Pentapolis vidékén is/
pannoniai protobulgárok léteére utal.

Eddig Simonyi megállapításai. --László Gyula rész-
letes vizsgálat alá vette ezt a tényt, hogy a 670. év
vntegy választóvonal két teljesen különböző régészeti
elveltség között. A korai a bizánci aranyak által kelet-
ezett un. préselt övű avaroké, a későbbi a pénzleletek
nélküli, öntött bronzveretes övű avaroké. Az első vezető-
létege tiszta bronzveretes övű avaroké. Az első vezető-
létege tiszta belsőassiai mongol, a második nép tömegé-
ben a Káma mentéről és Észak-Kaukázus steppéiről érke-
zett. Ezek griffes indás díszű öveket hordtak, erősen
mongolos jellegű emberek voltak, görbén ívelő szablya-
val harcoltak, az ijjuk szélesebb fejű volt, mint az
itt talált avaroké stb. /László Gyula: az avarok ha-

zánkban 1956./

László Gyula állásfoglalását régészeknek, történészeknek és nyelvészeknek a budapesti Kossuth Klubban lefolyt eszmecserején teljes részletességgel fejtette ki /erről az első híradás 1969. május 27-én jelent meg/.

Idézzük most a Magyar Nemzetet:

"Késő avar és magyar együttélés." Előadásában utalt arra, hogy törzsneveinket megtaláljuk helyneveinkben. Ezt a történelemtudomány azzal magyarázza, hogy Géza és István szétverték a törzseket, a maradékaikat széttelepítették. Erre semmi kézzelfogható bizonyíték nincsen--továbbvive a gondolatmenetet--nem is magyarázható meg, hogy egy olyan nagy hagyományú őszetartó erő, mint a törzs, emlékét veszítve, hogyan hullhatott ki történelmi tudatunkból, amikor a helynevek ezer esztendőn keresztül megőrizték emlékeinket? Ez az ellentmondás több kutatónkat érdekes elméletek föllállítására késztette. Ezek közül László Gyula --megállapításait több mint két és fél évtizedes kutatásaira alapozva--, azt ismertette, amely abból az észrevételből indul ki, hogy a Kárpát-medencében a késő avar és a honfoglaló települések nagyobb tömbjei kiegészítik egymást: Árpád magyarjai sok olyan helyen nem szálltak meg ahol nagy lélekszámu avar népességet találtak. A késő avarok eszerint tehát nagy számban megérték a honfoglalást-

Régészeink viszonylag sok avarkori temetőt feltártak már hazánk területén, de feltételezik, hogy még sok vár "váltására" a föld mélyén. Az eddig előkerült emlékek a honfoglalás kora előtt a Kárpát medencében megtelepedettavar lakosságról adnak hírt. A régészeti leletek alapján egy korai és egy késői avar kort állapítottak meg. A két kor váltásának időpontja bizonytalan, mint második hullámot 650-680-ra teszik az avarok letelepedését. Tény, hogy az előkerült tárgyi bizonyítékok szerint az avar kultúra ezidő tájt gyökeresen átalakult. Észrevehető ez a díszítési technikán, és a külsőleges jegyeken egyaránt. A préselt ötvöstechika átme gy az öntöttbe, megváltozik a fülbevalók, az övdíszek formája --jellemző a griffes növényindás díszítés--, megjelenik a hajlított pengéjű kard, és a kemény talpu csizma viselésére utaló egyes kengyel. De annak ellenére, hogy a korai avar temetőket feldulják és áttelepülnek, az avar lovas temetkezések szokását megtartják.

A kutatók megfigyelték, hogy a késő avar temetők több helyen a X. sz-i nemzetségi központokban: Jutas, Üllő, Sakonykoppány, Öskü, Urbő találhatók és aligha véletlen, hogy Várkony faluban, amelynek neve az avar

kerchonitákhoz kapcsolható, nagyobb avar temető került elő. Hasonló jelenséget sokhelyütt megfigyeltek és egyes kutatók a törzsnevek és a griffes indás temetők egybeesésétől arra következtethetnek, hogy a törzsnevekre utaló helyneveket az avarok adták volna, pontosabban azok az avaroktörzsszövetségének emlékei lennének.

MAGYAR NYELVÜ AVAROK. Érdekes megállapítás, hogy lényegében bizonyíthatatlan az a korábbi föltevés, hogy az itt élő avarok elszlovákosodtak volna. Erre ugyanis csak az az egyetlen negatív tény utal, hogy jóformán nincs is a TÖRÖK-TATÁR AVAROKHOZ köthető helynév emlékünks. Arra gondoltak azért, hogy az itt élő szlovákok nyelvét vették át az avarok, erre azonban nincs bizonyíték. Az ellenben használható anyag, hogy a László professzor által földolgozott késő avar temetők közül 160 szinmagyar helynév területéről való, ötven vegyes szláv-magyar területről és csak négy köthető tiszta szláv helynévhez. Ami ebből következik, az merész megállapítás, mert nem kevesebbet mond, mint azt, hogy a késő avarok sem el nem szlávosodtak sem török helynévemlékeket nem hagyhattak, mert magyar nyelvűek voltak.

E kutatások alapján kétségtelen, hogy Árpád magyarjaia honfoglaláskor már jelentős magyar nyelvű népet találtak itt. Erre vall a székely és a göcseji néphit is:

ennél a két magyar törzsnél ugyanis élt annak a tudata, hogy ők honfoglalás előtti őslakók. Erre utalnak azok a régészeti térképek is, amelyek azt mutatják, hogy Árpád magyarjai általában kikerülték a griffes-indások területeit. László professzor 12 olyan nagyobb "gócot" figyelt meg, ahol Árpád magyarjai megtelepedtek. Ez hozzávetőlegesen a mostani Szabolcs megye területe, az Ipoly felső folyása, a Csalló-köz, a Dunakanyar dunántúli szöglete, a Rába-mente, Északkelet Somogy, Dél-Baranya Bácska északi területe, Csongrád és Békés határterülete, a Temes középső folyása és a Küküllők köze. Ezeken a helyeken késő avar emlék egyáltalán nem volt, vagy csak szórványosan fordult elő, ugyanakkor hatalmas területeken --magyar helységnevek alatt--, a griffes-indás népek álltak.

MIK VOLTAK A GRIFFES INDÁSOK?

A történelmi múltba visszanyulni és a föllelhető kevés, a viszonylag megbízhatónak mondható adatszűrűségek alapján az összefüggéseket megtalálni olyan munka, mely nem nélkülözheti a jó értelemben vett fantáziát. Ha az avar települések és a magyar törzsek összefüggéseit vizsgál-

lők gondolatmenetét követjük, leegyszerűsítve így áll a képlet: az avarok kulturájában a VII. sz.-ban hirtelen következik egy gyökeres változás, amelyet a népesség belső társadalmi fejlődésével nem, csak egy új nép megjelenésével lehet magyarázni.

Az új "avarok" hely- /törzs-/ nevei egybeesnek a későbbi magyar törzsnevekkel, ami könnyen érthetővé válik, ha bebizonyosodik, hogy a késő avarok nem szlávosodtak el, de a török nyelvből sem hagytak emléket, nem hagyhattak, mert magyar nyelven beszéltek. Ezzel magyarázható az a kimélet is, amelyet Árpád magyarjai tanúsítottak az itt talált élő griffes-indás néppel szemben: magyar törzseket találtak itt, azért kerültek el azoknak a sürűn lakott településeit. Ez a logikai szál kézzelfogható egyszerűséggel visz el a "KETTŐS HONFOGLALÁS" gondolatához.

A "kettős honfoglalás" gondolata nem új: hogy a magyarok egy része, vagy talán többsége már a VII. sz. végén megtelepedett a Kárpát-medencében, azt a történészek is bizonyítani próbálták azzal, hogy az orosz őskronika tud a Heracleios -kori fehér magyarokról, majd Árpád honfoglalóiról, a fekete magyarokról. Támaszkodnak arra, hogy krónikájában Kézai Simon 700-ra tette a hun honfoglalást és krónikáink többsége a hunok honfoglalását tartja a magyarok első bejövételének.

/E mű kiadója most sokszorosít egy Kolozsvárott talált könyvecskét. Címe: "Kalendarium", szerzője HANCENS BÁLINT lelkész, kiadva 1796-ban, nyomtatva a kolozsvári Református Kollégiumban. Magyar Krónika fejezetében a magyarok első pannoniai betelepülése Kr.u. 380-ban történt. Továbbá: 416. Attila Magyar Király léssen. Szerinte Csabáék visszahúzódnak Ázsiába és Aladár hunjai maradnak Erdélyben. Kr.u. 744. A magyarok másodszor jönnek ki Scithiából, kétszáz-tízezren. Lényeges az, hogy habár a dátumok pontatlánok is, de a köztudatban--még százak között--és mint a könyvecske szerzője--Attila magyar király és a honfoglalás kettős. 1796-ban Erdély Nagyfejedelemség. A könyv a kormányzati tisztviselők teljes névsorát hozza. Oláh nincsen,

A hiba lehetőséggel számolunk. Ha azonban figyelembe vesszük a legendákkal és mesemotívumokkal átszőtt krónikák megbízhatóságát és összevetjük a régészeti kutatások mindenképpen kézzelfogható tárgyi bizonyítékaival, jogosnak tűnik a kívánság, hogy a különböző tudományágak ismerjék meg jobban egymás eredményeit, és ha megalapozott közösen korrigáljanak akár 200-250 évet is a történelmünkön. Nem is elsődlegesen a "kettős honfoglalás" hitéért, hanem a tudományos kutatás hiteléért" /V.9.:László Gyula: A Kettős Honfoglalás-ról.--Archeológiai Értesítő 97. 1970: 161-187/.

A GESTA BEFEJEZŐ RÉSZÉ

Árpád halála után Anonymus nagy vonásokban ismerteti egyes magyar vezetőknek külföldi vonatkozású hadjáratait. Nem ad azonban hirt semmiféle előzményről, kiváltó okokról, ezekkel kapcsolatos politikai és diplomáciai tárgyalásokról egy esetet kivéve. Mindezeket igyekeztünk már több oldalról megvilágítani. Most a Gestának ezeken a hadjáratokon kívüli érdekes adatait kívánjuk áttekinteni.

Zsolt vezér atyjához erkölcsre hasonló volt, de természeti adottságaira nézve különböző /dissimilis/natura/ /kissé selypítő /blaesus/, fehérbőrű, de a lakókhoz/civibus/ kegyes, szelíd szavú, de uralomra vágyó, akit Magyarország minden főembere és katonája

Zsolt vezér atyjához erkölcsre hasonló volt de természeti adottságaira nézve különböző /dissimilis/natura/ /kissé selypítő /blaesus/, fehérbőrű, lágy aransárga hajú, középtermű, harcos bezér, erőlelkű, de a lakókhoz /civibus/ kegyes, szelíd szavú, de uralomra vágyó, akit Magyarország minden főembere és katonája csodálatosan szeret.

Mikor Zsolt 13 éves lett, az ország főemberei közös elhatározásból és egyakarattal néhány országbírárt rendelt Zsolt vezér alá, hogy a szokásjog irányítása mellett a viaszalkodók pereit és vetélkedéseit elcsendesítse. Másokat pedig a sereg vezéreinek tett meg, akikkel különböző országokat pusztítsanak. /Az akkori szkíta harcmodor szerint a legjobb védelem ha pusztaságok, gyepük védelmezik körös, körül a váratlan támadásokkal szemben a nép szálláshelyét/

A seregnek először Karantániába kellett mennie /Chantania/, majd Lombardiába, innen Lotharingiába, Ahemannián. Frankonián és Bavárián keresztül tért vissza Zsolthoz. Ott esztendővel azután, Konrád császár uralkodása alatt, Alemanniát támadja meg Lél és Bulosu "uraktól küldve". A hadjárat során Lél és Bulosu életét veszítette.

931-ben Zsoltnak fia született, Taksony, kinek nagy szemei, fekeete, lágy haja volt és az üstöke olyan volt, mint az oroszláné.

Most említ meg Anonymus egy követjárást: "Otto /Atho/ német /theoton/ király ellenségei követeket küldtek Zsolt vezérhez és kérték őt, sok aranyat adván, hogy magyar sereggel támadják meg az említett Otto királyt. Zsolt vezér pedig haragtól vezérelve mind az ő békességük, és pénzük miatt, mind-pedig Lél és Bulosu halála miatt, elkészített sárvval nagy sereget küldött Otto, a német király ellen."

Kár, hogy sen Anonymus, sem az utána következő történetírók nem muatták ki, hogy kik voltak ezek a követek és milyen hátsó szándékkal közeledtek Zsolthoz. A nemsokkal azelőtt elpusztított Tübingiát Otto császár a szász hercegséggel egyesítette. Tény, hogy kisebb helyi vezetők érdekei sürgették a magyarok bevonását a császár elleni támadásba. Ez a vonás eléggé elgondolkoztató. A német fejedelemségek harcai a reformáció idejében szintén a nép nagy pusztulásával jártak a látuk, milyen tőkék szították ezeket a harcokat. Figyelamre méltó Anonymus adata arról is, hogy a hadjáratból hazatérő Botond "Csodálatos módon kezdett gyöngülni/miro modo infirmari cepit/". A betegség rohamosan vitte halálba, annyira, hogy Botond nem tudott Attila városába sem fölmenni és a fejedelemnek a szokásos jelentést megtenni. Verőce folyó mellett temették el. Itt viszont lehetséges, hogy Otto barátai játszottak közre. Az is bizonyos, hogy a Talmud alapján, hogy Otto bizonyos barátai és bizonyos ellenségei közös tervek szerint jártak el. Botond zsákmányából bőven viasszaszerezhatték a hadjárat elindításáért kifizetett aranyakat. Mint már említettük az első hely, melyen zsidó közösségről van adatunk a Kárpát-medencében a honfoglalás után, Horvátország.

955 körül Chászdaí Sáprut a József, kazár talmudista királyhoz intézett levelében közli, hogy két Cordovában járt horvátországi zsidó követ följánlotta neki, hogy a "Hungaria" országában lakó zsidók közvetítésével eljuttatja levelét Kazárországba. Ez a két zsidó követ talán épp egy magyar hadjárat nyomán járva jutott el Hispániába.

— Anonymus fontosnak tartja annak hangsúlyozását, hogy a magyar katonák ezeket és ezekhez hasonló háborukat Taksony idejéig viselték. Ugy látszik ekkor érkezett el az idő, hogy az ország határai megszilárdultak. Az egykori hun-avar birodalom határainak helyreállítása --amire egyes vezérek törekedtek-- megvalósíthatatlannak bizonyult. Az Európa különböző részén letelepedett hunok, avarok, egyesítése a környező népekbe történt beolvadások miatt nem volt már közhaj. Zsolt végett vetett a kalmárkodó szellemnek is és megszabta az ország határait a Botond-féle hadsereg hazatérése után: a görögök felől a Wacil kapuig és a rác /Racy/-földig. Nyugatról a tengerig hol Spalete városa van és a németek /Theotonicorum/ felől a Guncil /Konrád, Kuncil/ hidjéig. És azon a tájékon várat adott építeni az oroszoknak /Ruthenia/, akik nagyatyjával. Álmos vezérrel Pannoniába jöttek /Oroszvár/ és ugyanarra a határszélre a mosonyi /Musun/ fertőn tulara nem kevés besenyőt telepített le országának védelmére.

hog, valamikor a jövőben a dühös németek a rajtuk elkövetett sérelem miatt a magyarok határait el ne pusztíthassák. A csehek /Boemorum/felől a határt a Morva /Moravia/ folyóig tűzte ki olyan feltétellel, hogy azok vezére Magyarország vezérének évenként adót fizessenek és ugyanugy a lengyelek felől a Táttra /Turtur/ hegyéig amint először szabta meg a határt Borsu, Bonger fia.

Ezután Zsolt vezér fiának, Taksonynak feleséget vett a Kunok földjéről és még életében kivette főembereinek esküjét, és fiát, Taksonyt vezérré és uralkodóvá tette egész Magyarország felett. Zsolt azután fia uralkodása idejének harmadik évében halt meg.

Taksony Magyarország minden főemberével együtt hatalmas és békésen birtokolta országának minden jogát és kegyességét hallva, sok vendég sereglett hozzá a különféle nemzetekből. Mert Bolgár /Bolár, Bolgár/ földről valószínűleg Nagy-Bulgáriából/ jöttek nemes urak Izmaeliták nagy seregével, kiknek nevük Silla és Boku /Bocsu/ kiknek a vezér a magyarok különböző helyein földet adott és azonfelül azt a várat, melyet pestnek /Ofen/ neveznek örökre átadta. Billa és Boku pedig, kinek nemzetségéből Ethel származik, tanácsot tartván, a magukkal hozott nép kétharmadát a nevezett vár szolgálatára rendelték, egyharmadát pedig utódaira hagyták.

Taksony vezér pedig nemzette Géza nevű fiát, Magyarország ötödik vezérét.

Akkoriban jött a besenyők földjéről egy fejedelmi származású vitéz, kinek neve Thonuzoba, Urkund atyja, kitől a Rhomoy nemzetség származik. Ennek Taksony földet adott a komeji részekben a Tiszáig, ahol most Obád rév van. Ez a Thonuzoba Szent István király, Taksony vezér unokája idejéig élt.

A MAGYARSÁG ÉS MÁS NÉPEK EZER ÉVRE SZÓLÓ ÖSSZEFOGÁSA

Ezzel végetért Anonymus Gestája, mely bemutatja az ural-táji aszkíták, hunok, bolgárok, avarok szervezett lovasnépe után a rokon és örökös magyar népnek a Kárpát-medencébe való végleges letelepedését és államszervező munkáját. A különböző néven megnevezett, lényegében ugyanolyan jellemű, ugyanazt a nyelvet beszélő nép későbbi hullámai az előbb érkezettek segítségére jöttek a mindig szilárdabb alapokon szervezték meg nagy birodalmuk nyugati erődjét a Duna-Tisza medencéjében.

Idézzük még egyszer Máhler Ede megállapításait /"A régibb bronzkor chronológiájához" Archeologiai Értesítő 1902. 293-296/: "A legújabb kutatások szerint Dél-Ba-

babilonia legrégibb lakóit, a sumereket, alighanem az ural-
altáji nyelvtörés turk-tatár családjához kell számítanunk,
tehát ehhez a nyelvcsaládhoz, amelyhez tartozik a mi
nyelvünk is. Ilyen körülmények között különös érdek-
kel birhat reánk, hogy az archeológiai leletek tanúsága
szerint a magyar földön élt őtvözetlenrézből készült
fejcsék teljesen megfelelnek a Babiloniában talált pél-
dányoknak. Kétséges és talán nagyon is merész, de aligha
teljesen alaptelen az a föltevésünk, hogy már ósrégi id-
dőkben olyan nép élt földünkön, amely a magyarsággal
vagy többszöri szorosított."

Később a Kárpát-medencében található szlávok tör-
ténelmi nevű vezetők nélkül, szinte egyenként szivárgott
be a VI. századtól a különböző népek szövetséges vagy
egyes népeként minden irányból. Nem lovaskulturájú nép
és egyszerű eszközzeivel végez primitív földművelést. Kü-
lönálló településekben él sok esetben római kori városok
romjai között, mocsaras, zord tájakra húzódva,
minden nagyobb egység nélkül. Átvesszi a sumér-azkita
hegy-, vízrajzi, településtörténeti elnevezéseket, me-
lyeket már a kelták is használtak. Politikai szervezett-
ségük kezdetben egyáltalán nem volt, később a frankok,
avarok alatt mint mindenkori hűbéresek tartották fenn
biológiai életberendezésüket. Nyílt harcban sohasem áll-
tak ki ilyen értékeikért a magyar államszervezés kezde-
téig s ekkor is egy-két vezetőjük tulajdonképpen idegen,
a Kárpát-medencén kívüli politikai hatalom képviselője-
ként mutatkozik be, a nép maga pedig meghódol ellenállás
nélkül a hun birodalom örökségeként érkező magyarságnak.

A valachok még később jelennek meg ezen a tájon
Anonymus tanúsága szerint, mint a görög-bolgár biroda-
lomnak észak felé fölvonultatott seregének része. Jól a-
látásmasztotta ezt az egyébként jól bizonyítható tényt a
Román Tudományos Akadémián Petrovici román nyelvész az
utóbbi évek során. Mikor az egyik ülésen részletesen iga-
zolja, hogy a XV. századig nincs román nyelvnek nyoma a
Dunától északra, Dajkovici "professor" föllállt és szen-
vedélyesen hangon előadta, hogy Petrovici tudományosan
igazolta tételét. De gondoljuk meg, a mai nemzedék abban
a tudásban nevelődött, hogy a dáko-román elmélet igaz és
és Erdélyben ősi joggal élnek a románok. Mi lenne, ha
Petrovici tételeit kezdenénk tanítani? Nagyon kérjük Pet-
rovicit, ne tanítsa megállapításait. Ime, ezt a hitet,
tévhitet állította a tudomány és a tények helyébe a cio-
nista pénzre fölépitett román propaganda.

A katonai győzelemmel egyidejűen a honfoglaló ma-
gyarság és utódai a legnagyobb vendégszeretettel fogad-
ták birodalmuk egyenrangú polgárainak sorába mindazokat

az idegeneket, akik a közös érdekek munkálásával elfogadták az akkori időkben legkiválóbb államszervezet uralmát és továbbépítését. Ebben megtalálták nemcsak fönnmaradásuk biztosítékát hanem nemzetiségük megerősödését is. Tatárral, törökkel, nyugattal és kelettel, a cionista nemzetbomlasztó aknamunkával szemben a magyarság áldozta a legtöbb vért és értéket a Kárpát-medence népeiért ezer éven keresztül.

Méltán mondhatta el 1858-ban angliai fölolvadó körútján Kossuth Lajos --és írta meg később az emigrációból c. művében: "Ellenségeink azzal ámitgatták s még folyvást ámitgatják a világot, hogy az utóbbi magyar szabadságharc tulajdonképpen fajharc volt, melyben mi magyarok mint uralkodó faj szerepeltünk, mely a többi fajoknak úgy jókban, mint nyelvből elnyomására törekedett. Ez állítást a leghatározottabban koholmányoknak nyilatkoztatom. Legelőbb is, a mi a jogokat illeti; bátran ki merem hívni a világtörténelmet, mutasson nemzetet, mely annyira türelmes, igazságos és szabadelvű volt és más fajok és nemzetiségek iránt, mint aminőknek magukat a magyarok bizonyították a legrégibb időtől fogva folyvást mind e mai napig..."

Az idegen fajok iránti szabadelvűség annyira a magyar politika vezéraxiómája maradt minden következő időn át, miszerint nincs példa az egész világ történelmében hogy faj, mely valaha államt alkotott, hasonló mértékben kizárta volna politikájából saját előnyére a jogok kizárólagosságának még csak gondolatát is, és a "polgár" fogalmat nagyobb mértékben tette volna függetlenné a faj fogalmától, mint a magyarok.

Több, mint ezer éve a magyar faj államot alapított Európában, ott, azon a területen, mely az ő megtelepedése előtt a népvándorlás rajköpüje volt, meg-megzavarva ülepedésében új Európa alakulását; ez államalapításhoz a magyarok szabadságszeretetet hoztak, s érettségüket a szabadságra oly intézvények szervezése által, mutatták meg, melyeknek a haladó kor igényeibe belesimulni képes alapelvei expansivitásuknál fogva még ma is tipikus beccsel bírnak; még ma is Sernek /a "szervezés"-től=organisatie/ neveztetik a hely, hol honalkotó őseink a IX. sz.-ban alkotmányozó gyűlést tartottak, mely első ilyen nemű gyűlés volt Európában, és határozottan állíthatjuk, hogy azon korszaktól kezdve a szabadságára mindig féltékeny magyar nemzet közel ezeréves életében soha, de soha egyetleneg alkotmányos jog vagy kiváltság sem fordult elő, melyet az ország másfajú lakosainak kizárásával csakis saját fajuknak tartottak volna fenn a magyarok." /V.ö.: Kossuth Lajos: Magyarorszáért. Érdekes könyvek. A Magyar Paraszt szövetség Művelődési Osztálya, 1943./

Először fordult elő, hogy a Kárpát-medence ősi, baráti, geopolitikai és etnikai egységét mossa, távoli hatalmak darabolták szét a magyarsággal való tárgyalás nélkül. Messze a jogos határon túlmenően kielégítették a nemzetiségeket anélkül, hogy a magyarság érdekeire tekintettel lettek volna. Bebizonyosodott, hogy a "nemzeti egyenjogúság" megtévesztő jelző volt.

A más nemzetiségek osztályai a történelmi fejlődés mindenkorai fokán semmivel sem voltak elnyomottabb helyzetben, mint a magyar nép megfelelő osztályai. Sőt inkább kiváltságosabb helyzetben voltak, mert bizonyos autonómiajuk--legtöbbször egyenesen királyi parancsból megvolt.

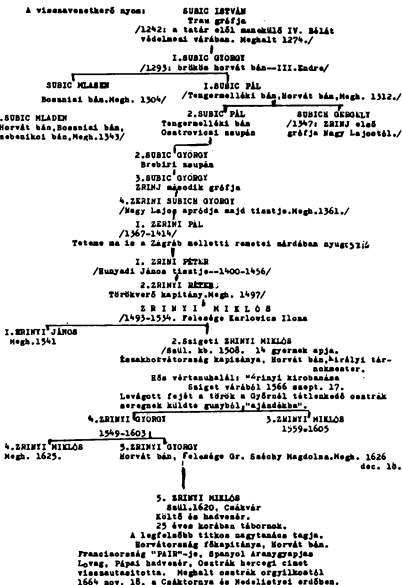
Mikor pedig később a terjeszkedő török hatalom és saját földesurai elnyomása elől Oláhországból tizezrével menekültek az oláhok, Erdély biztonságosabb közállapotokat, jobb megélhetést és magasabb műveltség megszervezését jelentő földjére, a magyar királyságba, szíves befogadásra találtak és sokkal magasabb műveltségi és gazdasági szintre emelkedtek, mint az Oláhországban maradt fajtestvéreik. Ugyanugy kapott befogadást és biztonságosabb életet az ugyanugy menekülő szerb petriarka 200.000 főnyi hívével együtt.. Földet és fölszerelt gazdaságot kaptak a töröktől elpusztított területekre később betelepített németek stb. A magyar államiság elismerése és a vendéglátók iránti becsületbeli kötelességek elfogadása tulajdonképpen sohasem volt részükről sem kétséges.

Víziózás?...a nemzetiségi vezetők árulásában a magyar nemzet meggyengült. Ahelyett, hogy a nemzetiségek segítették volna a magyarság élet-halál harcát az elnyomókkal szemben, a legfőbb elnyomó, a kapitalista Ausztria ügynökeivel szemben, bátbatámadtak bennünket. 1848/49-ben a hegyi mókók Abrudbányán és vidékén, rettenetes mészárlásokat végeztek a védtelen székely-magyar lakosokon. Jella-sich osztrák pénzért a honvéd sereget támadta hátba. A Felvidéken Stur támadt szlovákjaival lesből a magyarokra. Mind tulfutott, embertelen nacionalizmussal támadt Magyarországra, mely látúket és fejlődésüket évszázadokon át biztosította. Mindennél gyalázatosabb volt TRIANON...

A bécsi Kirchenzeitung 1970. nov. 15.-i szám meglepően minden kommentár nélkül közli azt a hirt, hogy a volt izraeli miniszterelnök, BEN GURION, Jeruzsálemben elhelyezte a "BIBLIA HÁZA" alapkövét. Ennek kapcsán Ben Gurion azt mondta, hogy a Biblia "Izrael ajándéka az emberiség számára."

Ben Gurionnak az a figyelmeztetése, hogy magára a Bibliára irányítsa az egész zsidóság figyelmét, talán annak a jele, hogy a fejlődés általános törvényeivel szemben a zsidó vezetők sem kívánnak már akadályt támasztani. Ez mind a világbéke, mind az okumentikus törekvések szempontjából örömdetes jelenség.

A ZRINYI CSALÁDFA

ZRINYI MIKLÓS

ZRINYI MÁRIA KATARNA
Megh. 1656.

ZRINYI ADÁM
1662-1691.
Hősi halál a Szalán-
keméni csatában.

3. ZRINYI PÉTER
Szül. 1621.

Felnevelése: Frangepán Katalin
Zenggi és Dalmátparti főkepitány, Horvát-
ország Kapitánya, Horvát Sám. Törökverő hős.
OSZTHAK KIVÁLÓZATÁ Bécsújhelyen. 1671
ápr. 30. Felnevelése osztrák börtönben meg-
örült, ott halt meg 1673-ban.

Gróf ZRINYI JÁNOS ANTAL
"ANTON GNADEN"

As-oztrák még nevétől is megfosztotta,
besorozta köslegénybek.
Hamis váddal 20 évi vár-
fogászat Kufsteinben. Börtönben megörült, ott halt
meg 1703-ban UTOLSÓ ZRINYI. börtön.

ZRINYI ILONA
Szül. 1643-ban
Iszajváron.
1667: I. Rákóczi
F. felesége. II.
R.F. özvegye.
Munkácsi Hős.
4 évi osztrák

1681: Thököly Imre felesége
felesége. 12 évi
török szakkivétel
Megh. 1703 febr.
18. Törökországban. Tetemeit a nemzet hazahozta
1906-ban és a Kassai Dómban temette el.

ZRINYI JUDITA
PATRONELLA
Apáca, Zágrábi
apátnő, megh. 1700.

ZRINYI HAJNALKA
VERONIKA

As-oztrák apácanak
kényszerítette, így
halt meg Cilliben,
nem tudjuk mikor.

A ZRINYI CSALÁDOT az utolsó tagig kiirtották. A mód-
szerekről és motivációkról nem tanultunk. Arról sem,
hogy a Zrinyi-Frangepán-féle "csaszaküvé" végjával a
márhetetlen kincs került a bécsi Kancellária kezébe
és az a yenes folytatása volt a Habsburg Rudolf-1 el-
járásnak mely Ferenc József-nél sem szűnt meg. Ferenc
József-ről sem írhatták meg az ő korában, hogy a sze-
badkoműveseknek és a bécsi udvar talmudista majd ci-
onista bankárainak tehetetlen eszközévé vált. Mikor
Rudolf trónörökösé azt nyíltan a szemére vetette,
kegyvesztett lett és csakhamar meggyilkolták.

MIÉRT MOHÁCSI A VÉSZ?...

"Nagyhatalmi állásának megfelelően, Mátyás király 1480-ban a NEMZETI EGYHÁZ tervével foglalkozik. A pápához intézett levelében már kilátásba helyezi a Rómától való elszakadást, a bibornoki kollégiumhoz írt levelében pedig a magyar kettőskeresztnek hármaskeresztté alakítását. A politikáját élesen bíráló kalocsai érseknek hét évig börtönben tartásával is az egyházpolitikában előreformációs erőket érvényesít. Európai uralkodótársai második Attilának nevezik aki humanista udvarában a magyar fajtudatot fejezi ki. Udvari renaissancekultúrájával az olasz rinascimentot tulszárnyalva, az eszmei értékeket és a földi eszközértékeket harmonikus világszemléletben egyesíti. A klasszikus hagyományok folujításával a kiegyensúlyozott egyániséget helyezi előtérbe. Az általa alapított pozsonyi egyetemen önálló magyar magaskulturát kíván termelni. De az udvari hyperkultura Magyarországon nem tud gyökeret eresztetni, mert a visegrádi és budai királyi palotából szétáradó fényre tudatos ellenszenvvel tekintettek az egyházi és világi oligarchák. Egyik alvezére Kinizsi Pál kenyérmezei győzelme óta, éppen egy hatodik, minden eddiginál nagyobb támadóhadjáratra készül a többszörösen megsebesült Mátyás a török birodalom ellen, amikor a halál elragadja /megmérgezték/."-írja Málnási Ödön.

Hunyadi Mátyás halálával az oligarchia ujjaszületik. Az irányítható, gyenge Jagello II. Ulászlót választják kiralljá. Nemélik, hogy lengyel kirallya is választása után a lengyel mintaju feudalizmust szabhatják Magyarországra. Legitimításra és diplomáciai érdekekre hivatkoznak, pedig egyetlen céljuk a központi hatalom elsorvasztása. Így a török elleni háboru bázisaként megszerzett Ausztriát itaíják Habsburg Miksának a pozsonyi szerződéssel. A hadsereg zsoldját nem fizetik s mikor az lázadozik, szétverik. Atyja hagyományait követő Corvin Jánost ki Jajcáig nyomult, fiával együtt megmérgezik. Ulászló fiát LAJOST két éves korában megkoronázzák. Az Egyház nem tölti be hivatását. Az egy Váradí Péter kivételével, a török veszedelmre nem gondolnak és Krisztust messze a felhők fölé helyezik, hogy a földön szorgalmasan élhessenek a vagyongyűjtéssel. A hét éves korában esztergomi érsekké lett Etei Hippolyt herceg, bibornok javadalmát az egri püspökséggel cseréli fel; Perényi nádor kilenc éves fia az erdélyi püspökséget kapja amelyet 14 éves korában a gazdagabb váradival cseréli föl. A javadalomcserék legnagyobb mestere Bakócz Tamás aki egy-

szerre 26 egyházi javadalom jövedelmét habzsolja. Sokat fogad el a velencei követőtől. Jóllehet kerékgyártó jobbágy fia, mégis nyilvántart az országban minden dúsgazdag, gyermekteken házaspárt és jelentéktelen hitelekkel örökbefogadtatja magát. Zálogjog címén sokakat törökrehitelez. Jó pénzért a budai zsidókat a nép támadásaitól két alkalommal is megvédi; lovasaival keresztény gyermekeket tiportat, halálra és a királyi testőrökkel antiszemita vezéreket végeztet ki. Az országnak közel hatodrészt szerezte meg. Utódai példáját követik. Szalkai már volt váci, egri püspök és esztergomi érsek, de pappá szentelésére csak érseksége második évében szánja magát. A főpapok a honvédelmi kötelességek teljesítését lealkuszzák. Állandó királyi hadfereg már nincs, de a főpapi bandériumok száma

alig éri el a nyolcezeret. A pécsi püspök jövedelmének csak ötödét vallja be. A alsópapság teljesen magára hagyva elproletárizálódik és a létért aprópénzt kapkod, üzletel. Rómától a szükséges reformokat nem lehet várni mert a papság /VIII. Ince, VI. Sándor, II. Gyula/ ezidőben jut az erkölcsi mélypontra. Savonarolát kivégzik, és Alverna szeréfi Kálváriakápolnájában zsoldosok orgiáznak. Itthon a szerzetesek közül a premontrei rend leleszi prépostja a rendi ruhába be se öltözik és rendje a prépostválasztási jog kicsikarásával a királytól függetleníti magát. Csak 63 ferencrendi kolostorban folyik a lálekbalzsamozás és a korszak Prohászka-jának, Temesvári Pelbárt-nak négy kötet egyházi beszéde 20 év alatt 80 kiadással európai hatást ér el. A Hunyadi Mátyás halálakor még a nyugati kultúra éltarcsái szerepét betöltő magyar kultúra Nyugat és Kelet közszövekkultúrájává záugorodik, amelyet MINDEN KÉSŐBBI KORSZAKBAN TÁPOS ES KOPTAT MINDEN IDEGEN...

Ulászlóval Farkashidán megígértették, hogy tartózkodni fog a Mátyás -féle ujításoktól. Beleegyezett, hogy az országtanács és a rendek megkérdezésével irányítja helyi és külpolitikáját. Ezalatt Miksa a kiűritett Ausztria egy részét visszafoglalta. 1490 augusztusban elfoglalja Köszeg, Sopront és nov. 14-én Székesfehérvárt. Hadjáratát csak a pénzhány allította meg tél idején. Miksa és Ulászló békekötése eredményeképpen visszaállt az 1463 előtti határ és Ulászló 100.000 aranyat fizet Miksának /771/, és amennyiben nem születne gyermeke, elismeri őt örökösének.

Miksa addig is használhatta a magyar királyi címet... A híres fekete sereg nem kapta meg a zsoldját, fosztogatott, ezért Kínázi Pál szétverte őket, az Ausztriába átjutó 2000 lovaszt aztán Miksa vágta le. A jobbágyok tarhei elviselhetetlen mértékben sokasodnak. A közbiztonság hiánya miatt az ipar és kereskedelem megszűnt. Az adót elcsikkasztják és évenként többször hajtják be. A délvilági jobbágyok a baromi bánásmód miatt a törökhöz készülnek szököni. A feszültséget csak háborúval lehet levezetni. Lakócz keresztesháborúba hívja a jobbágy-ságot. Dózsa György székely tisztnak arany nyakláncot, fehér fővezéri zászlót ad. A SZABEZER JOBBÁGYOT nem élhel-

zi fosztogatnak. Az elfogottakat karóbahuzzák, kiheréli. Otthonmaradt családjukat kínozzák. A pápai udvar a keresztetek zsoldjára küldött adományát abudai zsidó kincstáros nem adta ki. Mátyás halála után a velencei követ és a talmudista magyarországi bankárok /Fuggerek, Szerencsés Fortunátus Imre stb/ közreműködésével a gyönge Ulászlót ültették a trónra. Tőle kibérelték a bányákat és jövedékeket, majd az adószedést is. Törédékekkel kielégítették a királyt miközben a népet --királyi adószedők fölhasználásával teljesen kifásztották. /V-ö- Mika Waltari: Mikael. Europa Könyvkiadó, Bpest. 1966. II. k. 246-252./ Ulászló erőtlén volt. Az ezt a kondíciót kidolgozott Fuggerek kölcsönt ajánlottak Ulászlónak majd Bécsbe küldték. "A Habzburg-Jagelló családi találkozás a Fuggerek terve szerint jó időre elrendezte Európa sorsát; itt jegyezte el Máriát Lajos, a magyar királyfi, aki már meg volt koronázva, nővérét, Annát pedig Ferdinánd /Ribáry, XI. 102./ Ulászló hazatérve hamarosan meghalt. A bankároknak utjában állott, mert elmondhatta hogyan kényszerítették hitszegésére. A bankárok az ifjú király, Lajos gyámjaul az erkölcsstelen Brandenburi Györgyöt jelölték akinek gondja volt az ifjú király erkölcsi megrontására. /I. m. 162. 1./

Fontos adat, hogy még Ulászlónak a török 1515 végén fegyverszünetet ajánlott de a pápa utasította Ulászlót ne kössön békét a törökkel és ezt megtoldotta 50.000 arannyal az esetleges háborúra.

A züllött Brandenburi György, Bakócz Tamás gyámságában levő fiatal király, II. Lajos, Nándorfehérvár eleste után 1521-ben kötöttek házasságot. A királynő udvarhölgyei viselkedése közbötrányul szolgált /I. m. 162-163/.

Az 1516.-i országgyűlés Zápolyait kívánta kormányzóvá választani. A nemesség megostromolta a királyi várat. 1521 május 26.-án Ferdinánd és Anna házasságot kötöttek. Jun. 11.-én meghalt Bakócz Tamás. A török követeket az országtanács elfogja. Erre a provokációra Szolimán Nándorfehérvár ellen indul. Elcsúsz Logod, Zimony, Nándorfehérvár, Orsova.

Fraknói V., Bp. 1878. 4. 1. írja: "Pénzügyi tekintetben inség uralkodott.... Lajos 400.000 arany adósságot örökölt Ulászlótól amit ő még növelt. ..ha valaki valamit megkívánt, maga írhatta meg az adománylevelet és bemutatva a királynak aki megfontolás nélkül aláírta és látta el gyűrűs pecsétjével. "Az udvarban elhatalmaskodott a német --Brandenburi György császári követ-- befolyás. A király nem engedett a gazdálkodáshoz, a pápa követ teközlőnek mondja, ki két ország jövedelmét is elköltené. /Monum. Vat. Hung. II. sor, I. k. Bev. CII./ Az 1525.-i országgyűlés elrendeli, hogy a királyné gyűrűspecsétjét a kancellárok őrizzék. /1525. 3. t. c./ Dubravszky cseh történetíró szerint Brandenburi György "növédekének erkölcsseit megrontotta, a szép tehetséggel megáldott if-

jut sikamlós talajra állította s őt a maga mintájára idomította." Ő az oka hogy a király "az országos ügyeket úgy kerülte, mint a kutyát és kígyót." /Hist. Regni Boemiae i.m. XXXIII. 203.l./ A súlyos bajok orvoslására összehívott országgyűlést Mária hívaitja meg, "mert már ő is meg volt rontva."--Sidlowieczki Kristóf császári követ naplójának másolata Géreci Kálmántól a M.Tud. Ak. könyvtárában. A királyi pár a nemesfémeket elzálogosította a zsidóknak, Szerencsés- Fortunátus, Efrajim nevű gazdag zsidó fia, Héber neve Snéor, másképen Zálmán volt, melyet Salamonra is változtattak. Nándorfehérvár 1521.-i leveztéséért őt vádolták mert hogy a vár fölszabadításához szükséges pénzt és hadiszereket későn küldte el./Magyar Zsidó Lexikon, Szerk. Ujvári Péter.Bpest. 1929,845./

Fortunátus-Szerencsés-Snéor-Zálmán Imre /Perényi IMRE nádor keresztapja/ silány pénzt veretett, az ország hitele megromlott. Fortunatus Szalkai primás védelmében működött. Mindeközben nem felejtene határozatokat hozni a Lutheránusok ellen. Elcsúszott Szörény vára is, Jajcát viszont Frangepán fölmegettette. II.Lajos szavahíhetősége csak 6-8 óra hosszát tartott. A király megjavítása céljából 1523 okt. 19.-én a követekben állapodtak meg: 6-8 megbízható kamarást kell Lajos mellé választani, rajtuk kívül más csak akkor mehessen eléje ha hívják." "Az egész kereszténység úgy veszélyben forog--irja a velencei követ.--mert Magyarország pusztulása szabad

az út Európá szívébe, hiszen a horvátok már adófizetői a szultánnak." A követek II. Lajos romlását a németek, küldöncök Mária királyné tulajdonítják akiket Bornemisza nem bírt egyensúlyozni.--Massari köv. titkár. 1523.-i jelentése /Sanuto M.T.T.XXV. 286/: Brandenburgi György és Burgio egész éjjel táncolnak a királynővel a udvarhölgyeivel. Mária ellensége az országnak"

Orio 1523 dec. 21.-én így referál a szenátus előtt: "Lajost azok veletik, akik jövedelmét elszedik...Maria piccola, negra, sdegnosa, a il lauro cadente come a tutti quelli descesi di l'Emperador Maximiliano."

A Rákos mezején 1525. évben kelt országgyűlési határozatok 5. cikke:

"...Továbbá, hogy Burgionok és a többi külső nemzetből valóknak rendelt zsoldot vagy fizetést a jövőben meg ne adják, és hogy a királyi felség avagy a kincstárnok ut részéről a királyi jövedelmekről bárkinek kiadott kötelezvényeknek és akármiféle leveleknek, semmi erejük se legyen, hanem az összes királyi jövedelmeket azonnal és tényleg csupán a királyi kincstárnok kezébe szolgáltatassák és a máskép Szerencsésnek nevezett Salamon Iarét ne csak minden tisztétől megfosztottak és mindkét felség udvarából elcsopottnak tekintsék, hanem azokkal érdeméhez és az

csepóttnek tekinték, hanem azonfelül érdeméhez és az ellenében már feltüntetett gonoszságaihoz, meg a vele szemben nyilvánvalóvá tett és elfogadott bizonyítványokhoz kipést, azonnal meg kell büntetni."

A királyi pár az Országgyűlés esetleges megfőkezésére a török elleni készülődés ürügyével négyezer cseh gyalogost táboroztat Buda alatt kik később elpusztultak Mohácsnál.

A szerencsés házasságpolitikával 13 millió négyzetkilométerre dagasztott Habsburg gyarmatvilágbirodalom tulsulya miatt francia-török-angol-velencei-milanai-pápai koalíció jön létre, amely a Habsburg-monarchiát a török hatalom segítségével Bécsen keresztül akarja felborítani.

1525. év folyamán a francia Ferenc császár Konstantinápolyba küldött követeivel sürgette a török hadjáratot, V.Károly német császár ellen. Ugyanakkor Ferenc Lajost biztosította a Károllyal való közeli kibéküléssel és a török elleni támadással /Tomic, VII. 306, 309/. A szultán kedvező választát hozó Frangepán János követ, a velencei tanácsnak azt jelenti, hogy a török támadás NEM Magyarország ellen fog irányulni, mert a magyarokkal 3 évi fegyverszünet van. Ferenc nem sietett a válasszal hanem Frangepánt bebörtöndözte. Ugy gondolta, hogy a liga elég erős, a magyarok elleni török támadás pedig rájuk nézve értéktelen. Ferenc 1526 július végén azt írja a szultánnak: "...miután itthon minden rendben van, senkitől semmit nem kívánhatok birodalmam védelmére." A levél keltezetlen. /--Charriere I. 119-121./Miközben a szultán a Velencei kötött szövetsége értelmében Friaulon át vonult volna Milano ellen, átvonulási engedélyt kért II. Lajostól, aki a barátságos követeket hosszú ideig visszatartotta, egyet elpusztított, és a szultánnak ingerlő válaszokat küldött. A szultán már uton volt nyugat felé amikor az európai változásokról értesült. Adatunk van arról, hogy Szolimán korábbi üzenete általános békeajánlat volt, és csak a horvátországi nyugat felé való átvonulás engedélyét kérte II. Lajostól. Mig II. Lajos--német és cseh tanácsadóinak azon mesterkedésére, hogy a vatikán mindenről tudjon,-- nem tárgyalt /levelezett/ a törökkel Velence megkérdezése nélkül, addig Velence tőlünk független politikát folytatott, többek között hadregeszállító hajóhaddal segítette a török hadsereget. Ugyanakkor az oláh vajda azt ígérte a szultánnak, ha 10.000 lovaszt kap, Budáig nyomul. Az oláhság másik embertelen akcióját jegyzi föl az 1870-ben megjelent Sacred and Profane History. S.Hawes, Boston: "Az oláhok áruló módon elhurcolt 100.000 lengyel polgárt rabszolgaként eladtak a törököknek." Ugyanakkor a távolabbi lengyelek is, hatévi békét kötöttek a szultánnal. Török levéltárakban kutató turkológusaink szerint

Szulejman a Dráva hidfők biztosítása után nem tervezett további támadást a magyarok ellen, ha azok nem erősítik meg kapcsolataikat a Habsburgokkal. /Perjés Géza: Az országot szélére vetett ország. 1975 Magvető.

Nemeskürti "Mi történt Mohács után" c. könyve jól mutatja meg, hogy miképp játszotta át a Habsburg Mária királynő férje feje fölött az országot testvére, Ferdinánd kezébe.

A terv értelmi szerzőit homály fedi. Nagy valószínűséggel állítható azonban, hogy azokat a "Kalandosok" titkos társaságában kell keresni. Ez a társaság, mely annak a kornak szabadkőműves mozgalmanak tekinthető, több külföldi pénzembert is magában foglalt és a személyes oltalma alá helyezte magát.

"Magyarország és Velence között évszázadokon át küzdelem folyt a dalmáciai tengerpartért és a parti városokért. /167.1./. Velence régi riválisa, Magyarország felé terelte a szultánt.

Gritti utasítást kapott Velencétől, hogy János királyt kell támogatnia. Piezro Zeno, a doge konstantinápolyi követe megmutatta Lodovico Grittinek a TIZEK TANÁCSA 1529. januári levelét: Velence megbízottai kövessenek el mindent, hogy a HÁBORU MIHAMARABB KITÖRJÖN a császár és a török szultán között. Gritti a török sereggel ment, a konstantinápolyi udvartól a legfőbb élelmezési tiszt rangját kapta.

Erdődy János: A szárnyas oroszlán. /Kozmosz Kvek 1967./ c. könyvében bővebben ír erről:

"Andrea Gritti négy fiát, köztük Lodovicot, Velencében neveltette." Ő maga "hosszu évekig élt Konstantinápolyban. Hasznos hajtó üzleteket kötött a keleti fővárosban és diplomáciai megbízatása is volt a Köztársaság kormányától. Élettársa egy görög nő.... Lodovicot apja nem törvényesítette, csak természetes fisként ismerte és engedélyt adott neki, hogy a család nevét fölvegye." Kb. 27 éves volt Lodovico, mikor visszament Konstantinápolyba /165-166. lap./.

Ferdinánd az 1526. májusi Jopeieri gyűlés előtt követeket küldött magyar országgyűlésre a "magyarok lelkesítése végett". Burgio Antal 1526 júl. 10.-én: "nincs vezető, nincs rand, nincs pénz, hiányzik mindaz ami a hadviseléshez kellene és csak az Istentől függ, hogy mit hagy meg a szerencsétlen országból." /Theiner: i.k.II.,787-9.1./

A déli végek zsoldot, főlszerelést nem kaptak,--- "mert űres a kincstár". Amikor azonban a főlháborodott nemesek és polgárok megrohanják a kincstárnok budai palotáját, hatvanezer régi, legjobb minőségű aranyat találtak magánlakásában. /Szakály is megáll annak megállapításánál: "mindig űres a kincstár" /22.1./ A talmudista módszerek bizonyítottak.

"A Szentgyörgy-téri palotából zsákszámba hordják ki az aranyat,"-írja Málnási.

1526 augusztusban a déli végek már vívták magányos harcaikat. A török hadsereg ellátását és hadtápját velenceiek intézték. Tomori Pál sikeres csatározásait a király állítja le azáltal, hogy a mohácsi táborba rendelte őt. Tomori azzal küldte vissza Palinait: vegye rá a királyt, hogy a szultántól akár évi adó árán is kérjen békét. /Burgio 1526. júl. 22. jelentése./

A magyarok követelték, hogy a király vonuljon a karassói jobb védőállásba s azzal fenyegetőztek, hogy különben nem a szultán, hanem a király seregét támadják meg.

Majd Zápolya János és Frangepán Kristóf követei is hasztalan kérték a királyt, hogy megérkezésükig húzódjon hátrább a török elől. A Mohácsnál történt megállás mellett semmiféle logika nem szól: De Tomori stratégiáját a királpártiak, egyházi, német és cseh tanácsadók, elnyomták. A király a tolnai gyülekezőtábor helyett még Budán volt, amikor a törökök bevették Péterváradot. A király július 20.-án indult Tolna felé. Oda aug. 6.-án érkeztek. Aug. 8.-án a török bevette Ujlakot. Aug. 16.-án Lajos Bátára érkezett. Itt fővezérré Tomorit és Szapolyai Györgyöt nevezte ki. Augusztus 22.-én a török Eszéknél átkelt a Dráván, 23.-án föllegette saját hidját.

Közben a magyarok követelték, hogy a király vonuljon a Karassóhoz Tomori segítségére.

A 40.000 vitéz székely harcossal rendelkező Zápolyai négy parancsot kapott; az első a csatlakozásra, a második a havasalföldi expedícióra!!!! amikor Mohácsnál baj volt.../ a harmadik ismét a csatlakozásra utasította őt. Nem tudván mitévő legyen, Bácsi György útján határozott és meg nem mészítható parancsot kértés azt is megüzente, hogy ő a király seregével való egyesülést gondolja a leghelyesebbnek. Van, aki azt mondja, hogyha ha segíteni akart volna a királyon, akkor a harmadik parancsra el kellett volna indulnia. De ilyen joggal azt is kérdezhetnők, hogy miért nem indult a második parancsra Havasalföldre?! És aki már három nem egyező parancsot kapott, az kaphatott volna egy negyediket is. Ki tudja, melyik parancs volt a bünyösen félrevezető?! Bácsi július 28.-án indult el Dunaföldváról, aug. 1.-én ért Gyulafehérvárra. Az akkori utvonalon ez kb. 600 km-tet kellett megtenni, Mohácsig. Ezt az utat vegyeshaddal; tűzérség, gyalogság, lovasság, nem tehettek meg 26 nap alatt, részük aug. 27-én érkezett Szegedre. /Die Geschichte der Ungarn.VI.302.1./

Zápolyát a korabeliek nem vádolják, Brodarics kancellár írja: "semmi remény se volt arra, hogy akár Frangepán akár Zápolya János kellő időre megjöhessenek." Rónay-Horváth sem lát rossz szándékot. Zápolya kérte a királyt a hátrább vonulásra. II. Lajos hiába volt cseh király, a csehek akkora utat sem tettek meg aug 29.-ig, mint Zapo-

lya, pedig ők nem ellenkező parancsokat kaptak. A csatában a magyar lovasság félelmetes rohammal áttörte a 30. török ágyú állás egy részét és elérték a szultán személyes őrzésére állított választott janicsár állást ami a szultánt kardja kirántására kényszerítette.

A csata elveszett s a 24.000 katonából talán 15.000 magyar ha meggondoljuk a négyezer csehet kiket eredetileg a királyi pár rendelt Buda alá a magyarok föllázadásának eshetőségére. Föltehető, hogy mivel török átkaroló--morvamezei-féle-- mozdulatáról nem tudunk, a magyar lovasság része is elmenekült.

Az 1526. aug. 29.-i mohácsi csata hibái:

- a./ szándékosan rossz vezetés. Tomorit, Frangepánt, Zápolyát vagyis a főbb vezéreket szabotálták.
- b./ A harctér megválasztása: szándékosan síkságon ahol a nyolcszoros túlerő könnyen győzhet. Ha a főerő északabbra vonul mint a fővezérek kérték, esetleg visszatér Budavárába, a törökök ostromrakészületei közben beérkező Zápolyai és Frangepán a budavári főerőkkel bekeríthette volna a szultánt és kétségtelenül, a befutó 40.000 és 20.000 lovas magyar katoná, /Zápolya és Frangepán katonái/ a tomoriéival, teljesen megsemmisítette volna a török hadsereget. De ha Tomori úgy látta, hogy a Drávához esetleges lecsúszó királyi sereg elég lett volna a török átkelés megakadályozására addig míg Zápolya és Frangepán beérkezik, akkor látnunk kell, hogy a magyarok biztos győzelemre állhattak volna.
- c./ a német Hardegg János 80 ágyúja golyói a török lovasság előtt potyogtak le. Nyilvánvaló szabotázs.
- d./ Hiányzott a szokásos HARMADIK HADRENDI mely az elakadt --eleinte szédítően lendületes--támadásnak új kökést adhatott volna.

Az 1526. augusztus 29.-i mohácsi csatavesztést követő tizenöt esztendő eseményeit csupán kronologialag ismertetik és a figyelmet azonnal a meginduló testvérharcra, az ország három részre szakadására és a törökudulás másfél évezázados kezdetét 1526. augusztus 29.-re datálják. Alig érthető mohácsot követő tizenöt esztendő /fél emberöltő a kritikus korban/ kiértékelésének szabotálása. A százötvenéves törökudulás nem Mohácsnál kezdődött amikor az ország a török lábainál hevert, hanem tizenöt évvel későbbben a nabsburgok szakadatlan ingerlései, provokálásai, hódításai és pusztításai következtében.

1526 aug. 29. Mohács, ahol elesett kb. 15.000 magyar, kevés kiváló hadvezető és egy csoport oligarcha. Mit veszítettünk? az oligarchákat kikre semmi szükség nem volt már korábban sem. Vesztettünk féltucat jó hadvezetőt de maradt még hazánkban elegendő. A 15.000 magyar elvesztésével még nem omlottunk össze. Néhány évvel

Korábban a Dózsa- féle fölkelőkből leöldösték kb 80.000 magyar magyart, hatszorta többet a mohácsi veszteségnél mégsem "Dózsa vész" a "vész". Hazánk négymilliónyi lakosából elesett 15.000 Mohácsnál. Ezt könnyen kiheverte a nemzet, hiszen fegyverben állott még kb 85.000 székely és magyar katona, rettentő erő abban a korban.

A Futaknál állomásozó Báthory András 18.000 főnyi lovasa, Zápolya és Frangepán a többi csatlakozó szinmagyar egységekkel még esélyes volt győzelemre, de kizárólagosan magyar érdekeket tekintve, volt-e értelme a már évszázados törökellenes háborút a végtelenségig prolongálni mikor a szultánok végcélja nem is Magyarország hanem a cselszövő nyugat volt.

A válasz: "igen" azoktól a pángermán és Vatikán-centrikus elemektől akik a "Magyarország, mint a kereszténység védőpajza--a végpusztulásig" áldatlan reklámja mögött immár évezrede szolgálnak idegen érdekeket. Ezek elhallgatják, hogy a "pogány" /nempedig a keresztény akikért szerintük véreznünk kell/már szep-temberben kivonult hazánkból, önként, a 85.000 főnyi intakt nemzeti: Szapolyai-Frangepán-Báthory féle NEM-ZETI haderőkkel való összecsapások nélkül is...

Egy hódító nem vonul ki egy országból két hónapon belül. Ha a nyugati keresztény közösség nem játssza vissza a Szultánt, akkor Magyarország a Szultántól ugyan békésen fejlődhetett volna negyven millióssá mint Anglia és a többi nagyország. Tehát nem volt MOHÁCSI A VÉSZ... ott inkább megtisztultunk az ellenséges kormányzóinktól. Szabó Dezso írja a Küzdelmeink a nemzeti királyságért c. művében: "Biztosra vehetjük, hogy ha Lajos Mohácsnál nem esett volna el, a további küzdelem már nem folyt volna le anélkül, hogy a király alattvalói szembe ne kerültek volna egymással. Mert a magyarok tudták, mi volt királyuk része a habsburgok magyarországi befolyásának növekedésében. A lengyelek nagyértékű okmánygyűjteményében az Acta Tomicában így jellemzik: a magyarok nem bánták volna azt sem, ha Lajos hamarabb pusztult volna el. Mert gyűlölték őt, minthogy a németek szokása szerint állt. Szerette a németeket, megvetette a magyarokat, és csak a németek körében érezte jól magát."

Mialatt a velencei bailo Konstantinápolyban a mohácsi diadal fölötti örömet fejezte ki a Signoria nevében, Ferdinánd --Szolimán örök irigységére és nyugtalanságára--, megszállja Olaszországot. Miután Buda tornyaira fölkerültek a lófarkas zászlók, "Provincia partjain a félhold a francia fehér kereszt mellett jelentkezett." --Mohácsi Emlékkönyv, 1926.

A török eredeti tervében Itália, nyugati Európa, állott, és csak a cognaci liga terelte a szultánt Magyarországra felé. Hogy a szultán nem szándékozott elfoglalni

hazánkat, bizonyítja az a tény, hogy amikor 1526 őszén még őrséget sem hagyva Budán kivonult hazánkból...a déli végekre,

1526 október 14.-én Szapolyai János erdélyi vajda hívei Szapolyait királlyá választják.

1526 okt. 13-án Ferdinánd Habsburg főherceg Hainburgban találkozik híveivel, megállapodnak Ferdinánd királlyá választásában.

1526 okt. 23.-án a cseh rendek Ferdinándot Csehország királyává választják.

1526 nov. 10.-én az 1525. évi rákosi gyűlés határozata alapján Szapolyait az egybegyűlt rendek Székesfehérvárott királlyá választják. /Uralk. 1526-1541.-ig/.

1526 december 16.-án a Habsburg-párti rendek, Qlligarchik azzal az ürüggyel, hogy V. Károly német-római császártól segítséget kapnak a török ellen /az ellen a török ellen ki: önként kivonult hazánkból.../ a pozsonyi országgyűlésen összesen tizenhárman, Ferdinándot királlyá választják. /Uralk. 1526-1564/ A keftős királyválasztás után megindul a két párt hatalmi harca.

Az "ördögi az ISTENTELÉN török még azt az alkalmat sem használta föl hazánkba való betörésre, amikor a déli "fekete ember", Caerni Jován Lipa tájékán 12.000 főnyi délszláv seregével beveszi Szabadkát, földulja Temesvárt, elfoglalja Szegedet, Végül János király, nehogy Ferdinánd elleni harcában a fekete cár hátbatámadja, Csibak Imre püspök által szétvereti. Közben 1527 jul. 31-én Ferdinánd elfoglalja Győrt, Tatát, Komáromot, Esztergomot, és Váradot. Aug. 20-án a Szapolyai által védtelenül hagyott Budát is elfoglalja. Menekülése közben János király megismerkedik a pálosok perjelével Martinuzzá /Fráter/ Györggyel aki legbizalmasabb segítője lesz. Őt később császári orgyilkosok ölik meg. János király a török védelmét keresi.

1528-ban Mehmet belgrádi pasa kis sereget ad János mellé. 1529-ben II. Szolimán 200.000 emberrel megindul Szapolyai megerősítésére és Bécs elfoglalására. 1529 aug. 18-án János király Mohácsnál hűbéres kézcsókkal járult a szultánhoz. Erdély Szapolyai hűségére tér.

(Régebbi és újabb közoktatásunkban ez a jelenet roppant elítélésben részesül. Pedig csak az történt ami a mostani hatvanas években amikor az oláhok elviselhetetlen anyargatása miatt az erdélyi székelység már az oroszok beavatkozását kérték. Ezért őket az oláhok kommunistának cégezették a nyugati népek előtt. A jelenben mi magyarok megértjük erdélyi véreink kétségbeesését és neheztelünk a nagyobb veszélyben volt őseinkre. Miért?)

1529 szept. 3.-án Szolimán vivni kezdi az osztrák és cseh hadakkal tömött Budavárát melyet Ferdinánd híve,

Nádasdi védene de szept. 7.-én a német zsoldosok elfogják a harcolni akaró Nádasdit és megnyitják a vár kapuit. Ekkor Nádasdi Szapolyai pártjára áll.

1529 szept. 26.-án a török Bécs alá ér, sikertelen ostrom után okt. 15.-én visszatér Konstantinápolyba. Szapolyai mellett tanácsosként --török védőrséggel-- Gritti Alejoszt hagyja. Tehát a császár makacs provokációja ellenére sem rontja Magyarországot a szultán.

1530-ban, ismét, az arrogáns germán provokáció: Ferdinánd Roggendorf Vilmos vezetésével 10.000 főnyi német-spanyol hadat küld hazánkra. Roggendorf ostrom alá veszi Budát. Védelmét Gritti Alejos vezeti, aki visszaveri az agresszorokat. Gritti Szapolyai kormányzóvá emeli.

1531: Ferdinánd Pozsonyban megszervezi a magyar kamarát. 1532 ápr. 25.-én II. Szolimán újabb hadjáratot indít Bécs ellen. TEHÁT NEM BUDA, AMMAGYAROK ELLEN...A szultán három heti ostrom után visszavonul, Konstantinápolyba.

A török porta a velencei származású Gritti, legfőbb bizalmasát a két király közötti közvetítésre is megbízta. Ezzel csaknem teljhatalmat adott neki. Közben Gritti a saját királyságához egyengette az utat. (Gritti Velencétől is utasítást kapott János király támogatására. Magyarország és Velence között évszázados harc folyt a dalmáciai tengerpartért és a parti városokért. Piesro Zeno, a doge konstantinápolyi követe megmutatta Ludovico Grittinek a Tizek Tanácsa 1529. januári levelét: Velence megbízottai kövessenek el mindent, hogy a háború mihamarább kitörjön a császár és a török szultán között.) Gritti erdélyi mesterkedése vizsályt szít. a török segély-csapatok Erdély területére lépnek, Czibak Imrét leverik. Erre unokaöccse, Patócsy Mihály rátámad Gritti megyesi táborára és megöli őt. Ekkor keres Szapolyai megegyezést a császárral.

1540. július 22.-én meghal Szapolyai János. Ferdinánd évi 30.000 aranyat kínál a szultánnak ha az országot birtokba veheti. Egyben katonaságot indít Buda ellen. A védők visszaverik. 1541-ben Roggendorffal újabb sereget küld. A várat Fráter Martinuzzi György védi. Roggendorf súlyos veszteség után visszavonulna de a Buda alá érkező Szolimán a pesti oldalra átkelő 16.000 németet megsemmisíti. Szolimán táborát Óbudán állítja föl. Fráter György negyven előkelő urral tisztelegő látogatást tesz a szultánnál.

1541 augusztus 29.-én, a mohácsi csata tizenötödik évfordulóján a zsidó bankár JÓSEF ben SÖLOMO átadja a vár kulcsait a szultánnak és másfél évszázadra beül a török. A szultán a tanácsosokkal tudatja, hogy János Zeigmond nagykorúságáig birtokba veszi Budavárát. Es a fordulat az osztrákok tizenötévi provokációi, dúlásai orvátámadásainak logikus következménye. A tizenöt év alatt

az osztrák négyszer támadt Budára, és pedig

1527 augusztus 20.-án Ferdinánd

1530 Reggendorf,

1540 Reggendorf,

1541 Reggendorf.

Miután a török a "Mohácsi vész" utáni harmadik hónapban elhagyta hazánkat, az azt követő tizenöt esztendő alatt kétszer vonult Bécs ellen. Nem Buda ellen. A török hadsereg háromszori /Mohács-Buda-Bécs-Bécs/ kivonulása után mindannyiszor Ferdinánd földulta a dunántúli városainkat, erődeinket egészen Tokayig. A cél a török ingerlése és hazánk hadiszintérré spekulálása, megvédeni Bécset.

A cél a törökök ingerkésével Magyarországot hadszintérré változtatva fölfogni a nyugat elleni támadásokat. A szultán hazánkat a Habsburgoktól és Fuggerektől függetlennek akarta tudni. Ezt remélte megvalósulni a nemzeti király, Szapolyai megválasztásával, kinek védelmére is kelt. Följegyzések szerint egész Európa érdekére a magyarországi állapot olyan volt, mint a jónapot kívánás.

Nemeskürty István könyvében: Mi történt Mohács után, "meglátja" hogy két hadsereg is a csatatérről nem messze tétlenül táborozik, Zápolya a 40.000-el és Báthory András 18.000 emberrel Futaknál. /Frangepánt elfelejti./. De, mint dr. Zakar A. írja, a bankárok mesterkedéséről nem tesz említést. "Enélkül pedig nem találjuk a szálát, összehangoljuk még jobban a csomót ahelyett, hogy a megoldást elősegítsék és az események okozati rendjét fölfedezzük. Ezzel még adós a történetírásunk." "Mántha még ma is a Habsburg uralkodóházi érdekeket kellene védelmeznünk mint a Bach-korszakban és utána addig, míg volt király vagy főnállt a királyság. Az a tény, hogy a dinasztikus érdekek védelme fontosabb szempont még ma is, mint a magyar nép jogos és kötelező önbecsülése, azt mutatja, hogy ugyanazok a tudományon kívüli szempontok uralkodók bizonyos szakmai körökben, mint amelyek kötelezőek voltak a Bach-korszak egyetemi tanárainak és akadémiai tagoknak körében. A hamis történész közreműködik a nemzet megtévesztésében!"-mondja dr. Zakar András.

Azt még megírják, hogy II. Lajos seregével vonulva a Érd melletti Kakuk hegyen szállt meg, innen átment Ráckevére hogy elbucsuazzék feleségétől, Máriától. 3 nap múlva ment tovább. Mária a bucsu után mindjárt Budára sietett csomagolni. Azt is fölfedték, hogy a dunaszekcsői plébános feljegyzése szerint Cettrich Ulrik, a királynő cseh kapitánya ölte meg Lajost és csak később helyezték a Csele patakba. Arról nem szólnak, hogy a töröknek nem egy letiport hanem egy semleges Magyarország volt az érdeke, ezt akadályozta meg Európa, amikor Ferdinánd a pápa pénzén,

és a magyarok adóiból fönntartott seregeivel szüntelenül betört Magyarországra, hogy provokálja a szultánt és elérje Magyarország elözönlését, gyengítését.

A reformterveken gondolkodó Martinuzzi Györgyöt Ferdinand Castaldo spanyol tábori mérnökkel megölette. A "pogány" Rusztem pász, Szolejmán sógora személyesen nyujtotta át a selyemzsínírt Malvezzi osztrák követnek és hulláját a Jedikula bástyájáról a Boszporuszba hajíttatta. III. Gyula pápa feloldozta a gyilkosokat. Geraei Pethő János báró följegyezte Fráter Martinuzzi György kijelentését: "...ha urak között kell választanom, akkor a szultánt választom mert ő az első az urak között."

FELELŐSSÉG -- BÜNÖSSÉG KÉRDÉSE

Dr Zakar András szerint "Ma is minden kulturálla törvényei azt büntetik, aki a csalást, provokálást és a megvesztegetést végbevitte, nem pedig a kárvallottat. Ebben a vonatkozásban a tények igazi föltárása, a nemzet becsületének helyreállítása és az okozott mérhetetlen károk lehetőség szerint való jóvátétele még mindig késik."

"A felelősség kérdése nem azonos a bűnösség kérdésével." Igaz, a nemesség kezében volt a közjogi hatalom egy része, de a másik, a potenciálisabb, rész a király kezében volt. Történeiszekink megalkuvásaival szemben csak el kell olvasni a Mohács előtti országgyűlések határozatait, mennyi előrelátás, figyelmeztetés és kívánság a király felé "az ország lakosok" az "ország közügye" érdekében. A veszély idején közteherviselésre megszavazták saját hadiadójukat, személyes hadba-vonulásukat jóllehet látták, milyen idegen és akaratuk ellen folytatott titkos mesterkedések juttatják romba az országot. Történeiszekink nem emlínek ezekről a--nyugati alkotmányfejlődésnek akkori fokánál sokkal magasabb--határozatokról amelyekből kitűnik ugy a felelősség, mint a bűnösség kérdése... E kérdéseket a magyar rendek világosan föltárták a nemzet előtt. Az ezerféle nyílt és titkos törvényteleniségek szerzőinek felelősségeit és bűneit.... A magyarságot pártoskodással vádolni csak akkor lehetne, ha az országban minden a törvények szerint folyt volna és mégis, vagy éppen ezért állott volna be a tragédia. Ha az idegen uralom gondozásba vette volna az 1525.-i országgyűlés határozatait és abból fakadt volna a tragédia. Éberen figyeltek azt a gondolkodásmódot mely minden baj idején

bennünket megterhel a felelősségel, bűnösséggel, ugyanakkor leplezi az embertelenségek elkövetőit s a fölbujtókat.

Pl. a hazai történetíró, Nemeskürty István könyvében nem akarja tudni, hogyan sétáltak Budára a törökök. Pedig két irrott forrás is található erre nézve. "II. Szulejmán szultán a Budavár kulcsait átadó JÓSZÉF ben SÓLOMO családjának bizonyos adóengedelményeket ad." --Irja a magyarországi Izraeliták Lapja az Új Élet 1967. április 1.-i száma, 3.oldalon. Ez található a 203. jelzésű töröknyelvű fermánban. Az idézet után zárójelben ez áll: "Scheiber: Acra Orient Hung. Tomus XII. 107. 1."

A nyugatról áramló törvénytelenések és embertelenségek leplezésére az akkori magyarságot "PÁRTOSKODÓNAK" kiabálni hazaárulás. Az árulók kedvenc pontja a kettős királyválasztás ténye. Az igazság az, hogy miután az ország többsége, a rebdek alkotmányosan nemzeti királlyá választják Szapolyait, 1526 november 10.-én, éppen az 1505.-i rákosi gyűlés határozatai alapján, egy töröktől mentes, szabad Magyarországbán, ugyanakkor 1526 december 16.-án a Mohács utáni maradék oligarchák, összesen tizenhárman, köztük papok, a nemzeti közvéleményt ignorálva, királlyá választják Ferdinándot. A tizenhárom oligarcha kik nevüket sem tudták az okmányokra vetni, nem képviselte a nemzetet, ugy nem, mintahogyan 1956-7-ben a Kádár-kormány sem. Mintahogyan a maroknyi 1956-os Kádár klikk és az egyetemes nemzeti összefogás közötti ellentét nem nevezhető "pártoskodásnak, így az egyetemes nemzet által választott nemzeti király Szapolyai és a tizenhárom oligarcha, klikk közötti viszony sem nevezhető pártoskodásnak.

Történetíróink a török rabigát a mohácsi csata keltétől, 1526-tól jegyzik. Az ideirányított figyelembe azonnal beültetik az "Ország három részre szakadás" kezdetét. Mintha a három részre szakadás és a pártoskodásból is származó tragédia a mohácsi csatamezőn kezdődött volna. Ez HAMIS. Mohács után a testvér: török önként kivonult hazánkából ami súlyos gondot okozott nyugatnak, ugyanis a török-magyar háború a menekvésüket jelentette és busás kereskedelmi hasznot. Ezért provokálták a szultánt aki a mohácsi "vész" tizenötödikei évfordulóján ül be Budára. E tizenöt év eseményeit, motívumait nem akarják analizálni. Mindent a pártoskodó magyarok hibájául mutatnak ki, és pedig hazisan az 1526.-i mohácsi csatától számítván. Dr Zakar András ~~ezek~~ ennek legelső tanulmányozója szerint minden általanosítás igazságtalan. Mohácsi csata évében a magyar rendek egységét láthatjuk. Az 1525.-ik évben kelt ország-

gyűlési határozat világosan és EGYSÉGESEN szemben áll a "másikkal" az idegenek vagyis NEM MAGYAROK pártjával. Erről a tényről történetíróink PÁRTOSKODÁS címen foglalkoznak. A következményeket a történetíró kizárólag a magyarok rovására jegyzi nem emelvén ki, hogy azon az országgyűlésen az történt ami 1956-ban, amikor a szinmagyar többség megelegette az idegen nemzetvezetők pusztításait. Tehát nemzeti megmozdulás az idegen zsarnokság ellen. Erről az országgyűlési határozatról a történetíró keveset szól. Pedig ebből kitűnik a közhatalom, a rendek egysége. Csakugy mint az 1956-os nemzeti egység. Pártoskodás itt nem mutatkozik. Ha mégis használni kell a "pártoskodás" jelzőt akkor vonatkozik ez a hatalmat bitorló német, cseh és egyházi csoportokra akik 1925-ben, mint 1956-ban idegenül álltak a nemzettel szemben. Mégis, a "pártoskodó" magyarokról ír a történetíró, mely pártoskodás eredménye MOHÁCS s ami utána következett. Mintahogyan korunkban is a hivatalos hazai történetírás a szabadságra vágyódó magyarországot bályegzi rendfelforgatónak, bűnösnek és felelősnek. Mintahogyan az 1956-ban elnyomott magyarságot elvéreztetik, épp úgy, a diktatorikus hatalommal szembenálló szinmagyarság sem volt képes kiereszkedni az 1925-ös törvényes országgyűlési pontjait. Az 1925.-i országgyűlés REFORMJAIT megvalósítani lehetetlen volt, mert az uralkodókra nehezedett az a tény, hogy az 1905-évi országgyűlési rendelkezés ellenére "NEMHÁNY SZEMÉLY IGYEKEZETE" ültette őket a hatalomba akikkel szemben bizonyos megkötöttségek és szövvényes mesterkedések megbénították, megakadályozták őket az 1925.-i nemzeti országgyűlés rendelkezései keresztülvitelére. Csakugy, mint 1956 az áruló, szovjet érdekekbe helyezkedett kommunisták. Így a felelősség mint a bűnösség kérdésénél az idegeneket kell vádolni, nem pedig az 1956-os sem az 1925-os magyarságot!!!

A tizenhármak, a kilenc analfabéta főúr és a négy pap éppugy idegenszuronyokra támaszkodó hazaárulók voltak mint 1956-ban a Kádár klikk. Ez pedig nem nevezhető pártoskodásnak, annál inkább, amikor Ferdinánd megválasztása után sorra támadja meg és pusztítja el a nyugatmagyarországi erősségeket, egészen Tokajig. Ami ezután következett, azok a kétséges idők amikor notábilis magyarok hol a nyugati hol az erdélyi "párthoz" csatlakoznak--és gyakran többször is helycserélve-- csak azért, hogy az áldatlan helyzet megszűnjék, egyik vagy másik hatalomra jutásával helyreállhasson a török kiűzéséhez szükséges EGYSEG. Ennek ékes példája Nádasdi esete.

És most lássuk, hogy a történetíróink által "pártoskodóknak" bélyegzett magyar nemzeti országgyűlés milyen reformokat hozott a hatalombitorlókkal szemben.

AZ 1525.-I. ORSZÁGGYŰLÉS HATÁROZATAIBÓL

"A királyi tanácsot, amelyben nagyrészt idegenek kormányoznak, igazgatnak, át kell alakítani..." /1. cikkely/

"Idegen nemzetből azonban a királyi tanácsba ne bocsássanak és a király meg a királynő ő felségeik tisztségeit és az összes várak várnagyságát, valamint a sókamrák, arany és ezüst bányák, ugyyszintén a harmincadok, huszadok, századok, ötvenedek valamint a vármegyék tisztségeit, a dekrétum tartalmához képest ő felségeik csakis a magyar nemzetből való és csak nemmes származásu embereknek és ne idegeneknek adományozzák és azoktól az idegen nemzetből valóktól pedig, akik jelenleg ilyen tisztségeket viselnek, ezeket azonnal és tényleg el kell venni és ugyanezt kell érteni az egyházi javadalmakról is..." /2. cikkely./

Az országgyűlés előbb az idegenek titkos szövetkezését és az abból eredt károkat akarta megszüntetni.

"A királyi felség gyűrűg pecsétje ezután és közvetlenül ő felsége adományozására, magyar titkárnál legyen. A királynő ő felsége is az ő pecsétjét hasonlóképpen a magyar nemzetből való embernek, a főtisztelendő urnak: ő felsége érdemes kancellárjának méltóztassák adni..." /3. cikk./

"Továbbá, a Fuggerek és az összes külső nemzetbeliek kik az ország kincseit nyilván /palam/, vagyis nyilvánosan, mindenki szemeláttára kimerítik és elviszik, ez országból azonnal kitiltandók és kiküldendők és helyükbe magyarokat kell tenni. Mindazonáltal ha idegen nemzetbeliek, bármilyen nyelvűek is, ő felségeiknek és ennek az országnak szolgálni akarnak, szokott zsoldért szabadon jöjjenek be és fogadják fel őket. De az ország végvidékein magyarok módjára kell szolgálniuk és katonáskodniuk. A császári és velencei követeket is ki kell küldeni az országból." /4. cikk./

Továbbá, hogy a Burgionok és a többi külső nemzetből valóknak rendelt zsoldot vagy fizetést jövőre meg ne adják és hogy a királyi felség avagy a kincstárnok ur részéről a királyi jövedelmekről bárkinek kiadott kötelezvényeknek és akármiféle leveleknek semmi erejük ne legyen. Hanem az összes királyi jövedelmeket azonnal és tényleg csupán a királyi kincstárnok kezébe szolgáltatassák és a máskép Szerencsésnek nevezett SALAMON IMRÉT, ne csak minden tisztségétől, hanem eszenfelül érdeméből és az ellenében már föltűh-

gett, presencigaihoz, meg a vele szemben nyilvánvalóvá tett és elfogadott bizonyítványokhoz képest, azonnal meg kell büntetni." /5. cikk./

"Továbbá, hogy a királyi felség és örörfok és más hatalmasdokok részéről ujonnan elkövetett foglalatásokat a foglalók akarata ellenére is, minden késedelem nélkül hozza rendbe." /7.cikk./

Továbbá, hogy az állatokat és a barmokat vagyis az ökröket és juhokat, teheneket és lovakat ez évben nyájként vagy más szin alatt, valamint ez állatoknak a bőreit is ebből az országból a mostani ércpénznek a kiveszése meg a jelenlevő és az ezután következő hadjárat miatt ki ne vigyék, ha pedig kivinnék, bárhol rajtakapnák azokat, ő felségének az a felől kiállítandó levele ellent nem állván, le kell foglalni." /8.cikk/

"Továbbá, mivel azokat a harmincadokat, melyeket Nádorfehérváron és Zalánkeménen szoktak szedni, esután Péterváradon fogják szedni, nehogy a fegyvereket, sőt, puskákat /pixides/ és töröket Törökországba vigyék." /9.cikk./

"Továbbá, hogy ugy a király és királyné öfelségeik mint a főpap és báró urak és nemesek és mindazokat a jobbágyokat, akiket a parasztfölkelés és lézadás után szökve és lopva a saját fekvő jószágaikba vittek, vagy elhelyeztek, adekrétumban a nem.-re előírt büntetés alatt mostantól fogva azonnal visszaállítsák."/10.cikk/

II.Ulászló 1514. évi dekrétuma 44. cikkelye szerint ez már elrendelt dolog volt mégis bizonyára emberségből is még a főnemesek sem erőltették a parasztok visszatérését, ahol a büntetés várta őket, új uraiknál azonban ettől megmenekültek /V.ö.: a 26-29.cikkelyekkel is 1914-ből./

Eddig nagy hiányok voltak a főnemesek és nemesek hadcsapat tartásában. Emért ezuton aki közülük ötven lovat nem tud állítani, hadi adót tartozik fizetni. /egyenlő közteherviselés!/"A nemesek közönsége mindenik vármegyében válasszon egy kapitányt, aki a jószágokat adó alá vonja, a hadcsapatokat fölfogadja és irányítja. /12.cikk./

Ezenkívül a vármegyékben a nemesek közönsége ehő törvényszékükön válasszanak négy becsületes és nemes férfit akik valamennyi egyházi és egyéb fő-és köznemzeti dízsmajvédelmet megvizsgáljanak, lajstromba vegyék, hogy a dízsmakilencedek kivethetők legyenek." /13.cikk./.

U. így a szabadvárosok, királyi birtokok, zsellérek és megrovandók, csak a török által elpusztított és fölétgetett helyeket nem.

"Továbbá, hogy a királyi tanácsos urak azonnal szabják és állapítsák meg a királyi bevételek helyeit, ahol és amelyekből a végvidékek tisztviselői a fizetéseiket megkapják és a jövedelmekbe jövőre senki se avatkozzék bele, nehogy ezek a tisztviselők Budán koldulni és ennek okán hivatalukat elhagyni kénytelenek legyenek és mind a két felségnek, a többi királyi jövedelmét és udvari szolgálokat is aképpem kell mérésélni, hogy a királyi jövedelmekbe jövőre annyi pazarlás, mint eddig történt, elő ne forduljon." /19.cikk/

Az országgyűlés kijelöli és előírja a király teendőit, ez látható szinte valamennyi cikkelyből. A végrehajtás módját és annak szerveit azonban központilag nem határozza meg mindig világosan.

"Továbbá, hogy a pénz mostani verése jövőre megszűnjék, és a királyi felség méltóztassék olyan jó pénzeket veretni, mint amilyenek a néhai fejedelmek: Mátyás és Ulászló király urak idejében, meg a királyi felség a mi legkegyelmesebb urunk uralkodásának a kezdetén is voltak; mindazonáltal a már kivert pénzek az előbb említett Keresztelő Szent János napján tartandó, a legközelebbi közönséges országgyűlésig és alatt, az eddig gyakorolt szokás szerint egy régi dénár számban forogjanak és fogadják el azokat, de az eladó dolgok tekintetében a királyi felség a régebben tett és kihirdetett rendelkezést tartsa meg, és ha az eladók az ellen cselekednének, eladó dolgaikat és árucikkeiket mindenütt közzeakmányyá-kell tenni." /20.cikk/

"Minthogy eddig ez az egész szükség és az eladó dolgoknak meg az áruknak a drágasága, amely az országot ez idő szerint elnyomta, a jelen pénznek a veréséből származott és növekedett és többen vannak, akik a jelen pénzeket verették, némelyek t.i. a királyi felség engedelméből, mások ismét saját vakmerőségükből: azért az előbocsáttottakra nézve a valót ki kell puhatolni és helyes számadást kell vonni és tétetni, és akik királyi engedelemmel igaz sulyban vagy négy latos vegyítékben verettek pénzeket, azokat, ha ezekről igaz számot adhattak, fölmentetteknek kell tekinteni. Azok, ellenben, akik azokat a pénzeket meghamisították, és kiderül, hogy három latos vagy azon alul lévő vegyítékben verettek, azok nemcsak helyes számot adni kötelesek, hanem még azt az egész nyereséget is, amit ama csalárd meghamisításból kaptak, a királyi felségnek tartoznak kiadni és visszatéríteni" /21.cikk/

"Akik pedig saját vakmerőségükből verették, azokat amint a dekrétum is elrendeli, örök hűtlenség vétkében kell elmarasztalni." /22.cikk/

"Továbbá, hogy amely külföldi emberek jövőre ez országon kívül vert és készített pénzeket hoznak be, ebbe az országba, és ezen rajtakaphatók, azokat legott és tényleg tüzre kell vetni és elégetni, és a vert pénzt el kell venni tőlük. Azokat is, akik ha jövőre rajtakaphatók lesznek, hasonlóképpen kell büntetni." /23.cikk/.

"Továbbá, hogy a királyi felség a horvát-, dalmát-, és szlavonországi bánágot Thahí János urtól, azok miatt a nyilvántartó gyűlölségnek, egyenetlenségek és ellenségeskedések miatt, amelyek közte és amaz országok nemesei közt támadtak és főnnállanak: elvenni és magyaroknak adományozni méltóztassék, nehogy azok az országok ennyi ellenségeskedés, gyűlölség és zűrzavar közepette elveszsenek és veszedelem között forogjanak." /24.cikk./.

Bizonyíték, hogy a központi hatalom, az országgyűlés helytelenítette a nemzetiségi vidékeken a zsarnokoskodást és amennyire hamar lehetett megakadályozta.

"Továbbá, hogy a királyi felség Koozka Sztanieszlót és Lászlót a múlt évben elkövetett gyilkosság miatt ez országból kiküldeni és kiutasítani méltóztassék és a pénzt, amelyet ebben az országban összegyűjtöttek a királyi felség vegye el tőlük és fordítsa a végvárakra." /25.cikk./

"Továbbá, hogy a királyi felség a néhai főtisztelendő és György esztergomi érsek urnak a végrendeletét végrehajtani, szolgáit kifizetni és azt a pénzt meg más odaigért dolgokat, amelyeket örökkösen az esztergomiképtalannak adott, ennek kegyelmesen kiszolgáltatni méltóztassék." /26. cikkely/.

"Továbbá, hogy a néhai főtisztelendő Tamás és György esztergomi és Gergely kalocsai érsekeknek végrendeleti pénzüsségeit és egyéb vagyonát mostantól fogva ki kell puhatolni és az ország szükségére fordítani." /27.cikkely/.

"Továbbá, hogy az aranyat és ezüstöt ebből az országból nem szabad kivinni, s ha olyanra akadnak, amelyet ki akarnak vinni, azt bárhol szabadon el kell venni." /28. cikkely/.

"Az alsó részek nemeseit és különösen a tizenkét vármegyét Szörénytől Pozsegáig, a dekrétum tartalma szerint meg kell tartani az ő szabadságaikban és elhagyott helyeik után való jövedelmeiket meg kell adni." /30.cikk./

A háborús pusztítások miatti kárukat az ország pótolni kívánja...

"Ámbátor igen gyakran állapítottak meg és hoztak nagyon sok olyan határozatot és rendeletet, nagyon sok olyan szabályt és végzeményt, amelyek mindenekelőtt a királyi felség, a mi legkegyelmesebb urunk kormányozatának a gyarapodását, azután az egész ország jólétét és békés állapotát illetik és érintik, de EDDIGELÉ A KÜLÖNBÖZŐ ZAVAROK MIAITT SEMMI UTON, MÓDON ÉS SEMMI TEKINTETBEN SEM NYERTEK FOGANATOT. Nem kerülhettek végrehajtás elé, hanem az országlakók sok minden költsége, munkája és fáradsága dugába dőlt: ennél fogva, hogy azoknak a határozatoknak a megháborító elől az ut valahára elzáródjék és az ország közügye jó állapotba kerüljön.

Keresztelő Szent János legközelebbi Ünnepeire a Heves vármegyében fekvő Nagy-Hatvan nevezetű mezővárosba a nemessék és más bármely állapotú és rangú birtokos emberek részére, együtt és egyénenként; általános egybegyűlékezést és országgyűlést kell hirdetni, amelyre az összes úgy jobbágynos, mint egytelkes nemessék tartozzanak minden tíz jobbágytelkük után egy-egy könnyű fegyverzetű lovas, a felsőrészek vármegyéiből, úgyis Trencsén, Turóc, Árva, Liptó, Zólyom, Szepes és Sáros vármegyékből lovasok helyett gyalogosokat magukkal hozni, önmaguk is saját személyükben nem kocsikon, hanem táborozók módjára eljönni: az egytelkes nemessék pedig, akiknek száz forintot érő ingó vagyonuk van, legyenek kötelesek személyesen megjelenni, a többiek pedig tizen, maguk közül egyet küldeni." /31.cikkely./

Az országlakosok /regnicolae/, az ország közügye /respublica regni/ védői a nemessék, akik nemcsak jogokat élveznek, de személyesen kötelesek hadba szállni, a ezt maguk a nemessék mondják ki!...

MORVAMEZEI CSATA

(1278. AUGUSZTUS 26.)

Történetírásunk egyik fogyatékosága tűnik föl az 1278. augusztus 26.-i morvamezei csata hiányos leírásában, tanításában és kiértékelésében. Talán, hogy elsikkadgasson a germán hálátlanság ténye, és egyéb politikai és hadviselési korabeli fölényünk. Az egész Európára nyolc évszázadra kiható, a Habsburgokat hatalomra juttató Morvamezei csatáról többet kell tudnunk.

Az Ennsig terjedő területen, kizárólag az északnyugati szlávokkal volt bajunk-már Etelközből két hadjáratot intéztünk ellenük és a későbbiek folyamán, 1069-ben törtek hazánkba a csehek. Könyves Kálmán /1095-1116/ fia, II. István /1116-1131/ uralma alatt, 1116 május 13.-án összeütközött a csehekkel az Olva partján de súlyos vereséget szenvedett. 1118-ban Leopold örgróf cseh szövetségben tör hazánkra. Kétévi küzdelem után kötöttek békét. 1177-ben Szobjeszláv cseh herceg kiszolgáltatta az Ausztriából tovább menekülő Gézát Bélának, aki öccsét börtönbe záratta.

Az 1237-ben második magyarok után kutató ázsiai utjáról hazatérő Julián barát hirt hozott a tatárok közeledéséről. 1238-ban IV.Béla IX.Gergely pápa engedélyével ismét zsidó és szaracén tőkéseknek adta át ill. bérbe az állami jövedelmeket ami, valamint a várföldek visszavétele, növelte az egyházi és világi főurak elégedetlenségét. E kritikus időben Béla, serege növelésére engedélyt adott a tatárok elől menekülő kunok hazánkba költözésére. A kőmonostori ülés elhatározta a telelepítésüket. Az egyházi és világi nagybirtokosok, akik Béla egész kormányzatával--elsősorban az állami jövedelmek zsidókézzre juttatása és az adományozások visszavétele miatt-- közösen fogadták Kiev bevételének hírért. /1240,dec.6./. 1241 jan-febr.-ban a főurak alig reagáltak a "véres kard" körülhordoztatásán.Február tizedikén a Kuten kun kán kiadását kérő tatár követeket a főurak Óbudán megölték. A tatár betöréskor Béla által segítségre hívott Frigyes meg is érkeztetve a kunok ellen lázította az amúgy is neheztelő főurakat, kik megölték Kuten mire Frigyes dolga jól végeztével hazament Ausztriába. Ugyanis a kunok a magyarok ellen fordultak, Bulcsu csanádi püspök és Barc fia Miklós seregét szétverték, miközben a tatárok előzöltek Erdélyt és Lengyelország felől is betörték az

országba. A muhi csata után Frigyeshez menekült Bélát Frigyes fogságba vetette és a magyarok archivumát, kincseit elkobozták. Itt veszhettek el nemzeti történeti irataink. Elzálogosult Moson, Sopron és Pozsony megye. Frigyes Győrig pusztított. A pápához és a francia királyhoz segítségért forduló Bélát elutasították. /Maradjon a "kereszténység védőpajzsa" ő egyedmagában...

A tatárok kivonulás után IV. Béla visszaváltoztatta előbbi pusztító politikáját, a várak eldobása helyett inkább ösztönözte a várak építését, és megkezdte az idegenek nagyszámu betelepítését.

Történetírásunk kérdéseket támaszt, pl. hogy a tatárdulás által "TELJESEN ELPUSZTITOTT ORSZÁG" hogyan volt képes már 5 év múlva; 1246-ban, a magyarok a Lajta menti csatát ha elveszítették is de ott Frigyeset megölték. 1248-ban betörünk Styriába, 1249-ben ismét, mire Herman bádeni határőrgróf betör Nyugat-Magyarországra, mire IV. BÉLA KUN csapataival megrohaja Ausztriát. II. Frigyes és Herman örgróf halála után az osztrák rendek OTTOKÁR CSEH TRÓNÖRÖKÖST választják hercegükké. Ezért kitört az ellenségeskedés IV. Béla és Ottokár között.

1252-ben -a tatárok által teljesen kiirtott- magyarok elfoglalták Styriát és alsó Ausztriát. 1253-ban Morvaországot pusztították. Junius 25.-én Olmütz alá érkeztek. Közben Styriában is nagy harcok dultak. Béla Bécsét is ostromolta. Három magyar hadsereg is harcolt nyugaton és valószínű, hogy az anyaországot sem hagyták védtelenül-- azok a magyar harcosok akiket a tatárok "mind egy szálig kiirtottak"...Ez a "smellemhadsereg" térdrekenyszeríti Ottokárt aki 1254 május 1.-én békét köt Pozsonyban melynek értelmében Styria IV. Béláé maradt. Béla ugyanakkor Velencétől visszavívja Zárát, fia István nőül veszi a kun vezér lányát, Erzsébetet.

1258.-i steierországi lázadást Béla leveri, kormányzójává fiát István nevezi ki. Styriáért tovább folytak a harcok. Ottokár föllázította a tartományt és steier herceggé kiáltotta ki magát. 1260. júl. 12-én Ottokár legyőzi Istvánt, Styria elveszett. 1265 március elején a kunok egy csoportja elhagyta az országot. István utánuk ment, elfoglalta a bulgáriai Vidint s fölvette a bulgár király címet.

1267. évi dekrétum az Aranybulla második megújítása. 1268-ban Béla leverte II. Uros szerb fejedelmet. Béla Dalmáciáért Velence ellen szövetséget keresve, unokáját Máriát 1269.-ben Sánta Károly nápolyi ANJOU herceghez adta férjhez, fiuunokáját, LÁSZLÓT pedig eljegyezte Nápolyi Izabellával. Ez a kapcsolat alapozta

meg ANJOU-HÁZ későbbi trónöröklési jogát.

1270. május 3.-én meghalt IV.Béla. V.István hadat üzent Ottokárnak, kivel Pozsonynál békét köt, amit Ottokár megszeg mire István betör Ausztriába.

1271 elején Ottokár bevette Pozsonyt, Nagyszombatot, Nyitrát és Mosont. Julius 2.-án ismét békét kötött Istvánnal. 1272. István halála után utóda

IV.LÁSZLÓ /1272-1290/ tíz éves korában került a trónra. Helyette Pektári Joákim és anyja Erzsébet kormányozott. Uralma alatt a feudális anarchia soha nem tapasztalt méreteket öltött. Zűrzavaros kor. Szüntelen pártoskodás, szüntelen harcok. Ottokár hadat üzent de seregeit megelőzve, IV. /KUN/ László, 1273-ban betört Morvaországba, Ausztriába, Styriába. Osztrákok betörték Győrbe, Nyitrára, Ottokár szeptemberben bevette Pozsonyt, Sopront és visszatért Ausztriába.

1272 október 1.-én HABSBURG RUDOLFOT német királlyá választották. A nürnbergi birodalmi gyűlés fölszólította Ottokárt, hogy adja vissza az elfoglalt tartományokat. Ezt Ottokár nem tette meg, mire őt ellenséggé nyilvánították.

1275-ben Habsburg Rudolf IV.Lászlóval kötött szövetséget Ottokár ellen.

1276-ban Rudolf már Bécsig nyomult és megteremtette az ősszekötötést a magyar csapatokkal, mire Ottokár békét kötött. Lemondott hódításairól, a magyar területekről is. A háború azonban 1277 őszén kiuújult.

A háború közvetlen oka

A háborúra közvetlen okot egyébként az a körülmény adta, hogy Habsburg Rudolf igényt tartott Styriára, Kainthiára és Krajnára mint megüresedett hűberekre és igényt Ottokár ellenzésére is érvényesíteni igyekezett. Az 1274.-i augsburgi gyűlésen Ottokár nem jelent meg. Erre Rudolf a nevezett tartományokat erővel elfoglalta. Ottokár Cseh-és Morvaország birtokában elég erősnek érezte magát a mérkőzésre. A nagy küzdelem 1278. évi augusztus 26.-án a Morva mezőn Ottokárt elsöpörte. A külföldi mint magyar történetírók érthetetlen okból Rudolf győzelmről beszélnek, magyar segélycsapatokkal. Holott az Kun László győzelme volt Habsburg Rudolf segélycsapataival. Rudolfot e csata nagy hadvezérének titulálják, holott a csatát eldöntő kun lovasság teljesen függetlenül operált, és csakis úgy volt hajlandó abban részt venni, ha a dekadens nyugatiak meghagyják nekik a szabad cselekvést és mint látni fogjuk, pontosan ez döntötte el a csata sorsát: a "pogány" taktika, a sebes hely-

cserés hadmozdulatok, átkaroló vágták, kilesvén közben az ellenség késedelmes vagy hibás reakcióit a akkor elsőprő teljes térségű roham. Ennek az ősi magyar lovas hadviselési taktikájának volt a szemtanúja egész Európa delegációja amikor Buda fölszabadításakor a segítségül érkező, török lovashadsereg a magyar huszárokkal szembe került és mindkét lovashadsereg, Európa két legfélelmetesebb hadserege alkalmazta ezt a manőverezést. A törökök hibáztak és egy gyors helycserés magyar lovasosztag kezdeményezésével a kitaktikázott törökök elvesztették az ütközetet.

Ottokár, Mémeterszág főpohárnoka, Csehország királya, vezéri képességeiről kiváló tanúságot tett az 1273-évi magyarországi hadjáratában. Mielőtt azonban serege teljesen egybegyűlt volna, Németújvári Henrik bán 30.000 magyar és KUN lovassal 1273 aug. 5.-én megverte. Itt esett el Ottokár veje, Dürnholtz Ulrik is. De harmadnapon Ottokár folytatotta a harcot és 60.000 emberrel Sopronug nyomult. Detrekőnél meggyengült ereje.

A HABSBURG CSALÁDNÁL nem az volt a baj, hogy a gazdag római Pierleone zsidó családból származott és ennek egyik Genuán keresztül érkező tagja vagyonával Svájcban megvette a romos Habsburg -váfat, és a velejáró német császársági kedvezményeket, /Meyers Conversations Lexicon, 1875./. Sokkal inkább jelentős az a tény, hogy a rokonságnak még a Talmud szerint élő tagjai, ismerősei a hatalomba segíttetve olyan környezetbe vonták be, hogy szabad döntési képességét elveszítve a bankárok világpolitikai terveinek játékszere lett. Ez végig kimutatható a magyar történelemben is. A lelki tulajdonságaik átöröklése szintén kimutatható. Pl. a morvamezei csatában --ami inkább germán testvérharc volt ha a mindkét tábor lovaskatonáinak számát is vesszük--, mindkét fél nagyméretű egyenruhájukra festett keresztet viselt. Tehát a római nagykereszt jegyében, kiméltetlen testvérharcban elesett Ottokár hullájával a következőképpen jártak el: Ottokár mezitelen hulláját Habsburg Rudolf Bécsbe vitette, népiünnepélyen darabokra vágatta, kibeleztette és megsüttette. /Veridicus: "Az első Habsburg arcképe./. Minden osztrák dicsőségsnek kutforrása a "Historia annorum 1264-1279.MS. IX. 653" jelzés alatt örvendezetteti az utókor: "A holttest....vágómarhák módjára földarabolgatott, halak módjára kibeleztetett, részeit külön megfőzték és elválasztották a hullától." Az első Habsburg sohase ülhetett volna a Római Szent Birodalom trónjára ha IV.KUN LÁSZLÓ nem ránt kardot a Rudolfus Dei Gratia Romanorum Rex Semper Augustus" védelmére. A morvamezei dünnkruti csatában a magyaroknak

és . . .000 szabadon mozgó kun lovasbak döntő szerep jutott. Habsburg Rudolf már lehullott a lováról, Ramszwaig thüringiai lovag emelte őt saját lovára, életét így megmentette...

Habsburg /zsidó/ Rudolf háláját azzal fejezte ki, hogy a pápához írt jelentésében nem szólt magyar vagy kun érdemeiről vitézségről, ellenkezőleg. Így írt:

"...Istentől nekünk adott kard birtokában szembeszálljunk a nevezettel és így Szent Bertalan Apostol előestéjén Mi és fiunk Lajos Magyarország király a cseh tábornoktól alig egy német mérőöldnyire /vix ad millere Teutonicum/ vertünk tábornok...." --írja Rudolf 1278 aug. 18.-án kelt levelében, III. Miklós pápához melyben annyira sem méltatja a magyar királyt, hogy a nevét megjegyzeze, hanem "LAJOS"-nak nevezi IV. Lászlót. A "Lajos"-hoz mellékelte "FIUNK" jelző, mint nyugati vállveregetés a lenézett barbárok sarjadékának! már akkoriban kijárt. Végül pedig, a "hivatalos" történetírók kik felsoroltak minden ki a osztrák hercegecákét, örököfocskát, mélyen hallgatnak maig, hogy a "Lajos"-nak nevezett Kun László magyar király "rég magyar szokás szerint" vérszerződést is kötött Rudolffal, hogy JÓBAN-ROSSZBAN osztozkodni fognak..." A Judeokeresztény szellemű nyugatra, így Rudolffra is jellemző, hogy a magyarokat, az országot hálából mint császári hűbért fiának Albertnek adományozta és hogy ezt valóra is váltta, nagy sereggel betört Magyarországra ahonnan azonban III. Endre kiverte. Hálából el akarta rabolni Magyarországot.

Martha

Rudolf IV. Kun Lászlót, a magyarok ifjú királyát, 1277 nyarán hűséges szövetségeseül nyerte meg. Ez a szövetség a hainburgi találkozás (1277. november 11) alkalmával még azáltal is erősödött, hogy Rudolf felajánlotta leányát, Klemencia hercegnőt, László király testvérének, Endre hercegnek, hitvesül. E szövetség annál tartósabbnak ígérkezett, mert Ottokár ellen a magyarok között az előző harcok folytán keletkezett izgalom még folyton tartott. A kért magyar segítség hadak toborzására László király általános fölkelést rendelt. A magyar nemzet által kiállított hadak fele — eltekintve a kun haderőtől — gyalogharcosokból állott. Ezért nevezetes tényező a morvamezei csata a magyar hadügy kifejlődésében. Igaz ugyan, hogy az ott nagy számban megjelent gyalogságot a harcban nem alkalmazták és az csupán a tábor őrzésére szolgált,¹ de ez a seregnek már csak azért is előnyére volt, mert így vált lehetővé, hogy a lovasság teljes számban a harchoz legyen felhasználható.

A csatában résztvevő, vagy legalább a harctéren jelen volt csapatok száma a következő:

Ottokár serege: 3000 morva lovas, 15.000 német lovas, 2000 lengyel és sziléziai lovas és 24.000 cseh gyalogos; összesen: 44.000, vagyis: 20.000 lovas és 24.000 gyalogos.²

Rudolf serege: 2000 német lovas, 16.000 kun lovas, 20.000 magyar lovas és 20.000 magyar gyalogos; összesen: 58.000, vagyis: 38.000 lovas és 20.000 gyalogos.³

E harcoló sereg javarésze magyar és kun lovasságból állott. Fegyvere: íj, puzdra, pajzs, kard és buzogány. A nemesség már szórványosan — kiki tehetsége szerint — páncélinget, sőt vértet és kikészített állatbőröket (kutzát) is viselt és szőrmes, könnyű fanyeregben ült. Általánosságban — de különösen a nemesség — acélsisakot viselt. E könnyen lovasított magyar nemesség szálfegyvereivel nem

¹ Lásd G. Köhler Generalmajor a. D.: „Die Entwicklung des Kriegswesens und der Kriegführung in der Ritterzeit.“ II. Band, 119. Seite. „Die Schlacht auf dem Marchfelde 1278.“

² Lásd Köhler II. 119. Anhang 780. lap.

³ Klingenberg és Thomas Tuscanus olasz krónikás adatai megegyeznek a német lovasok számát illetőleg. Megjegyezni kívánom, hogy a nehéz lovasok mellékesmennyisége, mint nem harcolók, nincsenek kimutatva. A gyalogság számába beleszámítandók a csatlósok, aszekersek, poggyászkeresők, átcsinálók, aszekerészek; ez voltaképpen a „nem harcoló állomány“. Ezen az alapon látta Kápolnai és Soós Elemér is a XIII. század gyalogságát. Ezzel Pauler Gyulának: Magyar nemzet története című II. kötet 715. lapon tett megjegyzésére magadtam a választ. Nem téve az a kép, amit mi adtunk. De tévedett Pauler, mert Pauler művében a 170. lapon „gyalogságról“ csakugyan szó van. Ami pedig azt illeti, hogy Köhlerre támaszkodtam? Pauler a M. T. Akadémia tagja, rendkívül tudományosan képzett és általam nagyrabecsült, — de nem volt katona! Köhler azonban, mint vezérőrnagy, szinte

állotta a nehéz német lovasság harcát; ellenben az íjászok, akik első vonalból szórták halálthozó nyilaikat, kitűnően voltak alkalmazhatók. A magyarok kitűnően ismerték az ijaikban rejlő erőt, nyilaik sisakot és vértét átvérték,³ s ennek tudatában csak akkor bocsájtottak kézitusába, midőn a nyilak előkészítő hatása már elégségesnek mutatkozott.

A kor lovagszellemétől áthatva, a krónikák elfogultan emlékeznek meg a magyarokról. Azt regéli például a kolmári krónika, hogy: „*a Morva mezején nem igen akartak volna a magyarok beleharapni a harcba*”. A salzburgi annalesek pedig felhozzák, hogy „*elméjük inkább rablásra, mint harcra volt lekötve*”. Ezek valamennyien részrehajlók. Elhallgatják különösen azt, hogy tulajdonképpen a magyarok voltak az elsők, akik a cseh-morva sereg első harcvonniát tönkretették.⁴ A vereskrónika írója a magyar íjászokat teljesen mellőzi és csupán két harcvonalba alakult nemességet említ.

A német tartományok csapatai német szokás szerint nagyobb-részt nehéz lovasságból állottak. Fegyverzetük a pallos és a lándzsa, ők maguk vaspáncélos vértékbe öltöztetve, lovaik pedig szőr- és posztótakarókkal fedve. A lovagok nagy, széles háromszögű pajzsokkal védekeztek.

Ottokár lovassága német módra felszerelve csupán tömeges lökemre szánt, kevés mozgóképességgel bíró, nehéz lovasságból állott; fegyverze az előbbihez hasonló volt.

A gyalogság mindkét részből lándzsa, dárda, bárd és törrel volt ellátva. A fejet csőbőrsisak védte. A páncéling a XIII. század nehéz lovasainak és lovagjainak volt fő védőfegyvere. A nadrág, lábbeli és kesztyű már láncfonásból készült; a térd- és könyökcsukló azonban még bőrből való volt; a lemez vaskesztyű csak a század vége felé vételett alkalmazásba, a vaslapokból összeállított lábbeli pedig még nem volt használatos.

A rabló mód, ahogy Ottokár ennek a hadjáratnak megindítását Laa és Drosendorf városok megvívásával bevezette, mindinkább utánczásra talált; a napi szükséglet és lőtáp a föld népétől a legiszonytatóbb erőszakoskodással, harácsolás útján szereztetett be. Ennek hatása alatt a sereg szelleme és fegyelme lazult. A hosszadalmas tétlenség a környéket kimerítette, a tankormányolással elfoglalt harcosok száma naponta növekedett s azok a tábortól távol csatangoltak. Ehből folyólag nem lehet esodálkozni a cseh források azon egyező megállapításán, hogy Rudolf támadó fellépése a csehekre meglepőleg hatott.

Az említett rablásokból állítólag sok eshetett a magyar és kun lovasok rovására, mit a krónikások nagy előszerzettséggel idéznek. Pedig ott, ahol már Ottokár serege legeltetett, már alig találhatott valamit a magyar, ami a győzelmes csata utáni gyors elvonulásukat némileg meg is magyarázza.

A kútfők Ottokár seregében előfordult áruláseről is beszélnek,

tudományosan képzett „katonaviselt ember” volt. Ezért támaszkodtam Köhlerre, akiről különben Pauler maga mondja (id. mű 713. lap), hogy a helyzetet értelmesebben és elfogulatlanul tanulmányozta. Egyébiránt Köhler úgy vélekedik, hogy „vom Fuazvolk ist in der Schlacht nicht die Rede, es wird zur Deckung des Lagers verwendet worden sein” — ami még nem zárja ki azt, hogy csakugyan „volt gyalogság” a harctéren a magyaroknál is, habár nem vett részt a csatában.

³ Lásd Chron. de gestis princip. S. 7. Idézve Köhlernél III. k. 107. lap.

⁴ Lásd Chron. Colm. 250. és Annal. S. R. Salzb. 804.

amit Rudolf hű küldöncökkel nagylelkűen tudatott vele. A csata előestéjén sátrába hívatta Ottokár országnagyjait a közéjük lépve, ezt mondá: „Itt állok fegyvertelenül köztetek, teljes bizalommal hűségtekben; ha azonban csak egy is van, aki irántam rossz szándékkal viseltetik, nos, jobb, ha most egyedül sem el, mintsem a csatában ezrek haljanak meg velem.”⁷

III.

Rudolf ügyei 1278. május elején korántsem állottak oly előnyösen, mint ahogy az egy kezdeményezésre utalt vezér terveivel összeegyeztethető lett volna.

Mindjárt a viszálykodások kezdetén a Morva mezején letelepedett hatalmas Chuonring nemzetsége fellázadt. Ennek feje, az ifjú Henrik, Ausztria marsallja, aki Ottokár leányát, Agnes hercegnőt bírta nőül. Az országban nagy népszerűségnek örvendő Chuonring Henrik elpártolása következtében sok osztrák lovag szegődött az ellenség táborába. Még a csatát megelőző napon is két főúr, egy passai és egy pfanbergi gróf, hagyta el Rudolf táborát. Így cselekedtek a krónikások szerint mindazok, akiket Ottokár pénzzel megvesztegetett. A bajor Henrik hercegnek Ottokárhoz való csatlakozása következtében Rudolf előnytelen helyzete még inkább súlyosbodott, mert ezáltal felső német birtoklásaitól elválasztva, kényszerült volt Albrecht fiát a Felső-Rajna vidékére, megbízható férfait pedig birodalmába küldeni, hogy szövetségeseit a fölkelésre serkentsék. Az 1277. évi sere, mely alól Rudolf alattvalóit nem menthette fel, a kedélyeket felizgatta és midőn 1278 tavaszán Ottokár készülődött harci szándékát elárulta, ez nyílt ellenségeskedésekre vezetett, amit azonban Rudolf május közepén nagy eréllyel elfojtott.

Rudolf 1278. július derekán még sereg nélkül időzött Bécsben és egyező följegyzések szerint az osztrák tartományok vajmi kevéssel járultak hozzá az új állam megalakulásához. *Bécs, midőn védtelenül látta királyát, engedélyt kért, hogy más gazdát kereshessen, ki őket megvéden képes legyen.* A város polgármestere pedig még a magyar Kőszegi-t is paktált.⁸

Tudunk kell, hogy az augsburgi gyűlés előtt (1278) a viszonyok lényegesen mások voltak. A hatalmas Przemysldát, aki valar enyi német sereg vezedelmes vetélytársa volt, lefegyverezni mindnyájára érdekében volt akkor, most azonban Rudolf lett a hatalmasabb és sikerekkel csak még hatalmasabbá válhatott. Senkinek sem állott tehát érdekében őt erősíteni és jobban megizmosodva látni. Rudolf csekély seregének hű része osztrák és német lovagokból állott, akik készek voltak vele küzdeni, avagy győzni. Halálmegvetéssel küzdöttek utolsó lehetőségig. Jellemző, hogy az elesettek között 13 Trautmannsdorfi lovag maradt a csatatéren.

Ily viszonyok közt indult Ottokár június 27-én székvárosából, Prágából nagy rokonszenv nyilvánulása mellett Brünn felé, ahon-

nan önbizalomtól eltelt levelet ír nejeének. „A király Bécsben van — írja — s most az egyszer nem kaphat segítséget. Bizton hisszük, hogy kívánságunk szerint szerencsés sikert aratunk, és pedig nemcsak ellene, de valamennyi ellenségünk és vetélytársunk ellen. Reméljük

⁷ Lásd Hermann Altaherrn M. O. S. S. XVII. 410. Köhler idézete a 118. lapon.

⁸ Lásd Codex epistolarius, „Rudolf levele a pápához”.

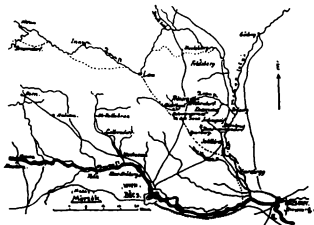
ugyanis, hogy az oesztrák városok, mihelyt odaérkezünk, önként hódolatunkra sietnek." Július 16-ig időzött itt, hogy a morva és cseh fölkelőket, valamint a lengyel és északnémet zsoldosokat maga köré gyűjtse. Majd folytatta előnyomulását anélkül, hogy seregét össze gyűjtötte és hadat üzent volna. László magyar király ekkor már Győr alatt állott és az itt gyülekező magyar sereget Pozsony felé indította.

2. ábra. Laa várkastély romjai 1889-ben.

Ottokár Drosendorfnál, a Felső-Thaja folyásán fekvő jelentéktelen erősség előtt, július 20-án táborba szállott. E hely megvédése Maisan István ausztriai marsallra bízott, aki aránylag csekély vár-őrségével a nagyszámú ostromgéppel felszerelt Ottokár ellen 16 napig hősiessen védekezett. A vár megvívása után Ottokár augusztus 6-án Laa felé fordult. Mielőtt azonban ennek urává lett, vette a hírt, hogy Rudolf a Dunán átkelt s feléje közeledik. Ugyanezen napon László serege Pozsonynál táborozott. Ide küldötte elébe Rudolf király Taufer grófot, hogy a két sereg minél előbbi egyesülését sürgesse meg. Majd Drosendorf és Laa várak ostromlásának hírére türelmetlenségében maga is a magyarok elé sietett. Ezalatt a magyar elővéd Pozsonynál már átkelt a Dunán és Marchegg felé haladt. Közben Rudolf, be sem várva a Lichtenstein és Saldenhoven vezetése alatt álló oesztrák és sztyíriai fölkelés beérkezését, augusztus 13-án elhagyja Bécsét és Hainburgnál hajókon átkel a Dunán. Másnap eléri Marcheggét, hova két nap lefolyása alatt a fölkelő csapatok gyülekezését rendelte. Itt találkozik a magyar sereg elővédjével, mely Baksa Simonfia György mester vezénylete alatt 2000 előreszárguldo kun és 5000 magyar lovasból áll.* Emmersberg lovagot György mester mellé adva, ezt az elővédet Laa felé küldi azzal, hogy az ellenség erejéről biztos híreket szerezzen.¹⁰

György mester* nem először fordult meg e nevezetes hadszíntéren. Hasonló megbízatásban részevett már 1273-ban ugyancsak Ottokár ellen. Az ellenség kikérmelésére akkor Drözing mellett, a Zájának a Morvába folyásánál úsztatott át elővédjével (lásd áttekintő térkép). Most is tükéletesen oldotta meg feladatát. Nemcsak az ellenséget sikerült meglepnie és felriasztania, de annak erejéről is meggyőződést szerzett. Nyugtalanító támadása ezenfelül Ottokár

3. ábra. Ottokár térdprózát az 1278. évi hadjáratához.

gyors eltávozását is eredményezte, aki, miután 12 napig Laá alatt vesztegelt, most annak vívását félbeszakítani volt kénytelen.

A cseh sereg táborának felriasztása augusztus 17-én történt.¹¹ És bár Ottokár György mester ismételt támadását augusztus 18-án visszaverte, mégis Laá ostromával felhagyott és Princendorfra át, ahol meghalt, augusztus 19-én a Morva-folyó közelében fekvő Jeden-speigentre ment.

A cseh források azt állítják, hogy Ottokár az ostromlást élelemzés hiánya miatt hagyta félbe.¹² A salzburgi annalesek szerint a

magyarok egyedül még nem kényszeríthették volna Ottokárt visszavonulásra, hanem az, hogy a lengyelektől még erősítéseket várt s ezért a Lengyelországha és Sziléziába vezető utat, melyet Rudolf most fenyegetett, biztosítani óhajtott. E két véleménnyel szemben legvalószínűbb, hogy mindkét tényező együttesen hatott Ottokár elhatározására. Kétségtelen különben az is, hogy az élelem hiányát a magyarok megjelenése idézte elő, ami még azáltal is fokozódhatott, hogy György mester, miután Ottokár augusztus 18-án őt visszaverte, a csehek Stillefrid felé siető szállítmányaiban keresett kárpótlást, megragadva a viszonzásra kínálkozó alkalmat.

Marchegg, melyre most Rudolf csekély hadával támaszkodott, pillanatnyilag jeles hadászati jelentőséggel bírt és sziget alakú fekvésénél fogva elegendő erős is volt. Ennek a pontnak birtoklása és biztosítása a legrovidebb összeköttetést létesítette Magyarországgal, honnan László főureje még közeledőben volt. Fenyegette innen

¹¹ Lásd Szabó Károly „Kun László”, 65. lap a Tört. életrajzokban.

¹² Lásd u. o. Chron. Claustroneuburgens és Annal. Salicab. o. b. idézéssel. Továbbá lásd az eredeti 1285. évi adománylevelet György mester részére a Magyar Nemzeti Múzeumban. Kiadta Fejér, V. III. 274. l. és Wenzel, XII. 434. l. Latin szövege és magyarra való fordítása a Hadtört. Közlemények „Okmánytár” 1890. évfolyam.

¹³ György mester a ma is élő Sávai Soós-család egyik őse.

¹⁴ Lásd György mester idézett adománylevelét.

¹⁵ Lásd Ann. Ottokariani S. 192. Köhlernél II. 104. lapon idéve.

Ottokár összeköttetéseit, míg ez Laa alatt állott, Morvaországgal és megvédte a Dunát azon eshetőségre, ha Ottokár Laáról ez ellen fordulna. Rudolfnak itt kellett kitartania addig, amíg elegendő erőket gyűjtve, a harcot felveheti.

E helyzetében Rudolf a svábokról még mit sem tudott és Kézai szerint: „mint Isten segédelmét várta a magyarok seregét“, amit augusztus 26-án neki meg is hozott. E napon érkezett be a bázeli püspök a sváb és a salzburgi csapatokkal, továbbá a nijmegeni örgróf, az osztrákok tartalékhada, a stiriai főkelők, a karantínok, a krajnaiak és a hainburgi gróf. A csehek királya ezalatt érthetetlen aléltásúgban jedenspeigeni táborában tétlenül maradt. E tétlenséget csak egy körülmény magyarázhatja meg s ez az, hogy a már említett árulás rossz sejtelmekkel szállta meg Ottokárt. Augusztus 22-én IV. László király már a Morva balpartján állott s ekkor Rudolf nem késlekedett parancsot adni a 9 kilométerre fekvő stillfridi magaslatok másnapra elfoglalására.

A menetoszlop élét egy kún csapat képezte, melyet a magyarok derékhada követett s ehhez csatlakozott Rudolf a németekkel. Dürnkut alá érkezvén, a magyarok a csehekkel szemben, fölük egy mérföldnyi (4 kilométer) távolságra, mögöttük pedig Stillfrid közelében a németek szállottak táborba.¹³

A Felső-Weiden-patak áthatalása után kirendelték a magyar elővédet, a kunokat az előtrep átkutatására, amikor is ezek arról győződtek meg, hogy a tábor előtt elterülő nádas nem ingovány, hanem tökéletesen száraz, még nehéz lovasok által is áthatolható terület. Ennek megállapítása után még előbbre nyomultak és a cseh előőrseket a mai Dürnkut-völgy szegélyéről elűzték,¹⁴ jöllehet a ki- küldött elővéd zöme óvatosan visszatarintott, hogy a Morva völgyé- nek nyugati szegélyét szállja meg és figyelje Jedenspeigent, melyet azután tökéletesen megleptek s itt a csehekől 100-at lööltek, 200-at pedig foglyul ejtettek.¹⁵ Erre a cseh sereg vezérlete tekintélyesebb erőket indított ellenük s ez a magyarokat (kunokat) visszavonulásra készítette.¹⁶

Másnap Rudolf személyesen óhajtván meggyőződni az ellenség ereje és magatartása, valamint szövetségeseinek ügyessége felől, az egész tábor készenléte mellett, augusztus 24-én — szerdán — szemre-

4. ábra. Stillfried és temploma 1896-ból.

¹³ Lásd György master 1285. évi adománylevelének szövegét az „Erdősi Hadtört. Okmánytár 384. lapján.

¹⁴ Lásd Szirini verona krónika 142—143. szakaszát.

vételezésre indult, melyből nagy meglepetéssel tért vissza, bajtársi kapcsolatot is létesítve ennek folyamán szövetségeseivel.

Augusztus 25-én, csütörtökön, Rudolf egész seregét elővonta a Felső-Weiden-pataktól délre eső emelkedésekre és csatarendbe állította azon elhatározással, hogy a döntő harcot másnap virradóra megkísérli.

Ottokár Jedenspeigentől keletre állott a síkon. Előtte terült el a Krut-föld Dürenkrutig. Az ellenség kibontakozását megakadályozni azonban úgy látszik szándékában nem volt, mert a magyarok az előőrsek előzése után, úgy a megelőző kémszemlénél, mint a csata napján egészen a csehek táboráig jutottak.¹⁷

Mielőtt ezen hadjárat döntő harcával megismerkednénk, szükségesnek mutatkozik a csata rendezésére befolyással volt tényezőket szemügyre venni.

Rudolf már 19 éves korában II. Frigyes 1237. évi olaszországi hadjáratában részt vett, később előszeretettel alkalmazta a cortenuovai győzelmes csata rendezését, ami általánosságban a XIII. századbéli csaták jellemvonása lett.¹⁸ Ennek a kornak harcászati tagozása kiválóan II. Frigyes harcjelentéseiből vehető ki.¹⁹

Kétségtelen, hogy II. Frigyes harccsoportjai, mint ahogy ennek előtte, úgy ezután is alkalmazásba jöttek. Ezek a harccsoportok az élen egy tompa szöget mutattak, mert a négyszögű csoport elé e tompaszögű csoport is alkalmaztatott. (5. ábra.) Éppen ezért a „cuneus” kifejezés nem úgy magyarázandó, mintha az egész csoport képezett volna háromszöget.

5. ábra.

Az egyes csoportok fejlődött vonalban 5—10 soros mélységben alakultak.

A könnyű lovasok már a XII. században az I. harevonalban alkalmaztattak. Cortenuovónál pedig a harevonalnak egy-egy csoportja 500 (de több is), a III. harevonalban pedig 3—400 lovasból

¹⁷ Lásd Rudolf tudósítását III. Miklós pápához, melyben 200 foglyot és 100 foglyot említ; Fajér, V. II. 452. lap. A foglyok lengyelek és szászok voltak. A halottak fejét — azokba szerint — a kunok lentették és a szakmányul ejtett sisakokban vitték, díjat várván érteik, amit később meg is kaptak.

Bárczay Öskör a Hadtört. Közlemények 1893. évfolyamában „Két hadiesemény a XIII. évszázadból” 671. l. és a „Hadügy fejlődésének története” II. k. 459. lapján „Had-szervezet és hadmozgás” fejezetében azt állítja, hogy ezen előző vezetéssel György mester lett volna megbízva. A György mesternek kiállított 1285. évi hátyára írt adománylevél erről nem szól, már pedig, ha azt a 200 embert Bárczay szerint György mester foglalta volna el, akkor erről az adománylevélben említés volna. Ezt az elővédt valami kun vezér vezethette, kinek neve tudomással eddig még nem derült ki. Külföldiaink azt mondják, hogy a „kunok” bejelenték ki az előteret. Ezen állításom igazolására, ha egyebet nem, azt hozhatom fel, hogy György mester 1278. évi augusztus 14-én indult Lád alá, 15-én és 16-án útban volt, 17-én Ottokárnak csapott, 17-én és 18-án — tehát két napig — zaklatta Ottokárt. Harmadnapra Ottokár visszavonult, ami 19-én esik. A hadmozdulatok egész sora és az egész idevonatkozó állatok azt bizonyítják, hogy a Dürenkrut felé költözött elővéd egy más elővéd volt. Az egész magyar hadsereg 8000 fából álló elővédt vezénylő György mestert Lád alá azért küldték, mert Lád felől nyugtalanító hírek érkeztek, tehát az így elővéd nélkül maradt sereg egy másik elővédt volt kénytelen kiviszni. A Dürenkrut felé költözött elővéd működése szoros összefüggésben áll a 26-án felöltött csatával, halott György mester működése nem elővéd, hanem „közönként” működésének minőségű. György mester Ottokárt visszavonulásában kísérte, legfeljebb akkor érkezhett a Felső Weiden-patakhoz, amikor Ottokár Jedenspeigernre érkezett. Ez augusztus 24. és 25-e közt történt.

¹⁸ Lásd Stiriai város krónika.

alakult. Ilykép alakult Rudolf serege is, mely, a kunok kivételével, két harccsoportot képezett s az egyes csoportokhoz zászlós urak voltak beosztva.

Kivételt képezett a György mester Laá alá kirendelt különítménye is, mely még őseitől öröklött alapelvek szerint működött.²⁰

Megkülönböztetésül és hogy a harc hevében egymást felismerhessék, a küzdő felek jelvényekkel voltak ellátva. Rudolf serege fehér keresztet viselt hátán. Jelszava: „*Róma! Krisztus!*“ volt.²¹

A cseh sereg három harcvonalból állott, két-két, összesen hat harccsoporttal. Jelszava: Prága! (vagy Budajevicse-Praha!). Minden ember mellén ismertetőjelül zöld kereszt. Zöld volt a király lobogója is, rajta fehér kereszttel. A verses krónika 162. szakasza így örökítette meg:

„Felette egy rohamzászló lengett,
Mely zöld volt, mint a fű,
Abban egy kereszt vágva lett,
Mely fehér volt, mint a hó.“

A verses krónika és a salzburgi annalesok, mint legilletékesebb egykorú források tekinthetők. Ezek szerint a morvamezei csata rendezése a következő volt:

I. harcvonal: a magyarok és kunok három harccsoportban; utóbbiaknak megengedettett ősi szokásuk szerint szétszórta a szárnyak körül rajzolni és ismétlődő nyil- és dárdatámadások által a csehek sorait nyugtalanítani. A magyarok két dandárba osztva, egymás mögött egy-egy hadcsoportot képeztek.

II. harcvonal: az osztrákok két harccsoportban egymás mellett. Az egyik csoportban az ország zászlaja a sassal; a másik csoportnál az osztrák lobogó, mint jelvény (signum), az agg Hanslau Konrád zászlós kezében.

III. harcvonal: a németek (svábok), három harccsoportban egymás mögött. Ebből alakult még külön egy tartalék. Az öreg Kapell az utóvédhez volt beosztva. Odautasította őt Rudolf, hogy egyelőre ne keveredjen harcba, hanem ha majd a kívánt pillanatot elérkezett-

De nem is valószínű, hogy a harc és menet által kifárasztott különítmény újból a dűrnakráti „előterep kiküldetésére“ rendeltetett volna ki. Erre az elővédre, mint fent említettem, más feladat volt bízva; mint ahogy az az 1285. évi adománylevélből kivehető és sejtelő ve'ünk, midőn mondja: „és a cseh királlyal folytatott nagy csata alkalmával“ — „in magno conflictu“ — ugyan ez a György mester az ellenség sűrű fegyveres csapatosorába „hirtelen“ betört, kemény harcokba kösbén megbeszült és 9 csapat ejtett foglyul. Az a sereg, mely György mesternek tulajdonítja a cseh király seregének kikérmelődött, az a laai vállalatra kirendelt különítményre vonatkozhatik csupán. Nem téveszthető ez össze a derekhad elővédjének működésével. György mester nem egy „elővéd-harcban“, hanem egy döntő pillanatban „hirtelen“ (tehát meglepőleg) az ellenség „székre“ rohant. (Lásd a vázlatot és az áttekintő térképet a 4. és 12. ábrán.) Ezt pedig elővédbe kirendelt és a bevezető harcok által már megviselt csapattal alig lehetett volna végrehozni, az a már idézett adománylevél sörve arra a következtetésre jogosít fel, hogy György mester különítménye, mely augusztus 24. és 25. között megpihent, augusztus 26-án, vagyis a nagy csata napján, friss erővel rontott a „magno conflictu“-ra, az ellenség sűrű csapatosorába. Tehát egészen más módon lépett közebe a már bízott sereggel (8000 emberrel). De ugyan hol is pihent meg György mester? Erre azt feleljük, hogy kifáradt lovai számára Hobenruperdorf és Spasberg közt találhatott oly legelőt, mely még érintetlen volt és a katonai felmérés-térképen „in der Soos“-nál van jelezve (lásd a vázlatot). Innen nem esett messzire a crata színhelye

²⁰ Lásd Stüriai verses krónika.

²¹ Lásd Köhler id. mű. I. 216. lap.

²² Lásd u. o. 217. lap.

nek látja, akkor rontson erőlyesen az ellenségre. A verses krónika erről a körülményről még azt is feljegyezte, hogy e feladatot Pfanberg gróf, kihez Rudolf eleinte fordult, a következő szavakkal utasította el magától: „Mit gondolnak majd rólunk, látva — hogy a veszélyből menekülni akarunk.” Az öreg Kapellst csak azzal lehetett némiképp megnyugtanni, hogy Summerau Konrád adatott melléje, és hogy a király azt komolyan követelte. De mindketten lovagjaikhoz mentek, mentegődzve a király parancsával. Az uralkodó lovagias becsületfelfogás szerint mindenesetre kényes helyzetbe jutottak, tétlenül nézni a többiek órákig tartó viaskodásait. Egy ehhez hasonló jelenet 100 évvel később, 1364-ben, az auray-i csatában is megismétlődött.²²

A rohamzászló a nürnbergi örgrófnak (egy Hohenzollernek) volt átadva, ki azt a stíriaiak élén lobogtatta; mellette Fürstenberg gróf segédkezett.

A történeti nevezetességű terep, melyet Ottokár magának a harc színhelyéül kiválasztott, már a quadok, markománok, szlávok és avarok küzdőtere is volt. Az itt leírt csata színhelye 2500 lépés szélességben és 500 lépés mélységben Dürnkruz és Jedenspeigen között terül el. Északon és nyugaton ezt a területet, melyet akkor „Krut-föld”-nek neveztek, lapos dombok határolják. Keleten a Morva-folyó, dél felől a két Weiden-patak folyik. A Morva vize nemcsak a folyam nagyságánál, de a partok meredekségénél fogva is jelentékeny akadály; ellentétben a Dürnkruztól délre folyó Felső-Weiden-patakkal (lásd 6. ábrát). A Krut-földje természetes határai-val nemcsak bekerített tornahelyhez hasonlítható, hanem térbeli viszonyainál fogva a középkori seregek csekély arckiterjedésének, az egyes harcsoportok tömör alakjainak és mély tagozásainak is igen megfelelt.

vagyis a „Kruz-földje”. Az elszórt csapat részeit észrevétlenül gyülekezthették és a levél szövege szerint „hirtelen”, meglepőleg történhetett a megközelítés.

Ezen felfogásom bizonyítására hivatkozom oklevéleink többi szövegéhez, ahol minden egyes esetben a helyzet, melyben György mester működött, minden kétséget kizáró módon pontosan ténykedése jelezve van. Így p. o. olvasható az 1288. évi adománylevelében, hogy György mester V. István halála után a cseh király kiküldetésére küldetett. Ez 1273-ban történt, midőn mint elővédparancsnok tűnik fel. Mert hiszen tudvalevő dolog, hogy ebben a küzdelemben Német-Ujvári Henrik bán vezette a derékhadat. Ugyanezen adománylevelében, az 1286. évi halálátban május 7-én az I. harcvonalat vezette az ellenségre. Ez csak úgy magyarázható meg, hogy mint az egész seregtest parancsnoka az elővédnél tartózkodott és a derékhad közbelépésével döntötte el az ütközetet Leutkó királyi fejedelmé javára. Az 1285. évi adományleveli szövege szerint — 1280-ban a hódmező csatában megfosztva a segítségtől, tehát mint elővédnél — elől harcolt. Ezt a feltevésemet megerősíti még az a körülmény, hogy lovát leestették és gyalog harcolt tovább (akár csak a limanovai háók), amíg megsebesült. Ez pedig csak a derékhad közbelépésekor történhetett, különben megölték volna. Ezeket az adatokat azért tartottam szükségesnek felhozni, hogy bebizonyítsam, miszerint okmányokra alapulva dolgoztam fel minden tételt ezen csatának, amit Pauler Gyula idézett művében a megjegyzések közt a 715. lapon 235. szám alatt kétségbe von. Az itt idézett eredeti okmányok a Magyar Nemzeti Múzeum Szécsen-leveletárában vannak elhelyezve.

²² Lásd Darkó Jend.: „Hölcs Leó taktikájának hitelessége” és Hazai Samu: „A X. századbeli magyar hadügyről.” Hadtört. Közl. 389—546. I. 1888. évfolyam.

²³ Lásd Köhler I. 218. I. „II. Frigyes cortonovai csatáját” és Stíriai veresa krónika.

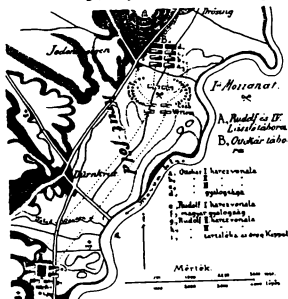
Augusztus 26-án volt a nagy esata. A Rudolf szövetségén álló sereg, melyet hajnalhasadtával a bázeli ferencrendiek püspöke megáldott, csatarendben várta megindítását.

Az egymás mögött alakult három harevonál következőképen indult csatára: elől 10–15 főnyi csoportokban az ügyes kun íjászok rajosták körül az ellenség tömegeit, ezrével röptve rájuk gyilkos nyilaikat. A trencsényi Csák Máté nádor vezérelte I. dandár az ellenség harevonálára vetette magát; ezt követte a II. dandár, élén a Gutkeled nemzetségéből származó Vértesi István országbíróval. László király, a régi magyar szokáshoz híven, egy magaslatról csak figyelte az ütközetet,²³ a harcra nem elegyedett. Fedezetére Rajnold, a Rozgonyiak öce, kipróbált kun és magyar harcosokkal állott.

A külföldi források tájékozatlan voltát az a körülmény bizonyítja legjobban, hogy kétséghevonják, vajjon László király résztvett-e a morvamezei csatában. A kolmári krónika erről a következőképen emlékezik:

„A magyarok szokása
Es nyilvánvalón,
Előkelőbb is királyja
Ahhoz, hogy harcadjon!”

Pedig a király jelenvoltát kétségtelenné teszi György mester adománylevelének szövege, mely a következőket mondja: „midőn azt

7. ábra. A két tábor és az I. harevonalak küzdőtere.

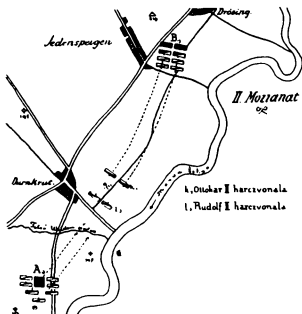
²³ László Köhler II. 124. l. 4. megjegyzése; idézve Froysart. ed Keraju de Lotten hova VII. 39.

²⁴ László Kolmári krónika és Annalium-Austriac. Contin. Vindob. Percznál IX. 710. l

a György mestert a cseh király seregének kifürkészésére és kikémlelésére küldték, azon sereg egy csatasorát a mi megérkezésünk előtt vitézül megtámadta és három jól felfegyverzett cseh katonát, hordlegénységével együtt a csatamezőn elfogván, feleségünknek ajánlotta, kiket mi Rudolf király úrnak ajándékoztunk" stb. stb. Ez a kémlelés, fürkészés és támadás csakis György mester laái ütközetére vonatkozhatik, amely kisebb volt, mint a nagy csata, melyet az oklevél „magno-conflictus”-nak nevez. Ezen szövegezésből még arra is lehet következtetni, hogy a 18 éves ifjú László király nem ült ezalatt tétlenül tábori sátrában, hanem különítményének működését látni akarva, Laá alá lovagolt, ahol megérkezése előtt György mester már megzavarta Ottokár seregét. Amikor pedig az ellenséges szállít-

mányok zavarásából a „magnus conflictus”-ba visszakerült, akkor a harcot király személylétére — ki kíséretével elfoglalt magaslatról (195 0 magassági pont) szemlélte a csata folyását — döntötte el.

A könnyű kun lovas íjászok előbb említett bevezető harca soká tartott s fegyverük hatása csak nehezen jutott érvényre. Ekkor következett a nemesség rohama, mely hátrulásra kényszerítette a csehek I. harcvonálát. Ezalatt az íjászok a szárnyak mögé gyülekez-

8. ábra. A II. harcvonalak küzdőtere.

tek, hogy újbóli támadásra előkészülve, az ellenséget üzőbe vegyék és a zómmal egyetemben a csehek táborúra rontsanak.²⁴

Ottokár, látva I. harcvonálának tönkrötételét, II. harcvonálával a Weiden-patakon átkelő osztrákokra vetette magát. Ezek a patak-

hoz közeledve, a bázeli püspök kezdeményezésére, aki az ország zászlósa mellett lovagolt, szent éneket énekeltek:

Szűs Mária Istennek szent anyja,
Minden bajunk néked legyen panaszolva!

Reggeli 9 óra lehetett, midőn az osztrák sereg két egymás mellett küzdő harcsoportja Ottokár II. harcvonálával összeütközött. Ez az összecsapás az osztrákok vereségével végződött. Itt esett el a 100 éves Hunslau Konrád zászlós úr, kinek lehanyatló karjából a lobogó Lichtenstein Henrik izmos kezébe jutott.

9. ábra. Rudolf viaskodása a Weiden-patak átkelésénél.

Ezen küzdelem alatt Rudolf III. harcvonálával meglehetősen hátramaradt. A harcsoportok közti nagy távolság, minek oka egyrészt a magyarok nagy száma, másrészt az augusztus havi nagy por volt, a kölcsönös közreműködést megnehezítette. Az osztrákok visszavonulása majdnem menekülésé fajult éppen akkor, amikor a III. harcvonál a Felső-Weiden-patakon átkelőben volt. A zavart menekülő a III. harcvonalban meglehetősen zavart idéztak elő.

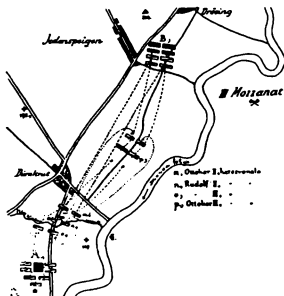
Idáig nyomulhatott Ottokár III. harcvonala, a hozzá hű osztrák-németek, akik közül Fullenstein lovagnak sikerült Rudolf királyt is megközelíteni. E német lovag ugyanis fogadalmat tett a cseh királynak, hogy Rudolfot a csatában megöli. Bőszülten, előreszegzett lándzsával rontott neki. E roham elől Rudolf, ki a lovagi gyakorlatokban kitűnően jártas volt, ügyesen kitért; kísérete pedig a vakmerő lovagot előzte. A király lova azonban közben megingott és terhével a Weiden-patakban összeroskadt.²³

²³ Lásd Kőzi Simont. A salzburgi Annaleseket és Rudolf király levelét Leó pápához. „Az elővéd (mely alatt a kunokat kell érteni) nyílzáppal ingatják meg a csobok arcvonaltát; és az óvalon visszaturtott magyar nemesség második harcvonala előtörtet, hogy az fjáczok harcvonaltát tökéletesen kihasználja. Ennek tulajdonítható; hogy az ellenség első harcvonala üldözöte vétetett.” A kolmári krónika itt is töveztő magyarázatot ad, midőn ezen harcban késedelemet lát. Ez pedig onnan van, mert a kolmári krónika írója előtt ismeretlen volt a magyarok eredeti harcászata (lásd 21. alatti idézést). Mindenesetre a magyarokat mint első harcvonalt kell képeznünk a csata bevezetésénél.

²⁴ Lásd Archiv für Schweiz von Johann Winterthur.

Reménytelen helyzetéből Ramswág thüringiai lovag szabadította ki és saját lovára segítve, a király életét megmentette. Ez a vészteljes pillanat délben lehetett.²⁶ Rudolf pedig az azalatt előbbre jutott III. harcvonala után vágatott, melynek nehéz sváb lovagjai a leghevesebb harcok után Ottokár II. harcvonalt is visszavonulásra kényszerítették.

A visszavonulókat azonban a lengyelek fölverték és Rudolf sváb lovagjainak csak ezután akadt nehéz munkájuk. Ezért Rudolf, ki a

10. ábra. Habsburgi Rudolf III. harcvonala és tartalékának előnyomulása.

harci helyzetről közben tájékozódhatott, Kapell Ulrikot tartalékával előre vonta s e csoport az ugyanekkor odérkező György mester magyar és kun lovásaival együtt a csehek jobb oldalába tört.²⁷

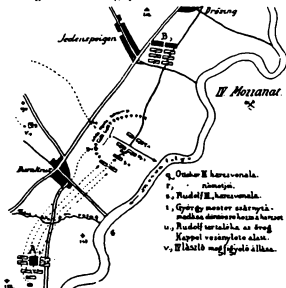
A csehek jobb szárnyát átkaroló e hatalmas támadás az elől visszkodókra sem maradhatott hatás nélkül és a magyar bárdok és kardok halált szóró csapásai meghozták a teljes eredményt.

Délután lehetett, midőn György mester ekként az ellenség jobb

²⁶ Lásd Rudolf levelét a dogebos.

²⁷ Lásd Hadt. Közlemények 1890. évfolyam: „Hadtörténelmi Okmánytár” 584. lap. A dolog tisztázására kénytelenek vagyunk lementésbe bocsátkozni, mert a krónikák, sőt Köhler is, Kapell rohamának tulajdonítják a csatadöntést. Azonban tekintsünk vissza, mily erős állott Kapell rendelkezésére? Az a 60 lovag (lásd Köhler II. 124. l.) nem tehetett volna oly nagy kárt az ellenség soraiban, ha György mester nem érkezik idejében erre a szárnyra, mely hozzá legközelebb esett és Kapell támogatva loványos résszel nem vesztett döntő pillanatban. Szemből is László király levelének szövege is, mely ide vonatkozik (lásd György mester 1285. évi adománylevelét a Hadt. Közlemények Okmánytárában közölve 1890. évi

szárnyához érkezett. A támadó lökés erejével a rendetlenségbe jutott ellenség harcecsportjait a Morva vize felé kergette, aminek következtében Ottokár seregének nagyobb része a habok közt talált sírjára.²⁸ Csak a csehek királya harcolt még elszánt és válogatott kísérettel, mintha maga akarná megnyerni a csatát. Azonban csakhamar

11. ábra. A döntő csata színtere.

észrevette elhagyott helyzetét s Drösing felé iparkodott keresztültörni. Szerencsésül azonban végkép lehangyolott. Ottokárt az utána iramodó győztesek körülkerítették, s mert ő a futásban való menekvést megveti, fogsága ellen pedig küzd, még harcol addig, amíg 17 sebtől vérezve, egy pallosdöfés és egy törszúrás következtében meghal. A verses krónika Emersberg Berchtold lovagot nevezi megölőjének, aki pedig a láni kiküldetésben György mester kísérője volt. Így tehát mindkettejüknek a nagy csatában is együtt kellett részt venniük.

Minden királyi díszből megfosztva a félig meztelenül maradt Ottokár hullája a csatatéren, mignem azt Rudolf király később Bécsben fejedelmi pompával eltemettette.

A közelfekvő falvak lakossága 40 kilométernyire napokig a hullák kihalászásával foglalkozott, hogy sisakjaikat leoldhassa.²⁹

Augusztus 26-ról 27-re eső éjszakát Rudolf a csatatéren felütött táborában töltötte; 27-én a magyarokat Láná alá küldte, maga pedig Feldsbergbe ment.

584. l.: „idem Mgr. Georgius repente irruit, ex ore dani inimicorum scem armatum, pluribus adornatum ubi fortiter dimicando expixit vulneratus, ex novem Bohemis captivavit”. Az ütköztetőt György mester kézzelfogható okoknál fogva augusztus 26-ra tartotta főnn magának. Kémény harcok közben megsebesült és ebben a nagy csatában kilenc cseh utjait foglyul.

²⁸ Lásd Koh'ér idézett mű 136. l.

A jutalom, melyet diadaláért a magyar sereg és királya nyert, azon ékszerekből állott, melyeket Ottokár hat évvel azelőtt jogtalanul lefoglalt és azon zsákmányból, melyet a csehek táborában találtak a kunok. A még 1260-ban ugyancsak a Morva vize mellett vallott vereséget (Kroissenbrunn, 1260. július 12) s az azóta szenvedett sérelmeket a magyar sereg véresen megtorolta. Az ellenségtől nyert zászlókat és címeres pajzsokat pedig László király mint a magyar fegyverek dicsőségének örök időkre szánt emlékeit, a székesfehérvári székesegyház falaira függeszteni rendelte.²⁹

E csata kapcsán több helyen merült fel azon gyűlöletes állítás, hogy a magyarok Rudolf királyt valamennyi némettel felkoncolni akarták. Ilyet csak mesének vehetünk. Mert ha ezt csakugyan végre akarták volna hajtani, túlnyomó erejükkel és még harcrakész csapataikkal könnyen meg is tehették volna.³¹ Hisz a magyar király és tekintélyes számú kísérete nem is elegyedett a harcba s így teljesen akcióképes maradt a csata lezajlása után is.

Négynap pihenő után a magyarok hazájukba tértek, harci dicsőségükhöz új babérokat fűzve.

A veszteségek német részről igen csekélyeknek, cseh részről jelentékenyeknek mondatnak. Az adatok mindkét félre együttesen 12.000 és 20.000 között váltakoznak. A magyar veszteségről az elősorolt kútfők hallgatnak ugyan, de tekintve tevékeny résztvétüket, azok csekélyek nem lehettek.

VI.

A morvamezei csata a XIII. század legérdekesebb csatáinak egyike. Már maga a módszer, ahogy Rudolf a magyarokat megnyerte, de még inkább a mód, ahogy őket a csatában alkalmazta, nagy vezéri képességet mutat. A csata vezetését az utolsó pillanatig erősen kézben tartja azáltal, hogy a nehéz sváb lovasokat a végső harcra tartotta fenn. Amíg a könnyű magyar csapatok óvatosan, de fokozatosan alkalmazásába jöttek, addig a tartalék felhasználása, de főképpen a magyarok átkaroló mozdulata kivívja a diadalt.

Rudolf hadicélja különben sem lehetett más, minthogy Ottokárt legyőzze. De, amint a kútforrások megállapítják, ehhez Rudolf serege nagyon is gyenge volt. Ezzel szemben a magyar sereg egymaga is elég erős ahhoz, hogy a cseh király seregével szembe szálljon. Még is verte Ottokárt. A diadalmas ütközetnek történetpolitikai jelentősége, valamint következményei éppen abban domborodnak ki, hogy Habsburgi Rudolf uralkodói tekintélyét, birodalmának biztonságát csakis a győzelmes csatával érthette el. Sőt, miután ezen győzelem következtében Morvát nehézség nélkül meghódította, egész Kölnig hatolhatott, ahol Brandenburgi Ottó őrről közbenjárásával, Ottokár unokaöccsével békét köthetett.

A Habsburgok későbbi világuralmát e szerencsésen végződött csata alapította meg. A rendelkezésre álló adatok szerint a német király politikailag és katonailag egyaránt igen veszélyes helyzetben volt. Saját hívei előtt is világos, hogy Rudolfnak az elfoglalt országok megvédéséhez nincs elegendő ereje. Ily körülmények között csak Magyarország segítségével várhatta megmaradását, csak ettől remél-

²⁹ Lásd Verses krónika.

³⁰ Lásd Kézai a. h. 122. lap.

³¹ Lásd Köhler id. mű 138. lap. Hivatkozik Ann. S. R. Salisb. 804. és Buserora.

hette az esetleges győzelmet.²² Akkor, midőn a morvamezei események lezajlottak, senki sem tudta, minő óriási jelentősége volt ezen „nagy csata” győzelmének. Azt, hogy a Habsburgok szerencsecsaillagnak a történelem láthatárának peremén akkor ragyogott fel, amikor éppen Ottokár leáldozott, — azt legkevésebbé tudták maguk a Habsburgok. Mert ki lát 500 évre előre?

VII.

Ránknézve a legértékesebb azon tény, hogy a csatában a főszerepet valóban a magyarok vitték. Ők derítették fel a terepet. Ők nyugtalanították minden oldalról az ellenséget. Ők készítették elő a harcot. Ők jelentek meg a döntő pillanatban ott, ahol kellett. Ők éreztették a cseh király hadnival szálfegyvereik hatalmát. Ők üldözték a megfutamodottakat s végre ők szorították Ottokár seregének nagy részét a Morva vizébe. Megtették tehát mindent, amit csata előtt, csata alatt és csata után tenni kell.

A győzelem nagyon is kétéssé vált volna, ha a tartalék ügyes felhasználása, különösen pedig György mesternek időzerű megjelenése a harcot Rudolf javára el nem döntik.

Számos ezen korbéli királyi okirat tanuskodik a magyarok vitézségéről és bátorságáról.

Trencsényi Csák Máté nádor a csata hevében lebukott lováról. Dénes mester Péter fia az Osló-nemzetsegből vére omlásával kiragadta őt a nekirohánó ellenség elől s ismét lovasítva, visszakísérte a harcba. Még a krónika írója is akként emlékezik meg róla, hogy:

Soha csapló úgy nem csapelt
Mint Trencsényi azt tevő
Rőf hosszú karjával.²³

Omodé, a későbbi nádor, jobb keze mutatóujját vezette el a csatában.²⁴ A Forgáchok őse: András, az Ivánka fia; Szegedi Benedek fia: Apa; és a Guthkeled-nemzetsegből egyik tagja;²⁵ a Bori-család őse: Miklós;²⁶ a Sztárniak őse: Jákó; Miskolczi Péter és Sándor²⁷ mindannyian derekasan harcoltak.

Vid László, az Irinyiek őse, a cseh király törvénytelen fiát, Miklós herceget foglyul ejtette, minek emlékére a család címerében maiglan is láncravert királyfiat visel kékmézőjű pajzsában ábrázolva.²⁸

Péternek a Dorog fiának és testvércinek, kik a Morva mezején Ottokár ellen vitézül harcoltak, adta László király 1278. évi szeptember 1-én ősi birtokukat, melyet a hűtlen Pál és fiai: Miklós vajda, István és a később lefejezett Görgey Gergely²⁹ tartottak elfoglalva. A Koppán nemzetsegből származott Péter fia: Miklós gal-

góci várispán és Imre fia: Mihály, a királyi lovászok és hajós népek comesei tüntették ki magukat, akik közül Miklós arcát lándzsa sebezte meg, míg Mihályt lándzsával taszították le lováról úgy, hogy sebeibe majdnem belehalt. Ezen hadjáratban szerzett érdemeik elismerésül 1284-ben a komáromvármegyei Vas falut nyerték adományul. A Tyukod nembeli Péter és Jakab a Sámson fiai a király zászlaja alatt harcoltak és velök Fence fiai: Sámson és Máté. Mindjárt ott a

²² László Lörinc Ottokár: Deutschlands Geschichte II. 2.

²³ László László király oklevelét Ung. Magaz. IV. köt. Ezen tetteért adományozta László király Péternek 1279-ben az elkobzott Dágót. Nagy. tört. életr. 1386. II. évf., 66. l.

táborban elkérték a királytól a kolozsvárnegyvei Bazé falut. A király 1279-ben kérésükre az adománylevelet ki is állította.⁴⁰

A baranyavárnegyvei „zervedi” íjászokat, az Ottokár ellen tanúsított jó magatartásukért László király 1279-ben megneemesítette.⁴¹ A Ludányi nembeli Csánári ágon lévő Vytík fia Vytík pedig 1283-ban négy ekényi földet kapott vitézségéért Budák-on, a mai Bodok-földjén, mely a nyitni várhoz tartozott.⁴²

Piros Péter és Synka Tamás, György mesternek hű követői⁴³ a végre György mester maga László király diadalmas vezére, méltóan sorakozik a hősök mellé, kinek sikerült korának mozgalmas időszakában magának dús érdemek mellett halhatatlanságot is szereznie.⁴⁴

Megállapítható és leszegezhető tehát, hogy a „Morvamezőn” tényleg a világtörténelem szekerének küllőibe kapaszkodott bele György mester és vitéz magyarjai. Ez az egyetlen cselekvésük is elégséges arra, hogy az utókor a halhatatlanság babérját nyujtsa haló poraikra.

De a kiket a kegyelet virágával akarunk felkeresni, azokat mindenekelőtt, ismernünk is kell. Ezért tartom szükségesnek György mester életrajzára hivatkozni, melyet 34 hártyalapra megírtam és kéziratát 1896-ban az ezeréves országos kiállításon a közművelődési csoportban bemutaltam.⁴⁵

Ha mai szemmel nézzük György mester működését ezen csatában, be kell ismernünk, hogy a „döntést” szabad elhatározásból és szabad akarattól hajtotta végre. Ez az 1285. évi adománylevélből egész biztonsággal megállapítható.⁴⁶ Egyébként György mester már V. István király és Erdély kormányzója győzelmes hadjárataiban is feltűnik, nemzeti történelmünkben először. (1260—1264.)

Az 1273—74—77—78 és 81. években tanúsított vitézségéért kiváló haljútalmul adományba kapta 1285-ben Sóvár, Sópatak és Delnét falukat a sókúttal és sóhányákkal. 1288-ban kapta meg a király engedélyét, hogy Sóvár földjén, az ő és övéi védelmére várat építhessen.⁴⁷

E vár romjai a só-újfalusi határban, a Tarken-hegyen △ 661 magaslati számon porladoznak.

Mint Szabolcs várnagya, sójánja Lele, begyura és Náros Patak várnagya fejezte be tetteiken gazdag tevékeny életét 1305-ben 83 éves korában. Alighanem a lelezi sírboltba temették, melynek boltjában Demeter fitestvére is nyugszik, mely sírbolt jelenleg el van falazva.

Mint hazájának hű fia, nemzetének egyik heroikus alakja, korának, mozgalmas időszakában méltán kiérdemelte magának a „mestermagister” melléknevet, ami neki a multban bő javakat, utóbb pedig hervadhatatlan emléket szerzett.

⁴⁰ Lásd Endre király 1290. évi adománylevelét, melyben Ómódt ungvárnegyvei birtokában megadta.

⁴¹ Lásd Hadtört. Közl. 1890. évf., 476. l.

⁴² Lásd u. o.

⁴³ Lásd Bodai Eszék: „Magyarország polgári históriájáról való Lexicon” II. darab 699. lap.

⁴⁴ Lásd Heraldisch-genealogische Zeitschrift „Adler” 2. szám, 17. lap és 6. szám 64. lap. 1871. évf.

⁴⁵ A párttűs Lóránt szepesi comes pártján harcolt a amikor Kun László Lóránt csapott leverte, fogdába került és 1280-ban lefejeztetett.

⁴⁶ Lásd Magy. tört. diatr. id. mű 68. lap. Pesty Frigyes: Várispánások tört. 222. l. és Weöres IX. 380. l. és Hazai okmánytár VI. 168. l.

HADSEREGÜNK KIFOSZTÁSA AUSZTRIÁBAN

"Nem akarok katonát látni"--üvöltötte Cohn-Kun Béla de kevesen tudják, hogy ugyanezen az elven volt az osztrák vezérkar is.

A magyar hadosztályoknak az olasz frontról való hazahívásának rövid összefoglalója a következő:

1918 október 21.-én tartott országgyűlésem gróf Károlyi Mihály képviselő követelte, hogy a háború azonnal szüntessék meg, a magyar katonák az országba hozassanak haza, a kormány azonnal mondjon le, és az új kormány hadadéktalanul indítson béketárgyalásokat, a német szövetséget bontassék föl, az új kormány jelentse ki, hogy nem kíván a Délsláv nemzet függetlenségének útjában állani és végül követelte, az általános titkos, nőkre is kiterjedő választójogot.

Huszár Károly képviselő ugyanazon az országgyűlésen azt követelte, hogy felette nyugtalanító az, hogy magyar csapatoknak idegenek parancsolnak, kik nem tettek esküt a magyar alkotmányra. Erre Wekerle Sándor miniszterelnök kijelentette, hogy a magyar csapatok hazahozatalának ill. hazaHOZATÁSÁNAK kérdésével foglalkozott és hogy ez nem csak törekvése a kormánynak, hanem e tekintetben cselekedett is már. És tényleg, a magyar kormány a parlamentben elhangzott kívánságra 1918 október havában a hadseregfőparancsnokságnál közbelépett arra nézve, hogy a magyar déli határ védelmére kellő számú magyar csapatokat mielőbb szállítsanak haza. A hadseregfőparancsnokság meg is ígérte, hogy a kívánságot teljesíteni fogja.

A balkánfront összeomlása után a bolgárok Salonikiben az entente haderő főparancsnokával Franchet d'Esperey francia tábornokkal 1918 szeptember 30-án különbékét kötöttek. Kétségtelen volt, hogy a szövetségesek által támogatott szerb haderő sietve elő fog törni és ez által Magyarországot délfelől közvetlenül veszélyezteti.

Mivel a bukaresti béke törvénybe iktatva még nem volt, azzal is számolni kellett, hogy a Balkánon megváltozott helyzet miatt Románia újból hadat üzen a Monarchia ellen. Tehát Erdélyt is veszély fenyegette.

Báró Knyess Hermann tábornagy Károly királytól parancsot kapott, hogy a déli /új/ front védelmet szervezze meg. A tábornagy főhadiszállása 1918 október 8.-án Belgrádban megalakult. Az osztrák-magyar hadsereg főparancsnokság két hadosztályt /a cseh nemzetiségű 9. és a lengyel 30./ a német legfelsőbb hadvezetőség pedig 5 hadosztályt /bajor alpesi hadtest, 6. tart., 217., és 219/ irányított Magyarország déli határára.

Föltűnő jelenség az, hogy a hadsereg főparancsnokság törvényes rendeltetésük dacára nem a HONVÉDHADOSZTÁLYOKAT állította Magyarország közvetlen megvédésére. Az olasz fronton levő 59 hadosztályból bár 18 és fél hadosztály volt tartalékvizsolyban, azok között is csakis egy honvédhadosztály volt /74./, a többi 9 honvédhadosztály mind az első vonalban állott /20., 38., 39., 40., 41., 51., 64., 70., és 11. lovas hadosztály/.

Mivel a 18 és fél hadosztály a front mögött tartalékban állott, a főparancsnokságnak módjában volt azokkal a honvédhadosztályokat felváltani és az ekként fölszabaduló honvédhadosztályoknak legalább egy részét Magyarország közvetlen védelmére a Duna-vonalra irányítani.

A magyar kormány 1918 október hóban báró Bornemisza Jánost Háromszék vármegyébe küldte, hogy tegyen jelentést Erdély megvédésére tett gondoskodásról. Báró Bornemisza 1918 október 21-én Brassóból a következő távirati jelentést küldte a miniszterelnökhöz:

"7415. belügyminiszteri szám alatt nyert megbízatásom alapján Háromszék-vármegye esetleg szükségessé váló kiűritésének előmunkálatait befejeztem. A határozóan a helyzet komolyra fordult és nyolc nap óta katonai csapatszállítások teljesen szünetelnek. Az itt lévő katonai erők és még az első előnyomulás fenntartására sem elégségesek, tüzérség pedig majdnem teljesen hiányzik. Mértékadó körökben az a meggyőződés gyökerezett meg, hogy az erdélyi keleti részek SZÁNDEKOSAN ÁLDOZTATNAK FEL. Részletes, alapos előterjesztésem megtétele céljából e hó 22-én délután személyesen jelentkeztem."

Báró Bornemisza János s.k."

Hasonló jelentést küldött Brassó vármegye alispánja a vármegye közönsége nevében 1918 október 21-én.

Wekerle Sándor a főparancsnokságot szemrehányással illette, hogy a honvédc csapatok hazaszállítására nehézségeket támaszt. Szurmay Sándor gy. tábornok, honvédelmi miniszter, 1918 októberben Dormándy Henrik tábornokot

Badenbe küldte, lelkére kötven azt, hogy minél előbb és minél több magyar csapatnak Magyarországra való viassza- szállítását a hadsereg főparancsnokságtól kieszközölni iparkodják. Dormándy tábornok 1918 október hó végén már Bádénben volt, ott jogot adtak neki, hogy ügyiratba be- tekintsen, de a MAGYAR /HONVÉD/ CSAPATOK AŰKALMAZASÁNAK KÉRDÉSÉBE BELESZÓLNI NEM ENGEDTÉK.

IV.Károly 1918 október 22.-én Magyarország védelmére József királyi herceget bizta meg ezért Reichenauban ki- hallgatásra rendelte a részletek megbeszélése céljából. József főherceg Gloggnitz állomáson a vezérkar főnökével báró ARZ vezérezredessel a sürgősen megteendő intézkedéseket megbeszélte és utasításokat adott a magyar had- osztályok olasz frontról sürgősen a Duna-vonalra áthe- lyezésére. József főherceg jelentette a császárnak az ARZ-al történt megállapodását. A császár és király vá- lasza: "Ezennel tábornaggyá ... kinevezlek. Utazz mielőbb a magyar hatásra, meg fogod kapni mindazon csa- patokat, melyeket kértél. Mondd meg nevében, a Tirolban lévő magyar csapatoknak, hogy leggyorsabban követni fog- nak Téged Magyarországra. Ezt ezennel megígérem."

Bucu után József főherceg az udvari vonatból kiszállott és Bozenbe utazott, hogy a királyi parancsot azonnal teljesítse. József főherceg egy bucsuparancs fogalmaz- ványát a hadsereg arcvonalparancsnokság vezérkari osztá- lyának átadta azon parancssal, hogy azt közölje a ma- gyar csapatokkal. A szabadságon levő vezérkari főnököt

helyettesítő Schattel ezredes aggodalmát fejezte ki a bucsuparancs azon része felett, melyben a király a ma- gyar csapatokkal tudatni akarta, hogy a király Magyar- ország védelmével megbizta és szavát adta, hogy vala- mennyi magyar csapat Magyarország védelmére sürgősen el- lesz szállítva. József főherceg hangsúlyozta hogy ez a császár kívánságára történik.

A bucsuparancs hirdetésére és a magyar csapatoknak el- szállítására intézkedések nem történtek.

József főhercegtől távol állott az, hogy hogy ő magyar hadosztályokat saját kezdeményezéséből hazaszállítson. Ő egyetlen honvédhadosztályt javasolt mert előzőleg Gloggnitz vasutállomáson báró ARZ vezérezredessel a ve- zérkar főnökével már részletesen megbeszélte a létesít- endő intézkedéseket. Ezután most már, mint Magyarország védelmére megszervezendő új front kiévezett parancsnoka, 1918 október 25.-én délután 1:40-kor Bozenben a gyorsvo- natba szállva Ujvidékre utazott a király parancsát tel- jesíteni. A horvát nemzetiségű 36. hadosztályt az AOK

időközben nem a magyar déli határra, hanem a Piaven álló 6. hadsereg megerősítésére irányította. A tirolí hadseregarcvonal ideiglenes parancsnoka akkor már Krobotin tábornagy volt. A vitéz magyarokra szüksége volt, nem akarta kiadni. Hiszen a 38.honvédhadosztály azon időben a XIII. hadtestet alkotta és az első vonalban állott... Éspedig a 27.h.o. Asiagonál, a 38. honv. h.o. pedig a Monte Sisemol-on. A Thaly Károly ezredes dandárnok parancsnoksága alatt a 21. és 23. honv. gyalogezred az első vonalat tartotta. A 24.honv.gy. ezred tartalék volt. A székely 22. /marosvásárhelyi/ honv.gy. ezred, mint hadtesttartalék a Brenta völgyében Borgo-nál laktáborozott. Parancsnokok: Molnár Dezső altábornagy, Csanády Frigyes gyalogsági tábornok, Karleusa Fülöp tábornok. A 22. lovas gyalogezred szintén tartalékban. Ez az ezred és a 22. székelyezred föllázadt, hogy otthonuk védelmére hazamehessenek. Wittich ezredes jelenti József főhercegnek a magyarok lázadását. József főherceg válasza, hogy az arcvonalon helyzetén segíteni már nem lehet, a császár parancsát teljesítsék minél hamarabb /magyarok hozaszállítására/. József főherceg Say Viktor vezérkari ezredes szárnysegéde kíséretében a 22. honvédgyalogezred fölkeresésére Borgora kocsizott, a honvédeket megnyugtató. 1918 október 27.-én Boroovic tábornagy is lázadásokat jelent. Ugy folytatja, hogyha tovább terjedne a bomlás, úgy a védelem most már erőlyesen nem lesz folytatható. Ennek okait nem abban a legfőbb határozatban látta, hogy a 27. és 38. honvédhadosztályokat a tirolí front-ról ki kell vonni, hanem az uralkodó manifestumában, a Hinterland izgatásában és a legénység dekorumellenes fölserelésében. Ez okozta a legnagyobb nehézséget pl. a 24. hadtestnél is mely a Piaven az olaszok minden támadásával dacolt, az összeomlásig. /A 24.hadtestet a 41. honvéd és az 51. gyaloghadosztály alkotta/. A bomlást a nemzeti frakciókra szakadás okozta. A főparancsnokság érthetetlenül a front hátrábbhelyezését kívánta, a lehetetlent ami demoralizálta az amugy is hazavágyó nemzetiségi katonákat. A hadvezetés hibája amiért a

a Monarchia védelmére szorítkozó visszavonulást nem korábban, a hadsereg bomlása előtt hajtotta végre, és az összeomlást garantáló, 1918 őzi átcsoportosítást ill. hátrább vonulást rendelte el.

A 10. és 11. hadseregünk frontja mögött mindenféle öblü őrszeren 2215 darab ágyu volt, melynek nagy részét szétszedett állapotban kötélpályákon, gépkocsikon, taligákon, szántalpakon, málhásállatokon, tehersztagok segítségével fokozatosan, nagy fáradsággal és hosszú idő alatt vitték a magas hegyek között tüzelőállásba. Elkép-

zoltetlen volt tehát helyéből a tüzéséget kimozdítani, mely akkor a védelem gerincét jelentette.

1918 november 1.-én a második császári manifestum alapján a harcoló csapatok nyíltan kimondták, hogy állami hovatartozásukra való tekintettel a rájuk nézve már immár idegen nemzeti és állami érdekekért tovább nem harcolnak és így máról holnapra már ott kint a lövészárokból ellenségekkel váltak azok, akik egy emberöltőn egyek voltak. Végre november 1.-én a magyar kormány elrendelte, hogy a magyar csapatok tegyék le a fegyvert, és térjenek haza Magyarországra. Ezen rendelet az AOK. 1918 nov. 2-án 10 óra 5 perckor a tirol-i hadseregparancsnokparancsnagnak kiadta. A front fölbomlott, a nemzetiségek hazatértek. A hadsereg nagyrésze olyannyira lerongyolódott, hogy bakancauk nem bírta a menetelést ezért amikor a Heeresfrontkommandó engedélyezte a vételezést, tárult elő a döbbenetes látvány: bakancaok egyéb felszerelések végtelen tömege hevert a raktárházakban amiket azután a tirol-i civil lakosság fosztott ki. A hazatérő honvédeket végig fosztogatták, pl. Sterzingben elvették élelmüket, vágómarháikat, a honvédeket szállító vagonok után akasztott, élelmüket, felszerelésüket és tízezernyi lovaikat szállító pótvagonokat az osztrákok lekasztották. Az Innsdorfi állomás parancsnoka volt olyan becsületes, hogy visszatartott néhány tisztit lovat. A hazafelé menet egyik állomása, vagy lépcsője Raasdorf volt, ahol az osztrák katonai hatóságok a magyar katonákat fegyverétől és kincstárától megfosztották. Kivétel nélkül. Minden osztrák polgári és katonai fosztogatások az osztrák nemzeti tanács parancsára történt. A 11. hadseregparancsnokság parancsa értelmében az Innsbruckig érkezett honvédek csak fegyverük letétele után mehettek tovább Magyarországra. Sünderman tábornok jelentette, hogy az Etsch völgyében a visszavonulás lehetetlen, ott már minden ki van rabolva. Ugyanakkor a magyar hadügyminiszter megüzente, hogy a magyar csapatok fegyverzetesenek le. A 40. hadosztály parancsnoka kijelentette, hogy a fegyvert nem teszi le. Ez a Brenner előtt rekedt hadosztály azt mondta, ha nem küldenek vagonokat, harácsolni kezd. Kaptak vagonot. Ez a leszereltetéssel dacoló 40. hadosztály 269 tiszttel, 8390 fegyveres fő legénységgel, 101 géppuskával, 1479 lóval, 41 konyhakocsival, 524 szekérrel érkezett meg Magyarországra. A 21., 23., és 24. honvéd gyalogezredet az októberi harcok nagyon megviselték. Midőn a csapatok Franzeseftébe érkeztek, azokat a 11. hadseregparancsnokság által kiküldött bizottság teljesen lefegyverezte és kifosztotta. Néhány eldugott fegyvert mentettek meg. A 75. dandártörzs és a 24.

ezred 1918 november 24.-én futott át Innsbruckon. Az osztrák hatóságok követelték, hogy a még megmaradt fegyvereiket és ingóságait adják le, majd a szerelvényt osztrák katonák és civilek vizsgálták át. Ez alkalommal a 75. dandárparancsnok és a Volkswehr parancsnoka között éles szóváltás keletkezett. A 24. honvédezrednek csodával határos módon sikerült fegyverekkel, sőt géppuskákkal Brassóba megérkezni... Tehát valaki/-k/ nem akarták, hogy magyarok Brassóban fegyveresen védekezhessenek. A hírhedt Raasdorf /Bécs és Marchegg között/ vasuti állomáson osztrák hivatalos emberek és katonák kifosztották a honvédeket. A 24. honvédezred pénztárát, a tisztí étkezde felszerelését a tisztí tulajdont képező lovakat is erőszakkal elvették. Panasznak helye nem volt. Az Innsbrucki Heeresfront-kommandó nem működött. Az egész visszavonulás alatt egyetlen hadtápállomásparancsnokságot sem lehetett találni. A raktárházakat élelmiszertartalékokat a lakosság kifosztotta. A cs. és királyi 16.hadosztály október végén Pergine és Custofora környékén volt elhelyezve. Kötelékébe a 2.-ik, 31.-ik, 52.-ik és 138.-ik magyar ezredek tartoztak. Ezt Innsbruck-Hall állomáson teljesen kifosztották, csak egy géppuskás szakaszt hagytak meg minden ezredre, az esetleges föllázadásuk megfékezéséül.

Elhallgatott nagyon komoly történelmi tény, bűn volt a magyar haderő lefegyverzése. Ott nem kunbélák tették ezt hanem a germánység akikért vérünket ontottuk. Ilyenek voltak ők 1918-ban, mint azelőtt és lesznek ezután...

A fegyverszüneti szerződés a csapatok lefegyverzését a fegyverszüneti szerződéshez függesztett végrehajtási határozványban nem írta elő... Ott a 2. a/ pontban szövegszerűen ez áll: "Die öszerr-ung.Armeen sind ermächtigt nur das mitzunehmen, was zur persönlichen Ausrüstung und Bewaffnung der Soldaten gehört."

E határozvánnyal ellentétben a hadsereg főparancsnokság az 1918 november 6.-án kelt Op.Nr.149.043. rendeletének 8. pontjában az összes fegyverek és löszerek leadását parancsolja meg, mely így szólt: "Sämtlichen Formationen, Transporten und einzelreisende Mannschaftspersonen sind nördlich, bezw. östlich der im Punkt 3 der Waffenstillstandsbedingungen angegebenen Linien vor dem Abtransport /Abmarsch/ Waffen und Munition abzunehmen."

tirolí OSZTRÁK-JUGOSZLÁV nemzeti tanácsok így hozzájutottak ahhoz a fölbecsülhetetlen mennyiségű és erejű hadianyaghoz, melynek birtokában majd merészen foglalják el a magyarságtól elrabolandó területeket. Az "örök osztrák" bajtársi hálából elrabolja Nyugatmagyarországot.

Az igazság megköveteli, hogy amikor az ellenségünk általi gaztetteket értékeljük ki, alkalmazzuk ezt az objektív kiértékelést volt bajtársainkra az osztrákokra is!!! Viselkedésük ezer éve változatlan. Ezután gondoljuk meg jobban velük mivel társulunk. Ok máris a jövőbe néznek, oda, amikor az ellenségeskedés kiujul és a csehekkel egyetértéssel a megnyitott Bős-Nagymarosi gátak dunavízával megfojtják Budapestet.

Franchet d'Esperey francia tábornok, a szövetséges és társult hatalmak balkáni hadseregének főparancsnoka 1918 november 7.-én Belgrádban gróf Károlyi Mihály miniszterelnök által vezetett bizottság előtt beszédet mondott, melynek lényege ---egy szem-és fültanu szerint-- következő volt:

"1867. évig Franciaország szerette a magyarokat, de mikor a magyarok a németekhez csatlakoztak, elvesztették Franciaország szimpátiáját, ezért most ép úgy kell lakolniuk, mint a németeknek."

Tanulunk-e végre?

A JAPÁN KUTATÁS EREDMÉNYEI

A biológia azt tanítja, hogy mintegy negyven generáció alatt "kodódik" át egy népcsoport génállománya, ha új környezetben más hatások érik. Ez időben kb. 1.200 évet jelent. Az eredeti külső típusjegyek letompulnak, de vannak olyan biológiai ismérvek, amit az embertan sokáig regisztrálni tud. Miután Karl Landsteiner 1901-ben felfedezte --a róla elnevezett-- ABO-ás vércsoportrendszert, a Hirschfeld testvérek --Mendel nyomán-- megállapították, hogy az allélok /génpárok, amelyek ugyazt a tulajdonságot határozzák meg/ gyakorisága népcsoportok szerint rendezetesen és döntően különbözik. Sorra fedezték föl a vércsoportrendszereket, ami a humángenetika föllendülését eredményezte. A Boyd testvérek 1934-ben felfedezték, hogy sok ezer éves mumiák beszáradt testrészeiből is lehetséges a vércsoport-meghatározás. Felfedezésüket Candella és sokan mások követték. Rájöttek, hogy csontból is megállapítható a vércsoport. Így alakult ki a paleoantropológia /történeti széruntan/ tudománya. Ez lehetővé tette, hogy a csontban a vércsoporttulajdonságok olyan szerves anyagokhoz kötődnek, amelyek igen lassan bomlanak le vagy oldódnak ki a talajvíz hatására. 5-6000 éves csontokból is meghatározható a "vércsoport." Az angol Mourant megszerkesztette a Föld lakóinak vércsoport térképét, majd a vércsoportok időbeli megoszlásának regisztrálására is több kísérletet tettek. 1956-ban Grubb és Lawell felfedezték az első emberi immunoglobint /ellenanyag tulajdonságokkal rendelkező, kémiai szerkezetűket tekintve, egymással rokon fehérjék/. Mai ismereteink szerint öt vérfehérje tartozik az immunoglobinhoz. Ezek egyike a gamma G-globulin /IgG/, amelynek a molekulasúlya 160.000 körüli.

AZ OSAKAI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM. IGAZSÁGÜGYI ORVOSZSZAKÉRTŐI INTÉZETÉNEK munkatársai, Hideo Matsumoto prof. vezetésével tisztázták az immunoglobulinok további szerkezetét. Olyan öröklődő tulajdonságokat hordozó kromoszoma-részecskéket /marker-géneket/ találtak, amelyek a HÁROM emberi nagyrasszra, külön-külön jellemzőek, és az egyikben előforduló "markerek" nincsenek jelen a másokban... Huszonkét mongolod nagyrasszra tartozó népcsoport 6617 egyénétől majd három szomszédos népcsoport 855 egyénétől vett vérmintát vizsgáltak meg. A japánokra jellemző marker-gének előfordulási aránya Koreán és Észak-Kínán át egyre nőtt, majd a Bajkál tó déli és ke-

leti részén élő népeknél érte el a csúcspontját. Ez nem kisebb tényrt takart, minthogy ez a terület tekinthető a JAPÁNOK ŐSHAZÁJÁNAK. Ebből a centrumból kiindulva Matsumoto és társai ezt a népekre jellemző marker-gént végig követték a Bering szoroson át. a Sziklás -hegységen és az Andokon keresztül a Tüzföldre. Az indiánok külön nagyrasszba való sorolása genetikailag tehát nem indokolt. Ebből az következik, hogy az indiánok őshazája a Bajkál-tótól keletre található.

Az osakai intézet a Szovjet Tudományos Akadémiával együttműködve, a területén élő északi és déli burjátoktól, mongoloktól valamint számos URAL-ALTÁJI /UGOR/ néptől kikkel a magyarokat rokonítják, vettek vérmintát. Az uráli ugor népeknél a japánok ugyanazt az IgG típust találták meg, amely a Bajkál-tótól ma délnyugatra élő népeknél is előfordul. Arra a következtetésre jutottak, hogy az uráli népek ősei Délkelet-Ázsiából--feltehetően Kelet-Turkesztán területéről származtak.

E népeket északra és délre osztották. A délihez tartozók Dél-Kína, Délkelet-Ázsia, Malaysia, Melanézia, Mikronézia és Polinézia. Az északi csoporton belül két alapvető változatot mutattak ki. Az egyik típus az amerikai kontinens felé vonult, ugyanebből egy másik ág kelet-Koreán keresztül Japán felé. A másik változat a Bajkál-tótól délnyugatra eső területről kiindulva északnyugat felé vette uthát, majd hosszabb-rövidebb ideig megszállt az Ural-hegység délkeleti, majd délnyugati részén, azután innen nyugatra költözött. Egy részük ma is ott él sok más helyi lakóval keveredve, más részük a honfoglaló magyarság egy részét alkotta. Amíg az uráli /ugor/ népek egy részénél az ázsiai népekre jellemző markergének 2/3-1/3 arányban oszlanak meg, addig az e csoportból kivált ún. "FINN" népeknél ez már nem található meg. Matsumoto említ munkájában, hogy az uráli népeknél az euróidokra jellemző markerek is előfordulnak. Ha nálunk magyaroknál is kimutathatók lennének a markergének, akkor végző biológiai eredetünket nem fedné többé homály, írja Kiszei István.